

UNIVERSAL
LIBRARY

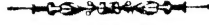
OU_206158

UNIVERSAL
LIBRARY

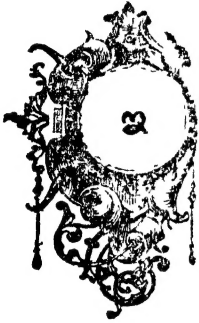
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీ శోభనాద్రీశవైభవమహాకావ్యే

ఉత్తరభాగే ప్రథమస్తంభః.



కుశవంశప్రారంభః.



త్యాగస్త్విరఘూత మస్యచరితం
శోభతేషుసౌధంరసం
ముంచత్సాధుజనస్యభూమిపమణి
స్సంశ్రావితంసూరిణా
తుప్యన్మాసనపంకజాంతరిగుహా
సంస్థాపితశ్శ్రీవతిః
తత్క్రిడాగుణసంస్కృతస్థలితవాక్
భూయోబ్రవీత్సాదరం

ధన్యోహంయదహంభవానలమహా
జ్వాలోపశాంతిక్షమం
శ్రీమద్దాశరథేర్విలాసచరిత
క్షౌద్రంరసంపాయితః
యత్కారుణ్యకటాక్షలోలహృదయా
బ్రహ్మాదయోయత్సద
ద్వంద్వాంభోజమరందభోగమధునా
ప్యాశానతేనానుగాః

తుష్టంస్వాంతమభూన్మమాద్యకలుషం
నష్టంచనర్వంభవ

ద్వక్తోద్యద్రఘనాధదివ్యచరిత
 శ్రుత్యాచసిద్ధాఃప్రియాః
 శ్రోతుందాశరథేస్సుతస్యచరితం
 త్వత్తత్త్వకాంక్షేధునా
 యస్వామూర్తిరివావత్తీర్యజయతి
 శ్రీశస్యరామప్రభోః

3

శ్రుత్వావేంకటరంగభూపతివచ
 స్తంశ్లాఘమానసుధీః
 సర్వంతస్యరఘూత్తమస్యచరితం
 సూనోఃకుశస్యావదత్
 యస్సీమానతిగై సహాదరవరైః
 స్వేహంసదానీకృతాం
 జ్యేష్ఠజన్మవశాద్గృహ్యే శ్చలతి
 రన్వాసితౌవద్ధరా

4

నానావిధై రక్షణసంవిధానైః
 కుశావతీరాజ సకుశశ్శశాస
 వసుంధరాంయామనుజైరపార
 మన్వర్థసంజ్ఞాభవదాత్తసారా

5

సుప్తానిశీధేసకుశఃకదాచిత్
 స్వస్యాఃపురోదేవతయాఽప్రబుధః
 జ్వలత్ప్రదీపేనమదశిఃపుంసః
 వ్రవాసినోవేషయజ్ఞాస్వగృహే

6

తాంబద్ధపాణింవనితామదృష్టాం
 పురాకుశఃప్రహసవిస్మయాత్మా
 కాంత్యంకుతఃకన్యకిమర్థమతా
 గతంచతత్వంవనితేవదేతి

7

సావదత్కుశమహీపతింతతః
మామవేహిరఘువంశసన్మణేః
రామభూపతివరస్యచిహ్నితాం
దేవతాంపురవరస్యసత్పదైః

8

సానుగేరఘువతౌదివంగజే
నష్టరమ్యబలకర్మవిద్యుతిః
కోసలేంద్రనగరీగరీయసీ
నద్యననురపతేర్న కాశతే

9

యాసువాద్యరవపూరితాంగణ
ద్వారతోరణవిరాజితధ్వజా
సాభయానఃశివారవాకుల
ద్వానకరాజతిరఘుప్రియాపురీ

10

యస్యనిష్కుటనగాస్సుమాంచితా
భృంగరాజకులఝంక్రియాకులాః
తేషుకోషితశిఖిషుదారుణాః
పక్షిణోద్యనివసంతిరాఘవ

11

తద్విహాయనగరీంకుశావతీం
స్వామనానగరీంమమాధకనాత్
సన్నివేశయయథాపురంప్రభో
సానుగశ్చిరవియోజితాంత్యయా

12

ఇత్యుదీరితవచాఃకుశస్తయో
తత్తదేతిసముదాగ్రహీత్తదా
దేవతాచనగరస్యతత్పురోఽ
దిశకనంసమగమత్ప్రసన్నధీః

13

అద్భుతంతదుషసివభుస్సుహృ
చ్ఛాపితంవ్యతనుతద్విజాగ్రతః

సంమతేననుహృదామధోదగాత్
స్వాంపురీక్షపతికుశంకుశాగ్రధిః

14

విప్రసౌత్సవిరచయ్యరాఘవః
ప్రీతహృత్కిలకుశావతీంబలైః
స్యందనద్విపతురంగపద్మకైః
సంవ్యధాత్ఫణిఫణాధురానతాః

15

తత్రతత్రవసతీమవర్త్యసి
ప్రాప్తరమ్యవివిధోపహారకైః
మోదితౌరఘుపతిఃపురాంతికం
ప్రాపతీర్ణసురనిమ్నగాజలః

16

తాంనవీకృతవిమానమండిరాం
తత్తత్రాదపిసుశీల్పిభిఃకుశః
శాంతిభిర్నిగమవెదిభిర్ద్వివై
రాతనోన్నివసకేంద్రోచితాం

17

భవ్యవాద్యరవజ్రంభితాంబరః
ప్రితధిష్ఠితముదారభానురం
ప్రావ్యమందిరమిప్రాదయంగిరిం
భానుమానివకుశోన్మరాజత

18

తత్ప్రదానుగతహారమండలీ
సంశ్రితేతరగృహపురీవరా
స్థానబద్ధతురగద్విపాత్రమా
పుష్పతిశ్రియమసౌధాపురం

19

తత్రరాజ్యమధితిష్ఠతోన్మగై
రంజితాఖిలజనస్యభూవతేః
ప్రాపఘర్మసమయస్సుమాకులౌ
యత్రవాతీమలయానుగోనిలః

20

బాలకోకిలరవాంచితేరణ
దృష్టంగసంకులసరోజకాననే
తత్రఘర్మసమయేసరాఘవౌ
రంతుమైచ్ఛదబలాభిరంభసి

21

తీరనిర్మితపటాలయాన్మహా
దాశజాలప్యతశక్రగండకాం
సవ్యగాహతకుశఃప్రియాన్వితః
క్రీడితుంససరయాంరయాన్వితాం

22

తత్రపూర్వమవతీర్ణసుందరీ
రమ్యశంబరవిహాయచేష్టితం
నాస్థితఃకుశమహీపతిర్ముదా
పశ్యతిస్మజితభేదముద్భటం

23

పాణిపల్లవగృహీతచామరాం
దశక్షయన్నిజవధూగణస్యతాః
ధివరస్యవనితాన్సరోత్తమ
స్తోషమాపసమధిష్టితప్లవః

24

ఘవ్రాధసలిలేమలేస్వయం
సంవిగాహ్యసముమంగనాజనైః
వాశితాభిరివవారణోత్తమః
క్రీడితంబహువిధంవ్యధాన్ముదా

25

యత్పురారఘువరాయభూషణం
సందచామునిరగస్త్యనామకః
తత్కుశస్యపితృదత్తముజ్వలం
పాణిభూషణమభూన్మహీపతేః

26

క్రీడతఃపయసితస్యభూషణం
తత్పాతన్యవతేఃకరాగతః

తన్ని చుక్కురవనీశ్వరాజ్ఞయా
జాలినోవిరచితావగాహనాః

27

తద్గవేషితమప్రిప్రయత్నతో
నైక్వీతంకిలవిభూషణంవరం
ఊహారేవకుముదేనభోగినా
నిత్యమంభసిచరేణవాహితం

28

తన్ని శమ్యవచనంకుశఃక్రుధా
గారుడాస్త్రమధచోదయకశరైః
తీక్షణవర్షభిరుపాత్రయావనం
తచ్చకారసంయూహదామృతం

29

సోధుమక్షమతమఃకుశౌశుగాన్
బీతహృత్కుముదనామకఃఫణిః
తద్విభూషణముపాయనంవృధా
త్కన్యయాధురిన్మపస్యతస్థివాన్

30

తంనిరీక్ష్యగరుడాస్త్రముద్భటం
సంజహారస్పృహతిప్రసన్నః
తంతతఃప్రణతినమస్తకః
పాంజలిఃకుముదపన్నగోవదత్

32

రామపుత్రకుశరాజమద్వచ
శ్చూయతామిదమపాస్యవిక్రియాం
ఏతదాభగదామూర్ఖబంజరే
క్రీడతస్తవచనానుదరం

33

కందుకాహతిపరాయణాముదా
వీక్ష్యభూషణమసౌకుముద్వతీ
మత్స్వసాన్మవగృహీతవత్సద
స్తద్గహాణకరయోజనంకురు

34

రాజవర్జభగినీయవీయసీం
త్వత్పదాబ్జపరిచారికాంమమ
స్వాపరాధశమనార్థమాగతాం
ఆదరేణతుగృహణరాఘవ

35

వివంశిశమ్యకుముదస్యవచోహిరాజ్ఞో
రామాత్మజోముదితహృత్ప్రతిగృహ్యభూషాం
తామప్యవాహవిధినాకుముదానుజాతాం
శేమేతయాచమఘవేవపులోమపుత్ర్యా

36

కుముద్వతీసాకుముదాభినేత్ర
హృతిధ్యభిఖ్యంసుషవేతనూజం
కన్యాంచధన్యాంలలితాంసువణా
మాలిన్యభిఖ్యాంకుశధర్మవత్నీ

37

యదారఘూణాంపతిరాదిదేవం
శ్రీరంగనాథంప్రదదాప్రమోదాత్
విభిషణాయాశ్రితవత్సలస్త
ద్విశ్లేషదుఃఖాద్విమనాస్తదాసీత్

38

విజ్ఞాయరామస్యతువైమనస్యం
విధిస్వలోకాగతవానునాచ
రామప్రియోయంభగవాన్మమనోజ్ఞ
స్సంపత్కుమారోభవతాచానీయః

39

నారాయణోద్రావనవాసకాలే
సమీక్షితోయోభవతారమేశః
తస్యాంశభూతోయముదారరూప
స్తస్మాదిమంపూజయనిత్యమీశం

40

తదాదిరామఃపరిపూజ్యసంప
త్కుమారదేవంహరిమంబుజాక్షం

వై కుంతయాతాసమయేంజనాయా
సుతాయహషేణదదౌదయాభః

41

దేవంహనూమాణ్ఘరిగృహ్యభక్త్యా
కుశాయరామప్రియమన్వదాత్తం
కుశోపిరామాచితదేవమూర్తిం
ఆరాధయామాసహరీశదత్తం

42

రామప్రియారాధనసక్తచిత్రే
కుశేజగదక్షణజాగరూకే
పుష్టిమనోజ్ఞావప్యధేయధేందో
మూర్తిఃకలాభిర్విశదేతుపక్షే

43

ఉపన్నుసంశ్లేషసమహావేషాం
సుతాలతామైత్యకుశోనరేంద్రః
పరంవరంతత్పద్యశంగుణాధ్యం
విచింతయామాససధర్మచారః

44

స్వప్నేధతస్యాత్మజనేరఘూణాం
పతిఃప్రసన్నస్సహసీతయాహ
ప్రదేహిపుత్రీంయదుశేఖరాయ
సుతోయతోయాదవభూషణస్య

45

సీతాపిపుత్రంముదతాహాకన్యా
యద్యోతకంశాంఘతితత్ప్రదేయం
కుశఃప్రబుద్ధస్తదనుప్రహృష్టః
పత్నైస్ససమస్తంతముదంతమాహ

46

తత్త్రైవకాలేయదుశేఖరస్య
సీతానృపోయాదవభూషణాఖ్యః
సుతాసురూపాంవనితాంవిచన్వత్
ఆస్తేహరెరంఘ్రీసరోజభక్తః

47

శ్రుత్వా తదా నారదభాషితేన
కుశస్య పుత్రీంస్వసుతానుకూపాం
పురీమయోధ్యామగమన్కుశంతం
ద్రష్టుం ముదాయాదవభూషణేశః

43

సంప్రాధికతస్తేన కుశస్సుతాంతాం
దిదేశ కన్యాం యదుశేఖరాయ
కన్యాధనంచ ప్రదదావనంతం
రదద్విపాశ్వాదివరాశ్చదాసిః

49

కన్యాతమూచేపితరంసదైత
త్కంక్షేధనంరత్నసువర్ణముఖ్యం
పితామహారాధితమేవదేవం
ప్రదేహితుష్టోయదిమయ్యధిశ

50

కుశోధమాతుజానకేంద్రపుత్ర్యై
వచస్మరతుష్టమనాస్తదాసిం

51

సహాయతామేత్యసురేశ్వరస్య
నిశాచరాణాంహననేకుశస్సః
జఘానదైత్యం యుధిదుజాయాఖ్యం
తేనాహతస్స్విగపదంసమాప

52

కుముద్వతీచాస్త్వగమన్నరేంద్రం
పతివ్రతారామసుతంప్రియంస్వం
అధాభిషిక్తోఽధిరాత్మజోస్య
జగ్రాహపాణింనిషఙ్గేంద్రపుత్ర్యోః

53

కుశవంశః

అతిధేఃకుశపుత్రస్యనిషధాఖ్యస్సుతోజని
నలస్తస్యనభస్తస్యపుండరీకస్తదాత్మజః

54

క్షేమధన్వాసుప్రస్తస్యదేవానీకస్తదాత్మజః
అహీనస్తస్యపుత్రోభూత్ యరుస్తస్యసుతోభవత్ 55

పారియాత్రాభిధస్తస్యబలస్తస్మాత్ ఫలస్తతః
అరణస్తస్యసుతోవజ్రనాభస్తస్మాత్మజోనృపః 56

ఖగణస్తత్సుతస్తస్య పుష్పితాశ్వస్తదాత్మజః
తస్మాద్విధృతిరుర్భూతో రాజాధాత్మ్యసత్తమః 57

హిరణ్యనాభస్తస్మాసిత్ యోజావ్యోగంతః జైమినః
పుష్కస్తస్యనృతస్తస్మాత్ ధ్రువసంధిరభూన్నృప 58

సుదర్శనస్తస్యపుత్రో హ్యగ్నివణస్తదాత్మజః
సచాత్యంతరతేస్సంగాత్ సదాస్త్రోబుధపాథవత్ 59

గదేనతుక్షయాభేన గుర్విణీంసహధన్విణీం
విహాయగతవాన్స్వర్గం శీఘ్రాఖ్యస్తత్సుతోభవత్ 60

తస్యాభవన్మరున్నామ తనయోయోగవిశ్తమః
కలాపగ్రామవాస్తవ్యః కల్యం తేపున రేవహి 61

నప్తంసూర్యస్యవంశాబ్ధింవర్ధయిష్యతియోమహాన్
ప్రస్నుస్తస్యసుతస్తస్మాత్ సంధిస్తస్యచమషణః 62

మహస్వానామతత్పుత్రోవిశ్వసాహ్వశ్చతత్సుతః
ప్రసేనజిత్తస్యసూనుస్తకుకత్తత్సుతస్త్రుతః 63

బృహద్బలస్తస్యపుత్రోయోభిమన్యుహతోయుధి
బృహద్రణాభిధస్తస్మాత్ తస్మిన్రుక్షతనామకః 64

వత్సపాలస్తస్యపుత్రో వత్సప్రీతస్తదాత్మజః
తదాత్మజఃప్రతిప్యౌమ స్సవవర్షభసంజ్ఞకః 65

నష్టామయూధ్యాంసపున రుద్ధధారిపురీనిజాం
భానుస్తస్యసుతోజ్ఞేదేవానీకస్తదాత్మజః

66

సహదేవస్తతోజాతోబృహదశ్వశ్చతత్సతః
భానుమానభవత్తస్మాత్ ప్రతీకాశ్వస్తదాత్మజః

67

సుప్రతీకస్తతోజాతోమేరుదేవస్తతోభవత్
నురక్షత్రస్తతోజాతఋక్షకాఖ్యస్తదాత్మజః

68

అంతరిక్షస్తస్యసూనుసుతపస్తత్సతస్కృతః
అమితజిస్తస్యపుత్రోబృహద్వాజిస్తతోభవత్

69

ఋషీకస్తస్యసుతోజాతస్తస్మాజ్జ్ఞేధనంజయః
రణంజయస్తుతత్సతఃస్పంజయస్తస్యనందసః

70

శాక్యస్తస్యసుతోజ్ఞేశుద్ధోదస్తత్సతోభవత్
రాంగలిస్తస్యసంజాతస్తస్యపుత్రఃప్రసేనజిత్

71

క్షుద్రకస్తస్యపుత్రోభూత్ కుణకాఖ్యస్తదాత్మజః
సురధస్తత్సతోజ్ఞేసుమిత్రోభూత్తుతత్సతః

72

ఏతదంతోహిరాక్షేంద్రరాజామిత్యౌకుజస్మనాం
వంశోనూనగుణాగ్యోతీయత్రజ్జస్వయంహరిః

73

లవస్యౌపికుశత్రాతుఃపద్మాఖ్యస్తనయోజని
అనువర్ణస్తతోజాతోవస్త్రపాణిస్తదాత్మజః

74

శుద్ధోదనస్తస్యపుత్రోబుధాఖ్యస్తత్సతోభవత్
వంశోయంరామచంద్రస్యబహుధావిస్తృతింగతః

75

జనకవంశః.

అథతేసంప్రవక్త్యామి జనకానాంకులీదయం
యస్యౌహరద్రమాసీతా యశశ్శ్చియమనుత్తమాం

76

యస్త్విక్ష్వాకుసుతోరాజౌ నిమికులపురోధనః
వసిష్ఠస్యమునేశ్శాపాత్ విదేహత్వముపాగతః 77

తస్యాంగాన్మథితాజ్ఞా మిధినామనృపోత్తమః
మిథిలానిర్మితాయేన నగరీచిత్రమండిరా 78

మిథేరుదావసుపుత్రస్తత్సూనుర్నందివర్ధనః
తస్యపుత్రస్సుకేశాభ్యోదేవరాతస్తదాత్మజః 79

పురాబలపరీక్షార్థంశివకేశవయోస్సురాః
నిర్మాయథనుషీడివ్యేతాభ్యాంప్రదదురాహవే 80

తయోఃప్రవృత్తైసమరేవరస్పరజయైషిణోః
వీర్యేణజృంభితంవిజ్ఞోర్ధమశ్చైవందురానదం 81

నిరీక్ష్యవిక్రమంవిజ్ఞోస్సురానిర్విషహంవరైః
అధికంతమమన్యంతదేవేషుపురుషాత్తమం 82

తదారుద్రోధనుస్వీయంమిథిలానగరీపతేః
దేవరాతస్యహస్తేదాత్ తచ్చాపూజయదీశ్వరః 83

దేవరాతస్యతస్యభూత్సూనుర్వీరోబృహద్రథః
తదాత్మజోమహావీర్యోసుహృన్నామతదాత్మజః 84

ధృష్టకేతుశ్చతత్పుత్రోహర్యశ్వస్తత్పుత్రస్మృతః
మరుస్తస్యసుతోజ్జితత్పుత్రస్తుప్రతింధకః 85

తస్మాత్కృతరథోజ్జేదేవమీధస్తదాత్మజః
స్వర్ణరోమాతతోజ్జేహ్రస్వరోమాతదాత్మజః 86

పుత్రౌతస్యబలీయాంసౌసీరధ్వజకుశధ్వజౌ
సాంకాశ్యనగరాధీశంసుధన్వానంనరోత్తమం 87

మిథిలాముపరుద్ధంతంసీతాహరణకాంక్షయా
నిహత్యసమరేసీరధ్వజశ్చూరఃకుశధ్వజ 88

సాంకాశ్యసగరేహృష్టఃసావయూమాసపాలకం
తస్యకన్యేనురూపేద్వజజ్ఞాతేజసకేశితమః 89

మాండవీశృతకీర్త్యఖ్యైశత్రుఘ్నభరతాశ్రితే
సీరధ్వజస్యకృష్ణతోలాంగలేనమఖితిం 90

సీతాయాందదృశేకాచిత్కన్యాలోకోత్తమద్యుతిః
తస్యాసీతాభిధాంచక్రేపితాసీతావతారతః 91

సాలక్ష్మీరామచంద్రస్యవిష్టాపిత్నీతస్యచగతా
సీరధ్వజస్యపుత్రోభూత్కుశధ్వజసహస్వాయః 92

ధర్మధ్వజాఖ్యస్తతూనుస్తస్యపుత్రాపుభాస్త్వైశ్చ
కృతధ్వజస్తయోరాద్యఃద్వితీయస్తుమితధ్వజః 93

కృతధ్వజస్యపుత్రోభూతేశ్ధిధ్వజసమాహ్వయః
మితధ్వజస్యఖండిక్యనామఃజ్ఞేతసూజనిః 94

కేశిధ్వజోబ్రహ్మనిష్ఠఃఖండిక్యఃకర్కశ్శలోలుపః
కేశిధ్వజస్తుఖండిక్యంపరాజిత్యస్యవిక్రమైః 95

రాజ్యమస్యాహరద్రాజాఖండికోవద్రదృయాత్
అమాత్యైస్సహితోరాజాఖండికోవిపినేవరః 96

కేశిధ్వజశ్చవిజ్ఞానీఖహూయజ్ఞానుపాహరత్
కదాచిద్యాగదీప్తాయాంవసతోబ్రహ్మవాదినః 97

కేశిధ్వజస్యయజ్ఞీయాంధేనుంవ్యాఘ్రోవధిధ్వజే
కేశిధ్వజస్తదాక్షర్ణ్యదుఃఖితఃకర్కశ్శలోపతః 98

పవచ్చనిష్క్రంతిం తస్య పాపస్య బహ్మవాదినః
బుద్ధిజస్తమధప్రామాణ్యవిద్యస్తద్వయం నృపః 99

కశేరుశ్చేత్తితద్యోగితం వృష్ట్యాచరతద్విధిం
అధరాజాంతికం ప్రాప్యకశేరోరబవీదఘం 100

సోప్యాహనాహంత ద్వేద్విఖాండికోవైత్తితేరిపుః
కేళిధ్వజః పణమ్యైనంకశేరుంజనకోత్తమం 101

దుర్గారణ్యచరం ప్రప్లుంప్రయాతస్తద్వనం మవత్
తమాయాంతం రిపుం వీక్యఖాండికస్సజ్యకార్ముః 102

అభిరస్థేనిహంతుంతంతమాహన్యపసత్తమః
నాహంత్యాం హంతుమాయాతో ఖాండిక్యజనకోత్తమ 103

వేత్తంకించిత్సమాయాతస్తద్భూసౌకృప్యయామమ
అథాలోంచ్యసుహృద్వైఖాండికోన్యపమబ్రవీత్ 104

బ్రూహియత్కౌంక్షమాణస్త్యైశోతుం మత్తస్సమాగతిః
కేళిధ్వజోధతం ప్రాహస్వధేనువధపాతకం 105

నిష్క్రంతిం తస్య కిం వేతి వప్రచ్ఛచవిదాం వరం
ఖాండికో నిష్క్రంతిం తస్య కథయ బౌసశాస్త్రతః 106

తదాకర్ణ్యనృపః పీతః పురీం ప్రాప్య చరన్మఖం
నివర్తయిత్వా సపనంగోపదాఘవిమోచితః 107

కేళిధ్వజః పీతమనారేజేజ్యోత్స్నైవవశారదీ
కృతజ్ఞోధనృపస్తస్మై దక్షిణాం దాతుముద్యతః 108

ఖాండిక్యా యపునః ప్రాపదుర్గారణ్యంతదాలయం
సరప్యాగతం వీక్యకేళిధ్వజనృపోత్తమం 109

సామాత్యోధనురానమృఖాండిక్యోగ్రేవ్యతిష్ఠత
జిఘాంసుమాత్మానమరింభూతపూర్వంధృతాయుధం 110

ఖాండిక్యంమృదుచాహేదంరాజాకేశిధ్వజస్తదా
హంతుంత్యాంనాహమాయాతోనకార్యస్సంకయన్త్వయా 111

రాతుంకేదక్షిణామర్భామాయాతోగురవీవిభో
శ్రుత్వాతద్వచనంకేశిధ్వజస్యామాత్యసత్తమః 112

అమంత్రయత్సఖాండిక్యోవాంఛసీయంమయాద్యకిం
రాజ్యంసమృద్ధమస్యత్వంవాంఛేష్యుస్తస్వపూరుషేః 113

ఖాండిక్యస్తదసాగంతుమత్వావాదీన్నృపోత్తమం
యదిరాజమయిప్రీతోయదిదాస్యసిదక్షిణాం 114

యేననిశ్రేయసంయూచిమహ్యంతద్భూతిసాధనం
నిశమ్యఖాండిక్యవచోధన్యోస్త్యేతివదన్ముదా 115

ఉపాదితద్వేదశీషతత్త్వంమోక్షకసాధనం
లభ్యాయోగంబ్రహ్మగమ్యంధ్యానోపాసనశబ్దితం 116

జ్ఞేయంబ్రహ్మపరంజ్ఞాత్వాజగత్కారణమవ్యయం
కృతార్థతామనయమానస్స్వస్యకేశిధ్వజోన్మవః 117

పురమాగత్యతనయోరాజ్యంసంస్థాప్యదుభయరం
ధ్యాయన్ హృదాపరం దేవంనారాయణమథీశ్వరం 118

వనంప్రాప్యతపోనిష్ఠస్సమాధ్యుద్ధాతకల్మషః
సాక్షాత్కృత్యపరంబ్రహ్మయోగశుద్ధేనచేతసా 119

దివ్యంప్రాపపదంవిష్ణోఃప్రసాదేనరమావతేః
కేశిధ్వజస్యపుతోఽభూద్భానుమన్నామవిశ్రుతః 120

శతద్యుమ్నస్సుతస్తస్యశుచిర్నామతదాత్మజః
సనద్వాజశ్శుచేనూసనురూఢ్యకేనాస్తుతస్సేవైః 121

అజస్తస్యనుతోజజ్ఞేతత్సానుశ్చసితధ్వజః
తత్పుత్రఃకునితిత్యుక్తస్తస్యాజకడగోహృతః 122

పురుజత్తుత్సతఃప్రోక్తోఽర్హిషేమిస్తదాత్మజః
నుతాయుస్తస్యపుత్రోభూత్వాశ్శక్తిగాఖ్యస్తుతస్సుతః 123

తస్మాచ్చిత్రధోజజ్ఞేత్తేమాద్రినానామహంకః
నుతోహేమధస్తస్యతస్మాత్ప్రకృత్యైవోదయత్ 124

తస్మాకగురుసంజ్ఞోభూదువగుష్టస్తదాత్మజః
శ్వశనస్తత్సుతఃప్రోక్తస్సాస్విసాదస్తస్ససందసః 125

నువచాకనామతత్పుత్రస్తత్సానుస్తునుసూచణః
త్రుతాభిదస్తస్యపుత్రోజయాఖ్యస్తస్యతోభవత్ 126

విజయస్తుతతోజజ్ఞేదృతాఖ్యస్తత్పుతస్త్వేతః
శునశోనామతత్సానుర్వీతిహవ్యస్తదాత్మజః 127

ధృతిస్తదాత్మజోజాతోబహుశాశ్వస్తతోజని
కృతిరస్యనుతోప్రోక్తోబహుశాశ్వస్యభూతతేః 128

బహుశాశ్వస్యరాజమిక్మిక్మధిలాంసగదీమవః
కృష్టేనాదిష్టవిజ్ఞానఃపదంప్రాప్తవిభోహకారైః 129

ఏతేవైమిధిలాగాజ్ఞాతాతానఃకర్మశీలిनః
వ్రసాదవరవగావిష్టోపదంప్రాప్తునుత్తమం 130

నలచరిత్ర.

అథమేకటంకేశంప్రీతంప్రాసాబుధోత్తమం
సతాభిశోయోన్మపరిద్దమయంతీమనోహరః 131

సచనూర్యాన్వయేజాతఇత్యశ్రావిమయాపురా
చరితంతస్యవిప్రింద్రమహ్యబూహిజభుత్సవే

182

నిశమ్యవచనంరాజ్ఞఃప్రోవాచద్విజసత్తమః
నలస్యన్యపతేచ్ఛిత్రముదంతమతిమానుషం

183

అస్తిసూర్యాన్వయేజాతోవీరసేనాభిఘోస్యపః
నలోత్యనలమిత్రోజారూపేణవిజితస్మరః

184

గాంభీర్యజితపాథోధిధేర్యేణహింసవత్సహం
అతిజీవమతిహ్నూరస్తనయస్తస్యవిశ్రుతః

185

వీరసేనోపినిషధాన్ విషయాన్పరివాలయన్
నలేననూనునాలేఖముదమకాకాదివాబ్జినీ

186

ఎతస్మిన్నేవసమయే విదధేఽహునరాధిపః
భీమాభిధానోరాజానీ త్సచిరాదనవత్యకః

187

అనవత్యతయాశోచన్ భీమాన్యపతిరేకదా
దమనంమునిశార్దూలమపశ్యత్స్వగ్రహగతం

188

గృహీణ్యాసహరాజషిన్ బ్రహ్మషిన్ మభిపూజయన్
సుతార్థంప్రాధ్నాయామాస సచప్రీతోనరాధిపే

189

కన్యామేకాంసురాసాంగీం సుతాంశ్చత్రీదణ్డమునిః
దమయంతీతివిఖ్యాతా కన్యావరమనుందరీ

140

దమనశ్చదమోదాంత ఇత్యాఖ్యాస్తనుజన్మనాం
భవ్యధేదమయంతీసాశరదీవసరోజినీ

141

నలసస్తున్యపతీభైరమ్యారూపసంపదముత్తమాం
శుశ్రాతస్యసావ్యంగసారూప్యంగుణజృంభితం

142

తౌపరస్పరసంశ్లేషకామనౌభీమజానతౌ
మిథస్సంపృక్తమనసౌఅదృష్టావపిసస్మృతౌ 143

దమయంతీవపూయాపాకణానాకులితోనలః
తచ్చింతానలతప్తాంగస్సుఖమల్పంచనాన్వభూత్ 144

కరాచిత్స్వపురాభ్యణోఽపవనంపావిశంసళః
తదక్షహంనాతతస్థాతేష్వేకంతుసమగ్రహీత్ 145

హంసోగృహీతసప్రాహనశంక్రీమవిలాసినం
నమాంజహిమహారాకకుర్యాంతేమనసఃప్రియం 146

దమంతీయథాతేస్యాత్సత్తీతత్కరవాణ్ణహం
ఇత్యుక్తఃఖగవర్యేణనలంప్రీతోన్యసజాయత్ 147

సహంసైస్సహహంసేంద్రోవిదభానగమత్తీతః
స్వాభ్యణేపతితామ్ర్యామ్నస్తాగ్రహీతుమధోద్యతా 148

భ్రేమీతేసర్వతోహంసాఃప్రాసర్పంశ్చతదగ్రతః
తేష్వేకఃప్రాహసాంసస్తాంవిదభాఞ్నిపకన్యకాం 149

నిషధేశోనలోదేవిత్వదహేరూపవాగ్గుణీ
తస్యాపిభవతీరూపసంపదాసవాధ్మజీ 150

భవితాభేమియదితేర్మాసంస్యాత్సఫలతతః
ఇత్యుక్త్వాపతగోత్తంసస్తయాప్యేవంప్రబోధితః 151

ఏవమేవనశబ్దాహిరాజానంమదవాప్తయే
శ్రుత్వాభ్రేమీవచోహంసస్సగ్జైస్సహభూమిపం 152

అభ్యేత్యప్రాహవచనందమయంత్యాశ్రుతిప్రియం
నిశమ్యహంసవచనాన్నలంసర్వాంగసుందరం 153

విచింతయంతీతంస్వాంతే స్థ్యంనప్రాపనుందరీ
భీమస్వపుత్రావై వర్ణ్యం విషాదంచనీక్ష్యసః 154

సంజాతయాశనామత్వా మంత్రయత్సచివైఃప్రియైః
తస్యాస్వయంవరంకర్తు మథహృషయతథాతలే 155

శ్రుత్వాతత్తున్మహాఃప్రాపు ర్దమయంతీంప్రలిప్సవః
వీరసేనశుతశ్శ్రీమాన్ నలోరాజాపిన్ శుభః 156

ప్రతప్తేనగరీంశ్చఃపి పితుస్తద్గతమానసః
నారదాత్ శ్రుతవృత్తాంతా మరుత్వన్ముఖదేవతాః 157

అంతరిక్షేస్థితావీరం దదృశువకలమధ్వని
అథదేవై నల్లోరాజా చాత్యంకుర్వితియాచితః 158

తథేత్యాహసురాశతేత మబ్రువన్ స్వమనోగతం
సురావయంమహారాజ శశ్రోహమయమంతకః 159

అయమగ్నిరయంపాశీ సర్వేషాంనోచచశ్శృణు
దమయంతీవిదభేకంద్రపుత్రీసర్వాంగసుందరీ 160

యథాస్మాకపతిభావేనవృణయాత్తత్తథాకుర
ఏకాధికగతచిత్తోపినలోభాయఃప్రచోదితః 161

దేవైస్త్రాజ్ఞావివశస్తథేత్యాహసురేశ్వరాన్
అథాదృష్టునలస్సర్వైర్వైదభ్యాకంతఃపురంవరం 162

ప్రావిశద్దృశుర్దిప్త్యావ్యాఘ్నవానంవధూగణాః
తందృష్టైవస్మరాకాదందమయంతీస్మరాతురా 163

కస్తంకిమర్థమాయాత ఇత్యాహస్వపపుతికా
తామాహమనసోహర్త్రీంరూపేణవచసాస్త్రియాం 164

- దమయంతీనలోరాజాస్మి శోభరదావళిః
నలోహంనిషధేశస్తామిన్చుంతిమఘవాయమః 165
- అగ్నిశ్చపరుణోదేవస్తేష్టకంభజనుందరీ
దౌత్యేహమయమాజ్ఞప్తైరేరాగచ్ఛంతవాలయం 166
- కశ్చనాపినరోదేవిమాచుపశ్యద్ధృహేతవ 166
- నలస్యవచనంభేమీనిశమృతమధాబ్రవీత్
సర్వాదేవాన్నమస్యోమిత్యమేవభవమేపతిః 167
- అన్యధావిషమేవాద్మిత్యత్యైమిచజలేవపుః
దీప్తంవాగ్నింప్రవేత్యైమినాన్యంత్యత్ప్రణెపతిం 168
- దేవాధాప్రతిఘాతేనస్కారాచరణభీరుణా
పునఃపునఃపార్థిర్ధ్యమానాతమేతైచ్చత్ప్రతింప్రియం 169
- దేవాపరాధభీతంతమువాచనృపతింప్రియా
దేవైరింద్రప్రభృతిభిర్నన్వమాయహిస్వయంవరం 170
- తత్రదేవానతీత్యాహంవృణేత్వామేవనైషధ
ఏవంకేనభవేద్దోషామామాంజహానరేశ్వరః 171
- ఇతిశ్రుత్వానలోదేవసన్నిధింప్రాప్యతద్వచః
భైర్యంతంకథితంసర్వంప్రాహప్రణతమస్తకః 172
- భవతాంవచనంసర్వం శ్రావితాభీమకన్యకా
మామేవవృణుతేకాంతం నయమ్యానుమనోదధే 173
- అథాహనిశుభేభీమస్త్వయంవరమహాత్మనం
చకారపుత్ర్యాఃప్రీతాత్మా సర్వేతత్రాగతాన్పుషాః 174
- ఇంద్రాగ్నిధర్మవతుణా మానుషంవపురాస్థితాః
నలశ్చనిషధేశానంప్రావిశత్తత్రసంసది 175

అస్థితాతధరణీపాలై స్సింహైరివగి రేరుహం
వివేకభై మిశిబికాంఆరుహ్యన్మప తేస్సభాం

176

సఖ్యానందశిఁతాఁసర్వాననాదృత్యన రాధిపాఁ
పంచావైక్షతరాజానస్సదృశాకారంక్షుణః

177

నలేనివిష్టచిత్రాసానర్వనపినలోపమాఁ
వీక్ష్యవ్యాకులతామాసానావృణోత్యైకుశంచన

178

అథాయాచతగిర్వాణాఁబైమిబద్ధాంబలిశ్శుచిః
యథానలోనైషధేంద్రఃపతిస్యాన్యైకధామయి

179

కృపాంకుర్వంతుదీనాయాంతద్వశాత్కసిదేవతాః
తదాదేవాఃప్రసాదేనస్వానిచిహ్నన్యలక్షయఁ

180

అశ్వినాన్నినిఁమేషాంశ్చభూస్వర్గంపఃతాఁసురాఁ
స్వినాంగంసనిమేషంచనలంచైక్షితభూస్థితం

181

తతస్సాప్రీడయాఃకించిత్ స్మితశోభిరవావళిః
అవయాయామాసకంఠేస్యసశస్యస్రజఃకుత మాం

182

వృతంతయానలంవీక్ష్యముదితామఘవన్ముఖాః
నలాయాప్తేవరాఁస్ప్రాదుగుఁడైస్తస్యప్రతోషితాః

183

యజ్ఞేషుదశకనంసాక్షాత్ ఉత్తమాంగతిమిదిభిత్
అపేక్షితస్థితేవహ్నిఃస్వాధ్యవంస్వానిఁషాగతిః

184

సమృద్ధమన్నంపరమాంస్థితింధర్మేయమూదిశత్
వరుణోవాంచితేశెజలానాంచభవంసృజాఁ

185

వివంలభ్యైవరాఁదత్తాఁదైవైఃప్రీతైర్మలోన్మయః
నిర్వర్తయామాసతదాపాణిగృహణమంగళం

186

కంచితక్మలంవిదర్భేంద్రపురేరాజానళోయువా
దమయంత్యావిచిక్రిడశఃచ్యవమఘవావనే 187

తతానిజంపురంపావ్యనలఃపత్నీసమన్వితః
విహరంస్తుయథాకాలమరక్షద్ధర్మతఃప్రభాః 188

ఇంద్రసేనంచతనయమింద్రసేనాంచకన్యకాం
నశాదసూతభైఃపీసారమమాణారసాన్వితా 189

రాజానశ్చముదాయుక్తాదమయంతీస్వయంవరం
నిరీక్ష్యతంవశంసంతానలంస్వనగరీర్యయః 190

ఇంద్రాగ్నిధర్మవసుణాఃప్రహృష్టానిర్గతాస్తతః
ద్వాపరేణసహాయాంతమపశ్యతకలిమద్భవి 191

కలిఃపుష్టస్సరైఃకుత్రగచ్ఛసీత్యబ్రవీత్తదా
ద్రష్టంయామివిదభేకశపుత్రీంతత్రస్వయంవరే 192

స్వయంవరస్తునిర్వృత్తౌదమయంత్యామహోదయః
వీరసేనసుతోరాజాదమయంత్యావృతోగుణే 193

అస్మాకమగ్రేవృతపత్యసుజ్ఞాతాశుచిస్మితా
అస్మాభిరేవవైదభీకనలంసర్వగుణాకరం 194

ఇత్యుక్త్వాకలిమాదిత్యానిజాన్లోకానుపాగమన్ 195

శ్రుత్వాసురేంద్రపచనంకలిఃకోపారుణేక్షణః
ద్వాపరంపావదత్త్వమేసహంకురువాంభతః 196

అనాదృత్యసురేశానాకదమయంత్యాతయోపుతః
నలస్తత్రమహాణోధస్తంత్యక్తుమిహనౌత్సహే 197

తస్య మక్షేషు సమావిశ్య నలం మోహాయ మాయయా
రాజ్యద్విభ్రంశయిష్యామి వీర సేన సుతం నృపం

198

అక్షేషు సక్త మనసం దమయంత్యా వినాకృతం
ఇతి ప్రతిజామా బధ్యకలిర్ద్వాచర సయుతః

199

నిషధే శపురీం ప్రాప్య వసద్వా దశవత్సరాన్
హ్వాదశస్స ధయా తేషు వత్సరైశ్చ కదాచన

200

న లోముత్యం సముత్సృజ్య చరణావవిశోద్యచ
ఆచమ్యా సంద్యమన్వాస్తమాధాత్మామాయయా కలేః

201

ః కి శ్చ లభ్యై వసంః పుష్కరం ప్రాహ ఘామిపం
రాజన్ అక్షేన తేన త్వందీవ్యతంజయః జయం

202

పుష్కరశ్చ తతః పాప్య నిషధేంద్ర పురం నృపః
దృష్ట్వా నలంతమాపేద మక్షేదీ వ్యాపసంప్రతి

203

ఇతి కరణంద్రష్టవ్యం

అన్యుష్యమాణస్తం వాక్యం నలః పణమధాకరోత్
దమయంత్యా పురోరాజాపణం బధ్యా విమోహితః

204

ః కి నా పుష్కరైశ్చ క్షీడామారభ తాతురః
సువర్ణరూప్యమన్యాదిపణం ధేన నిజతః

205

పుష్కరైశ్చ నలోభూయస్తత్ర శ్చ ధాంసమాతనోత్
అక్షవ్యసనినం వీక్ష్యజితాలవసుం నలం

206

పౌరావిబోధయామానుర్దమయంత్యా శ్చ స్వకం హితం
బోధితోపహితం రాజాదమయంత్యా శ్చ లేర్బలాత్

207

- నాశృణోద్వచనంత స్యాంతత సన్నదై న్యమావిశత్
బృహత్సేనాఖ్యయథాత్యాసనూహ్వారతమంత్రణః 208
- తానాః తానాచచక్షేభరైశ్చై మీనుదుఃఖితా
కలేబకలేనన్యపతిపీడితోనిషధేశ్వరిః 209
- రాత్రిందివమథూదక్షక్రీడాలోలుషమానసః
నాశృణోద్వచనంతే మ్యాయదానామగ్ని తాభ్యశం 210
- వాష్టే యూభ్యేననూతేనన్య సానుహింకభాలక్
కుండినంప్రేషయామాసరథేననగరంపితు 211
- నలోదుగ్వ్యసనేమగ్నో నవివేదస్యకంహితం
పునఃపునఃపుష్కరేణజతోపివణబంధస్త్వైః 212
- పౌరాశ్చనచివై సన్పరైస్తంనబోధంబతుక్షమాః
దమయంతీచనాధంస్యంశుకోభాశ్చేష లగః టం 213
- వాష్టేయశ్చేంద్రసేనాఖ్యమింద్రసేనాభిగౌతతః
బాతారథేనభీమస్యపురంప్రవావేశయశ్కృత్ 214
- రథంవిప్రుజ్యతత్రైవచరన్ దేశాకబహూతతః
అమోఘ్యామాపనగరీంసరయూరోధసిస్థితాం 215
- ఋతుః శక్తిభోరాజాతదాద్యోఘ్యమహాలయత్
సారధ్యంతస్యవిదధత్పూజోవపురపోషయత్ 216
- నూతేయాతేనలోరాజాపుష్కలేనవినిజతః
సర్వస్వేనసరాప్తేనపణినాక్షేషువై రిణా 217
- తముపచహన్తవై రీపుష్కలొనిషధేశ్వరం
రోచతేయదితేభై మ్యావణాక్షేషునిబధ్యతాం 218

నిశమ్యపుష్కలవచోనలఃక్రుద్ధశ్శుచాకులః
విస్మజ్యరాజ్యంసకలంప్రాతిష్ఠతపురాన్నిజాత్

219

తమేకవాససంపత్నీదమయంతీపతిప్రతా
ఏకవస్త్రానుయాతిస్మదుఃఖితాదుఃఖితంనలం

220

పుష్కరస్యనివేశేనభితాఃపౌరాసలంన్యపం
నాచక్షయన్సపురాద్భాష్యావాసరాంస్త్రీనువాసహ

221

జలాహరోబహిఃపుర్యాంపత్న్యాసహవసన్నలః
సంప్రాతిష్ఠతపంధానమరణ్యస్యభయంకర

222

గచ్ఛన్పథినోపశ్యత్సువర్ణగచ్ఛతోడజాన్
తాగృహతుంకృతమనాఃపరిధానంసమావృణోత్

223

కేతస్యవస్త్రముద్ధూయపక్షిణోవియతిస్థితాః
నలమూచుర్వివససంపత్సహినమివద్విజం

224

అత్రౌవయంమహారాజతవవస్త్రాసహణః
సవాససిగతేప్రీతిస్త్యయినౌనాభవన్నృచ

225

నిశమ్యైవంశకుంతానాంవచనంనిషభేశ్వరిః
ఉవాచదమయంతీంతాంవాసోద్ధేనసమావృతాం

226

అత్రౌప్యేకేద్విజాఘాత్వావస్త్రంమేపహరన్ప్రయే
ఏతైరేవవిమూఢాత్మరాజ్యమత్యజమృద్ధిమత్

227

ఏకేహిమాగాబహమౌనానానగరగామినః
విదథాన్తామయంపంధాఃసలానామయంప్రయే

228

ఇత్యుక్తవంతంస్సపతిమాత్మత్యాగసముత్సుకం
విజ్ఞాయతేమీభీరుస్సప్రత్యువాచశుబాకులా

229

స్వామిభవంతమాశ్రిత్యగధయామిత్యయావినా
వివాసావావిరాజ్యోవాభవానేవగతిర్మమ

230

అత్తైస్తేవంచితస్యాత్రచరతోదాగుణైవన
శిశూషయాశ్రమంరాజావినేష్యామిగతవృథా

231

అధోవాచనలోరాజాదమయంతీంభయాతురాం
వైవత్యజామీత్వాంథేమిశోకంమాకురుమానసే

232

సుఖంనాయదివాదుఃఖమావయోరేకమేవహి
ఇత్యుదీరితమాకర్ణ్యైమీనలయవాచహ

233

యన్నోత్ప్రససిమాంరాజాపంధాఃకింమహ్యమీరితః
యదివాస్తితవశ్రీమన్విదభకాగనునేమతిః

234

మయాతత్రప్రయాపిత్యంథేమస్తాన్వంసత్కరిష్యతి
దమయంతీవప్రశుత్వానలోప్యాహసుదుఃఖతః

235

వైదభినాహమిచ్ఛామివిదభాకన్గంతుమీదృశః
రాజామంజనకోభైమితవపూజయతిప్రియ

236

తథాప్యేతాదృశావస్థఃకథంగచ్ఛామితస్పురం
ఇత్యుక్త్యావివినేఘారేచరణికాంశుకావృతః

237

పత్న్యసహసమాపేదేశాలాంగాంచననైషధః
తతాగ్రధ్వశ్రమఖన్నాంగస్సుప్తాపనిషధేశ్వరః

238

దమయంతీస్వభావాసానిద్రామాపాద్యభేదతః
విచింతయతదారాజావినిద్యోనిషధేశ్వరః

239

స్త్రీయామవస్థాకృపనామక్షయేనసంస్థితాం
దమయంతీంసుఖస్యాహంస్వకృతేదుఃఖభాగినీం

240

నిరీక్ష్మచింతయామాసనలోహ్యదివిచారయా
మయాత్యక్తాహి వై దభీయతకుత్యాపసంస్థితా 241

సుఖంప్రాప్స్యేత్కల్యాణీనైనామవై హధషణ్మయేత్
మమానుసరణేహ్యస్యాదుఃఖమేవహికేవలం 242

దుష్ప్రపంచతన్నశత్రోమిసుభావావయావనేధుసా
ఇలినంచిత్యశాలాయాంతత్రతత్రచగన్నలః 243

వికోశంఖడ్గముద్వీక్ష్మతేనవస్త్రంసమచ్ఛినత
తాంవిస్సజ్యప్రియామేకాంత్యక్త్యాకించిద్రతోన్మపః 244

పునఃపునఃప్రయాతిస్మశాలాంభ్రహింకీరీక్షితం
కలినావిష్వహృదయోనలశ్శోచన్ప్రియాంసతిం 245

రోదితిస్మకధంపత్నింత్యశేయంవిపినేనసతిం
పునఃపునఃప్రస్థితస్సభూయోభూయస్సభాంగతః 246

విలవ్యబహుధారాజాతాముతస్సజైవనిగతః
తతఃప్రబుద్ధావై దభీనిషధేశంసచైక్షత 247

రుదంతిబహుధారశ్శ్రేచ్ఛక్రందభయమోహితా
అన్వేషమాణావిపినేభర్తారంసలమేకకం 248

క్రందంతిదమయంతీసాచచారోద్విగ్నమానసా
జగ్రాహజగరకశ్చిత్తాంభ్రమీంపతిదేవతాం 249

గ్రస్తాచతేనసానాధంశుశోచై కాకినంగతం
ఆకర్ణ్యక్రందితంతస్యోవ్యాధఃకశ్చిత్సమాగతః 250

అపాటయన్మృఢేవ్యాధంసమాశ్వాసయధాతురాం
నిరీక్ష్మతాంరూపరమ్యాంభ్రమీంవ్యాధస్మరాతురః 251

- దుష్టంతుతస్యవిజ్ఞాయభావంబై మిశశాపతం
యథాహంనైషధాదన్యంసుససాపినచింతయే 252
- తేనసత్సేనదుష్టోయంవ్యాధోనశ్యతుమూఢధీః
ఇత్యుక్తోదమయంత్యాధవ్యసుఃవ్యాధోపతద్భువి 253
- పాతివ్రత్యాగ్నినాదగ్ధఃకురేణిసపురాంధకః
వ్యాధేమృతేభీమసుతావిచగంటిసుహావనె 254
- వశ్యంతీదారుణాజంతూననాక్తాప్రీత్యుతిచింతయా
పతిమోహసువిభ్రాంతాపుచ్చంతినగనిమ్నగాః 255
- త్వాస్తేనలోమహారాజఃపతిర్కైసియదశణః
కించిచ్చిలాతలంప్రాప్యరురోదఃపహుధాసతి 256
- ఏవంగత్వాదివారాత్రంత్రీణ్యహానిశమాత్మనా
అలోకతమహావీణామాశ్యమంకంచనామలం 257
- తేనిరీక్ష్యశుచాదీనాంప్రప్చుర్మనయస్సతీం
కాత్వంసతికిమర్థంవాచరస్యతమహావనె 258
- దైవీయక్షసిన్నరీవాకావావదీసుమధ్యమే
మునీనాంవచనంశ్రుత్వాజైమితానవదచ్చుచా 259
- మానుషీంమాంమహాభాగాదిదభాఢిపతేస్సుతాం
వీరసేననరేంద్రస్యస్నుషాంవనిషఢ్ఘేళితుః 260
- నలస్యవత్నీంజానీదందమయంఠీంపతివ్రతాం
పతిర్మృతిపుభీరాజానికృత్యాఽజితోక్షతైః 261
- త్యక్త్వా రాజ్యంవనయాతోఽనురూపార్థంమహాయశాః
నిద్రాణాంమావిహాయాధ్వన్యవిజ్ఞాతంపతిర్మమ 262

గత స్తంప్రియభర్తారంచినన్వంతి చ రామ్యహా
భవంతో యదిజానంతినలం మేవతిమీశ్వరం

263

కృపయామయివిప్రేంద్రాశ్వంసతాత్రాప్రిమ స్తికిం
కళ్యాణిభై మితేభూయాద్భవుకంభ ర్పునంతః

264

పశ్యామతపసావతేస్సపతిం తేనిష ధేశ్వరం
ఇత్యుక్త్వాంతర్దధుస్సర్వేమునయస్సాశ్రమాగ్నయః

265

తానవీశ్వమునీకౌతత్రసాభూదుద్భ్రాంతి చేతనా
వతిశోకాతురాదీనావిలపంతీవభూరిశః

266

నసీంతరంతంకంచితాస్సాధ్యమైక్షతవిస్తృతం
స్వయంతత్రప్రవిష్టాభూదైభిమీసార్థశుచాటలా

267

సార్థవాహస్తుప్రప్చుకాత్వమిత్యధభీమజం
విదర్భాధివతేపుటపత్నీచనలభూభృతః

268

తంవినన్దంవనేఘోరేవిచినోమ్యహమాతురా
యదిదృష్టానలోరాజాయుష్మాభిరరిమద్దనః

269

శంసతేత్యబ్రవీత్సార్థవాహంవై దధిశాన్యకా
అథోవాచవిదభేశపులింసార్థస్యవాహకః

270

అరణ్యేత్రమహాఘోరేదృష్టాహిబహుజంతవః
వైవదృష్టానలోరాజానశ్రుతంతస్యనామచ

271

చెదిరాజస్యసాధోకాయంసుబాహోస్తస్యచాఙ్గాయా
ప్రసీతస్సార్థవాహేహంనదృష్టాదేవితేవతిః

272

ఇత్యుక్త్వాప్రయయాసార్థవాహస్సార్థైసభూరిణా
సావీసాఢేనవైదధీయాతాసాకమసాధ్యసా

273

సార్థస్యగచ్ఛన్ విపినతటాకంకంచిదైక్షత
సార్థవాహేననిర్దిష్టసాస్థోశ్వధ్రమపీడితః

274

తటాకవశ్చిమేతీరేనివాసంచ్యదధన్యుదా
తదాధకరాత్రసమయేనుప్తీసార్థేశ్రమాకులే

275

వనదంతావలపూహస్తత్రాగచ్ఛత్ప్రసాయా
తేగ్రామ్యాసార్థకరిణానిరీక్ష్యరణ్యదంతినః

276

రుష్టస్తానభ్యధావంతహంతుంవిభ్రంశితాయనాః
ధావత్కరిపదైస్సార్థమృదితోధ్వనిసంస్థితః

277

సుప్తాఖిలఃప్రబుద్ధోభూద్దుశ్రావచభయాతురః
విద్యుతంసార్థముద్వీక్ష్యహతంద్విరదపుంగవైః

278

ప్రబుద్ధాభీమజాభీతాబహుథావిలలాపహ
వాతశ్చేషేస్సార్థపుంబిభ్రైమీసాకమథాగమత్

279

సాయంత్రంచేదిరాజస్యసుబాహూర్నృపతేపురీం
ఉన్మత్తవత్ప్రీతాంభైమిన్యగచ్ఛన్ హబలికాః

280

బాలకానుగతాంశేమీంరాజమాతాన్వవైక్షత
హర్యాగ్రసంస్థితామాతరాణ్ణోధాత్స్యాసురూపిణీం

281

ఆనాయ్యహర్మ్యంభైమీంశ్వం అన్వచ్ఛత్కాసినుందరి
తతోవదద్భీమపుత్రీరాజమాతరీమాదృతా

282

స్నేరంధ్రహంసమానూతావత్యావిరిహితాశుచా
వీరఃకశ్చనభర్తామేజితోక్షైరేవసేనసః

283

రిపుభిర్వనమాయాతస్తమన్వప్రజమధ్వని
నుప్తాంవిహాయమాంభర్తాగతఃకుత్రాపినేక్షితః

284

విచ్ఛిన్నం తీతమే హాగయాతా సార్ధేన తేపురీం
అధరాజస్తుమాతా తామబ్రవీద్ధుః శ్రితాంసతీం

285

నభీస్తే మద్గృహేన తేన స కామేన పూజితా
భై మీచాహతతస్తుష్టామాతాంస్సవ తేరితి

286

ఉచ్ఛిష్టం నచభోక్త్యైమినకుర్యాంపాదపీడనం
నసంఖాప్యేపశేనాహమితిమేవతముత్తమం

287

యస్తుమామభివాంఛేత్తుదండ్య సాస్యద్దేవిదుష్టహృదే
ఏవంచేన్నగరేతేస్మిన్నివత్సాస్యమినచాన్యథా

288

తథేతిరాజమాతాతద్వచనంప్రతిశుశ్రువే
సునందాయాస్సవ్యపుత్రాస్త్రిస్తాంసభీమతనుతప్రియాం

289

భై మీతయాదృశాసాకంరాజపుత్రాస్త్రివేశనే
ననందనిఖిలైః కామైరర్చితాశ్శీరివాపరా

291

నలోపిభైమీంసంత్యజ్యగహనవిచరణవనే
దావంవనగతంరాజాదదశప్రళయోపమం

292

నరేతికోశతొవాక్యంశ్రుత్వామూరితిబ్రువణ
దావంవివేశసహసాపశ్యత్కంఠసపన్నగం

298

సోబ్రవీత్సన్నగోభూవంపాహిమాంనిషధేశ్వర
నారదస్యమునేశ్యాపాదక్షమంచలితుంపదాత్

294

కర్కటకాఖ్యంజానీహిమాంపన్నగవతింస్సవ
క్రేయశ్చతేప్రదాస్యామిమోచితోధావతోముతః

295

త్వద్దశనావధింకాపంకృతవాన్నారదోమునిః
తద్విమోచయమాంశాపాన్నిషథేశకృపానిధే

296

మాంగృహీత్వాప్రయాహిత్యమిత్యుక్త్యాంగుష్ఠసమ్మితః
అభవత్పన్నగోరాజాతంవ్యమోచయదగ్నితః

297

అదావందేశమాసాద్యత్యక్తోరాజ్ఞాఫణిశ్యుః
పదానాంసంఖ్యయా రాజ్జగచ్ఛేత్యాహనలంవృసం

298

దశమేతువదెరాజాదప్యనాగేనపై కృతం
రూపంప్రాపతతానాగఃస్వంచరూపమదర్శయత్

299

ఉవాచనృపతినారోమూళుః పుష్పంచనుభీభవేః
వత్సాన్యసంప్రాప్యసంగమమచిరాత్తునసంశయః

300

సతేభయంకుతశ్చిత్ స్యాత్ సదనుగహశక్తితః
నూతాబాహుకనామాహమిత్యస్మాదాహిసంబృవత్

301

ఋతువణస్యరాజమౌరయోధ్యాధివతేఽన్యస
సన్నిధింసాక్షవిద్యాంతేవాణివిద్యాంచదాస్యతి

302

తేనోపదిష్టాక్షతత్వశ్చేయఃప్రాప్యసంభూమివ
వితచ్ఛవస్త్రియగళంగృహణనిషధాధిప

303

యదాస్వరూపసర్భావేమతిస్యాత్తవభూపతే
తదైతద్వస్త్రసంఘన్నోస్కరమాంపశ్యసిస్వకం

304

ఇత్యుక్త్యావస్త్రీయగళంప్రదాయచఫణిశ్యురః
అంతర్ధానమవాపాశుపశ్యతస్తస్యభూభృతః

305

అంతహిణతేధనాగేంద్రవజ్రపధినగోత్రమః
దశమేపానిసంప్రావదృతుపర్ణస్యపట్టణం

306

సన్నిధింతస్యసంప్రాప్యనాచమూచెనరోన్మవః
నూతాహంబాహుకాభిఖ్యశ్చిత్తాయాంవాణిసాంక్షమః

307

పాకేవసర్వవస్తానాందేహధారణకాముకః
ఇహాగతోమహారాజభరమాండీవనాతురం

308

తథేతిరాజ్ఞానిదికష్టస్యూతఃప్రచ్ఛన్నవిగ్రహః
వాణ్ణేయజీవరాఖ్యాంపైతత్రహసంసమాతనోత్

309

విదథాఽధిపతిభీకమోనలంపత్నీసమన్వితం
నిశమ్యవనమావిష్టంనికృత్యాఘోషరాజితం

310

తత్ప్రృథ్వత్రింవిజిజ్ఞానుద్భ్రామ్యాదానన్యచోదయత్
దక్షిణాభిరభీష్టాభీర్దర్శనేప్యాకయేపిచ

311

తేషుసర్వేషువిపేషుసర్వత్రపగతేషుచ
సుదేవాభ్యోఽన్యోత్తంసశ్చేదిరాజపురీంగతః

312

బ్రాహ్మణైస్సహతత్త్రిత్యైపుణ్యాహసమయేద్విజః
అంతఃపురేనుసందాయాస్సమీపేతామృతక్షత

313

ప్రవాసార్భర్తృదుఃఖాచ్ఛవేషాంతరముపాగతాం
చిరాత్తాందమయతీతినిశ్చిశాయద్విజోత్తమః

314

తస్యైసుదేవస్సంప్రాహకుశలంభీమభూపతేః
సపుత్రస్యసదారస్యస్వంవభ్రాతసుహృద్వరం

315

సాశ్రుత్వాకుశలంరాజ్ఞఃపితోఃభ్రాతృశ్చపుత్రయోః
తేనతత్తద్వ్యాహరంతీవిలలాపభృశాకులా

316

సుసందాతురుదంతీంశాందృష్ట్వామాత్యేన్యపేదయత్
సాచాగత్యచసైరంధ్ర్యాస్సమీపేద్విజమైక్షత

317

అబ్రవీద్విజవర్యంతంకైమాకస్యాత్మజాసతీ
ఃస్యవాకధమత్రస్థాత్వయాదృష్టావదద్విజ

318

వివముక్తోగాజమాత్యాసుదేవః ప్రాహతాండ్విజః
దమయంత్యాశితాంవార్తాయధారదనుపూర్వకః 319

తదాతద్యచ నేనాస్యోపుష్టంభూమధ్యసంస్థితం
ప్రత్యౌశ్యమగినంరాజీదదశేకాందోరివధ్వజం 320

రాజమాతాధతాంజ్ఞాత్వావిదభాఞ్ధిపకస్యకాం
గాధమాలింగ్యదుఃఖేనరుదంతీతాంసమబ్రవీత్ 321

పుత్రస్యసుర్మేసిభైమిబాత్యైత్వంవీక్షీతామయా
దశాక్షేషుపితురేహసుదామాఖ్యస్యనందిని 322

అహంసుతేదశాక్షానామధిపస్యహితేప్రసూః
అహంచేతిస్వనదత్తావిదభాఞ్ధిపతేర్మమ 323

అహంతుచేదిరాజస్యవీరబాహూఃకృతాప్రియా
తత్పుత్ర్యసిమమప్రీతావసాస్మన్నిలయేసుతే 324

తతఃకుశలమాకణ్యకదమయంతీద్విజోత్తమాత్
ఇయేషగంతుంభవనంపిత్తుభైకమీసహద్విజా 325

మాతృష్వస్థాధనిర్దిష్టంసరయానమధిష్ఠితా
ద్విజేనసార్థంనగరీంపితుంప్రాపనలప్రియా 326

దృష్ట్వాపితృసుతభ్రాతృతైశ్చాపిబహుమానితా
భర్తరన్వేషణార్భాయపితరాసమచోదయత్ 327

రాజ్ఞానియుక్తావిప్రేందానలమన్వేష్టముద్యతాః
సందేశందమయంత్యాస్తుశ్రావయంతోచరన్యహిం 328

సర్వత్రచరతామహ్యంపర్ణాదాఖ్యనవిప్రతః
శుశ్రావభైమీస్వపతిమయోధ్యానగరేస్థితం 329

ఋతువణఃస్యసారధ్యేవస్థితవికృతంనశం

ఋతువణఃస్యసారధ్యేవస్థితవికృతంనశం

380

ఋతువర్ణఃస్యరాజశేఖరత్వాయోధ్యాపురీంద్యజ
మమస్వరంవరస్తస్మైవేదనీయస్తవ్యాభునా

381

శ్వస్తునూర్మోదయేహ్యన్యంభర్రారమహమావృణే
తావదేవశ్రేద్యస్తుస్వయవరసమీక్షకః

382

తయైవముగ్ధోవిప్రేంద్రస్సుదేవఃప్రావసన్నిధిం
ఋతువణఃస్యరాజుషేఖరయోధ్యానగరీపతేః

383

నుదేవాద్భుతువణోఽధదమయంతీస్వయంవరం
నిశమ్యహృష్టస్సంయోతుంవిదర్భానకగోన్మతిం

384

నియమ్యైకహుకంశీఘ్రగంత్రానానయవాజినః
ఇత్యయోగ్యాపతిశీర్మాప్రేషయామాసమందురాం

385

బాహుకోమందురాంప్రాప్యవాజినశీఘ్రగామినః
నులక్షణాఃసమాదాయయుయోజరదసత్తమే

386

ఋతువణైఃసమారూఢైస్యందనంబాహుకస్తదా
వాష్టేయేనసమారూఢోవాజినస్సమచోదయత్

387

నిమేషాత్యోజనాధ్యానంగచ్ఛత్పురథవాజిమ
సారధ్యకౌశలాత్తస్యవాష్టేయోమనుతేనలం

388

సహ్యన్యస్యనలత్తాదృక్సమర్థ్యంవిద్యతేవనౌ
బుధ్యాచమయసాతుత్యాబహుకశ్చనలోన్మహః

389

వేగేనగచ్ఛతాంతేషాంశ్వానాంపథిభూపతేః
ఉత్తరీయంనిపతితంగృహీతుంయద్యమన్యత

390

- తావద్యోజనమధ్వానమతీతారథవాజినః
అథాససాదరాజేంద్రఃఫలయుక్తంవిభీతకం 341
- తస్యప్రశాఖాశాఖానుఫలమాత్రాణిభూమిపః
విగణయ్యతుసంఖాంతాంబాహుకంసమబాధయత్ 342
- నియమ్యవాజినాంరశ్మి౯బాహుకోనృపసమ్మతేః
శాతయిశ్వాచశాఖాస్తాఃఫలంపత్రమధాగణీత్ 343
- బాహుకోనలసంఖ్యానంతధ్యంవీక్ష్యప్రహసన్కాతః
విద్యాంతాంజ్ఞాతుకామస్తంప్రార్థయామాసభూమిపం 344
- రాజాశీఘ్రప్రయాణాధీ౯బాహుకాయఃసుదాన్వితః
అత్రాణాంహృదయంసంఖాకౌశ్యలంచాడశత్రుదా 345
- జ్ఞాతేక్షహృదయేరాజ్ఞోబాహుకేనకలిఃఫలమ౯
కకోటకవిషంవక్త్రాదుద్వమ౯నిరగాత్తతః 346
- కలింపురుషముద్వీక్ష్యబాహుకశ్చప్రముద్యతః
ప్రాధికతఃకలినాతేనసంజహరరుషంతదా 347
- కలిఃప్రశస్యత్వన్నామకీర్తనాత్కలినాశనం
భవీతేతితుతంసూతంఆవివేశవిభీతకం 348
- తస్మాద్విభీతకంవృక్షంఅప్రశస్తముశఽతిహి
బాహుకోపితదాశ్వస్తోవాహయామాసవాజినః 349
- తదహ్నిసాయంనగరీంకుండినంకోసలాధిపః
వివేశరథఘోషేణదారయన్నివరోదనీ 350
- దమయంతీరథధ్వానంశ్రుత్వాహర్మ్యంసమాశ్రితా
వీక్షతేన్మనవాన్జ్ఞేయబాహుకంరథముత్తమం 351

సాతస్యరథనిఘ్నాఃషంశ్రుత్వామేనుస్వనోపమం
నలంతంమన్యదేభైమితస్యైవసదృశంహతత్

352

తృతీయఃశ్వామావిశ్యస్యందనాదవరుహ్యసః
వ్రతుర్దతోభీమ రాజ్ఞారాజమందిగమావిశత్

353

యథాహాఽపూజితోరాజాభీమేనస్యాగతోక్తిభిః
తస్యాగమసహేతుంతుచింతయామానదూరతః

354

ప్రీన్యతంభదృతద్రాజానజ్ఞాత్వాపుచ్ఛతిస్మృతం
కిమర్థమాగతోరాజన్మదీయాంసగరీమితి

355

భవద్దేశసకామోహమాగతోస్మీతిసోపదత్
చింతయామాసభీమోపితస్యాగమనమద్భుతం

356

అనేకాయనముల్లంఘ్యవిషయానపథూపతీ
శతయోజనతోదూరమధికంప్రాప్తవానివా

357

కింవాస్యగమనేహేతురితిచింతాపరోన్మవః
ఋతుపణంయథాశాస్త్రమచక్షుమాససాదరః

358

అనుజ్ఞాతోధభీమేనవాక్షేయేనసమన్వితః
రాజ్ఞఃపుంభిర్వినిదిష్టంఆససాదసికేతనం

359

అథోత్సృజ్యహయాఃవాజిశాలాయాంరథసన్నిధౌ
ఆసినంబాహుకంవీక్ష్యభేమీదూతీంసమాదిశత్

360

దూతీకేశిన్యభిఖ్యాసాప్రాప్తాబాహుకసన్నిధిం
దమయంతీవచస్సర్వంశ్రావయామాసతత్వతః

361

కదావావ్రస్థితాయూయంకిమర్థమిహచాగతాః
భైమీపుచ్ఛతిసర్వంత్యంకధయాశ్చితిసోపదత్

362

ఋతుపణోఽయముర్వీశశోసలాభివతిస్సృతః
అహంతురథనేతాన్యబాహుకోనామనామతః 363

శ్వస్సుర్యస్యోదయేభైమృత్యుభవితేతిస్వయంవరః
శీఘ్రగాశ్వయుజంయానంఽఽఽత్రాగతోధునా 364

తృతీయ్యశ్చాపివాష్టేయంనియంతానలభూషతేః
శనంగతేనలేయోధ్యాంగతవానితిశుశ్రుమః 365

శ్వసుయాతోసలోరాజావాష్టేయోవైత్రిహీతితాం
ఋగవంతీంకేశినీందూతీంబాహుకశిపునరబ్రవీత్ 366

నలస్యపుత్రావత్తైవస్థాపయిత్యాతదాజ్ఞయా
వాష్టేయోగతవాతత్రసనవేత్రినలంస్యపం 367

అథవాక్యానిసర్వాణిభైమ్యదుఃఖాకులానిసా
బాహుకంక్రావయామానసచాఖ్యద్దుఃఖపూరితః 368

సతధావికృతాంగోపిస్మరత్భైమీంప్రియాంనిజాం
శ్రుత్వాచశచనాన్యస్యశాశకదూహితుంశుచం 369

రురోదదీనస్సహసాబాహుకోదూతికాగ్రతః
తాదృశంవీక్ష్యతందూతీదమయంత్యైన్యవేదయత్ 370

శ్రుత్వావచోదూతికాయాదయమయంతీనలంస్యపం
బాహుకంమృగమానావైరురోదబహుధాసతి 371

శరితానితతస్తస్యజ్ఞాతుంసంప్రేషితాపునః
దూతికాగత్యసవిధందమయంత్యావచోబ్రవీత్ 372

సమన్యేతమహంజేవిసాధారణసరంప్రియే
శరితాన్యస్యలక్ష్మ్యంతేమానుషేషుసకుత్రచిత్ 373

ఋతుపర్ణస్యభుక్త్యర్థం మాంసానాం పాకకర్మణి
దృష్టిమాత్రేణ కరకాపూర్వం తేన హి వారిణా

374

గృహీతాత్వాణి నాతస్య తృణరాశేర్థనం జయః
ఉద్గతోభవతి జ్వాలామాళీపాకక్రియోచితః

375

ప్రజస్తద్ధస్తమృదితాన్సుమనాం సేచనుందరి
క్షాంతాం నోపయాంతి స్మృతపూర్వాదధికసౌరభాః

376

తతోభైమీనలంజిత్యాబాహుకంఠింగదశశనాత్
పరీక్షాయై పునర్మాంసం తేన పక్ష్యంతయా నయత్

377

ఆస్వాద్యతత్సక్యమాంసం పురాత్రం బహుశస్త్రదా
రసప్రాశస్త్యతస్తత్ర నిశ్చికాయై వతంసలం

378

తతః కుమారాభైమీతుదూత్యానహతదంతికం
ప్రేషయామానతే దృష్ట్యోదీదాలింగ్యబాహుకః

379

మమ పుత్రోపమావేతౌకుమారా వితిసంబ్రవత్
రురోదబహుధా నూతోదూతికాగ్రే విషణ్ణధీః

380

పునస్సౌకంకుమారాభ్యాం ఆగతాయాన్స్వస్నిధిం
దూతికాయావచః శ్రుత్వా దమయంతీ చ రోదితి

381

తతోమాత్రాని జంభావంజ్ఞాపయిత్వా పితుస్సతీ
తస్యానుమతితస్త్వీయమానయామానతంగృహం

382

దృష్ట్వా తు బాహుకంభైమీవిలలాపభృశా తురా
త్యాగం స్మరంతీ విపినేన తేన కృతముల్పణం

383

అహం విహాయ త్రిదశాశలమేవ ప్రసియంతరిం
వప్రేయం సత్వయా దృష్ట్వా మాం విహాయ వనేగతః

384

నిద్రాపహృతవిజ్ఞానాంమాంవిహాయాజనేవన
వస్త్రార్థమాచ్ఛిద్యమమక్యనుయాతోనలఃపతిః 385

ఇత్యాదివిలపంతీంతాంబాహుకంఠపాహుకుంభితః
నాహంత్యజామిత్యాంభద్రేస్వయంకింతుకలేర్పలాత్ 386

కలిస్సమాంవిహయాద్యగతశ్చాపార్థితస్తవ
నమన్యేధాంఘ్రియైబైమిమయిగోమమనాగసి 387

తతశ్చారిత్రసందేహద్వంద్వంబాంసలేన్యపే
సాశంకేతాంసతీంశుద్ధామూహగళగిరిణీ 388

తతోదత్తంఘణీంద్రేణవాసస్తంసంస్కరన్నలః
ప్రావృత్యరూపంస్వంవీరఃప్రావరాజాయథాపురం 389

దమయంత్యదతిందృష్ట్యావతింస్వంరూపమిన్ధితం
పుత్రావంకేనిధాయాస్యబభావభృశదుఃఖితా 390

నలోపిదమయంతీఃస్వాంఘ్రియాముద్వీక్యగాషికతః
రాజ్ఞాచాభ్యచిత్తస్త్రానివాసమకగోఘ్నరే 391

ఏవంత్రివత్సరానీత్వావనేగాజానలోమహా
చతుర్థైశమగమత్పత్న్యాసాకంఘ్రిదాన్వితః 392

తాంరాత్రింసుఖతోనీత్వాదమయంత్యానలోన్యవః
ప్రాతర్దదశశ్వశురంభీమంపత్న్యాసమన్వితః 393

తౌపరస్పరపంశ్లేషాదధికాంముదమాసితౌ
సుఖందుఃఖంచసంప్రాప్తంవనేకధయతాంమిథః 394

భీమోపిదృష్ట్యాతనయాంపత్న్యాసహసమన్వితాం
తుతోషబహుధాచైనమచాయామాసనైషధం 395

భైమీనలసమా యోగసంతోషేణజనఃపురం
ఆలంచక్రస్సువాద్యానిచామాన్యంతతదాహని

396

ఋతుపణశ్చరాజపిఞ్బాహుకశ్చన్మసంవృతం
నలంనిషధరాజానంశుశ్రావగృహీణీయతం

397

నిరీక్ష్యతంకోసలేశస్సాన్విపరాధంశుదాన్యతః
త్రామయామాసరాజపిఞ్ః పభావాత్తస్యవిస్మితః

398

అధాశ్వహృదయంలభ్యానలాత్సాకేతనాయకః
పూజితస్తేనరాజ్ఞాచప్రీతస్సప్రపరమావజత్

399

గలశ్చతతతన్మాసముషిత్యాశ్వశురాలయే
అల్పేనానుగతోగచ్ఛతైస్సన్యేననరసత్తమః

400

ఘోడశ్చైర్ద్విరదైఃపంచాశద్భిశ్చతురగోత్తమః
షట్పత్తైఃపత్తిభిశ్చైవయుగైరాజానలోయయా

401

నిజంపురంసమాసాద్యదృష్ట్యాపుష్కరముల్పణం
దీవ్యావాహ్నిరితిప్రహయద్వాయుర్ధ్వేనశత్రుహా

402

అథాబద్ధేపణేరాజానలోత్తైఃపుష్కరంస్పృశం
పణేత్వేకత్రనిజాత్యస్వకంరాజ్యమవాపహ

403

పుష్కరేణచశూచిగర్భతృత్వాభాతానలోన్మవః
తంపూజయామాసపురంయథావత్పూజితంప్రభుః

404

చిరవిశ్లేషితాస్సీవయాఃప్రజాస్సమభినందయన్
శశాసరాజ్యంధర్మేణనలోరాజానరోత్తమ

405

తతస్సపుత్రాంగృహీణీమానయామాసభూమిపః
తయాసహనుఖంశమేరక్షరాజ్యంస్వధర్మతః

406

ప్రీతాయన్ వివిధైర్భజైరేవానింద్యపురోగమాన్

అపకాయన్ బ్రహ్మణా భక్త్యైరరాజబలభిద్యధా

407

మనోర్వైపస్వతస్యా యంపంశః పరమభాస్వరః

మయాసంకీర్తితో రాజకీమన్యచ్ఛోతుమిచ్ఛసి

408

ఇతి శ్రీనూజవీడు రాజ ధాన్యధిపస్య శ్రీమద్వేంకట రంగాప్ప

రాయ మహారాజస్యా స్థానవిదుషా శ్రీమదాత్రేయ

కుల తిలక శ్రీరామానుజాచార్య నూనునాగో

పాల కృష్ణార్యేణ విరచితే శ్రీశోభనా

దీశవైభవే మహాకావ్యే ఉత్త

రభాగే కుశవంశాదివణ్

సం నామ ప్రథ

మస్సర్గః



శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీశోభనాద్రీశ వైభవ మహాకావ్యే.

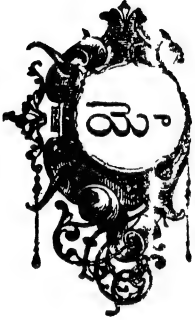
ఉత్తరభాగే ద్వితీయస్కంధః.



మన్వంతరానువర్ణనం.



రాజోవాచ.



యం వై వస్వతోనామ
మనుర్యస్యాధునాంతరం
తస్మాత్పుర్యేవరేచాపి
కలివై మనవఃస్మృతాః

1

తేహంనామానితత్కాలేయశ్చేంద్రోయేచనిజకారాః
తేహంచచరితంవిద్వత్పవిత్రోహంశ్రోతుముద్యతః

2

ఇతిప్రశ్నముపక్రిప్యతూష్టింఘ్రాతేన్మహేత్తమే
హోవాచవచనంధీమాప్రశస్యనరపుంగవం

3

ఇదంహికథితంరాజకపురాణేష్యతివిస్తరాత్
తత్త్రైసంగ్యహ్యవత్సృమిశ్రుణురాజకసమాహితః

4

స్వాయంభువస్యాద్యమనౌశ్చరితంహిత్వయాశ్రుతం
తత్త్రేంద్రోభగవాన్యజ్ఞోయామాఖ్యాదేవతాగణాః

5

ప్రియవ్రతోత్తానపాదామనువుతామృతభాస్మృతౌ
యజ్ఞస్యపుత్రాస్తోషాద్యాఃపురాద్వాదశకీర్తితాః

6

- మరీచిరత్ర్యంగిరసాపులస్త్యులహంకృతుః
వసిష్ఠశ్చేత్యమితత్రస్మృతాస్సప్తమహాషకాయః 7
- యజ్ఞాఖ్యంఘావతీణౌఘాద్భగవాన్తత్రేఘాపతే
సవివేంద్రత్యమకరోదక్షితుంజగతాంఘ్రయం 8
- స్వారోచిషాఖ్యస్యమనోద్ధివ్రతీయుస్యకథామిమాం
మాకంఠేయపురాణోక్తాంవక్త్యామిశ్రుణుషార్థవ 9
- వరుణాసరితస్తీరెనగరేత్వరుణాస్పదే
ప్రవరోనామవిప్రేంద్రోన్యవసద్వైదికాగ్రణిః 10
- తస్యైకదామతిజ్ఞాతావీక్షితుంనిఖిలాంబరాం
తదాతిథిస్సిద్ధవరంప్రాపతస్యాలయంశుభం 11
- తమభ్యవ్యకాయథాన్యాయ్యంప్రవరస్సిద్ధపుంగవం
దృష్ట్యాఖిలధరోదంతంప్రచ్ఛప్రీతమానసః 12
- సిద్ధోధతస్మైనిఖిలధరోదంతంవ్యజ్ఞిపత్
తతస్సస్యాఖిలతోడిదశకేనాచ్చాన్యవేదయత్ 13
- మంత్రేషుప్రథావజ్ఞసిద్ధస్తస్మిన్ననుగ్రహాత్
పాదయోగతనోల్లేపంగంధేనాషధిజన్మనా 14
- అథప్రస్థాయధరణీంశ్చత్తరాంప్రవరోద్విజః
హిమాలయంప్రాప్యగిరింతత్రాశ్చర్యాన్యవైశ్చత 15
- చరతస్తస్యవిప్రస్యతుహినతౌళితస్తదా
పాదరేపస్తతోవిప్రఃవైక్లబ్యంపరమంయయా 16
- నిజాగారప్రయాణాయతమానెద్విజోత్తమే
తత్రతత్రచరంతంతంఉదైక్షితవరూధినీ 17

మెనాయా. సేనయోసావై దృష్ట్యాతంమదనోపమం
కామస్యవశమాపన్నావప్యేభోగరసంపురం

18

విముహ్యమానోపితయావిప్రేంద్రదంస్థిరచేతనః
నైచ్చత్తయాభోగరసంవినీతోగురుపుంగవైః

19

గాఢమాలింగ్యవిప్రేంద్రదందేవయోమాస్మరాతురా
బహుధాప్రాధికాయామాసరతింతంజితమానసం

20

తతఃప్రణమ్యవిప్రేంద్రోగాహాపత్యానలంఘచిః
యయాచేనిజగేహస్యగమనేకక్తిముత్తమాం

21

సిద్ధదత్తాంఘ్రిలేపేనదినాథేనద్విజోత్తమః
సహస్రంయోజనానాంతుసమతీతఃపురాన్నిహత్

22

అధాధిష్ఠితదేహస్సప్రవరోజాతవేదసా
గాహాపత్యేనతత్రైహిఃప్రీతఃపురమగాన్నిజం

23

వయాధిన్యధవిప్రేంద్రేగతేతద్గతమానసా
శోకేనాకులితాతత్రబభ్రామగిరిసానుషు

24

పురాతయాకలినామగంధర్వస్తద్గతాత్మవా
ప్రత్యాఖ్యాతస్తదాపశ్యత్తామస్వస్థహృదంవధూం

25

జ్ఞాత్వాతస్యాశయంవిపేస్వయంతద్యేషభృత్కులిః
సముదైక్షతతన్వంగీంసాపిభోగంయయాచతం

26

నిమిలితాక్షీభాగస్యకాలేభవమమప్రియే
ఇత్యాదిశ్యకలిఃప్రీతస్తయారేమేముదాయుతః

27

తథేతివచనంతస్యవతిశుశ్రావసుందరీ
కలిర్మనోరథస్సిద్ధోమమితిప్రీతిమాగతః

28

- భోగకాలేతుతంతత్రప్రవరంకాతవేదనా
అధిష్ఠితంద్విజశ్రేష్ఠంవరూఢిన్యస్కరన్ముచా 29
- తతోగభంసమాపేదేగంధర్వాదేవతాంగనా
కలిశ్చతుష్టంప్రపయయాద్విజపుంగవవేషభృత్ 30
- అథతద్గభకతోజాతశ్శిశుర్భూస్సానిప్రౌదితః
స్వరోచిషాభాసమానస్సస్వరోచిరిస్మృతః 31
- సశ్రమేణవివృద్ధాంగశ్శుతవిద్యశ్చపాధికవ
స్వరోచిర్మందరగిరౌకన్యకాంకాంచైక్షత 32
- సాప్యష్టాకన్యకాతేనస్వత్ప్రతింప్రహతత్ప్రవై
నివిష్టమదనాతస్యరూపశ్శ్రీకేశకనాకులా 33
- ఇందీవరాక్షగంధర్వతనయాఃసంమనోరమా
సఖ్యామేద్యనరోత్తంసాభఃతాందివ్యవిగ్రహే 34
- ఏకామందారసంజన్యసుతావిద్యాధరస్యజై
అన్యోపారస్యతనయామునివర్యస్యవిశ్రుతా 35
- విభావరీరయోఃపూర్వాకళావత్యోహ్వయాపరా
తాభ్యాంసహాహమగమంతైలాసంగిరిముత్తమం 36
- తత్రజీణకాంమునిందృష్ట్యాకృతంధమసిసంతతం
అహసంతదనుక్రుద్ధచ్ఛాపంమయిదదౌమునిః 37
- అహరోరాక్షసస్యత్వంభవసీత్యాహతాపసః
తతస్సభ్యామునింక్రుద్ధంనినిందతురనాదృతే 38
- తాభ్యాంచశాపంవ్యస్రజన్మునినికందాగతక్షమః
ఏకాంబకుప్తుసంయౌక్తాంఅన్యోచక్షుఃపీడితాం 39

తదాద్రవన్మాంభీమాంగోరాక్షసఃకూరచేష్టితః
శూరయశేనస్యవిఘ్నోఽజోనర్దతోరాక్షసోధునా 40

తృతీయేహ్నుద్యౌరక్షస్తత్ ఆభ్యేత్యత్తుంభయంకరం
త్రాత్రుమహాసిమాంవీర రాక్షసాద్భయమోహితాం 41

పురాస్వాయంభువాభ్యానోమఃకల్భాన్ధౌపినాఃసః
అస్త్రగ్రామంవసిష్ఠాయమునయేదిశదుత్తమం 42

వసిష్ఠస్సచమన్మాతామహాయప్రాదిశన్కుజా
నామ్నూచితః ధాయైతత్ సచపిత్రేమమాదిశత్ 43

పితుఃప్రాప్తాహమస్త్రాణాంగామంసర్వారినాశనిం
తదహం తేప్రవత్యౌమిగృహ్నిష్యపరయాముదా 44

ఇత్యుక్త్వాసాదిశత్ప్రీత్యామంత్రగ్రామంస్వరోచిషే
సచాగృహ్ణాత్ప్రహృష్టాత్మామాభైరిత్యబ్రవీన్ముదా 45

తదైవాగమదత్యంతకౌదంత్రోమనోరమాం
తేనవిద్రావితాసాతంస్వరోచిషముపాగమత్ 46

గృహితాతేనకరుణంసనాదాధమనోరమా
తదాస్వరోచిస్సంక్రుద్ధశ్చండాస్త్రంసముదైరయత్ 47

తేనదగ్ధస్సతాపార్తఃప్రాహమందంశితాచరః
సంహరాస్త్రంమహావీరప్రసాదంకురుమేప్రభో 48

శాపస్యాంతంశంకగమితస్త్యయాహంభవ్యపాతకః
అహమిందీవరాభ్యానోసలనాభసుతోవిభో 49

విద్యాధరోబ్రహ్మమిత్రంప్రాప్తోవిద్యామయాచిషం
సచాయుర్వేదవిత్ప్రిజ్ఞోమయాతంప్రాధికతోపిసకా 50

నాదిశత్రుస్యవాహేతౌర న్యేశిష్యాస్తులేభిశే
అంతర్ధానంగతస్తస్మిన్ ఆయుర్వేదంప్రయచ్ఛతి 51

శిష్యేభ్యోహంగృహితావతంజహాసాంతేదురాత్మవాన్
తతఃశోభనమహాత్మాబహ్మణఃత్రశ్యశాపమాం 52

రాక్షసత్వంభజస్వేతితస్మాదీదృక్తమర్కమ
ప్రాధిభిఃతస్సమయాప్రదాత్కృపాశుశ్యాపసంక్షయం 53

యదాపుత్రీంస్యకామేవబద్ధురదవసిరాక్షస
తదాస్త్రాగ్నిసముద్భాంతోరాక్షసత్వంవిమోక్ష్యసి 54

ఇయంతుతనయావీరమమసర్వాంగసుందరీ
అహంతుస్సవపుర్వీరప్రాప్స్విమ్యద్యయథాస్థితం 55

ఇమాంమదీయాంతనయాంగృహణసహధర్మిణీం
ఆయుర్వేదంచమత్తస్త్యంలభస్వవిజయీభవ 56

అథస్వరోచిస్తాంకన్యాంవ్యవహత్ప్రీతమానసః
జగ్రాహవిద్యాంమేధావీముదావిద్యాధరోత్తమాత్ 57

విద్యాధరస్సయాపేణపూర్వేణప్రజ్వలంస్తతః
లోకంనిజంసమారాధంబుభుజేభోగముత్తమం 58

స్వరోచిగృహిణీవాక్యాత్తత్సఖ్యాయత్రతస్థతుః
కుప్తుక్షయాదితేరాజసాకంతత్రగమత్తయా 59

విద్యావ్రథావతస్స్వస్థనీరుజేతేచకారసః
గృహిణ్యాప్రీతయేతేచరేజతుస్స్వవపుర్ధరే 60

తథావిభావరీతుష్టావిద్యాంప్రదాత్ స్వరోచిషే
సర్వభూతరుతంచేత్రియయాత్మానంచతద్వళాం 61

కళావతీతతః ప్రాహస్వరోచిషముదారభిః
పారోనామమునికశ్చిత్ బ్రహ్మచారిబభూవై 62

పుంజికస్థలయాసోభూద్వంశసీతసురస్త్రియా
తయావిహరతస్తస్యనుతాభూవమహంవిభో 63

పితృత్యక్తామహాణ్యైవర్ధితాశశినోరంశుభిః
సఖానునాగృహీతాహంగంధర్వణచపోషితా 64

నాదిశన్మాంసురేంద్రదేభ్యోయాచన్యోవ్యవరూపిణీం
తదాక్రుద్ధేనసంగ్రామేశులినానిహతీమమ 65

పితృతదస్వహందుఃఖాత్ త్యక్తుందేహంసముద్యతా
సత్యానివాగితోరుద్రవత్త్యైవంబోధితాహితం 66

మాచరత్వంతనుత్యాగంభదేతవభవిష్యతి
స్వరోచిరాహ్వయోభర్తాశేనభోగానవాప్యసి 67

ఇమాంతుపద్మినీవిద్యాంగృహాతనుమధ్యమే
యయాఖలాస్తేనిధయోవశ్యాన్యుకాంక్షితంవను 68

తతోహంప్రాప్యతాంవిద్యాంకాంక్షమాణాప్రియంవిభో
గృహ్ణీష్వమాంప్రియాంవిద్యామేతాంసర్వార్థసాధికాం 69

తతస్వరోచిస్తేవిద్యేగృహిత్యాతేచధర్మతః
పత్న్యైరరాజశరదిక్షపాకరణవాంశుభిః 70

తాభిస్సనహితస్తస్మిన్పర్యతేచరన్ముదా
కాలంసప్తశతాన్యబ్రాసనయద్భోగలోలుపః 71

తదాభవత్తస్యపుత్రాదారేషుత్రిషుసద్గుణాః
విజయంనునుపేపుత్రంపత్నీతస్యమనోరమా 72

మెరుగందోవిభావర్యాప్రసూతోగుణసాగరః
కళాపత్యాహుతఃప్రోక్తఃప్రభాసురితీర్థవాక్ 73

తేషాపురత్రయంచక్రేపద్మిన్యాశ్చక్రితఃపితా
విజయస్యపురంప్రాచ్యాంవిజయాఖ్యంవినిర్మమే 74

కామరూపగిరామెరునందస్యోదీచ్యతఃపురీ
నందవత్సభిధాప్రోక్తాప్రభాసోస్తానసంజ్ఞకం 75

పురంచకారజనకఃప్రతీచ్ఛాంప్రీతమానసః
సంస్థాప్యపుత్రానగరేష్వరణ్యైసంచరన్నృపః 76

స్వరోచిరైశ్చితమహావరాహంమృగసత్తమం
హంతుంతమభియాంతంతంమృగ్యభ్యేత్యయాయాచహ 77

నాయంపథ్యస్తయావీరజహిమాందుఃఖభాగినీం
కిమర్థతనసంత్యాగేమతిభక్వతితేత్పితి 78

వదంతమితిశేషః

మృగ్యాహతంప్రియాలాభాత్యక్తుంధేహముపస్థితా
కింతేప్రియంకరోమీతివదంతంమృగ్యునాచతం 79

త్వామేవేచ్ఛామిభర్తారందేహిభోగంమమాధునా
మానుషోహంమృగీత్వంతుకథమేతద్భవిష్యతి 80

ఇత్యుచివాక్సతద్వాక్యాదాలిలింగమృగీతనుం
సాలింగితాతదైవాభూన్నారీవరమభాస్వరా 81

తామాహవిస్మితోరాజాకాత్వమిత్యథసాబ్రవీత్
దేవతాస్యవసస్యాహందేవేరభ్యధిక్తాముహుః 82

మనుంసంజనయస్వేతివతింత్యామభ్యుపాగతా
ఇత్యుక్తస్సతయాచేమిస్వరోచిదేవయోషితా 83

తస్యాంసజనయూమాసపుత్రపరమభాన్వరం
ద్యుతిమానితినామాస్యపితాచక్రేమనోహరం 84

యస్మాత్తస్యద్యుతిస్సర్వానతీత్యాభాతినిజకర్తా
సతుస్వారోచిష్యానోమనురాసీన్మహాయశాః 85

స్వరోచిర్విచరకథీమాణవసేనర్వతసుందరే
నిశమ్యహంససంవాదంత్యక్తభోగాభిలాషవాన్ 86

పత్నీభిస్సహసంప్రాపతపోవనమనుత్తమం
తప్తావచతత్రనుతపఃపత్నీభిస్సహధర్మవిత్ 87

పుణ్యానవాపిలయాన్యాన్యచ్ఛంతిదివౌకసః
తతస్సాస్వరోచిషంతస్యపుత్రంచక్రేమనువిధిః 88

అభిషిక్తస్సర్గరణేమఖిలాంపర్యపాలయత్
తస్యాంతరేణోచనాభ్యోబభూవేంద్రోదివస్సతిః 89

పారావతాశ్చతుషితాశ్చితిదేవగణాపుభౌ
తుషితానుంక్రతోఃపత్న్యాంసంభూతాస్తుషితాన్మృతాః 90

ద్వాదశాసక్తదాఖ్యాస్తస్త్వంశ్రుణురాజన్సమాహితః
దైవస్యధగోవామాన్యఃకోపోదేవాయతస్తథా 91

అజశ్చభగవాదేవ్రాదురోణశ్చమహాబలః
అపశ్చాపిమహాబాహుమహాహృద్యాపివీర్యవాన్ 92

చికిత్వాన్నిభృతోయశ్చఅంశోయశ్చైచ్ఛవపత్యతే
అన్యేపారావతాభ్యానాస్వేచ్ఛయాజన్మభాగినః 93

గణాస్తేషాంసవిఖ్యాతాద్వాదశైవసరోత్తమ
పారావతాద్విధాప్రోక్తావిశ్వేదేవాఃప్రచేతసః 94

ఇతితన్నామగణనాంశ్రుణురాజ్ఞానమాహితః
సమంభోఽశ్రుతోయశ్చఅజింహశ్చారిమదఃసః 95

అజింహానమహాయానావిద్యావంతౌతద్దేవచ
అజ్ఞామేచమహాభాగాయవీయశ్చమహాబలః 96

హాతాయవాచేత్యేతేపారావతగణాస్త్పతాః
జాజ్ఞాంతంబౌదయస్తత్రమునయస్సప్తచాభవః
చైత్రఃకవిఃతత్రైచ్చవకృతాంతోవిభృతోరహిః
బృహద్గుహేనవశ్చైవసుతాస్తస్యమనోఃస్త్పతాః
తత్రవేదశిరోభిఖ్యమునేపత్న్యాంహరిఃపరః 97

తుషితాయాంవిభుర్నామ్నాహ్యవతీర్ణస్యరార్తిహః
మన్వంతరంతృతీయంతువత్యైమిధరణీపతే 98

ప్రియవ్రతస్యరాజపేకస్మానురుత్తమసంజ్ఞకః
మన్వంతరాధిపస్తత్రబభూవేందోఽగ్నిసత్యజిత్ 99

దేవాఃవంచగణాస్తత్రసుధామానఃప్రతదఃసాః
శివాస్సత్యాభిధానాశ్చవశవర్తినశిత్యపి 100

ఏకైకస్తుగణస్తేతుస్త్పతోనానాబుధోత్తమైః
సత్యోద్భృతీదఃమోదాంతంక్షమంత్రామోధృతిశ్శుచిః 101

ఇషాజౌకాచతధాశ్మేషావపుష్మానితినంస్త్పతాః
సుధామానోనరశ్రేష్ఠప్రతదఃనగణశ్రుణుం 102

వసుధిష్ఠ్యసుధర్మార్కచవివస్వసుదినక్రతూ
యశశ్వేకృతవర్మచకేతుమానితిత్థిదా 103

హంసస్వరోహిహచైవప్రతదఃనయశస్కరా
నుదానోవసుదానశ్చనుమంజసవిషాపుభా 104

జంతువాహయతిశ్చైవ సువిత్తన్యః సున్యధా
శివాప్యేతేనువిజ్ఞేయః స్పృత్యానాం గుణాంతరణు

105

దిక్పతిర్యాకృతిశ్చైవ విశ్వస్థాభివృద్ధిచ
సుమృడితోభవ్యోఽపి నాథామః పృథ్వీసర్వశః

106

వానశ్చసూర్యాశ్వశ్చైవ సుహృదాభివచ
ఇశ్యేయమసిద్ధిస్త్యగతోద్వదితధాన్యైతి

107

సహస్రధాగోవిశ్వాత్కాశమతాగోబ్ధసూదిగమః
విశ్వధామావిశ్వకర్మమనన్యంతో రాడ్వశాః

108

జ్యోతిశ్చైవ విభావ్యశ్చక్రేద్దివాః సుశకారిణః
ఏశేవ్రతదేనాఖ్యానః కర్తృతామునిపుంగవః

109

తస్యైవ పృథ్వీయోరాగోపసిష్ఠస్యః సన్యతాః
వ్రమధాద్యామనోఃపుత్రాన్ ర్విద్యునానాన్ మయాశ్రుణు

110

అజశ్చపరశ్చైవ సద్విప్రైరదివ్యైః శివైః యః
దేవానుజశ్చైవ్రతమోమహాత్మా శివోతథా

111

ఏనీతశ్చనుకేతుశ్చనుమి తస్సుబలశ్శివీ
ఉత్తమస్యమనోఃపుత్రాస్త్రయోదిశవాకర్తృతాః

112

సూన్యతామూంధర్మపత్నైః శంభుగణైః హరిశ్చరః
సత్యసేనాభిఘోజ్జస్యన్ద్రస్యోవధీరున్

113

తుర్కంమన్యవతరం రాజేవత్యైః సుసూదరం
ప్రియవ్రతస్యపుత్రోయస్తామసస్తూ త్తిమానుజః

114

సమృగీగభాసంజాతోమనుగ్రతాధిశోభవత్
సురాప్రోనామ రాజాసీత్పురాసూర్యోపధాపసాత్

115

దీక్షాయఃపాప్యబుభుజేసభోగాకబువిదులకథాక
జీవతస్తస్యసంహృత్తుతివంధ్యాశ్శతంప్రియాః 116

భృత్యామాత్యాదికస్సర్వోమమారచపరీజనః
విమర్దాఞ్ఞేనరాజ్ఞానసురామ్రశ్చావితఃపదాత్ 117

తపోవనముపాగమ్యతతాపోగంతపోమహాత్
కదాచిత్ప్రావృషిప్రాప్తోవితిస్తానిమ్నగాతటం 118

సురాప్టంభోభిరదృంతైరుద్ధాతోభమదంభస
స్థవమానఃపరిశ్రాంతోనావశ్యత్కంచివాదయం 119

దృష్ట్యాతదామృగీంకాంచిత్పుచ్చంతిస్యాస్సపోగ్రహిత్
ఉహ్యమానస్తయాపృష్టేనృపస్తీరముపాగతః 120

వివేశాన్యద్వనంతాజాతస్యాఃపృష్టమథిష్ఠతః
తత్పృష్ఠస్పృశేయితస్తత్రాంగ్రతమసిప్రభుః 121

మదనేనాభివిష్టాంగస్తస్యాఃపృష్టంసమస్తృశత్
విజ్ఞాయభావంనృపతేఃమృగీసాపాపాహర్షిణం 122

నయక్తమద్వమాంగంతుంత్యయాస్థానేమహీపతే
లోలోయంగభేసంస్థామేనివారయతిమేప్రియం 123

నిశమ్యైవంమృగీవాక్యంపప్రచ్ఛన్తపతిర్మృగీం
లోలకఃకుక్షిసంస్థస్తేమృగ్యాస్తేమానుషీక్వవాక్ 124

మృగ్యథాహన్తృపంవాక్యమాత్మపూర్వోద్భవాశ్రయం 125

గ|| అహముత్పలావతీ దృఢధన్వ నన్సుతా తవ భార్యా శతాగ్ర
మహిషీ 126

పురాహం పితృర్వహేని వసంతీసఖీభి స్సౌకం న నేర మమాణామృగ్యా
సమాశ్రిప్తం మృగమేఃమపశ్యం 137

తదామృగ్యామయాతాడి తయామృగస్య కోపితోబభూవ సచనిర్వృ
త్తచక్షుబామునివర్యస్య సుతస్సృతపానామహరిణ్యా సాభిలాషామదనాభి
నివిష్టః కామరూపతయామృగత్వ మవాపతస్మింశ్చకోపితే శాపప్రదానో
న్మృఖహమజ్ఞానా పరాధాఃపమాణాయతం ముహూర్మురయోచిషం 128

సచప్రసన్నోమృగాకృతిర్మునివరో మామెవమైఘనాయయాచ మా
నస్తదనంగీకర్యంత్యాం మముశ్చశంకోపాగుణితాథరోమాః మృగీభవిష్యసీ
త్యశవత్ తదనుపునఃపునర్మయానుగృహతః కృపాశుక్మనివరః కృపయాహా
మిదమువాచ 129

భవేన్యస్మిన్మృగత్వంస్యాఃతవగభేతదామనుః
సిద్ధవీర్యసుతోలోలఃభవిష్యతిమహాబలః 130

తద్గభాసంపకవశాత్తపజాతిస్త్పృతిభవేత్
మన్వంతరాధిపోలోలస్త్వాంతసంతారయిష్యతీతి 131

గ॥ ఇతిమృగీవచనం నిశఃస్యరాజాసు రాష్ట్రామదీయ వివపుత్రో మ
న్వరాధిపోభవిష్యతీతి ఐరమానందమవాప సాచమృగీకాలేపుత్రమహూత

తదనుసర్వేమునయస్తస్య తామసఇతినామధేయమగుర్వక యతస్తా
మస్యా యోనెహాతఇతి 132

మృగీచశాపాన్మృక్తాబోకా నుత్తమానవాప రాజాచముదా పుత్ర
మవధాన్యత్ సచతామసో నృపవోభాస్కరం సమా రాధ్య తదనుగ
హేణ సర్వాణ్యస్త్రాణ్యవాప 133

తతరిచ సురాష్ట్రేస్వర్గ ముపేయషి తామ సస్సకలాం మహీంవిడి
త్యానుబభూవ 134

తస్మాంతరేమనోదేవవావిశ్రుతావై చతుర్విధాః
సత్యాస్వరూపాసుధియోహరయశ్చైతినామతః 135

తేహంపులస్త్వపుత్రాణామైకైః కఃపంచవిశకః
కామ్యాహర్షస్తథాపైవకాశ్యమఃపుధురేఃచ 137

పైత్రస్తథాచపాలస్త్వఋషయస్తామసాంతరే
జనఖండస్తథాశాంతినిరఃఖ్యాతిభక్తయస్తథా 138

ప్రియభృత్యోవివక్షీశ్చపుష్పలోభోద్భుతోద్భుతః
రుతశ్చరతబంధుశ్చతామసస్యమనోన్ముతాః 139

ఇంద్రశ్చతత్రైతిశిఖోనామ్నామన్వంతరైస్కృతః
గజేంద్రవరదస్తత్రహరిరామామృతోఽవత్ 140

హరిణ్యాంసోవతీర్ణోభూత్ విప్రస్యహరిమేధసః
మన్వంతరంపంచమంచకథ్యతేతత్ శుణుభిభో 141

గ॥ పురాకిలతవాచోనామ్నోమంసేః రేవతితారకాంత్యపాదేకశ్చ
నపుత్రోజని సచయధాకాలంపితృజాతః క్షౌది సంస్కృతాసంస్కృతోజన్మ
వభృతిఃపుష్పవృత్తినిరతోబభూవ 142

తస్యచపితాతదీయజన్మ రభ్యగీర్ణరోఽపీడితః మంతాచతదీయ్యా
మమృషీతాభవతాం 143

కదీయయాదుశ్చర్య గుప్తానివ ర్యయాది వారాత్రీందందహ్యమా
నమనామితవాక్పరమధార్మికః స్వస్యేద్యశ్చదుష్ట సుతోత్పత్తి హేతుంగర్గం
మునిషః పృచ్ఛత్ 144

ధన్యస్త్యుత్రవీవస్యాత్ నతుదుష్టసుతోఽనిః
మమద్భుక్తనయోత్పత్తేః కారణంవదకోవిద 145

కిమిదంమాతృదోషేణపితృశ్చవదనత్తమ
ఇతిగగోకమునీందేణపృష్టఃప్రోవాచకారణం

146

ఈదృశస్తేతనూజస్యకారణంజన్మనోముసే
దోషస్తేనైవమాతృశ్చకారణంకిచదస్తిహి

147

రేవతీతారకాంతేయంపాదేజాతస్తవాత్మకః
తేనైవకాలదోషేణపుత్రఃపాపస్తవాభివత్

148

గ|| ఇతిగగణవచనశ్రవణజనితగుణాబుతవాచాశస్తారేవతీ కుముద
గిరిశిఖరేన్యపతత్తేనచపాతేనకుముదాద్రిర్జైవతకాభిధానమవాప

149

పతంత్యాశ్చ రేవత్యాః కంత్యాః కాచిత్సరసి సమభవత్ తస్యోం
కాచిదతిరమణీయా కన్యాసమజనితాం నిత్యప్రముచాభిధానో మునివర
స్సాన్విశ్రమనూనీయాపుష్యత్

150

సాపిసంజాతయావనాబభూవ తదాప్రముచస్తాదృశీంత్యాంనిరీక్ష్యతో
స్యాథరేతిమన సిసంచితయన్ తస్మాస్సదృశం పతింప్రప్టుమగ్ని శాలామవి
శత్ పృష్ఠాదతేనైశ్వాసరః ప్రముచమువాచ

151

వత్సీధుర్దమసంజ్ఞస్యాకన్యేయంస్యాన్మనఃపతేః
ఇతివత్సీర్వచస్మృత్వామోదంప్రాప్తమునిశ్వరః

152

గ|| తతః కదాచిత్ స్వాయం భువ మగువంశోద్భవః విక్రమశీల
స్యరాజ్ఞికాళింద్యా ముత్సన్నో దుదిః మో మహిపతిః ప్రముచాశ్రమం
ప్రవిష్టస్తం యథావిధి ప్రణమ్యతేన ప్రదత్తాం రేవతీం తనయా రేవతీనక్ష
త్రే వ్యవహత్ రేవత్యప్రిప్రముచే నయధాప్రాన మారోపితా

153

దుర్దమశ్చతాముద్వాప్యా తయాసహస్యనగరంప్రవిష్టస్త స్యాంరై
వతాభిదానం మనుమనూత

154

తస్యాంతరేనైవతస్యదేవాదీశ్వణుభూపతే
తత్రేంద్రోవిభునామూభూత్ దేవాశ్చాపిచతుర్జణః 155

చరిష్ణోస్తుశుభాఃపుత్రావస్థిస్థస్యప్రజాపతేః
స్వత్రవిప్రోగ్నిభాసశ్చప్రత్యేతిహమృతస్తథా 156

సుమతిర్వావిదావశ్చచిన్ద్రోదస్రవాస్తదా
ప్రవిరాసీచవాదచ్చప్రాణశ్చైతిచతుర్దశ 157

అమృతాభగణోహ్యేక్షకధితోమునిపుంగవైః
మతిశ్చనుమతిశ్చైవరుతసత్యాతదైవచ 158

ఆవృతిరిప్పృతిశ్చైవమహావిసయవిపచ
జేతాజిహ్వస్సహశ్చైవద్యుతిమాన్త్రవసస్తథా 159

ఆభూతరజసోహ్యేతేకధ్వింతేమునిపుంగవైః
వృషభేత్రాజయోభీమిశ్శుచిదాణోయశోదమః 160

నాథోవిద్వానజేయశ్చకుశోగౌరోధువస్తథా
వైకుంఠానాంగణోహ్యేషఃప్రోచ్యతేజధసత్తమైః 161

మేథామేథాతిధిశ్చైవసత్యమేథాస్తధేవచ
పృశ్నిమేథాల్పమేథాచభూయోమేథాదయఃప్రభుః 162

దీప్తమేథాయశోమేథాఃస్థిరమేథాస్తదైవచ
సర్వమేథాశ్వమేథాచప్రతిమేథాశ్చయస్కృతః 163

మేథావాన్మేథహస్తాచకీర్తితాస్తుసుమేధసః
పౌలస్త్యోవేదబాహుశ్చయజ్ఞామాచకాశ్వపః 164

హిరణ్యరోమాంగిరపావెదశ్శ్చైవభాగవః
ఉర్ధ్వబాహుశ్చవాసిష్ఠఃపజాన్యఃపౌలహస్తథా 165

సత్యవేత్రస్తథాత్రేయిత్యేతేమునయస్కృతాః
మహాపురాణస్సంఖ్యవ్యక్తిప్రత్యంగపరహాశుచిః

166

బలబంధునికరామిత్రఃకేతుభృంగోద్భగవతః
చరిష్టవచ్చపుత్రాస్తుపంచంపైతదంతలే

167

శుభ్రస్యవత్స్యాంభగవాన్వైకుంతాయాతదంతలే
వైకుంతనామాసంజజ్ఞేవైకుంతాభ్యర్మరుద్గజైః

168

షష్ఠమన్వంతరాధిక్షుషానామతశ్రుతః
విశ్వకర్మసుతోప్యేషకీర్తిహాభూత్పురామయా

169

మన్వంతరేతత్రశక్రిమాతద్యుమ్నాభిఘోభిపత్
లేవాఃపంచగణస్తత్రకీర్తితావిబుఘోత్తమైః

170

అప్యోఽప్రభూతాభివ్యాశ్వతభాశ్చవృధగాహ్వయాః
ఏకైకచ్చగణస్తేషామష్టధాభిద్యతేన్నప

171

సుమేధావిరజాశ్చైవహవిష్కానున్నతోమధుః
అతినామాసహిష్ణుశ్చతత్రస్తప్తషకయస్మృతా

172

ఊరుభూరిశతద్యుమ్నప్రముఖాసుమహాబలాః
చాక్షుషస్యమనోఃపుత్రాఃకథితాఃపృథినేశ్వరాః

173

తత్రవైరాజవత్సాంతసంభూత్యామజితోహరిః
అవాతరద్యైవగిరిర్మందరోవిభృతోంబుధౌ

174

షడేతేమనవ్రాతాజాభూతామన్వంతరాధిపాః
స్తప్తమస్యమనోరెతదస్తరంచాద్యవర్తతే

175

భివిష్మాంశ్చమనూకాఽంద్రమనుపుత్రాదికాన్పువ
యథాపురాణగదితాశ్రుణురాజకమయాధునా

176

సావణీర్యోభవత్సూర్యంభాయాంతువివస్వత,
సోష్ఠమస్యాంతరస్యేశోభవిష్యతిధరేశ్వరః 177

ఇంద్రోబలిశ్చక్రవర్తిభవిష్యతిసదంతరే
దేవాస్త్రిధాన్యతాన్త్రైలోక్యేకోవింశకోగణః 178

తరిస్తవస్యేశుక్రశ్చద్యుతిజ్ఞాత్కృత్యభాగరః
ప్రసాదాదయితోధర్మః తేజోరశ్మిన్మరఃక్రతుః 179

ఇత్యాదికస్తునుతపోదేవానాంవింశకోగణః
అమృతాభోగణశ్చాపివింశకఃపరికీర్తితః 180

ఋతోదాంతోదమస్సమశ్చిత్రాద్యాస్తేవవింశతిః
ముఖ్యానాంతుగణఃప్రోక్షోమసుఖత్రాంశ్చసంక్రతుః 181

విరజాశ్చవరీయాంశ్చనిర్మోకతస్సస్యవాకస్త్రివిః
విశ్వాద్యాస్తేచైవతనయాస్సపక్షే-ర్విశ్వతామనాః 182

రామోవ్యాగోగాలవశ్చదీప్తిమాన్కృపవీవచ
ఋశ్యశృంగస్తథాద్రాణిస్తత్రసప్తషణ్డయస్మృతాః 183

వేదగుహ్యంసరస్వత్యాంసార్వభౌమితిప్రభుః
ఘోసంపురందరాద్భూత్వాబలయేదాస్యతీశ్వరః 184

నవమేచాంతరేరాజాదక్షసావణీసంజ్ఞకః
మనుర్వరుణపుత్రస్యాత్ ఇంద్రస్తత్రాద్భృతాహ్వాయః 185

యోధునాపార్వతీనూనుఃకార్తికేయితిస్మృతః
పారామరీచిగర్భాశ్చసుధర్మ్యాణితిలిధా 186

దేవాస్త్రతగణస్తేషామైకోఘోద్యాదళాన్వితః
మేధాతిథిర్వసుస్సత్యోజ్యోతిష్కాద్యుతిమాశపి
సవనోహవ్యవాట్చైవతత్రసప్తషణ్డయస్మృతాః 187

దృతకేతుర్ధృష్టకేతుఃపంచహస్తోనిరానుయః
పుధుశ్రవాస్తధాచిక్షాభూరిద్యుమ్నాబృహద్ధయః 188

ఏతేవై తనయాదక్షసావణేర్విశ్రుతామనోః
ఆయుష్మతోంబుధారాయాంభగవాభవితాహరిః 189

తేనాప్యాయితమూర్తిస్తు త్రిలోక్యాఃపతిరద్భుతః 190

దశమస్యాంతరస్యేశోబహ్మసావర్ణినామకః
ఉపశ్లోకసుతోరాజామనుస్యాత్ రాష్ట్రపాలకః 191

తత్రేంద్రశంభునామాస్యాత్ దేవాశ్చాపిద్విధాస్త్రితాః
సుఖాసీనానిరుద్ధాశ్చైత్యేతేభావ్యాశ్చతంతతం 192

ఆపోమూర్తిహానిష్కాంశ్చసుకృతీసత్యవివచ
నాభాగోప్రతిమశ్చైవవాసిష్ఠాతిసత్తమః 193

మన్వంతరేతుతత్రస్యైర్మునయస్సప్తసంఖ్యయా
సుక్షేప్రశ్చోత్తమాజాశ్చభూరిషేణశ్చనీర్యవా 194

శతానీకోధవృషభోహ్యనమిత్రోజయద్రధః
భూరిద్యుమ్నస్సుపర్వాచైత్యేతేవై మనునందనాః 195

ఏకాఽశాంతరాధీకోధర్మసావణీనామకః
మనుర్థమశ్రయత్రస్యాత్ తత్రేంద్రావై ధృతాభిధః 196

విహంగమాఃకామగాశ్చనిర్కణనిరతాస్తధా
త్రిప్రకారాన్సురాస్తత్రచైకైకస్త్రీంశకోగణః 197

మానర్తుదివసాయేతునిర్కణరతయఃస్త్రితాః
విహంగమారాత్రయోత్రీమాహూర్తాఃకామగాగణాః 198

హలిష్మాంశ్చవరిష్ఠశ్చఋషిరన్యస్తథారుణిః
నిస్సర్వరత్నానఘశ్చైవవృషశ్చాన్యోమహామునిః 199

అగ్నిశేఖాశ్చనప్తేతేతత్రసప్తషణ్డాయస్కృతాః
సర్వాంతగన్ముశర్మాచదేవానీకఃపురుద్వహః 200

హేమధన్వాదృఢాయశ్చవిజయశ్చమనోన్ముతాః
సూర్యకన్యసుతస్తత్రభవితాఘాతభావనః 201

ధర్మసేతురితిభ్యాతోద్భృతస్యసహాయకృత్
మన్వంతరేద్వాదశేతుభద్రీనావణీనామకః 202

రుద్రభృతోమనుస్తత్రచతకథామేంద్రఉచ్యతే
దేవాఃపంచగణాస్తత్త్రిప్రోచ్యంతేమునిపుంగవైః 203

సుకర్మణస్సుమనసోహరితారోహితాస్తథా
సుదారాశ్చతితేషాంస్యాదేకైకోదశధాగణః 204

ద్యుతిస్తవన్వీసుతపాస్తపోమూర్తిస్తపోనిధిః
తపోధనస్తథాచాన్యస్తపోధృతిసమాశ్వాసిః 205

ఏతేమన్వంతరేతత్రసప్తసప్తషణ్డాయస్కృతాః
దేవగుశ్చోపదేవశ్చదేవశ్రేష్ఠోవిదూరధః 206

మిత్రహామిత్రహస్తశ్చభద్రసావణీనందనాః
తత్రసత్యతపానామ్నూనృతాయాంకృతోద్భవః 207

స్వధామాభ్యోహరేరంశఃపాలయిష్యతిమేదినీం
త్రయోదశంమయేదానీంఅంతరంశధ్యతేనృప 208

రుచిఃప్రజాపతేన్నును బ్రహ్మచారివతేనీతః
అనుద్వాప్యైవతపసా వార్ధక్యంప్రాపభూయసా 209

అపుత్రస్యగతిర్నాస్తి త్యాదిభిఃపితృభాషితైః
కన్యాంవివాహయోగ్యాంవై లబ్ధముగ్రంతపోచరత్ 210

తోషితేనతపోభిస్సైస్త్విరించేనరుచిగ్మనిః
నిర్దిష్టంపులినేనద్యాః పితౄణాంసంపర్యపూజయత్ 211

పూజితాఃపితరస్తేన ప్రసన్నావరిమాదిశక
మన్వంతరాధిపస్సూను ర్భవితాతవధార్మికః 212

వత్సీచభవితారూపవతీతిజగతిశుతా
తతో వరుణపుత్రేణ పుష్కరేణకృతోద్భవాం 213

ప్రప్లూచాఖ్యాప్సోనార్యాం తయావత్తాంరుచిర్మునిః
ఉద్వాహ్యతస్యాంరాచ్యాఖ్యం సుతంప్రాసూతవిశ్రుతం 214

త్రయోదశాంతరేకాచ్యో మనుస్మరుచినందనః
సవివదేవసావణిః స్త్రీకేంద్రస్యాద్దివస్పతిః 215

సుధర్మాణుసుకర్మాణుసుశర్మాణుశ్చిత్రీధా
దేవాస్త్రతషణయస్సప్తదృతిమత్సృముఖాస్కృతాః 216

ధృతిమానవ్యయశ్చైవతత్వదశీనిజాత్ముకః
నిర్మోహస్సుతపాశ్చాన్యోనిష్ప్రకంఠశ్చసప్తమః 217

చిత్రసేనోవిదితశ్చనయభృన్నిభాఃకయోద్భఢః
సునేత్రఃక్షత్రబుద్ధిశ్చనువ్రతశ్చమనోన్ముతాః 218

బృహత్పాం దేవహోత్రస్యతనయస్త్రతమాధవః
యోగేశ్వరాభిధోభూత్వాప్రజాఃపాలయితాంవిభుః 219

చతుర్దశేంతరేభాత్యనామకోమనురుచ్యతే
సూనురంగిరసోభూతినామైవచండకోవనః 220

సచానపత్యః ప్రత్రాధీకతపస్తేపేనుదారుణం
తపసాప్యనవాప్తాశోభుతిస్త్యైత్తతపాముః :

221

భ్రాతుస్సువచనోయజ్ఞంగతుకామోమహామతిం
స్వశిష్యంశాంతినామాననియుజ్యానలపాలనే

222

అగమద్భ్రాతృనాన్నిధ్యంతతశ్శాంతిర్గురోస్థితః
నిదేశేపాలయన్నగ్నియధాకాలమతంద్రితః

223

తదాశాంతేప్రమాదేనసోగ్నినశ్చాప్యమహాత్మనః
సగురోభయమాశంక్యవహ్నినాశేనదుఃఖితః

224

బహుధాప్యాధకాయామానశ్శ్రాంతైస్తైర్నిభావసుం
శీతస్తైర్నిశాంతైస్తుతస్త్రిహవ్యవహేవరం

225

దాతుంసమున్ముఖస్తస్థాశాంతిర్వప్రేవరంస్వకం
యదాగమిష్యతిగురుర్మమభ్రాతుర్గృహాన్మునిః

226

తదాత్వయాదీప్యమానామగ్నిశాలాంప్రవేక్ష్యతు
అనపత్యోమమగురుస్తవప్రసాదాత్సుతంవరం

227

అభతాయదితేప్రీతిర్మయిన్యాద్యవ్యవాహన
తథేత్యుక్త్యాతదైవాగ్నావంతర్ధానంగతేమునిః

228

శాలాంప్రవిశ్యతత్రాగ్నిం జ్వలంతంవీక్ష్యహపికతః
అధాగతోమునిర్భూతినికర్వర్యైభ్రాతురధ్వరం

229

శాంతినాశేడితోదంతః తుష్టస్తంపరిషస్యజే
తతోభూతేస్సుతోజ్జ్ఞేభాత్యోనామాంతరాధిపః

230

ఇంద్రసావణీనామ్నూచ కధ్యతేనమసున్మతః
తత్రతేంద్రిన్యాత్తుచిర్నామ్నాదేహాపంచగణాన్సృతాః

231

చాక్షుషాశ్చ కనిష్ఠాశ్చ పవిత్రాఖాజిరాహ్వయాః
ధారాపుకాశ్చేతితమాం నామానివ్రథితానిశై

282

అగ్నిధ్రశ్చాగ్నిబాహుశ్చశుచిర్ముక్తోధమాధవః
శుశ్రోజితశ్చసప్తేతేత్రసప్తషణ్డాయస్మృతాః

283

గురుర్గభీరోబధ్నశ్చతరస్వీగ్నవచ
ప్రీతిమాంశ్చప్రవీరశ్చవిష్ణుస్సంక్రందనస్తథా

284

తేజస్వినుబల్కైవమనోర్భాతస్సన్యనూనవః

285

సత్రాయణస్యతనయోబృహద్భానుసమాహ్వాయః
భవితాభగవాంస్తత్రపాలయిష్యతివిష్టవం

286

ః శ్రేణేమనమైరాజామనుపుత్రాదిమాంక్రమాత్
భూతాభవిష్మగదితాఃపురాణార్థానుచింతనాత్

287

ఇతిగోపాలకృష్ణార్జ్యవిబుధేనసమీరితం
మనూనాంచరితంసర్వంశ్రుత్వా రాజాముదయయా

288

అధవిరమితవాక్యేతత్రగోపాలకృష్ణ
బుధవిబుధవరేణ్యేభూపతిఃప్రీతిమాప్తః
ఋభగిరిపతిపాదాంభోరుహధ్యానసక్తః
విబుధమిదమవాదీతస్సన్నిధౌదైత్యహంతుః

289

రాజవర్ధనచరిత్రం

యోరాజవర్ధనసమాహ్వాయవాన్నరేంద్రో
నాథాగవంశ్యేదమరాజసుతస్త్యయోక్తః
సోనుగ్రహతస్సవితురాయురవాపదీఘః
మిత్యామూరద్యవదవిస్తరతస్తజేతత్

240

ఇతివెంకటరంగభూవతేరనుమోగేనముదంబుభాగణీః
పరిలభ్యవతంపునఃపునఃపరిశస్యహదమాత్మభూకథాం

241

గ|| రాజరాజరాజవర్ణనోదమస్యతనయోవినయాది నిఖిలగుణ
భూషితో విరచిత వివిధయజ్ఞస్సకలంజనవదం సప్తవక్షసహస్రాణి నిరీతి
నితరామపాలయత్

242

మానినీమానినీనామసతీతస్యసతివ్రతా
విదూరథనరేంద్రస్యనుతాదక్షిణభూపతేః

243

గ|| సాకదాచిద్భర్తృగర్వంజనం వితన్వానాశ్రూణిముమోచ తదా
రాజవర్ధనస్సాస్త్వంకే పతితపత్యప్తంతన్నిరీత్యౌ శ్రుజలంతదీయవదనముద్వీ
క్ష్యకింరోదిషీత్యవదత్

244

సాపిశోకకారణమేషవదత్ మహారాజవశ్యేమం పలితం కేశాంత
రోద్భవమతదేవ మమశోక సోమరాసీదితి

245

తదనువివేకవిశుద్ధమహారాజవర్ధనః పత్నీమిదమువాచ

246

ప్రియనజానాసీశరీరసిద్ధ
స్వభావమల్పక్షరణంపృథివ్యాం
జన్మధికముఖ్యాపరిణామభేదాః
త్యాగ్యాశ్శరీరస్యభవంత్యవశ్యే

247

కింమేవశిష్టంయదుదీక్ష్యకేశే
జరాంగతాశోకమపారమేవం
భోగాశ్చభుక్తావివిధాస్సమస్తాః
నరతానుధాతాస్త్రమతంద్రిగుప్తే

248

ఆరాధితాశ్చాపినురాస్సమస్తైః
ర్యజ్ఞైరంగంతావిజతాహిలోకాః

అతోఘనై వాహమరణ్యవాసీ
భవేయమధ్వానముపెత్తపూర్వం

249

ఆరాధ్యతత్రాంబురు హూపమాక్షం
పదంగమిష్యామితదీయమిత్థం
మాతోకమధ్యావహదేవిదేవం
తమేవనిధ్యాయసదాశరణ్యం

250

గ|| ఏవంమహిషీం సముపదిశ్యవనవా బాన్మబేరాజవర్ధనై తమేతము
దంతం పౌరానిశచ్యురాజవర్ధన విశ్లేషసంసహ కింనాస్తమనుగంతుం కృతమ
నౌరధాఇదమూచుః

251

రాజన్నఃపరిపాహివిశ్రుతయాశా
స్సింహాసనాధిష్ఠితః
కంచితక్మాలమనుప్రసీదనృపతే
చాస్మానుపూర్వంయథా
త్యక్తుంత్యాంవయముత్సహేమహిభవ
ద్గర్భాహమందాయుజో
యద్యుత్సృజ్యగమిష్యసిక్షితివన
స్త్యాంచానుయాస్యామహే

252

గ|| ఇతి ప్రత్యాఖ్యాతవన గమనోపి రాజవర్ధనః పారైస్సరైస్త
త్పార్థనామతిలంఘ్య వనంయయా సౌపాతాన్సరేసంమత్ర్య రాజవర్ధనా
యర్వృద్ధయే భాస్కరా రాధన కరణే మతింవితేనుఃతతః

253

వనేషుకేచిత్ భవనేషుకేచిత్
త్రయీవచోభిప్రకృతినస్సుధీరాః
ద్విజోత్తమాఃపౌరజనాశ్శరణ్యం
భాస్వంతిమాదిత్యముపొదతిష్టా

254

ఆరాధయత్సుసవితారముదీణారశ్మిం
పారేషురాజవరజీవితవర్ధనాయ

గంధర్వరాడువగతస్సచిధంనుదామా
తేషాముపాచవచసంహితచూర్తిహంతృ

255

యదికృపాంవతియూహమహర్పతే
స్సమభిలష్యథతతవదామివః
గురువిశాలవనెధరణీధరీ
తపఉపాచరతాశ్రితసద్యతాః

256

గ॥ ఆరాధితస్తత తపసాయుష్మాభిరహర్పతి ర్యష్టదభీష్టందాస్య
తి ఇతినుదామ్నాగంధర్వస్య వచసంనికమ్యహారాస్సర్వే ద్విజాస్సంగతాః
కామరూపాఖ్య ధరణీధరసంస్థితం గురువిశాలవనాఖ్యం తపోవనముపగమ్య
తత్రభగవతమాదిప్రపంచం సవిత్ప్రమండలాంతర్వర్తినం ఆశ్రితపద్మాసనం
మల కిరీటకుండల హారవిభూషితం శ్రీమన్నారాయణముగై స్తపోభిగా
రాధయత్

257

తుష్టువుత్పత్తం

సమస్సవిశ్రేణగతాంవిశస్వతే
సమాశ్రితారోగ్యవివృద్ధిదామినే
సమత్యక్తేయోనుదిసంస్థితోత్తమః
త్రిశంధ్యమృక్సామయజస్వయాపధృత్

258

చాందోగ్యనామ్నాగ్గమమస్తకేత
రాదిత్యవిద్యాపరిగమ్యరూపః
కప్యసవంకేరుహతుల్యనేత్ర
స్సపాతుడెవస్సవితారతుశః

259

తతస్సమారాధనసంస్తవాదైత్యః
ప్రీతంరవేత్కండలమధ్యసంఘం
పరంపుమాంసంసముదీశ్శ్యానిపాః
వ్రణమృగభక్తాపరిగమ్యపృష్టాః

260

హరేహరేసంతకల్మషస్య
సమాశ్రితేష్టప్రదభక్తిలభ్య
అస్మాకమధ్యేహితమాశుకుర్యా
సనుహ్యవంధ్యోభవతఃప్రసాదః

261

వయంపయోత్యంసముపాశ్రితావిభో
పతిశ్చయోనస్సతురాజవర్ధనః
అరణ్యమాసాద్యవిహాయనస్తపః
కరిష్యతేసప్తశతాబ్దజీవితః

262

గ|| తేనవయంసు తవత్పరిపాలితాస్తంత్యక్తు మక్షమాజర యాజ
ఝకరితాం గాయాదాయుషమస్మాక మస్మదధీశస్య రాజవర్ధనస్య
ప్రాణధారణ మభిలషంతో భవంతం శరణముపగతాః అతస్తస్మాతః ప
రంత్రీ శతాబ్దమాయుః ప్రదాయాస్మాకమ భీష్మం పూరయ

263

తతస్తథేలితవత్సలహరిః
ప్రజాబహుకృత్యపిథానమాయయా
పురంగతానాగరికాశ్రితహర్షితా
స్సమబ్రువన్ రాజవరాయతాంకథాం

264

కరుణయాధనరేంద్రవరోహరే
రఘుటితేఘటనామపికుర్వతః
సపదినష్టబురోధృతయావనః
పరిరరక్షజనా విషయస్థితా

265

వత్సీచతస్యాయురుదీక్ష్యదీఘం
ముదంప్రయాతాపురవాసనోపి
రాజాతుసంతాపమవాపతేషాం
స్వస్మింశ్చజీవత్యభీష్మనాశం

266

గ|| తదనుపారాణామపి స్వయావదాయుషం ఆయుర్వృద్ధిమభీష్మ
మానో రాజవర్ధనీస్తథైవ భగవంతం సూర్యమండలాంతర్వర్తినం వరమపు

రుషం హిరణ్మయవిగ్రహం శంఖచక్రగదాశాఙ్గా దివ్యాయుధ పరిమండిత
బాహుం శ్రీమన్నారాయణ మారాధ్యతత్ప్రసాదేన తేహమప్యాయుర్వర్ధయి
త్వా తైస్సహస్రై శతాబ్దాయురవాప్య భగవంతమేవ పరమంపురుషం హృ
దయఃకుహళయమను చింతయా తత్ప్రీతి రూపమేవ నిజవర్ణధర్మం ప్రజాపా
లనం వితన్వానః విహితవివిధయజ్ఞాఞాధిత పరమపురుషప్రసాదలబ్ధ సకలభో
గః పరమాంముదమవాప

267

అంతేచ భగవత్ప్రసాదలభ్యం పరమమక్షయ మాకాశమవాప.
యశ్చాపిలోకేత్రనిజాయురిచ్ఛత్
వృద్ధంస దేశంరవిమండలన్ధం
ఆరాద్యపూణకంసమవాప్య కామం
ప్రసాదత స్తస్యభవేత్సుదీనః

269

ఇత్యేతద్దమపుత్రస్యరాజవర్ధనభూపతేః
పురాణవేద్యంబరితంయథావత్ప్రతిపాదితం

270

కిమన్యచ్ఛ్రీతుమిచ్ఛాతే శ్రీమన్ వెంకటరంగరాట్
తాంబూహిత్రద్ధానాయతుభ్యంవచ్చియథామతి

271

ఇది శ్రీమద్రాత్రేయ కులతిలక శ్రీనాథలక్ష్మణ్య
విరచితే శ్రీశోభనాద్రీశవై భవే మహా
కావ్యే ఉత్తరభాగే మన్వంతరా
ను వర్ణనంనామ ద్వితి
యస్తర్గః.



శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీలోభనాద్రీశ వై భవే మహాకావ్యే.

ఉత్తరభాగే తృతీయస్సర్గః.



చంద్రవంశప్రారంభః.



ధావదద్యేంకటరంగభూషో

గోపాలకృష్ణార్జునధంప్రతీతః

వంశ్యాస్తుయేవై శీతిపానుధాంశో

స్తన్నామకర్మావివదాధునేతి

1

ప్రశ్నేనాథమహీపతేర్మదితహృ

ద్గోపాలకృష్ణార్జునధ

స్తారేశాన్వయరాజవంశచరితం

ప్రొనాచపారాణికం

యత్రావిష్కృతమూర్తిరత్రధగజాన్

శ్రీరామదేవాత్మనా

భూభారాయితజన్మనోనురగణాన్

హంతుంనువర్వాధికాతః

2

మన్వంతరేత్కాత్రిమునేస్తనూజ

స్సామాభిధానోజనితారకేశః

చంద్రాధికారంసమవాప్యసర్వా
నాప్యాయుర్భూతగణావిభాతి

3

బుధాభిధానస్తనయోస్యజ్ఞే
గ్రహేషుతుర్యస్సరపూజ్యవత్స్యం
తారాభిధాయంతదుదంతమద్య
విస్తారితంసంగ్రహతోవదామి

4

గ|| పురాణిలభగవతో నారాయణస్య నాభీసోజాదుత్పన్న స్యచతు
రాననస్య మానసి కస్యాతేమహాషిః రక్షోస్యోమోనామ పుత్రస్స
మజని

5

సవసోమాభావో బ్రహ్మణ విప్రశ్చధ్యానీనామాధిపత్యేభిషిక్తో
విజితభువనత్రయో విరచితరాజసూయోమదాంధస్తారా పతిర్మారాధికరూప
వతీంతారాభిధానాం సురాచార్యపత్నీంజవార

6

తదన్వసురగురు శ్శుక్రస్సశిష్యపక్షపాతేన బృహస్పతిద్వేషాత్ తద్దా
రావహర్తారంచంద్రంస్వపక్ష్యమకరోత్

7

రుద్రోపి న్వగురోర్విద్యాప్రదాయినోంగిరసస్తనూజంబృహస్పతిని
జవత్కృంచకార తతస్సురాణామసురాణాంచ తారానిమిత్రోదారుణసమరస్స
మజని

8

తదన్వంగిర సామహాషికానివేదితో దంతేన బ్రహ్మణానిభక్తి
తశ్చంద్రస్తారాంగురవేషాయచ్ఛత్

9

దృష్ట్వాగభకవతీంతారాంగురఃప్రోవాచకోపితః
త్యజమూఢేన్యపుంసా త్తంగభకంనై తదహంక్షమే

10

త్యక్తేగభేతారయోవీక్ష్యబాలం
మోహంవక్రేత్రసోమోగురుశ్చ

జ్ఞాత్వా తా రాజా వాక్యం లోకకర్తా
చంద్రస్యా యం పుత్రవేత్స్యవాచ

11

గ॥ సబ్రహ్మణై వబుధ ఇతి కృతాభిధానః ఇలాయాం పురూరవ సము
త్పాదయా మాస

12

పురూరవచరిత్రం.

పురూరవారాజవరస్సపితా
ప్రదత్తరాజ్యో విజితారివగణః
దిశానువిస్తీర్ణాయ శాగుణౌష్ఠే
రరః జయత్సర్వజగంతనైకైః

13

శ్రుత్వేంద్రస్య సదస్యపారవిభవా
తస్యోర్వశీసద్గుణా
ముక్తాత్మా కిలనారదేనమునినా
సంగీయమానా తదా
శాపాన్మానుషభావమాప్యసవిధం
మిత్రప్రచేతఃకృతాత్
తస్యోద్వీక్ష్యనురూపసంపదమగాత్
మోహం రిరంసుభృకశం

14

పురూరవాస్తాం సముదీక్ష్యచోర్వశీం
ఇయేష రంతుం మదనాగ్నితాపితః
ప్రదశ్కాయితోర్వరణకాస్వపుత్రకా
పుత్రాచరత్యైతి చ తం వరాంగనా

15

గ॥ తతః పురూరవా నరపతిరూర్వశ్యా న్యాసతయా నిక్షిప్తుమురణ
కయుగ్మం రత్యైమీతి ప్రతిజ్ఞాయతయా సహరంతుం కృతత్వరోపతస్థే

16

తదా

అన్యతమైధునాత్కలేవివస్త్రింతావసరాధిపం
పశ్యేయం యది తత్రైవత్యజామిత్యాహసోర్వశీ

17

గ॥ తతస్తథేతివిహిత ప్రతిజేరాజనిపురూర వసితయాసహ నిరంతర
పరిభుజ్యమానసకలభోగే 18

అహార్యశీదశనజన్యచింతా
కులేనశక్తిగతదావిస్పష్టాః
గంధర్వపర్యాస్తుతదానయాధికం
జహుస్తదీయాపురణానిశాయాం 19

శ్రువ్యోర్వశీతన్నినదంనిశాయాం
రక్షేతిరాజానమువాచపుత్రౌ
నిర్భత్యరాజాపినిరీక్ష్యమేషా
వివస్త్రావవాశునినాయగేహం 20

విద్యుత్ప్రసతమస్యపాశే
విఃస్త్రూమాయాంతముదీక్ష్యభూపం
సప్తభవత్రామనిరీక్ష్యరాజా
ముగ్ధోవిబుధామసమస్తభూమా 21

దృష్ట్వాకురుక్షేత్రగతేహ్యరణ్యే
కందమాహీశస్ఫురవారయోషాం
తామూర్వశీంభోగరసంయయాచే
సాచావదత్రంస్థపవర్యమేవం 22

రాజన్నసత్యంహిబతత్వయోక్తం
త్యక్తోసిశేనాద్యమయామహీశ
త్వయాద్యలభ్యానహివత్సరాంతే
సమాగమంప్రాప్యసిపుత్రకాశ్చ 23

గ॥ తతోవత్సరాంతే పునరపిసంగతయాతయా భుక్తభోగస్తద్వీ
రహాతురః పురూరవానర పతిస్తస్యా ఏవచనేన గంధర్వా నారాధ్యప్రీతే

స్తైః ప్రదత్తామగ్నిస్థాలీ మూర్వశీ సాలాక్య సాధన భూతాం మన్యమాన
స్తాం నిశాయామరణ్య ఏవ విస్ఫుజ్య గృహనుపగత స్తత్త్రైవైవాన 24

తత్తస్మైతాయుగారంభే త్రయీమావర్తమానః పురూరవాగంధర్వో
పల్బస్థాలీ స్థానమాగత్య తత్రశీ మీగర్భసంస్థిత మశ్వీత్థం నిరీక్ష్యత ధ్ధారణీ
పవారణీకృత్వా తత్రాగ్నినిర్మింధ్యతేనజాతవేదసాపరమపురుష మాదిదేవం
భగవంతం నిశలయజ్ఞారాధ్య తత్ర సాదలబ్ధ మూర్వశీ సాలాక్య మజాన.

తస్య పురూరవసోరాజస్తస్యమూర్వశ్యాం షట్తనయాజజ్ఞిరే 26

ఆయుశ్శృతాయుస్సత్యాయూ రయోధవిజయోజయః
తేషాంవంశంక్రమేణాద్య రాజావత్యైమితంశ్రుణు 27

గ॥ శ్రుతాయోర్వసుమా నత్యాయోశ్శుతంజయః రయస్యవిక
సంజః ఆన్యశ్చేతిచ్యోపుత్రౌ జయస్యామితః 28

విజయస్యతుభీమః తస్యకాంచనః తస్మాత్ హూతృకః తస్యజమ్నుః
జహ్న్నిపూరుః తస్యబలాకః తస్మాదజకః తతకుశః తస్యకుశాంబ కుశినాథః
ఆదూర్తరయాః వసునామాశ్చేనతచత్వారః పుత్రాబధువుః 29

గాధిఃకుశాంబతోజజ్ఞేకన్యాసత్యవతీలిద
తామృచీకోభృగోర్వశ్యః ప్రార్థయామాసధర్మతః 30

శ్యామైకకణాకాచంద్రాఖావరుణేనసమర్పితా
కన్యాకుల్కంపదావగ్వోఽముచీకస్తాముజాహహ 31

తయాధికతః పుత్రముపేక్ష్యవత్సర్వ
శ్వశ్రావచధీమామునిరాత్మవేదః
వక్త్రావరూస్సాతుమగాన్నిధాయ
మంత్రైర్విజక్షత్రియసంప్రయోగైః 32

౧॥ పత్యవతీతుయావదే వర్తాసమాగతస్తావదే మాత్రాన్వచరుంచా
యాచితా ఆర్క్యార్థంపక్వంచరుమాత్రేప్రదాయాన్యం చరున్వయంబభక్ష.

ఆగతోభమునిస్సస్వ సంకల్ప విపరీతం తయాకృతం విజ్ఞాయ వత్సీ
మువాచ 34.

పుత్రస్తేఘోంభావస్యాత్
భ్రాతాస్యాత్ బ్రహ్మవిత్తమః
వ్యత్యాసస్తురుతశ్చరోః
కృతోఘాన్మయ్యుగోతే

35

తతఃప త్వాప్రసాదితో భార్గవస్తామువాచ

36

పాత్రోదండధః స్వ్యతేపుత్రోబ్రహ్మషికాస త్తమః
తతస్సత్యవతీఃపుత్రోజమదగ్నిరజాయత
సరేణోస్తనయాంవిప్రోరేణుకాంవ్యవహన్ముదా
పుత్రావనుఃపదాదీకాసలేభేరామకనిష్ఠకా

37

38

పరశురామచరిత్రం.

యత్రసరామే జమదగ్నితనయే భగవాన్ పరమపురుషనుస్వాం శ
నూవేశ్య ఘాభారమఖిల మవాతారయత్

39

సజామదోన్మయ రామోగంధమాదనే గిరామహాదేవమారా ద్యత
స్యానుగ్రహేణసర్వాణ్యస్త్రాణి భేషరశుం చాకుంతధారం తేనపరశురామ
ఇతిప్రథితోఘాత్

40

రామస్సతారకారాతింసగణంజితవానహా
యఃకాంచమభినచ్చైలంకార్తికేయేమహాబలః

41

తస్మైతదసదృశమపదానంశ్రుం

తదావైహైహయాధీశఃకృతదీర్యనుతోజకానః

దత్తాత్రేయాజ్ఞానాల్లబ్ధశబ్దామృతతోబలి

42

విహారకామస్సరణ్యైశంచరక్మృగయాపః
యద్భవ్యయాశ్రమంపాపజమదగ్నేస్సహనుగః

43

తదాకామధేనుప్రసాదలబ్ధైస్సర్వైరాతిభ్యవరికరైజక్ మదగ్ని
నామహషిణా ణాయధావదభ్యచిత్తః కార్తవీర్యాజ్ఞానస్వబాహుబలవి
భ్రాంతమనాదివః పరవశస్తాంధేనుంనిజాం మాహిష్మతీంపురీమనయత్ 44

తదనుశ్రుతవృత్తాంతో జామదగ్న్యై రామస్తమనుధావక్ పురీంత
దీప్యాయప్రవిష్టస్తే నసాకంసమరంవిధాయ తదీయం బాహుపరం పరశు
నాచిచ్ఛేద 45

మృతేజ్జనేతస్యనుతాస్సుభీతాః
నిరీక్ష్యరామస్యపరాశ్రమంతం
పితృహృతాంతాంసురభింవిసృజ్య
సమద్రవసోఘృటజంప్రయాతః 46

విజ్ఞాయపుత్రేణకృతాంమహాషిణ
నరేంద్రహత్యాంతమువాచరామం
మూర్ధాభిషిక్తస్యవధోయముగ్ర
స్వయాశ్చిత్రేబహ్మవధాద్ధరీయా 47

క్షమాహివిప్రస్యగుణోగరీయా.
క్షమాప్రధానోభగవాన్రమేశః
సంత్యజ్యతామద్యధనంస్వకీయ్యం
దుష్టనరేంద్రంహతవాక్యతస్తస్యం 48

విధేహితీరేఘకృతావగాహ
స్తవమచ్ఛతాత్కాదురితస్యనాశం
ఇతిస్మపిత్రాపరిబోధితస్స
తీరేఘయాత్మాంవ్యతనూదధాల్లం 49

పునస్సాస్త్రిశ్రమముపగతవతిరామేకదాచిజ్జమదగ్నిర్మహాషిణస్సన్వి
పత్నీంరేణుకాం ఉదకాహరణాయ గంగాంకత్వాతత్రక్షీడంతం పద్మమాలా

విభూషితం చిత్రరఃఖ్యంగంధర్యం నిరీక్ష్వతద్రూపః హితాంతత్తైవచి
 రమస్థాయ సన్నిధిః పాగతాం నిరీక్ష్వ తపోమహిషా తస్యనౌదోషం వి
 జ్ఞాయతద్ధననాయ త్ప్రతానాజ్ఞాప్య తేషుమాత్రం వరిశంఖయా తూష్ణింస్థితే
 ష్వత్వంబహుపితః స్యాజ్ఞాను విధాయసంరామం పుత్త్రైస్సౌకం మాతృర్యథం
 కరుష్యేతిస్యయుజ 50

రామోపిప్రతానియుక్తః భ్రాతృమాతీ రంభహత్వా స్వనియు
 మానువిధాన జనితప్రమాదేన పితౄవరాయాను గృహీతోభ్రాతృశాం మా
 తృశ్చజీవనంవప్రే 51

జమదగ్నిస్తథేత్యుక్త్వాసలింపుతానఃపితౄన్
 రామోపితత్ప్రభావజ్ఞోజఘానప్రసువంచతా 52

గ। తతఃకదాచిద్రామ సభ్రాతర్యుక్తమాడ్జూరే వసతిపితృవధకు
 పితాః కార్తవీర్యశానపుత్రా లభ్యావకాశా ఆయుతమపి జమదగ్న్యైశ్చ
 మమాగత్య తత్త్రైః మేవాసీనం జమదగ్నిముదీక్ష్వత్స్వన నోన్ముఖారేణు క
 యాప్రతిపిద్ధా అపి కేవల కోపమవలంబ్యతదీయం శిరశ్చిచ్ఛిదుః 53

తతశ్చోకవేగనాక్రందమానాయా మాతృరాకోశం నిశమ్యరామస్స
 భ్రాతృకస్సౌమ్య శ్రమమాయా తశ్చిన్న శిరసంపిశరం నిరీక్ష్వకోపపావకబ్ధా
 లాసమాకులనయనఃపితరంరక్షంత్యితిభ్రాతృనాజ్ఞాన్యనిఃక్షత్రియాంపృథివీం
 కర్తు మనాస్తదైవ పతిజ్ఞాయ పరశుప్రగృహ్యప్రయంతః పృథివీంనిఖిలాంనిః
 క్షత్రియాంకృత్వా పరమకరుణావిష్టాననమావివేశ 54

తతోబహుమదివసేషు గతేషుకదాచిద్విశ్వామిత్రాత్క జన్వరైభ్య
 స్సమానుః పరావసుః రామమధ్యక్షిపత్ 55

వృథాప్రతిజ్ఞాహిపరశ్వధాంక
 త్వయాకృతాయేకే సంతిభూపాః
 ప్రతదశనాద్యానిఃకప్రతిజ్ఞః
 కింకలసేసంసదిరాజభీతః 56

ఇత్యాది పరావసుంగిరాలణభితకోపః పరశురామః పూర్వంకరు సె
యాసంత్యక్తా నబౌలవృద్ధాన పిక్షుక్రియాన ఖలాక్ త్రిస్సప్త కృత్వోన్వి
ష్యాన్విష్యనిజఘన

57

తదా.

శమంతపంచకాభివ్యేతైశ్చిపంచహదాతదా
మహావీశరీరోత్థరుధిరాబుభిరాతనోత్

58

అధసంశాంత కోపోబామదగ్నైః పునరాశ్రమ మువయాతః పితృ
శ్చిరశ్చరీరంచసంధాయ నదసి పరమం పురుషం వాసుచేవ మారాధ్యతదా
రాధన విద్వస్తాఖిలకల్పషః శ్రావీంహాత్రేబహ్మణే దక్షిణాంబధ్యర్థవేష
తీచీ ముద్గాత్రే ఉదీచం అన్యేభ్యః అవాంతరిదిశః కశ్యపాయమధ్యదేశమా
ర్యావర్త ముపద్రప్తే సదన్యేభ్య స్సత్సమీపదేశాన పవంతక్షిణాం వ్రదా
యావద్భృథంచ సమాయసమాప్త ప్రతిజ్ఞోవ్యథ శ్చితాంతురివరరాజ

59

జమదగ్నిరపిపు త్రేణ సంహితశిరాస్సప్త మోరుహషికరభూత్

60

యదాశ్వమేధేకిలకశ్యపాయ
దిదేశరామోధరణీంతరానీం
విజ్ఞాయవృత్తింమునిరగ్యదుష్టాం
వ్యవసయద్భాగవతమాత్మదేశాత్

61

అధాధికతోదక్షిణసింధురాజో
రామోణవాసాయదిదేశదేశం
శూర్పారకాఖ్యంసతుతత్రతథా
సంశాంతచిత్తస్తపసాబృతాత్మా

62

సకశ్యపోపిప్రతిగృహ్యమామిం
రామాద్విజేభ్యఃప్రవిభ్యసర్వాం
కర్తుంతపోగచ్ఛదరణ్యభూమిం
అరాజకాఘామిరభూద్వివిగ్నా

63

శూన్యైస్సుదుష్టైలుకలితానువివ

స్త్రీషువలు పేమచవైదికేషు
ధర్మేషుభూమినిరధీశ్వరాథో
లోకంపదుద్రావవిధూతరోచిః

64

అథోరుణాకశ్యపయోగినాభూ
ద్ధృతాతదుర్వీత్యభిదామవాప
తంవిక్యరత్నార్థమథోనుయాచే
నిదిశ్యరాజిస్తుపురాత్మగుప్తాక

65

విదూరథస్యాస్తిసుతఃకిలక్షైక
ర్గుష్టుగిరావృక్షవతిక్షితీశః
పరాశరేణాపిచసర్వకర్మా
సాదాసపుత్రఃకిలతస్యభృత్యః

66

పుత్రశ్శిరోభిరరణ్యదౌ
సంపథిఃతోగోపతిరిత్యధాపి
ప్రతదకనస్యాత్మజనిస్యవత్సో
వతైశ్చగోష్ఠేకిలవర్ధితోస్తి

67

రాజాస్తికశ్చిద్యురధస్మపుత్రః
పౌత్రోపిరాజ్ఞఃపదధివాహనస్య
గుప్తస్తుయోగాతమయోగినాసీత్
గంగావతీరైకరుణాకరేణ

68

బృహద్రదాభ్యోనరపోస్తిగోలాం
గూలైస్సుగుప్తఃకిలగృధ్రకూటే
మరుత్తవంశ్యాఃక్షితిపాస్తధాన్య
సముద్రగుప్తానివసంతినాథ

69

తాకల్పయిత్వా మరరక్షణతు
నానావిదేశాదరణానుయాతాశ్చ

జ్వరంమదీయంవినివర్తయాద్య
తైరక్షితాహంశుచ ముత్స్పృజామి

70

ఇతిగిరమచలాయాఃకశ్యవస్సంనిశమ్య
వ్రవరకులసముత్థాతానరేంద్రాత్మజాతా
అమలగుణనిధానానభ్యషించద్ధరణ్యం
వ్యస్పృజదపిధరితీతానవాప్యాత్మశోకం

71

ఇతిభృగుమునివంశేజన్మలభ్యైరమేశః
క్షీతిభరమవదార్యక్షత్రియాఘాన్నిహత్య
గిరివరముపయాతఃపత్రఘామిర్ద్విజేభ్యః
చరతితపశ్చద్రగంరామనామామపీద్రం

72

గాఢేర్విశ్వామిత్ర నామా తనయస్సమ భవత్ సచ తపోమహిమ్నా
బ్రహ్మషీ త్వమవాప తస్యశతం పుత్రామధుశ్చందమధ్యమాస్తత్సంఖం
ధార్మ్య దుశ్చందసనామానోజజ్ఞతే

73

అన్యేచోష్ణి కజయంతా దయః
యయఃపౌరూరపసస్తనూజనిరఘా
దాయస్సరాజోత్తమః
పత్నీమిందుమతీమతాప్యతనయాం
స్వర్థానునామ్నోముదా
రక్షారాజ్యమతంద్రితశ్చిరతరం
తస్యామలభ్యాత్మజో
దత్తాశ్రేయముపాగమత్తనుజనె
లాకభార్థమత్రేనునతం

74

సంసేవ్యతంచక్రధరావతారం
పుత్రాభిలాషంచనివేద్యతస్మై
తేనప్రదత్తంఫలమాత్మజాధికం
వత్సైర్ద్విదెకాయురపారమోదః

75

భుక్త్వాఫలంతస్మిన్నివర్త్యలబ్ధం
 లభ్యాప్రతిజ్ఞాంఘ్రినాప్రదత్తాం
 భర్తాగమత్సేంద్రమతిపురంస్వం
 దధారగభావంవనుతేజసాధ్యం

76

పురాతనదేవీగిరిజ్యేష్ఠరేణ
 సాకంవనంనందనమూదరేణ
 లీలార్థమాగత్కదరశశకల్ప
 వృక్షంమహావృక్షసమూహమధ్యే

77

స రేష్టదాత్మత్వముఖంతదీయ
 ప్రభావమాకర్ష్యగ్రహదృశానీ
 సుతాంసురూపాంతమధోయయాచే
 జజ్ఞేధకన్యాపితకల్పవృక్షాత్

78

నిరీక్ష్యతాంధివృతసుంసురూప
 లావణ్యసాగంధ్యగుణోజ్వలాంగీం
 హృష్టాభవానీదుహితాస్వకీయే
 త్యశోకసుందర్యభిధాంచకార

79

సోమస్యవంశోస్యసహుషోమహీశః
 జనివ్యతీంద్రోవమనీర్యశౌర్యః
 సృష్టాతదధికాంభవతీమయేతి
 తామూహగోనీసుకుమారదేహం

80

ఉత్తైష్టవమీశేనసహవ్రయాతా
 గానీనిజంవాసఃసుదగ్రమోదా
 ఆశోకసుందర్యపినుదనాభ్యై
 రేమేచిరంజేవవసేసుమాఖ్యై

81

తదాతత్ప్రవచితై స్తనయోహుం షోనామదానపూతి దుష్టసమాచారో
 యదృచ్ఛయానందనం వసమాగతస్తతరమమాణా మశోకసుందరీంనిరీ

క్ష్య తద్రూపసంపదావిమోహిత మనాస్కృరపరవశస్తాం పత్నియోచమా
నస్తయాపునఃపునః ప్రతిషేద్ధోపితామెవాభిలషా తాంవంచముతుంమాయ
యాస్త్రీరూపమవలంబ్య తస్యాస్సమీపమావగమ్యతా మిదమంశాచ 82

కాగి సుందరికుతోత్రచాగతా
కస్యవాసితనయావతిశ్చకః
బూహిమహ్యముపధింవినాసభే
తేభవామిసమదంభిసమ్మదా

83

అశోక సుందరీ

అశోక సుందర్యభిధానుతాహం
శార్యాశ్చరామ్యత్రవనేనురమ్యే
హుండస్సుదుష్టాదనుజోవయస్యై
మయాచ్ఛయాభర్తనయతిస్మనిత్యం

84

తతోమాయాహుండోవ్యవచ

మామప్యేవందుష్టభావస్సహుండః
నిత్యంకామీషీదయత్యేవదేవి
తస్మాదేతిత్కాననాత్కాంచనాఖ్యం
స్థానంగుహ్యంప్రాప్యతిష్ఠావమదాత్

85

తతస్తథైత్యశోక సుందర్యా ప్రతిశ్రుతే నమాయా హుండస్తయా
సహకాంచనాఖ్యం నిజంపురం ప్రవిశ్యసంత్యక్తస్త్రీ రూపోనిఃమేవరూపంత
స్యైదళకనీయకృతాంజలిః పత్నిభవేతితాంపునః పునర్యయాచే 86

సాచై నమువాచ

భర్తామేచంద్రవంశోహినహుషాభ్యోమహీపతిః
ఆయోఃపుత్రశ్చ తస్తస్మాత్ మాంసవాంఛితుమహాసి

87

ఇత్యాదినాబహుళః ప్రతిషిద్ధమప్యత్మస్యే వన్యస్తకామం హుండ
మశవదశోకసందరీ

33

యస్మాదలభ్యామితరై దుఃఖాత్మకా
హంఘన్యపాశిత్యతమోదురంతం
తతస్సమూహోవినశిష్యసిత్వం
నైతాదృశస్సల్పఫలంప్రయాతి

89

ఆయోస్తనూజానమశుషిపతిర్కే
సానిష్యతి త్వమచిరాద్దురాత్మక
నశ్యుజ్వలామగ్నిశిఖాంకరేణ
స్పృష్ట్యానుఖంలప్యతివానకోపి

90

ఏకంశస్తోదానమ్రాహుండనామా
గారీపుత్యోదుష్టభావేనమూఢః
ఉద్యోహంతుంపుత్రమాయోఃపురేస్వే
తిష్ఠద్దారీపుత్రికాకావతస్తః

91

అశోకనందిన్యధహుండమేనం
శస్త్రాదదీయంనగరంవిసృజ్య
గంగాప్రతీరేతపసావతేన
పగన్యపుంసోహాణమాతశాన

92

అత్యైవకాలేపరిలబ్ధగర్భా
స్యభానుపుత్రీందుమతీనిరీక్ష్య
స్కప్తేశుభోదకకఫలానిచిహ్న
న్యూతాచభర్తృసచమోదమాన

93

త్రుత్యావనందననాన్నిపుత్రీ
హుండస్యదుష్టేందుమతీసమజ్ఞాం
ప్రగీయమానాంచమువావపిత్రే
సచాపినస్వాస్థ్యమవావభూయః

94

నానావికారాజ్యవలంబ్యరూపా
జ్యోవాగతస్సన్నిధిమందుమత్యాః
అభీషయత్రాంకిలహుండదైత్య
స్తథాపిసాభీతిమవాపధిరా

95

సహస్రమబ్దానముదూఢగభాః
తతస్తనూజంసుషునేనృపస్య
వత్సీజితాకాశవభమంబుజాక్షం
త్రిలోకనాథాంకసమిధగాత్రం

96

సమీప్యమానోవ్యధదుష్టచిత్తో
హుండ్లోపకాశంపిహితోనగర్యాం
ఆయోనివాసంవ్యతనోత్తదాసీం
పునఃపునర్భీషయతిస్మదేవీం

97

ఆవిశ్వదాసీమధదుష్టభావాం
హుండ్లోసురోరిష్టగృహంప్రవిష్టః
హృత్కేందుమత్యాస్తనయంప్రహృష్టః
నజ్ఞాతపుత్రిస్సప్తపురంవివేశ

98

హుండస్యవత్సీవిపులాభిధానా
సత్యాస్వభూయకిరేవదత్తం
జహీతిబాలంతముదీత్యుపేతుం
భర్తుశ్చనాశేయమవాపభూయః

99

పాకాయసూదాయదిశేతిబాలం
జాయాధహుండస్యతుమేకలామై
పైరంధికాయైహ్యదిశత్తతస్సా
దిదేశసూదాయతదైవబాలం

100

నూదేనఖిద్గ్రహస్సేశేవాసంతం
బాలంతముదీత్యుతుసూదదాస్యో

వితేనతుస్తత్రకృపాంసుయాపే
పుణ్యేనబాలస్యనిరూఢపత్వే

101

నూదోవసిష్టాశ్రమచత్వరేతం
సంత్యజ్యబాలంనిశిలక్షణాఢ్యం
అజ్ఞాతవృత్తిః హరిణంతుమక్తావ్య
దిదేశమలండాదునచాపిహృష్టః

102

ప్రాతర్వసిష్టస్తముదీత్యబాలం
సమాధినాతంశిశుమాయుభ్రుతం
విజ్ఞాయహృష్టైర్మునిభిస్సమేత
శ్చక్రకేభకంతంసహమాభిధానం

103

సజాతకర్మాదివిశుద్ధసేవాః
కృతోవసిష్ఠేనముదాసరేంద్రః
జగ్రాహతస్మాత్ నిగమంసహంగం
అన్యధనుర్వేదముఖాశ్చవిద్యాః

104

ఆయోశ్చవత్సితనయనవీత్య
శుశోచనై జేశయనేగ్రబుద్ధా
ఆయుశ్చభూయస్సమవాప్యశోకం
సుతస్యనాశేనవృధావ్రయత్నః

105

తదాగతాదాయస్సపస్వసన్నిధిం
సనారదాత్ స్వాత్మజమంగళోదయం
నిశమ్యహృష్టస్సముపాచతృపియాః
ముమోదసాపీందుమత్రనుతోత్సుకా

106

సహుషచరిత్రం

తదాకదాచిన్నమలంకరణాంతం
వన్యానినేతుంమునిశాసనేన

అత్మాశ్రయాచారణశబ్దితాంభే
శుశ్రావవాచంధరణీధ రేంద్రః

107

ధన్యోహిరాజానమఃపరిబలాధ్యః
కదాతుతంద్రక్ష్యతితస్యమాతా
పితౌపిచాయున్నక్వావతిఃపృథ్వ్యా
హృతంతనూజంకిలదానవేన

108

అశోక సుందర్యపిథన్యరూపా
పరింసరేంద్రంసహుషంప్రయాతా
యతీవమద్యాపిచరత్యమోఘం
తపఃపరింతంకిలకాంక్షమాణా

109

శ్రుణ్వేతివాణీందివిచారణానాం
మునివసేవ్ధంసహుజోబభాషే
ఆయుశ్చకోవేందుమతీవతిఃకా
హ్యశోక సుందర్యపినాహుషఃకః

110

శ్రుతంమయాభేమునివర్యవాక్యం
సమీరితంతత్కథయాద్యమహ్యం
తతోవసిష్ఠామునిరబ్రవీత్తత్
వృత్తంయథాతన్నహుషాయరాజ్ఞే

111

మాతేందుమత్యాయున్యపఃపితౌతే
త్వమేవరాజానమఃపరివత్స
అశోక సుందర్యపితేతుపత్నీ
పుత్రీభవాన్యాభవితామహీశ

112

హుంహోసురార్తామదనేనమూఢో
యయావతన్నాభవదిష్టమస్యైః
అధాపినిబంధముదీక్ష్యతస్య
శశాపరుష్టాదనుజంసరేంద్ర

113

యోమేపతిస్యాన్న హుషోనరేంద్ర
స్స దేవదత్తస్తవమృత్యుహేతుః
ఇత్యోదిశస్తస్సతయాదురాత్మా
యత్ప్రపకారాచరణేనురేశః

114

ఆరిష్టగేహస్థితమాయుపుత్రం
భవంతమాహృత్యస్కైరివేన
నూరాయవత్తంచడిదేశమాదః
కృపాభురాసీత్తవ్యిదివ్యరూపే

115

తేనైవసంత్యక్తమథాశ్రమేహం
రక్షామిరాజకసుగుణంభవంతం
హుండంరిపుంతేజహిదానవేంద్రం
తాంచోద్వహామాతనయాంత్యరాతః

116

తతోవసిష్ఠస్యనిదేశవశ్యో
హుండంనిహంతుంనహుషఃప్రతప్తే
ప్రగృహ్యచాపంసశరంఽంధేంద్రో
వృత్తాగురంమృత్యుమివాంబికేశః

117

హుండోపి నూదాహృతమైతామాంసం
భుక్త్వాసుతృప్తింగతవాన్మదాంధః
అశోకనుందర్యువకంటగస్తాం
పత్నీభవేతివ్రసభంబభాషే

118

నిబళాంధితాసాముహురేవరుష్టా
శౌవంయదాదాతుమియేషభూయః
తదాభయాత్తాంసవిస్మయహుండ
స్సవకాంపురీంప్రావచిచారమూఢః

119

హుండస్యవాక్త్యైన్మాహుషస్యనాశం
నివేదయద్భిర్భయమాపితాయాం

తస్యాంరుదంత్యాంకిలవిద్వరాఖ్య
స్సమాగతఃకశ్చనకిన్నరాగ్యః

20

సోతస్యవాక్యాన్నహుషంసరేంద్ర
మాయోస్సుతంత్రేమయతంనిశమ్య
ననందవషానుయధాఘనానాం
నిశమ్యరావంశిఘనీప్రహృష్టా

128

యుయుత్సతస్తస్యనరోత్తమస్య
శస్త్రాణిసర్వాణ్యదిశక్సురేంద్రాః
చక్రంహరిశ్శూలముమాధినాథః
శక్రోపివజ్రంపరుణశ్చపాశం

124

శంఖంతథాగ్నేయమథాగ్నిరస్త్రం
బ్రహ్మస్త్రమాత్మీయమథాసిలోపి
సబాణచాపసహుషఃప్రగృహ్య
తాన్యాదదేదీప్తిమివార్యమాభే

125

దేవైనికాయుక్తోనహుషాయశక్ర
స్సమాతలింస్యందనమాత్మనోహాం
సంప్రేషయామాసతతోధిమాథో
స్సృపఃకృతాశీర్మసిభిస్తమాశు

126

భేర్యోంతరిక్షేవ్యనదతదానీం
పపాతథూమ్యామపిపుష్పవృష్టిః
కృతక్షణస్తతరథాధిరూఢః
పురీంద్రతస్థేనహుషోనురస్య

127

పురోవకంఠోవవనెవ్యతిష్ఠ
ద్రణద్విరేహకులపుష్పవృక్షై
తత్రాగతాఃకన్నరముఖ్యనార్యా
జగుఃకలంకృణ్వతిరాజ్ఞహృష్టై

128

అశోక సుందర్యపితద్యనస్య

సమీపదేశతపఆచారంతీ

దృష్ట్వానరేంద్రులముదారరూపం

విముగ్ధచిత్తారపహనిన్పత్నా

129

తదాశురంభావనసేబుధ్వా

భవాత్మజాడౌస్తనయంతముత్కా-

అప్రేషయత్తాంసిజయాచసంఖ్యా

సందిశ్యదేవీసహుమౌపకంతం

130

సంశ్రావితోరాజవరస్సదేవ్యా

స్తయాశయంతామిదమాహహృష్టిః

నిహత్యహుండంఠిపుమేమితస్యా

స్సమీపమేవంవదీతామశేతి

131

రంభాతదీయంవదనంవహృష్టా

స్యవేదయత్ శంభుతనూభవాద్యై

నిశమ్యసాచాపిదాకదేతి

తదీయసంశ్లేషరహితుకాశీత్

132

తత్తాగతాఃకేచనహుండభృత్యా

శ్రుత్వాతయోఽపవదతోరుదంతం

హుండంతిశేవదిమరుద్ధతాత్మా

దూతందిదేభాశుసతన్నిశమ్య

133

దూతస్సగతోపవనంనరేంద్ర

మాయోస్తసూరింసహుషంవిదిత్వా

స్యవేదయదైత్యవరాయసోధ

రుష్టరణాయోద్భుతసైనికోభూత్

134

రథాశ్వమాతంగవదాతివగైః

ఖలైసమూర్జితపరీతపాశ్వకః

శతాంగమారుహ్యనుశిషి తాశ్వం
సమీపమాపన్న హుషస్యహుండః

135

దృష్టాపిరాజాదితిజంబరాధ్యం
రథీనధన్వీకుపితస్తదైవ
ఆచాహయన్మాతలినాసమీపం
రథందనూజస్యదివాకరాభం

136

తరిఃప్రవృత్తేస్సమశేధదైత్యా
స్సర్వేశ్వరైస్తంభహుషంనిజఘ్నుః
ఛిత్యానృపాస్తాందినుజాశకామై
శ్చకారబీతాశమభిద్రుతాశా

137

హుంహోతవీక్యస్వజనాభయార్తా
దుద్రావహృష్టానహుషంనరేంద్రం
తేనాహతోవత్సితీక్ష్ణబాణైః
స్తంభంబభిఃప్రతిభిరాజఘాన

138

తతోహతోగాఢముదీణావేగై
శ్చరైర్నరేంద్రేణదనూజవర్యః
ముమూఘతంవీక్యసురక్షయఃసే
ముదావవఘ్నఃకుసుమానినదుః

139

హుంహస్సమాకణ్యరవంతదీయం
లబ్ధస్త్రితిఃకోపవిదీప్రవక్త్రః
ఏకాఢికైర్వింశతిభిఃపుషత్తైః
స్తస్యావధీత్సూతరథాశ్వకేతుః

140

రాజాధహుండస్యరథంసమాతం
సౌశ్వంజఘానాకుశరైరన్యమైః
ఖడ్గంప్రహృత్యత్వరయానరేంద్ర
మభ్యద్రవత్సింహమివద్విపేంద్రః

141

భిన్నానీకర్మానమపిణమండః
 శరైస్తదామోరతరారవాదః
 గదాధరోధావదభిక్షితీశం
 భిన్నాభవతాపిశరైర్నృపేణ

142

ప్రగృహ్యతీక్షణంపరిమందసూజే
 వ్యత్రాననేగస్తుమధప్రయోతి
 చిచ్ఛదఖిష్టేనకరంతదీయం
 యుగామరేశోశనినామహేంధ్రం

143

శక్త్యాహోధక్షితిపేనవక్ష
 స్యపారమస్రంబహుధాక్షరకాసః
 వపతహుండ్లోగతజీవబంసో
 హృష్టాస్తదాభేధువిచప్రజాఘాః

144

హండస్యనాశంశ్రుతవక్త్యశోక
 సుదద్యుపేత్యాంకికమాయుసూనోః
 మాముద్వహాదిత్యవరైఃప్రదత్తం
 తుభ్యంనరేంద్రేతితమభ్యువాచ

145

సరంభయైవంసతయాసముక్ష
 స్తభేతితస్యావచనంప్రగృహ్య
 ఆరోప్యతాంస్యందనమిద్రదత్తం
 హృష్టావసిష్టాశ్రమమభ్యుపేతః

146

తతోవసిష్టశ్చుతపూర్వవృత్తః
 శుభేముహూర్తైమునిభిస్సమేతః
 తిడోర్వివాహాంతుచకారహృష్ట
 స్తదాభవద్వోక్తమ్మినురప్రహషణః

147

నిజేశమూలంబ్యనరేంద్రసూను
 క్మనేర్వసిష్టస్యతతస్సతానిః

ద్రష్టువయాతఃపితరౌపురంస్వం
రథనతేనైవసశక్రసూతః

148

తదానిదేశాదమరోత్తమానాం
సామెనకాసన్నిధిమాయుపత్నాన్
సంపాప్యతస్యైతనయస్యభద్రం
స్యవేదయన్నైజపురాభియానం

149

శ్రుత్వేందుమత్యాత్తతరాసుతస్య
క్షేమంప్రభృష్టాపులకాంచితాంగీ
భరైవదత్తత్తనయాభియానం
సచాననందప్రణయేనరాజా

150

పురంప్రవిష్టానహుషాపిత్రా
లంకారితంశక్రరథాధిరూఢః
పత్న్యాచసాకంపితరానిరీక్ష్య
చక్రేప్రణామంవదయోనకారేంద్రః

151

చిరాత్తనూజంపితరానిరీక్ష్య
సమాగతంహర్షముపేత్యభూయః
సదారమెనంపరిషస్వఃకరే
మూర్ఛన్యసాఘ్రూయసబాష్పనైతా

152

అధేందుమత్యైనహుషస్స్వకీయం
వృత్తాంతమూచేనిజజన్మముఖ్యం
హుండస్యనాశాంతమశోకసుంద
ర్యత్పత్తిమాతృశ్రయణంచతస్యాః

153

రథనతేనైవజితారివర్గః
దిశాసుగత్వానహుషానరేంద్రః
పిత్రేవిశత్సప్తమహర్ణవాంక్షౌఢం
రరక్షతామాయురుదారవీర్యః

154

సఁరక్ష్యభూమించిరమాయురాజా
దత్వాప్రజాపాలనధూర్వహాయ
పుత్రాయక్ష్మాద్యరతుష్టదేవైః
జగామలోకంతుహరేస్సప్తజైత్రః

155

పితౌదత్తమధప్రహృష్టమనసా
రాజ్యంముదాపాలయన్
వృత్యాఖ్యాననదోషదూషితతనూ
వంతర్ధిమింద్రేగతే
ఇంద్రస్యాసనమాస్థితస్త్రిదివమ
ప్ర్యాజ్ఞాపయన్నాయుజో
రాజానిజాతసర్వశత్రునీకరో
రేజేమహాజోనిధిః

156

ఇంద్రాణీమఖిలవ్యతాసవవదం
ప్రాప్తాయదాయోన్ముతః
నిదిఃప్రశ్నతయూమహాషిఃవిధృతే
యానేస్థితాయాహిమాం
ఇత్యాదిశ్యమునీస్వయానవహనై
తైరూధయానశ్శ్రిత
శ్చచ్ఛాసన్నిధిమాయయాతునహుష
స్త్రైలోక్యలక్ష్మిమదాత్

157

తతాగస్త్యమునింపదానృపవరో
యానంవహంతంనిజం
పస్వశాఢతమోమదేనహుష
స్సర్వేతిశీఘ్రంపదా
శస్త్రస్సర్వవపుఞ్శతీమునినా
రుష్యేనరాజాపతత్
స్వరాద్భృష్టతనుస్తయామునిగిరా
జాతిస్మరోభూదహిః

158

సహందః వానాం వనవాసకాలే
విలేవసా యామునభూదరస్య
వృకోదరం వీక్యవభోంతరస్థో
జగ్రాసభక్షాయకృతప్రయత్నః

159

యుధిష్ఠిరేణాథసమాగతేన
స్యప్రశ్నదత్తోత్తరతుష్టచిత్తః
విమోచితశ్చాపభయాదవాప
రాజాహియాపోనిజపుణ్యలోకం

160

భ్రాతరోనమశ్చ స్యాసాచత్వారస్తుజనున్యజాః
క్షత్రివృద్ధోరజీరంభశ్చానెనాఇతివిశ్రుతాః

161

క్షత్రవృద్ధస్యపుత్రోభూతుహోత్రఇతివిశ్రుతః
త్రయస్తస్యనుతాః కాశ్యపశోగృత్స్నచుదోపిచ

162

పుత్రోగృత్స్నమదస్యాపిశునకస్సమభూదృషిః
తస్మాత్తుకానకోజ్జైబహ్వౌచప్రవరోమునిః

163

కాశిః కాశ్యశ్చతత్పుత్రోరాష్ట్రాదీనుతపాస్తతః
ధన్యోధన్వంతరిస్తస్మాదాయుర్వేదప్రవృత్తికృతః

154

ధన్వంతరిచరితం.

ధన్వంతరిర్యోదుగ్ధాబ్ధాజాతస్సమధువిద్విషా
వరంప్రాప్యపునః కాశీరాజ్ఞాంవంశేవ్యవాయత

165

విష్ణోప్రసాదేనైవాయంజాతః కాశీశసంతతే
ఆయుర్వేదంభరద్వాజాల్లభ్యైచ కేతమవృధా

166

ఆఽనిమూద్యప్తసిద్ధీశ్చభాగంయజ్ఞేద్విజన్మనాం
లభ్యోధన్వంతరిః ప్రాప్తోజేవత్సంసతనుర్విభుః

167

తస్యచక్రేతుః తస్మాద్భీమరథః తస్మాద్విభ్రాదానః తతః ప్రత
దానః అత్రాయమిహాసః 168

దివ్రాదానవృత్తాంతం.

యోయంప్రతర్థన పితాదివ్రా దానస్సవారాణసం పురీం పురాభద్ర
శ్రేణ్య నృహదిష్టితాం తత్పుత్రశతం నిహశ్యతాం స్వయమధిష్టాయ ప్రణాః
పాలయన్న వతస్థే 169

తదానీం కృతపార్వతీ వివాహః పశుపతిస్సురాం తిక్షరమమాణస్స్వసేవా
సంతుష్టేస్సురైర్నూన మానప్రభావస్తయా సహచరం మమమాణోతిష్ఠత్.

హృష్యతుసర్వేషుసుశేషదృష్ట్యా
పతించిజంహైమవతీదదానీం
నిరీక్ష్యమేనాంప్రసుపంసుదీనాం
దైన్యస్యహేతుంతువదేత్యవాదీత్

171

మేనాపిపార్వతీ మువాచ.

అయందరిద్రఃపతిరుద్భుతశ్రీః
దిగంశుకోభైక్షవరాయణస్తే
మదీయపాశ్వేవసతితిహేతో
దీనాభవంనాన్యదితోస్తి బీజం

172

తతస్స్వభర్తృవరాభవ ప్రతిపాదకం మాతృవచన మసహమాన
యా పార్వత్యాప్రేరితః పశుపతిహింసా మవంతంగిరివరం విహాయాన్యం నివా
సమపేక్ష మాణోదిభ్రా దాసాధిష్టితాం వారణానీం నివాసాహం విజ్ఞా
యన్వ సేవకం క్షేమకం మృదునోపాయే నదివ్రాదానముద్వా సయేతిన్య
యుజ్ 173

178

తతోనికుంభనామాగణేశః కదాచిద్వారాణస్యా కస్యచిన్మం కణనా
మ్నో నాపితస్య స్వప్నేస్త్వీయం రూపం దశకాయా మదీయమేవ రూ
పం నగరద్వారి ప్రతిష్ఠావ్య పూజాదికం కారయ తతోహమఖిలా వరా
దాస్యా మిత్యువాచ 174

174

నాపితశ్చక్రత దృఢాయస్వప్న వచనస్మరణ రాజానమను జ్ఞాప్య
స్వప్న దృష్టాకృతిం కంచనవిగ్రహం నగరద్వారి ప్రతిష్ఠాభ్యు పూజాదికం
కారయామాస 175

తతాన్నపానాదిసమస్తకామా
ప్రయచ్ఛదుద్వీత్యుతనాగరేభ్యః
అపుత్రీణీరాజవరస్యవత్సీ
యయాచభూతంతమపాత్రపూజా 176

చిరలారాధిత మపిపత్న్య తద్భూతం యదాస్వా భీష్టం నప్రాయ
చ్ఛత్ తదాతికుపితోఽ మ్రాదానస్తత్ నానాచ్ఛ్వా వయామాస 197

తతోనికుంభోగణేశః పూజావిహితకుపితో వారాణసీశ్రీయంతే అచి
రాదేవశూన్యా భవితేతిశళాప 178

వారాణసీంశూన్యజనాంనిశేష్య
నికుంభశాక్త్యేనభ ప్రాపిహృష్టః
శృతాలయస్తత్రతయాద్రిపుత్యో
చిరంతుభోగాబుభుజేసమృద్ధా 179

ఏప్రేదాసోపినికుంభేనశస్త్రాం వారాణసీంవిహాయస్వ విషయాంతే గో
మతీప్తీరే స్వాహిసంనిర్మమే 180

తస్యదృషద్వత్క్యాంపత్న్యం ప్రతదనాభిధన్వాసురభవత్ 181

సచస్యపితృవిరోధివో భద్రక్షేణ్యస్యకనిష్ఠపుత్రం దుదణమనామకం
తాల్యే పిత్రావిస్ఫుప్తంనిహత్య తదీయవంశవినాశకరణేన శత్రుజత్సంజ్ఞా
మశాప 182

బుతధ్వజచరిత్రం

ప్రతదనస్యపుత్రోఽఘాదృతధ్వజసమాహ్వయః
వత్సోకువలయాశ్వశ్చైత్యముమేవవదంతిహి 183

కృణోపనీత్యాదివిధిస్సపితా
 జౌగోస్త్రభిపారంచగతోవనీతః
 ఋతధ్వజస్తుల్యవయోభిగాపై
 క్రియానుహృద్ధిద్విజరాజపుత్రైః

814

పాతాళలోకేశ్వరస్యనాగ
 రాజస్యపుత్రాగుణవస్యచిత్రై
 తస్యోంతికంప్రావృధృతద్విజాతి
 రూపాతదాతేనరసింహయాతౌ

185

తాపహ్నినిత్యంకృపనన్నిధానౌ
 తస్యోంతికేతనసహేవభోగా
 దిరౌతుసంభుజ్యనిశానుగేహం
 పాతాళసంస్థంనిజమేవయాతౌ

186

చిరాత్పితౌనముదీత్యుపుత్రా
 పురాచతుత్రాహ్నియనామితిస్థః
 సమూహతుస్తాపితరంహణమ్య
 ప్రతదకనస్యాధగుణావక్త్రీర్త్య

187

ప్రతదకనాభ్యోన్మవతిర్గుణాధ్యః
 కశ్చిత్తదీయస్తనయోవనీతః
 ఋతధ్వజోనామగుణైస్తదీయై
 రావాంజితౌతత్సవిభేదరావః

188

ఋతధ్వజస్యాధగుణాన్నిశమ్య
 నాగోత్తస్వాతనయాపురాచ
 సఖ్యర్యుకాంతస్యనరాధిపస్య
 మయావిధేయంకిమువర్తకేద్య

189

పిత్తుర్గిరంతాంతునిశమ్యపుత్రాత్
 మూలాచతుస్సప్రణతీభుజంగం

అతాప్తకామస్సధరాదినాథత
స్తస్యాస్తికేనాపివిధినకకశ్చిత్

190

అథాపియద్యస్తితదాపికార్యం
తస్యాద్యోకక్యంభవతానకర్తుం
తథాపిచావామధునాబ్రవీవః
శ్శుత్యాపరంచితయతాతకక్త్యా

191

గ॥ పురావ్రతదకన మృతధ్వజపితరంగాల వనామామునిరభ్యే త్య
రాజకశ్చనదానమ్రామ మాశ్రమముపేత్యనిత్యయాం బాధతేనానావిధాని
రూపాణిచ సింహాణ్యమ్రవరాహాదీ నిధారయన్ మాంభీషయతి- తన్నిరసే
హంసమర్థోపిత పంక్షయభయాత్ స్వయంనతంనిహన్తి- కదాచి త్రైవదాన
వేననితరాంపీడితేన మయానూర్యాభిఃకుప్యేన్ తస్మిష్టాతీ నిశ్వా సాత్అయం
తురంగమోదివ్రాభువ్యవత తదాఅశరణీవాగుదభూత్

192

ద్విజోత్తమాయం తురంగస్త్వయిప్రసన్నేత నూశ్శ్రేణ తుభ్యంధద
త్తః యతోస్యగతిః పాతాళభూవియత్స్వపి అద్రతిహతా క్షణాదేవాశేమ
పి భూవలయాప్రదక్షణీ కరోతి తస్మాదయంకు వలయనామా- యశ్చత్వం
దానమ్రాబాధ తేతస్యవినాశ హేతుశ్చాయం- ఇమంచాశ్వం శత్రు తిస్త
నయ ముతధ్వజనామా సంప్రాప్యకువలయాశ్చ సంజ్ఞాసవస్యతి- అతోయం
భవతేనివేదితః భవానధునాపుత్రమా జ్ఞాప్యతేన దానవనిహత్య మదీరిత
పః పాలవంకుర్విత్పువాచ

193

తతః

పితరాజ్ఞాంపురస్కృత్యతమారుహ్యహయోత్తమం
ముతధ్వజోగాలవేనసాకంతస్యాశ్రమయయా

194

రరక్షతత్రపి గణాన్ముతధ్వజ
స్తపింతరాయంవినిహత్యభూరిశః
తదాతుసంధ్యాపరిశేవనాదరం
తమభ్యయోద్ధాలవమాశుదానవః

195

సోకరంవపుఁ ధాస్థితంతదా
వీక్ష్యమాణవ మృతధ్వజోన్మపః
తంహయంసమ సిరుహ్య కార్ముః
సోన్వధావదరునిక్ మోరుషా

196

తమర్థచంద్రాకృతిసాయకేన
జఘానరాజాగ్రచ బౌణవిధం
ప్రాణావనేచ్ఛుః హృద్యమారమాయాత్
తమన్వధావన్న పనందనోపి

197

యోజనానినుబంహునిలంఘయ
న్నావివేశధరణీబిలంమృగం
సోపిరాజతనయోవిశద్ధయా
రానవంతునదదశకతద్భితే

198

చరణసతత్రక్షిలపాలనూనుః
పురందదశాఽదృతరత్నదీప్తః
దృష్టాతుకాచిద్యుపతిర్నృపేణ
త్వంకేతిపృష్టానచవాచమూచే

199

గ॥ తతః ప్రాసాదమారోహంత్యాం తస్యాం ఋతధ్వజోపి కుత్రచి
ద్ధయం నిబద్ధౌ మనుస్మత స్తమేవ ప్రాసాదమారూఢ స్తత్రపర్యం
కేశయానాం కాంచనదివ్యస్త్రీయం దదశక ప్రథమందృష్టానరీచ తీస్యాంతి
కేతాశవృంతం వీజయంతీదదృశే శయానాచదివ్యస్త్రీ రాజానమృతధ్వజంనీరి
క్ష్యకామ వెంఃహృపరాయణా మూఢామహావ ఋతధ్వజోపి తాం నీరిక్ష్య
కామవరకస్తాం నీరిక్ష్య బహుధాసమాశ్వాసయత్

200

శ్రీతోపచారాఢ్యసివృత్త మూఢాః
సాదివ్యనారీగృగభంసమూచె
మోహస్యహేతుంస్యపదశకనేన
సాకుండలాభ్యాచన్మపంతదూచే

201

మదాలశేయంస్యవవర్యవిశ్వా
వసాన్తుగంధర్వవతేస్తనూతా
పాతాళకేతుఃకిలవజ్రకేతో
స్సుతోనుదోహ్యైగ్రతరోతిదుష్టః
ఉద్యానసంస్థామహరద్యధాయ
మాయామిహేనామనయద్విమూఢః

202

ఏనాముద్వక్త్య తిచసచదానమ్రోతిదుష్టః ఆగామినీత్రయో దశీచవివా
హలిథినికాడిఁష్టా ఆస్యాంచతదవహరణభీతాయాంశోచంత్వాంసురభిః శుశ
లముపాద

203

అయిథ దేహిమాశుచః నత్వామదకుందానచాథ మోవివక్త్యతివినంనిశా
త్యకశ్చనమహారాజస్తాముద్వక్త్యతీతి

204

అహంచనిధ్య వత్సుతాపుష్కరశాలినశ్చ పత్నీకుండలాభిధానా మ
మభర్తరిశుంభేన హతేర్థియాత్రాసరాచరామి పాతాళకేతుశ్చదానమ్రోవా
రాహరూప మవలంబ్యమనుష్యలోకంగతఃకేనా పిబాణేనహశోభవత్ తం
చాన్విష్యాహ మత్రాగతా ఇయంచఁత్సఖీమాదాల సాతవదళానాదేవ
త్వయిప్రవణ నూనసామూఛాఙ్గంచనమపావ అతస్త్రయమేవాస్యాః పరిభా
విష్యతీతిమన్యే త్వంచకోవాకిమర్థ మత్రాగతస్తత్వంబూహీతి

205

ఋతధ్వజఃకుండలాయావచశ్రుత్వాప్రహషితః
తామువాచయథాప్యత్తందానపన్యవథాద్ధికం

206

౧॥ తతోమదాలసాప్యతి హషణవికసిత వదనాతస్మిన్నైవ పరిభావం
నిధాయ స్వకులగురుంతుం బురుమచింతయత్

207

చింతితశ్చత్రాగతస్తుంబురు నృమిత్కుశస్త్రయోఋతధ్వజమదాల
సయ యోర్వివాహమంగళం నిర్వర్తరహమాస

208

కుండలా తతయోరను రూపం సమాగమం నిరీక్ష్యప్రవృత్తమాస సా
తపసేవనం ప్యావిశత్

209

ఋతధ్వజేపి మూదాలసాఃశ్వ మారోవ్య పాతాళాన్నిర్గచ్ఛ తిభత్ర
త్యానవా నానావిధ ప్రహరణపాణయంతం ప్రత్యుద్గతాః 210

రాజాపితా సర్వా త్వష్టాస్త్రేణ జఘాన తేచసర్వేదానవాః
పాతాళకేతునా సహతదస్త్రేణ జసాదగ్ధాబభూవుః.

తతోరాజపుత్రః ప్రహృష్ట మదాలసయా సహస్వపుర మాగత్య
పితరం ప్రణిపత్యసర్వం యథావృత్తం న్యవేదయత్.

పితాచప్రతర్ద నస్తమృతధ్వజం యథాజ్ఞాకారిణం వీక్యపరితు
ష్టమనాః పునరపిధార్మికరక్షణైవ్య ని యుజ్త ఋతధ్వజాపి యథాపితాదే
శం మహిం కృతాన్నిం సంచరన్ తాపస జనరక్షణ కుర్వన్నవతథే 211

ఏకదాస ఋతధ్వజోయమునా తతేకృతాశ్రమం పాతాళకేతోరను
జమతిమాయా వినాంతాళకేతునామకం మునివేషధరం దానపందదశః

నచతాళకేతుస్స్వభృతృహం తారంతనిరీక్యవైరనిగ్ధ తనకామ
స్తమువాచ 216

మహారాజాహంయష్ట ముద్యుక్తస్తదధం దక్షిణాద్రవ్య మావశ్య
కం తస్మాత్తవకంత గతంభూషణం మహ్యందేహి అహంచాంతజఃలే వరుణ
దేవ మభిష్టాయత్పరయై వాగమిష్యామితావత్సర్యంత మాశ్రమ స్త్వయా
సంరక్షణీయః ఏతముపకారం మమకుర్వితి 217

అధతఃధ్వజే తదైవేత్యంగీకృత్య తదాశ్రమరక్షణం కుర్వతి తాళకే
తురంతజఃప్రతిష్ఠస్తే నైవాధ్వనా ప్రతర్ధనపురంప్రవిశ్య మదాలసాయా అ
న్యేహంచ సమక్షమిదమూహ 218

ఋతధ్వజోమహారాజో మదాశ్రమమాగతః కేనాపిదుష్టదానవేనకూ
లేనవక్షసినిహతో మమార-మియమాణేనతేనకింత భూషణంమహ్యంద త్తం
తదీయమశ్వంసపివజహర తస్యాగ్నిసంస్కారమపి శూద్రావివమకుర్వా
ఇమాంతదీయ్యం దురవస్థానివేదయి తుమహమాగతఇతి 219

మదాలసాతద్వచనం నిచమ్యదృష్ట్యాచకం ధాభరణంస్వణార్తుః మ
పూరదుఃఖేనతతోన రేంద్ర శ్చుక్రతోశభూయస్తనయంపథూంచ 220

చిరంవిలప్తాధనుతస్యవధ్వా
శ్చకారసంస్కారమిశాపతిశ్చ
సతాశకేతుస్సముపేత్యగేహ
మతద్వజంప్రవాహసుసిద్ధకామః 221

ధన్యోస్మి రాజాభవతాకృతోహం
స్వంగచ్ఛగేహంకుశలేనయుక్తః
ఋతధ్వజోధాశ్వవరాదూఢః
పురంప్రవిశ్యపణనానామతాతం 222

తత్తాశకేతోస్తునిశమ్యవృత్తం
దుష్టంమృతించాపిమదాలసాయాః
విస్మజ్యభోగానిఖిలాఅనన్య
చిత్తోవయస్యైర్మతేన్మపాలః 223

నాన్యాపథూస్తాన్మనసఃప్రహృష
కశీతితోయంవిరహాత్తదీయాత్
విస్మజ్యభోగశ్చనిరస్తకామ
స్తస్యాస్తికార్యంకిమిహాన్యపుంఖః 224

గ|| ఇతికుమారవచనం నిశమ్యాశ్వతిరోనాగేంద్రో యేనకీనాప్రివకా
రేణ ఋతధ్వజస్యోపకారం కర్తుస్స్వభ్రాత్రాకంబలేన సాకంసరస్వతీ ప్ర
సాదంలబ్ధ కామస్తద్విషయ కంచజ్ఞోతుం నిర్మాయతేన ప్రసన్నయాత
యాదత్తం గానవిద్యాసర్వస్వముపలభ్య కైలాసశిఖరస్థితం మహాదేవంతే
నగానే నాతోషయత్ 225

తుష్టేనమహాదేవేనవరం పృణిష్వేతినియుక్తో నాంగేంద్రస్తమిదంవ్య
జ్ఞజిహత్ 226

వత్సీ చతువలాశ్వస్యమృతిమావమదాలసా
సాన్విత్రీమమజాయేతయదితుష్టోభవాన్యయి

227

తతోమహాదేవ స్తమువాచ నాగేంద్రాశ్వ తరతవేష్టం శీఘ్రమేవ
సిద్ధ్యతి

228

శ్రాద్ధేదత్తంపితృభ్యస్తవ్వంచరపిండంతుమధ్యమం
తతఃఫణాన్మధ్యనూతైకన్యాసైవజనిష్యతి

229

సాజాతిస్మరాంతాదృశే నైవరూపేణ జాయత ఇతి.

తతస్తం ప్రణివృత్త శ్రాత్రాసాకమశ్వ తరోరసాతల మాగత స్తే
దైవశ్రాద్ధం విధాయమధ్యమం పిండమభక్షయత్

230

భక్షి తే చమదాల సానదృశీయ వతిస్సమజని తామండతర్గృహీ
శ్వతరో నాగేంద్రోజుగోప

231

తతః కలిపయేషుదినేషుగతేషు స్వపిత్రాశ్వర రేణపిడిష్టా మమారా
స్వస్వసఖాయమృతధ్వజం నిజం లోకఃసానయతాం

232

అనీతశ్చర్తధ్వజస్సభిఖ్యాం ద్వితమశ్వతిరం నాగేంద్రం వీర్యవ్రణ
మృతేనచాభ్యుచితః పరితుష్టస్తత్ప్రదశి తయామదాలసయాసనంగతోవి
దిత తదుత్పత్తివృత్తాంతస్తే నానుజ్ఞాతస్వపురమాగతః పిత్రేనిధిలమదం
తంపివేద్యతయాసాకంనిఖిలా భోగాననుబధూవ

233

వ్రతదేశసపువ్రకృతంప్రమోదం
పాప్యవ్రమాదేనజనాంశ్వరక్ష
ఇంగ్రాదుబాత్తాత్మవివేకతత్వ
సమూహరోహత్రిదివంగుణాధ్యం

234

జతధ్వజోధాధిగతాభిషేతో
రాజ్యేముదావకనిఖిలాజనోఘా

మదాలసాసాంప్రథమంతనూజం
లభ్యైచవిక్రాంతపందంచకార

235

విహస్యమూతాతునిశమ్యతత్పదం
చకారతంజ్ఞానపథానువతీకనం
ద్వితీయనూనుంచనుబాహునామకం
చకారతంచాపితథాకరోత్ప్రసూః

236

తృతీయపుత్రస్యచశత్రుమదకనా .
భిధాంచకారప్రసువాసచాత్మవిత్
కృతప్రియోపుష్ప్యైతగేహసంశయా
స్తపోభిరారాధితమాధవాంఘ్రయః

237

సుతస్యతుర్యస్యలితోమదాలసా
సదేశతోభర్తురలర్కఇత్యదః
చకారనామాధహసత్యధీశ్వరే
వదేతితద్దేతుమువాచతంవధూః

238

అలర్కఇత్యేతదసంగతాధకం
నామత్వయాధాయితతోహసంప్రియే
ఇత్యునివా రాజవరోధబత్ని
పరింసమూచేచవివేకశీలా

239

త్వయాపివిక్రాంతసాబాహుశుత్ర
స్సంమథకనాభ్యానిహితాస్సతానాం
తాశ్యప్రసర్ధానియతోయమాత్మ
సర్వత్రగస్సర్వసమోవ్యయాపీ

240

తతోమయాప్యేతదలకకనామ
దత్తంజగత్యాంవ్యవహరయోగ్యం
తతస్తథేత్యాహస్యపశ్యపత్నీం
సాచాకరోద్భాధరతంకుమారం

241

అథాత్మవంశాఃకురనాశశంకీ
రాజాప్రియారూపామదాలసాభ్యాం
యథాయమాత్మాన్వయవృద్ధిహేతు
స్తథోపదేశ్యస్తునుశోభవత్యా

242

తతస్తుమాతుఃపరిలబ్ధరాజనీ
త్యాధ్యశేషాభిలభర్మతత్వః
రుతధ్వజేనాహితధర్మదారః
నిదేశవర్తీసనుశూత్పితస్సః

243

అలకకచరిత్రం.

విస్యస్యరాజ్యస్యధురంగుకాచ
గతేవనంధర్మరతోహ్యలకః
సమస్తయజ్ఞాచికతదానవారిః
ధర్మేణసర్వాఃపరితోరరక్ష

244

పుత్రాబిభూపుశ్చనృపస్యతస్య
సన్మాగకసంచారరతానుశీలాః
తైస్సాకమృద్ధాఃకుభజేసభోగా
చిరంసురేంద్రురపిదుర్విభావ్యా

245

చిరాయభోగేష్వతిమాత్రసక్తం
అలకకమాకణ్డకవనాంతచారీ
భ్రాతాసుబౌహుర్మతివృద్ధిమస్య
కర్తుంప్రయత్నంవ్యతనోత్సధీరః

246

తతస్తుకాశీవతిమస్యతత్రుం
రాజ్యేచ్ఛయావాపగతింసుబౌహుః
సోప్యాదిశద్దూతమలకకరాజ్ఞే
రాజ్యంప్రదేయంభవతాగ్రజాయ

247

మామేవయాచేతసుమాగ్రజన్మా
రాజ్యంప్రదాస్యఃపియదీతివాచం
అలకరాజ్జోధనిశమృతస్మాత్
సుబాహురప్యాహసమానశాలీ

248

యాచ్ఛానధర్మోన్మవతేరతోహం
యాచామిరాజ్యంస్వయమేవనేతి
నిశమృకాశీపతిరవ్యుదగ్ర
సైన్యావృతోగచ్ఛదలకరాష్ట్రం
దానేనసామ్నాభిరయాచతప్య
ప్రాప్తాశశంసైన్యగణాస్తదానీం
అలకరాజ్జోధనరాజ్యసైన్యః
ప్రక్షిణకోశశ్చవిషాదమాప్తః

249

250

మాత్రాపురారణ్యభువఃప్రదేశ
కాలేతుదత్తాంగులిభూషణేన
స్నాతశిశుచిఃపట్టమధాబిమృశ్య
నూత్నోక్షరంతల్లిఖితందదశః

251

యరాహేదుఃఖంప్రియబంధుజంవా
రాజ్యస్యనాశేనతథావ్యథావా
భీవేత్తదాలెంగులిభూషణేన
నిష్కృప్యపట్టంపరివశ్యతత్థం

252

ఇతీరయిత్యాప్రనువాంగులీయకం
ప్రవృత్తమాసీద్ధివిచిత్రతన్నృపః
తథేవకృత్వాలిఖితంస్ఫుటాక్షరం
దదశఃతతార్థమపివ్యధీయత్

253

సంగస్తాద్భిజ్యస్సర్వదాయద్యశక్య
స్సద్భిఃకార్యసాన్యధాదుఃఖహేతుః

జయస్తస్యశ్రుతస్సూనఃమహావీరోమహారథః
ఏతేవైక్షుత్రవృద్ధస్యపశ్యాభూపాడదాహృతాః 269

రంభస్యాస్యాయుపుత్రస్యభసస్తనయస్త్రుతః
గంభీరస్తత్సతోజజ్ఞేకతుస్తస్మాత్మజస్మృతః 270

క్రతోఃకళత్రేసంజాతాబ్రహ్మణావళాధర్మిణః
అనేనసాస్యాయుపుత్రే శుద్ధస్తస్మాత్ శుచిస్మృతః 271

క్రికఃకుప్తస్యతనయోధర్మసారధినామకః
తస్యశాంతరయఃపుత్రోబ్రహ్మజ్ఞోమోక్షతత్సరః 272

సహుషస్యాభవద్రాజఃసత్స్వస్యావిరజాహ్వయా
వ్రదతాపితృభిఃప్రీత్యాచిక్రీడితయావిభుః 273

తస్యాం

షడాత్మజావై సహుషస్యజాతా
యతిర్యయాతిర్వియతికృతిశ్చ
సంయాతిరాయాతిరితిసిద్ధా
యతినారాజ్యంచకమవినేశాత్ 274

యయాతిచరితం.

యయాతిరాసీదధిపఃప్రథివ్యాః
తాతేశచీధషణానష్టరాపే
భ్రాత్రాంశృనాధానకరోద్ధిశాసు
నుయాతిరాజాచతురస్తంస్వ 275

తదైకదాదానవనామకస్య
కన్యాసఖీభిర్వృషపర్షినామ్నః
శుక్రస్యపుత్ర్యాసహదేవయాన్యా
గతాపురోద్యానవనంవిహర్తుం 276

చిరంవిహృత్యోపవ నేబలాస్తా
జలాశయం ప్రాప్య చ తస్య తీరే
నిధాయ వా సాంసి జలావగాధా
మిథోన్యమిం చ సలింగాంజలీభిః

277

తదాగిరీశం గిరిజాసహాయం
గచ్ఛంతముద్వీక్ష్యం ప్రాధిరూఢం
లజ్జావినమ్రాస్సహ సావతీరం
ప్రాప్యంశుకాన్యాశ్వధరాశ్రీయస్తాః

278

తదాగృహీతం కిల దేవయాన్యా
శర్మిష్టయాభూద్వృషపర్వపుత్ర్యా
వాసస్త తస్తాంబహుధాక్షిపత్ర్యా
శుక్రస్యపుత్రీదనుజేంద్రపుత్రీం

279

వినింద్యతాంచాసుర రాజపుత్రీ
ప్రగృహ్య వాసశ్చగురోస్తనూజాం
ప్రక్షిప్య కూపే గృహమాగతాసీత్
సఖీభిరాశ్మేష్టకృతోత్సవాభిః

280

యదృచ్ఛయ తత్ర గతో యయాతి
జలంపి సాసుంకిలకూపసంస్థాం
వివాసనం వీక్ష్య వధూంస్వవాసో
దత్వోత్తరీయంచక్రపాళురాసీత్

281

తేనోర్ధృతాసాకరసంప్రదానాత్
యయాతినాభార్గవపర్యపుత్రీ
తమేవభర్తారమయాచ తస్యైవ
తథేతి రాజాప్యరరీచకార

282

పురంగతేరాజనిదేవయానీ
గర్వాగృహం దానపర్యపుత్ర్యాః

న్యవేదయద్గుప్తతమాత్మపిత్రే
సచానురేకోనిరగాన్నగర్యాః

283

గురుంప్రయాంతంప్రపవర్షనామా
దనూద్భవస్త్రస్తమనాఃకృపాళోః
తస్యైవతత్సాదయగేప్రసాదం
కర్తుంచభూయస్తమథోయయాచే

284

అథాల్పకోపఃకవిరాహశిష్య
మేహసకామాక్రేయతామిదానీం
పుత్రీమమేత్యాహతభేతిశిష్యః
కామంస్వమూచేథచదేవయానీం

285

యస్మైప్రదత్తాప్రతియామిపిత్రా
హ్యహంతనూజాతవసానుగామాం
అనుప్రయాత్వేషమదీయ్యకామ
స్తమేతమాపూరయదానవేంద్ర

286

గురోఃపితృర్విశ్వతదాతికష్టం
సోదేవయాన్యఃప్రతిశుశ్రువేచాణం
యయాతయేథోశనసాప్రదత్తా
శర్మిష్ఠయానీతి_లదేవయానీ

287

తదాకవిఃప్రహయయోతిభూపం
శర్మిష్ఠయామాచరదేహసంగం
ఏవంయయాతికృతదారయ్యుగ్ధో
రరక్షరాజ్యంతయథాస్వయంభూః

288

సుతౌయయాతేరథదేవయాన్యం
జాతౌయదుస్తుర్వసురిత్యుదాకౌ
తౌవీశ్వసంతానకుతూహలేన
శర్మిష్ఠయాభూచ్ఛస్మతోయయాతిః

289

శుక్రస్యవాక్యంస్మరతోపిదై వాత్
సంయోగమాసాద్యసురారిపుశ్రీ
యయాతినాద్రుహ్యమనుచపూరు
మనూతపుత్రాన్ సుగుణవధానాన్

290

నిరీత్యపుత్రాన్ కుపితానపత్న్యా
శ్శుక్రస్యపుత్రీపితౄరావగేహం
ఆశుద్రుతస్తాన్యపతిర్యయాతిః
అసాంత్యయత్సాదవిమర్యనాద్యైః

291

విజ్ఞాయదుర్వృత్తమధోయయాతే
శ్శశాపతందైత్యగురూరుషార్తః
జరావిరూపత్వకరీన్యణాంత్యా
మత్ప్రభోగాశముపైత్వితివ

292

తతోయయాతినన్విత్ప్రభోగ
శ్శుక్రక్రంయయాచేభగవన్యవల్వం
వ్యత్యస్యవాధాన్యముపేత్యయోవా
వశ్యోభవేత్తతతదీయమృధాన్

293

భుంజీయభోగానితిత్తథేతి
శుక్రస్యవాక్యేనముదంప్రపన్నః
యదుంకుమారంసమువాచపూర్వం
జరామిమాంప్రాప్యవయఃప్రదేహి

294

నాహంజరామంతరతఃప్రపన్నం
అప్తాప్రభోగోవ్యధరేయమీశ
నిషిద్ధకామోయదునేతిరాజా
తథాదిశత్తుర్వసుమవ్యనుచ

295

ద్రుహ్యుంబతేచాపియదుర్వదాహ
తథేవచోచుస్తదనుక్రితీశః

పూరుంజరాయగ్రహణేన్ద్రయజ్ఞ
సచాగ్రహితైస్సవయోప్రదాతు

296

తతోయయతిర్వయసాసుతవ్య
కామ్యాయధాకామముచేత్యభోగా
ప్రీత్యోపపన్నః!లదేవయాన్యాః
తస్యావరాంపీతిముచాతతాన

297

రథంప్రసన్నాట్టరికారవావ్య
తథాక్షయంతాణయగంయయాతిః
షణ్మాసతస్తేనవిజిత్యసర్వాం
జగోపవృద్ధింఛతురణావారితాం

298

ఈజేమతైరాప్తధనైర్వయాతిః
పరంపుమాంసంకమలాధినాభం
భుక్త్వావ్యసేకానిశరత్సహస్రా
ణ్యవాపత్యస్త్రవిషయేషునైవం

299

చిరేణనిర్విణ్ణుననాయయాతిః
భోగేషుబుద్ధితయకారజేషు
క్షుద్రత్వమేషాంచవిలోక్యబుధ్యా
కామస్యదోషంబహుదేవయాన్యై

800

నజాతుకాసుకీలకామ్యభోగాత్
శామ్యేర్దృఢాగ్నిహావిషేనవృద్ధః
జీజేఽపిదేహిసల్పిషాపిజీర్ణేత్
తస్మాత్వజ్జేత్యాంవిషయేషుధీమాన్

801

మేమఃపురాత్త్వనసంవిచిన్వక్
ప్రియామజాంకాంచనకూపమగ్నాం
నిరీత్యమేషిస్సవిషాణకోట్యా
ప్రీతేకరోత్త్రీవమువ్యకామీ

802

తేనాభ్యనారూఢతతూథమేషి
తకుచఃప్రేజమురుంవతింస్వం
తత్సంఘతంతంసమాదీక్యమేహ్యో
హ్యన్యాశ్చవప్రసృచతామగృహ్లాత్

308

అన్యోవిషక్తంతముదీక్ష్యపూర్వా
మేషీజహాకోవవశేనదుష్టం
తదాభ్యజంకశ్చనతస్యముష్కం
ఛిత్యాపునఃప్రార్థనాయాయోజ

309

సభూయసాపివ్యవితృప్తకామః
తేనాభ్యనారూఢతతూథమేషి
తదాభ్యయహంవిషయేషుమగ్నిః
కాలంప్రియేవ్యర్థమిమంచకార

310

కామగ్నుమోక్షేకిలసంనివేశ్య
ఇత్యేషమర్థంజరతాహవాణీ
మోక్షప్రదఃశీవతిరేవసర్వ
పుంసాంవరేణ్యోలువిశ్వమూర్తిః

311

పూర్ణానవాసేశరదామపీచ్ఛా
శామ్యత్యసానైహికభోగవగే
తస్మాద్వివేకేకవిరక్తిశీల
స్తేష్వాశుచిత్రేవిదధితదేవం

312

ఇతిప్రియాయైసవిబాధ్యతత్వం
వయఃప్రదాయాపిచపూరవేతత్
స్వామేవసంగృహ్యజరాంయయాతిః
కామేషుకాంఛాంవిజహాధృతాత్మా

313

గ|| అభయాయుతిరీకాన్యాం ద్రుహ్యంధీణస్యాంధ్యం ప్రతిచ్యాయం
తుర్వసుముదీచ్యమనుచాధిపతిః విధాతదం తరస్థస్యసర్వస్య కృధివీ

మండలస్య పూరుమధీశ్వరంకృత్వా తద్వశేచాగ్రజానం స్థాస్యతపావన
ముఖంయూ 203

శ్రేష్ఠంయదుంరాజ్యపదేభిషించే
త్యుక్తేయయాతౌగురుమంత్రిముఖైః
అజ్ఞాతేవృత్త్యాపితురాగసాతం
రాజ్యాక్షమంసాహతదీయమాతా

310

తతోబిషిచ్యాకుకనిష్ఠనూనం
పూరుయయాతిఃవరిధూతభోగః
విధానుపుత్రానితరాంశ్చతస్య
వశ్యావనేవాసమధాతతాన

11

గ||త||తచపరమపురుషం తపసారాధ్య తత్త్వసాద విధూతసకల బం
ధోభాగవతీం గతిమలభత 812

దేవయానీచ పత్యుపదిష్ట తత్త్వాస్వయమపి పరేబ్రహ్మణ్యేవ మనోవి
ధాయ చిరతరానువర్తినం స్వీయంవిగ్రహంతత్వాజ 813

యయాతిరపి స్వానుష్ఠిత పుణ్యకర్మప్రభావేన భగవత్ప్రసాద
సంవర్ధితేన స్వగాఢిషులోకే యథాకామం విచరణ కదాచిద్దేవరాజ మా
ససాఽ 814

సచాపదద్యయాతిం.

మహాప్రభావస్త్రముపాజితేన
పుణ్యేనలోకాజితవాఽయయాతే
తుల్యస్త్రయాకోవదరాజసింహ
దాసేవధర్మేచతపఃప్రచారే

815

యయాతిరపిచక్రమువాచ.

ఘోరిశ్రమయానా స్థితావేపరాజ
లోకేషునరైవసుగుణై మనుష్యైః

యోహంచరాద్రాజ్యధురంబిభృత్వా
పుణ్యేనయాతోభవతాంసమీపం

316

అధాశపథేపపరిర్యయాతిం
రుహ్యోవమానేనసతాంమదాంధం
దివఃపతాసాధుపధావలంబి
సతాంవిమానెనవిశీణాపుణ్యః

317

ఇత్థంయయాతిస్సురరాజశప్తా
దివంవిహాయప్రపతకవియత్నైః
చిరంస్వపంత్రైశ్శిబినామైకేన
ప్రతదకానెనక్షతిభోత్తమేన

318

దత్తైశ్చపుణ్యైర్వసుమన్నపేణ
విధూతసద్వంచనదోషగంధః
తైస్సాకమారూఢరథఃప్రయాయాత్
పునద్యులోకంనమపన్యనూనుః

319

ఇతి శ్రీమద్రాతేయకులతిలక శ్రీగోపాలకృష్ణార్చ్య విరచి
తే శ్రీశోభనాద్రీశపైభవే మహాకావ్యే ఉత్తర
భాగే చంద్రవంశానువర్ణనై పురూర
వాది చరిత్రం నామ తృతీ
యస్సర్గః.



శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీశోభనాద్రీశ వై భవే మహాకావ్యే.

ఉత్తరభాగే చతుర్థస్సర్గః.



యయాతివంశప్రాసంగి.



యాతితుర్యాత్మజనేరనౌస్తు

సభానరశ్చక్షువరోక్షసంక్షా

త్రయస్సుతాస్తత్రసభానరస్య

నృపస్తమాజోఽజనికాలనాథః

1

తస్యాత్మస్సంజయనామధేయ

స్తస్యాపిపుత్రోజనమేజయాభ్యః

తస్మాన్మహాశాలసమాహ్వయోభూత్

మహామనాస్తస్యనుతోబభూవ

2

ఉశీనరస్తస్యతితిక్షునామా

ద్వాతత్రపూర్వస్యతువంచరారాః

దవాశ్చసృగాభ్యాచనశాక్తిమిశ్చ

దృషద్వతీచేతినమాః ధర్మాః

3

దర్శానుతస్సు వతనావధేయో

స్సగార్హస్థోభూచ్చిస్స గౌతమోఽఽః

సుతోననాయాంసవసంమధేయః

శ్రీమూర్త్యనూనుంక్రిమిసంక్షికోభూత్

4

శివచరిత్రం.

దృష్టద్వితీగభజనిశ్చిబిన్దు
సచక్రవర్తీన్యవతిబాభూవ
సక్షత్రధర్మేణధరామశేషాం
రరక్షసత్యాజావబద్ధవీక్షః

5

తస్మిన్మాకదాచిద్యమునావ్రతరే
మఖంవితన్వత్యమరావతీశః
ఆగ్నిశ్చవిజ్ఞాతుమృతావలంబం
తస్యాగతావధ్వరవాటమిద్ధం

6

శ్యేనాకృతిస్తత్రనురాధినాథః
కపోతరూపేణధనంజయేన
అనుద్రుతోమాంసకృతేనుభిత
శ్చిబేజాగామాంకముదూఢధైర్యః

7

రక్షాయయాచేచికితఃకపోతాత్
శ్యేనస్యచాహారమయాచతన్వం
తదాత్మరక్షాపరతంత్రచిత్తా
రాజాశిబిస్సాన్వత్పితంశరీరాత్

8

ఉత్క్రాంత్యచారోప్యవతత్తులాయాం
శ్యేనేనసాకింవయసేదిదేశ
తదాగ్నిశక్రకౌముదితాస్తరంగా
సత్యావలంబేనశిబేన్నృవన్య

9

తస్యాతులాంకీర్తిమనుత్తమాంచ
గతింప్రదత్వాత్రిదివంప్రయాతా
అమాతపుత్రాజాచతురస్సరాజా
సువీరమద్రావృషదభానంజ్ఞం

తుర్యస్సుతఃకేకయనామధేయో
వృషద్రదోభూచ్చతిక్షుప్తతః

10

హేమాహ్వాయస్తస్యసుతోబభూవ
తస్మాత్త్యజోభూత్సుతపానరేంద్రః
జ్ఞేబలస్తస్యతపోభిరుక్తైః
స్సమచయమాసపితామహంసః

11

ప్రీతోదదౌతస్యవరాననేకాః
పితామహస్తత్తవసాచిరేణ
కల్పంతమాయుర్భూధయోగనిష్ఠా
మసధ్యతామాజితలేద్విషడ్భిః

12

తస్యపత్న్యాంసుధేష్టాయాముచధ్యాత్మజనేమునః
జ్ఞరేనీర్ఘతమసఃపుత్రాఃపచబహుత్కటాః

13

సమూడధీర్దేహుఃతమాశ్వాపాద్దేవగురోవురా
స్నుషాగామీజలేక్షిప్తోగాంగేసంబధ్యదారుభిః

14

ఊహ్యమానస్తరంశ్చైస్తీరంపావబలేవురే
అభ్రతస్తంబలిర్వీక్యయాయాచేపత్యముత్తమం

15

వత్సీసుధేష్టాసందిష్టాబలినాథనుతాధికనా
నోపాతిష్ఠస్తుయోగీంద్రమంధంవృద్ధంచరూపిణీ

16

ప్రేమయామాసధాత్రేయాంశూద్రీంకాంచనమాలినీ
తస్మాదీఘుఃతమాఃకక్షంకాడించాపివ్యజీజనత్

17

తతోనిభత్సితారాజ్ఞాబలినాతేనసంగతా
తస్మాంగంమధునాదధ్నాలవజేనచచచితం

18

ఆస్వాద్యతత్ప్రభావేనపంచపుత్రానఃకృత్
అంగోవంగఃకలింగశ్చపుండ్రస్సింహశ్చిరతా

19

తేహంనామభిరాభ్యాతాదేశాఃపంచమహాజనః
అంగావంగఃకలింగాశ్చపుండ్రస్సింహశ్చిరప్రభా

20

అత్రాంగపుత్రోదధివాహనాఖ్య
స్సవవిత్తఃఖనపాననామ్నా
తస్యాత్మజోభూద్ధ్యురధస్తనూజ
స్తస్యాభవద్ధర్మరథోనరేంద్రః

21

శక్రేణసాకంయుజతాగిరేంద్రే
సోమంపపావిష్టుపదేనరాజా
తస్యాభవచ్ఛితరధస్తనూజ
స్సరోమపాదగుసుషువేనరేంద్రం

22

తస్యాపరందశరధాహ్వాయమామనంతి
శాంతాసుతాభవదముష్యకులావతంసా
సోయంవిభండకసుతస్యమునేప్రసాదా
ల్లేభేసుతంతుచతురంగమపారకీర్తిః

23

తస్యాపదానంకథితంహిరామ
కథానుషక్తంతుపురైవరాజా
అనూతపుత్రంపృథులాక్షసంజ్ఞం
సరౌమపాదిశ్చతురంగభూపతి

24

చంపాభిదస్తస్యసుతోబభూవ
సపూణాభద్రస్యకృపాప్రభావాత్
హర్యంగసంజ్ఞంతనయంసమాప
త్తస్యశ్వశృంగస్తపసోమహిమ్నా

25

ఐరావతంవాసానమింద్రవాహ్యం
మంత్రైరవాణోఽప్యదానభస్తః
పుత్రోభవద్భద్రధోస్యసోయం
లేభేబృహత్కర్మపదంతనూజం

26

బృహద్రథస్తస్యసుతోబభూవ
సుతోబృహత్కణసమాహ్వయోస్య
తతోబృహద్భానురథూన్నరేంద్రః
బృహన్మనాస్తస్యజయద్రథోఽః

27

సంభూతిపత్న్యాంవిజయోస్యజ్జే
ధృతిస్తతస్తస్యధృతవతోభూత్
ససత్యకర్మాణమనూతపుత్రం
రథోస్యనూనుకిలనూతనామా

28

కుంత్యాపవిత్రంసతంగపూరే
మంజూషికాంతస్థితమభూమైశ్చ
కణాంతనూజంసమగృహ్లాతాశు
కర్ణస్యనూనుకిలనూతనామా

29

వృషసేనస్యతనయోవృషభిర్విశ్రుతః
వంశోయంవిస్తృతోరాజాయయాత్యాత్మజనేరనూః

30

ద్రుహ్యోర్యయాతిపుత్రస్యత్పతీయస్యాన్వయంశ్రుణు
ద్రుహ్యోబలాభుస్తతస్సేతుస్తస్యారభాహ్వయస్సుతః

81

గాంధారస్తస్యమర్మోతఃపుత్రస్తస్మాదభూతతః
దుర్మదోస్యప్రచేతాస్తుశతమస్యసుతాన్మపాః

82

మైచ్చదేశాధిపాభూత్వాశ్రితావైదిశముత్తరాం
తుర్వసారపిపుత్రస్యయయాకేశ్శ్రుణుసంతతిం

88

వహ్నిస్తుర్వసుతోజ్జేతస్మాద్భాగస్సుతోజని
భాగస్యభానుమానూనుస్సుభానుస్తస్యచాత్మజః

84

తస్మాత్కరంధమోజ్జేయోమరుత్తమజీజనత్
కరంధమస్యతనయోమరుత్తోలబ్ధపుంప్రజః

35

సంవర్తాయమునీంద్రాయసుతాంస్వాంఽక్షిణామదాత్
సపారవాన్వయేజాతందుస్యంతంసుతమాత్మనః

36

చక్రేతస్మాదభూద్రాజాకరుత్థామసమాహ్వయః
కరుత్థామ్నశ్చతనయాశ్చత్వారోహకవిశ్రుతాః

37

చోళఃపాండ్యఃకేరళశ్చకోలశ్చేత్యాహ్వయైర్ద్యుతాః
దేశాశ్చతేషామఖ్యాఖరధునాప్రిప్రధాంగతాః
చోళాఃపాండ్యఃకేరళాశ్చకోలాశ్చైతిమహాజ్వలాః

38

యదోర్యయాతేవ్రధమస్యనూనో
స్సహస్రజిత్రోష్ణసకౌరిపుశ్చ
బకాహ్వయశ్చేత్యభవత్తనూజాః
పంచాద్యపుత్రశ్చతజత్తుతేషాం

39

మహాహయోవేణుహయశ్చహేహయ
స్సుతాస్త్రయస్తస్యసదిరితావిభో
అనుతదర్మంతనయంతుహేహయ
స్తతాభవన్నైత్రసమాహ్వయోన్మహః

40

కుంతిస్తవోజాయతతస్యపుత్ర
సోహంజినామాతుశతోమహిష్మాక
మహిష్మతోజాయతభద్రసేన
స్సదుర్మదంపుత్రమసూతరాజా

41

పుత్రస్తోత్రాభూధనకాభిధానో
 లేభేనరాజాచతురస్తనూజాన్
 ఆద్యస్తుతేషాంకృతవీర్యసంజ్ఞః
 తస్యానుజ్ఞేచక్యతాస్సినామా

42

తతోనుజాతఃకృతవర్మరాజా
 వశ్చాత్కృతౌజాఅపిరాజవర్యః
 జాతోజానాఖ్యుఃకృతవీర్యసూను
 ద్వీపానరక్షత్సహస్రపురాజా

43

కార్తవీర్యపరిత్రం.

ఆరాధ్యదత్తంహరిమృతిపుత్రం
 వరానవాపత్ చతురస్తతస్సః
 బాహుసహస్రంవరధర్మనిష్ఠాం
 జయంభువశ్చాప్యనురంజనంచ

44

యుద్ధేమృతింస్వాభ్యుతికాచ్చపుంస
 ఇతివ్రసాదాత్సమవాద్యకౌరేః
 వరానదృష్ట్యరిపుభిమహేంద్ర
 తుల్యోవిజిత్యక్షితిపావిరేజే

45

జగ్రాహయోగంచహరేన్సదత్తా
 త్రేయావతారాత్కృతభూరియజ్ఞః
 వంచాధికాశీతిసహస్రపమాన్
 హరింస్మరన్రాజ్యపదంరక్ష

46

తదాజానన్ప్రార్థనయాకృశానోః
 భిక్షాందజాతస్యసమస్తవృద్ధీం
 తతోస్మిరాతత్యశిఖాభిరుర్యం
 దదాహతృప్తిం చవరాంజగామ

47

తమాపనౌ యోగివరః ప్రచేతః
పుత్రోభివీక్ష్యశ్రమమాదహంతం
విజ్ఞాయతచ్ఛాఖానకర్మధామ్నా
శాపందజాక్రద్ధత మోక్షానాయ

48

యతస్త్వముద్వృత్తతరోఽటలేన
మమాశ్రమంనాశితవాన్రేంద్ర
తజ్జామదగ్న్యఃకిలరామనామా
విప్రోభవేన్మృత్యుకరస్తవేతి

49

తస్యోదభావతనయాస్సహస్రం
జయధ్వజాద్యాస్సచత్రైస్సమీకే
రామీణమృత్యుంగమితఃపరేణ
పుంసాపదంప్రాపసుపుణ్యలభ్యం

50

సహస్రపుత్రేషుతదాఖానస్య
పంచావశిష్టాయుధిమృత్యుహినాః
శూరశ్చవృష్టిఃకిలశూరశేనో
జయధ్వజఃకృష్ణఞ్జీవవిత్రాః

51

జయధ్వజచరిత్రం.

జయధ్వజస్తేషురమేశభక్తః
పరేతుశంభోఃపదభక్తిమూఢుః
తస్మాప్తికేహంచమిధఃపరకే
తయోర్వివాదస్సమహాబలావ

52

తేశూరసేనానుమతేప్రమాణ
మృషీవిధాయాశ్రమమాప్యకేహం
ప్రోచుస్సవక్షుంతుతదషణ్యస్తే
సప్రాబ్రువన్బ్రహ్మతనూజముఖ్యాః

53

పూజ్యోన్మసాగామపి దేవతానాం
 నారాయణస్సత్వతమూరమేశః
 సవపమోక్షప్రదదాతీనూనం
 అన్యార్చనాదన్యగతిభావేద్ధి

54

సప్తషిఖాచంశ్రుతిమార్గసంస్థాం
 నిశమ్యనత్వాజాననూనవస్తాన్
 పురంప్రవిశ్యన్వకమృద్ధదేశం
 రాజ్యంరరక్షుర్విధృతాస్వధర్మే

55

విదేహనామాకెలదానవేంద్ర
 స్తదానదత్తపురమాజగామ
 తంశూలహస్తంసముదీక్షావేగం
 వినిర్యయుస్తేపురతోనిహంతుం

56

తస్యాభినిగత్యనరేంద్రపుత్రాః
 వంచాపియధాయకృతప్రయత్నాః
 శూరస్తుకాదాస్త్రమముంచదాజ్ఞా
 ప్రాచేతసంచాపిశూరసేనః

57

కృష్ణస్తువాయవ్యమగృహ్లాతాస్త్రం
 ప్రజాపతేరస్త్రమధాపివృష్టిః
 జయధ్వజోవ్యస్త్రమభైంద్రమగ్నేః
 కాజేరమస్త్రంచముఖాచతన్యై

58

తూలేనతేవ్యస్త్రవరేషుభగ్నే
 వ్యధోవిదేహానగదాయుధంస్వం
 కృష్ణఃప్రచిక్షేపవిదేహశీఘ్రే
 సౌపివ్యధాంనైవతతానకించిత్
 భయేనదీనేషుచతుషాశూర
 ముఖ్యేషుసోదర్యవరేషువశ్చాత్

59

జయధ్వజోవిష్ణువదాజ్జభక్త
స్సస్మారవిష్ణుంద్విషతోవధాయ

60

తతఃప్రసాదేనజగద్విధర్తు
స్సహస్రభారంవియతోవహణం
జాజ్వల్యమానంమహాసాగృహీత్వా
చక్రంప్రచితైవసదానవాయ

61

భిన్నేధశీమేనురపుంగవస్య
జయధ్వజోభ్రాతృయుతఃప్రమాదాత్
పురీంద్రయాతోధతదీక్షణాయ
సకాశికోగాన్మునిరుత్సుకాత్మా

62

సంక్లాన్యతంలొకపతేఃప్రభావం
హరేర్విశేషేణజగాదయోగీ
సంయోజయామాసచతేనవిష్ణుం
సప్రామరాసీద్ధవిషేరమేశః

63

శూరాదయాస్తేపివసేష్టముఖ్యై
స్సమీజరేశంభుముదగ్రభక్త్యై
జయధ్వజశ్చాపివరంపుమాంసం
సంసేవ్యతుష్టావనతస్తదంహ్యోః

64

ధర్మేణరక్షజగతీమశేషం
జయధ్వజోభ్రాతృవరైస్సమేతః
హరింస్మరన్నేవసదాఖలాని
కర్మాణిచక్రేపురరాష్ట్రీవృధ్యే

65

జయధ్వజస్యతనయస్తాశంకుసమాహ్వయః
తస్యాభూవకశతంపుత్రావీతిహాత్రస్తతగ్రిమః

66

తస్యపుత్రోనంతనామూదుజాయాఖ్యశ్చతత్సుతః
పత్నీపతిప్రతాతస్యకాచిదాసీద్ధుఃకోజ్వలా

67

సీరేకదాచిద్యమనాతటిన్యా
నిరీష్యచోర్వశ్యభిథాసురోగ్ర్యాం
తయాసకామేనచిరంవిహృత్య
పురీంప్రయాతుంచకమేనరేంద్రః

68

భూయస్సమాగచ్ఛమయాత్రరాజ
న్నీతీపతస్యాఃపరిగృహ్యవాక్యం
పురీంప్రవిష్టస్సముదీత్యుపత్నీం
పతిప్రతాంభీతిమపాపభూయః

69

జ్ఞానేనవిజ్ఞాయతుతస్యవృత్తం
తంసాంత్యయామాససతీసుసాధ్వీ
ఆశ్వాసితోరాజవరోధకణ్వా
శ్రమంప్రవిష్టస్తమసేవతాశు

70

నిశమ్యతస్మాత్స్వకదోషనిష్క్రూతిం
వినిగతతోగార్థిమవంతమధ్వని
నిరీక్ష్యగంధర్వవరంసమాలినం
జహరమాలాంతునియుధ్యతేనప్తై

71

సమాలయాసాకముదారవీర్య
సామూర్వశీంద్రస్తుమనానరేంద్రః
కాళిండికాతీరమనుప్రయాత
స్త్రాంత్రనాపశ్యదపారకామః

72

ధరామశేషాంవిచరకగురాజా
గత్వాగిరిందంకిలహేమకూటమ్
చరాన్సరోభిముకహురధ్యమానః
స్మరకతదీయంపదనంధృతాత్మా

73

తామూర్వశీమేవనిరీక్షమాణో
మేరుంగిరించాపిజగామరమ్యమ్
తీరేనరస్యాఃకిలమానసస్య
దదశ్శలీలారణిమూర్వశీంసః

74

తస్మైప్రదాయోత్తమమాలికాంతాం
రేమేచిరంచాపితయానరేంద్రః
పృష్టస్తయాభావముదీక్ష్యపత్నయః
యథాధికమూచేపురియత్కృతంతత్

75

గచ్ఛేతిహోక్తోపితయాధరాజా
జగామకామాహతశేముషీకః
సాకామరూపావికృతంతురూపం
సందశ్శయామాసన్మపాయత్పైర్

76

విరక్తభావౌధన్యపస్సతస్యాం
కణ్వశ్రమంప్రాప్యభయేనమూఢః
తస్యోపదేశేనజగామకాశీం
సన్నచగాంగేంభసిముక్తపాపః

77

నిరీక్ష్యభూతేశమపేక్షితాధిక
ప్రదంసరాజాపరిముక్తదోషః
పురీంప్రయాతఃపరయాముదాస్సాన్వః
ప్రజారరక్షశ్రితకామపురః

78

సుప్రీతనామాతనయోస్యజజ్ఞే
పత్న్యాంసరాజాచిరమావిభాసే
ఊర్వశ్యసూతక్షీతిపాచ్చతస్మాత్
సప్తాంగనారూపయుతానరేంద్రదాత్

79

యోవీతిహాత్రానుజనిర్వృషాభ్యో
మథుస్సుతస్తస్యచవృష్టిసంజ్ఞః

అన్యేకతంచాపిసంపద్యస్థి
పంశస్యకరేతిపురాణగీతం

౬౦

శ్రోష్టాస్తుయదుపుత్రస్య పుత్రోవృజినవానితి
శ్వాహితస్తనయస్తస్మా దురుశంకుస్తదాత్మజః

౮౧

తతశ్చిత్రరథాజ్ఞేశశశిబిందుస్తదాత్మజః
సచతుర్దశరత్నాధ్యశ్చక్రవతిఃఖభూవహ

౮౨

తస్యపత్నీసహస్రంబ లక్షంపుత్రాశ్చజజ్ఞరే
తేషాంప్రధానాష్టత్పుత్రాః పృథుస్సత్వఃపృథుశ్రవాః

౮౩

పృథుధర్మఃపృథుయశాః పృథుకీర్తిఃపృథుంజయః
ప్రజ్ఞఃపృథుశ్రవన్మాను సస్త్వయజ్ఞస్తదాత్మజః

౮౪

పృథుశ్రవాస్తతోజ్ఞై తతశ్చపృథుసత్తమః
ఉశనాస్తస్యరాజేంద్రయోశ్వమేధశతావ్యధాత్

౮౫

తితిక్షుస్తనయస్తస్యమరుంతశ్చతదాత్మజః
తతఃకంబళబహిష్తురుచకస్తత్పుత్రస్మృతః

౮౬

సంపద్యకవచఃసంజ్ఞయాశధ్యతేబుధైః
జిత్వాకవచసంస్కారేధన్వినోవివిధేశ్వరైః

౮౭

విజత్యపృథివీంసర్వామశ్వమేధమధాతనోత్
దక్షిణాంవిప్రవర్యేభ్యోదిదేశాధ్వరపూర్తయే

౮౮

పురుజదుక్మరుక్మేషుపృథుజ్యోమఖసంజ్ఞికాః
పుత్రాఃపంచైవతస్యాసకతేషాంరుక్మేషురీశ్వరః

౮౯

రుక్మస్తస్యానుగోత్రాతుఃపురుజచ్చపృథుశ్చవై
పిత్రావిదేహరాజ్యాయస్థాపితోజ్యోమఖాన్మహః

౯౦

రాజ్యాద్వివాసితోరణ్యచచారాశ్రమమండలే
విప్రస్యకస్యచిద్వాక్యోదపబుద్ధస్సభూషణః

91

ధన్వీరధీజగామైశోనర్కదాంజీవనాశయా
ఋక్షవత్సర్వతేభక్తమన్యైరన్నమదకాస్థితః

92

శైబ్యఖ్యాతస్యగృహిణీతస్యాంనావాపసంతతిం
అన్యాచనాభవత్పత్నీతస్యైకప్రీతియస్యచై

93

ఏకదాజ్యమఘోజిత్వాద్రావయద్రిపువాహినీం
కన్యాంచకాంచనాద్రాక్షీత్రిపుర్యాంశుచామలాం

94

వంధ్యావతింస్వమాజ్ఞాయతాంభార్యామన్వమన్వత
రధేనంస్థాప్యతాంరాజాపురంనిజమగాహత

95

వతింవిజయినంద్రఘంగృహద్వారముపాగతా
శైబ్యవతిరధేదృష్ట్వాతామీషత్కుపితాబ్రవీత్

96

కేయంవిమూఢాంకతలేస్థాపితాభవతేతిచై
తతస్తామబ్రవీద్రాజాన్నుషేయంతవవల్లభే

97

నాస్తిపుత్రోమయిహితేన్నుషేయంకథముచ్యతే
ఇతిబ్రువాణాంగృహిణీంరాజోవాచభయామలః

98

భవితాయదిపుత్రసేతస్యేయంస్యోత్పత్తీవరా
అభైషన్ముదమావన్నాతేనసాకంయుయాగృహం

99

తతస్సర్వైర్నిజైరేవశైబ్యగభాందభారహ
అనూతతనయంకాలేనవిదధాఇతిశ్రుతః

100

ఉద్వాహ్యనన్నుషాకన్యాంఅనూతచతురస్సుతా
కుశఃకోరోరోమపాదఃప్రభువశ్యేత్యాహ్వయైర్ముతా

101

- రోమపాదస్యతనయోబభ్రుసంజ్ఞదాహతః
కేతుస్తస్యోభవత్సానుః కుశికోభాత్తదాత్మజః 102
- చేదిస్తస్యనుతోజ్ఞజేచైదోనామతదాత్మజః
తద్వంశ్యాన్సర్వభూపాలాంచైద్యాగ్నిర్మదితాజనైః 103
- క్రథస్యకుంతిస్తనయఃకుంకేవృష్టిరభూత్పుతః
తణదృష్టోభవత్తస్మాత్తత్సానునికర్పతిస్త్రితః 104
- దశాహస్తనయస్తస్యహోమస్తస్యతనూజనిః
శీమూతోజాయతనుతస్తత్సానుర్వికృతిస్సుతః 105
- తస్మాత్త్రీవరధోబజ్జేతస్మాద్రథశరోజని
తస్మాన్నవరధోబజ్జేరాజాసర్వారిమద్దనః 106
- సకదాచిద్వనంయాతోమృగయాథంసరేశ్వరః
రాక్షసంకంచనాద్రాక్షీత్ శూలపాణిం చదుర్జయం 107
- విద్యుతస్తేనరాణేంద్రోభయాతోవ్యధనత్తరా
స్థానంకించనసంప్రాప్తస్సరస్వత్యాశ్శుభావహం 108
- స్తువంతంస్సవతింతాణీంచేవీమభయకామ్యయా
మద్రావరాక్షసోఘోరయాపోహంతుంసహాయుధః 109
- తస్మిన్నశక్తేర్దేవ్యాస్థానమాకాంక్షుముల్బణే
అవిభూతంతదాభూతంకించిద్దేవప్రసాదతః 110
- తదేవ శూలముత్క్షీప్యతత్కరాత్తదురస్థలే
నితాత్యైవతద్భూతంమారయామాసరాక్షసం 111
- తయాప్రసన్నయా రాజానుజ్ఞాభిఃప్రావిశత్పురీం
చేవీంతాంస్థావయామాసపురేస్వేపూజనేచ్ఛయా 112

పుత్రోనవరథస్యాపిజన్మదశరథాహ్వయః
ఏకాదశరథస్తస్మాత్ శకునిస్తుతదాతృజః 113

కరంభస్తస్యతనయోదేవరాజస్తదాతృజః
దేవక్షత్రశ్చతత్సామంతత్పుత్రోదమనాభిధః 114

మధుస్తస్యసుతోజజ్ఞేతతఃకురుకోజని
'ఆశుస్తస్మాత్మజోజాతఃపురుహోత్రస్తదాతృజః 115

భద్రసేన్యామభూత్పత్న్యాంపురుజిత్రస్యభూమిపః
విత్వాఖ్యాంతస్యతనయఃసత్త్వత్రోనామజజ్ఞితాః 116

సాత్వతోనామతత్పుత్రఃకాసల్యాతత్కటుంబినీ
తస్యామనూతషట్పుత్రాఃసాత్త్వత్రోయదువధానః 117

భజనోభజమానశ్చవృష్టిదేవాపృథ్వింధకః
మహాభోజశ్చవిఖ్యాతాతనయాస్సాత్వతస్యతే 118

భజమానస్యవృంజయ్యాంనిమోచిర్వృష్టికంకణా
త్రయఃపుత్రాబాహ్యాకాయాంతయటవప్రజ్ఞితే 119

శతశత్రుధమస్తేషాంద్వితీయస్తుసహస్రశతే
తృతీయాయతశ్చైవపృష్ఠిస్తేషాంతువంశకృత్ 120

వృష్టేస్సుమిత్రఃపుత్రోభూద్యుధాశిచ్చతథావరః
శినిర్యుధాశితోజజ్ఞేనమిత్రాఖ్యశ్చతత్పుతః 121

నిమ్నశ్శినిఃపృష్ఠ్విరితిత్రయస్తస్మాత్ ప్రజ్ఞితే
సత్రాజితఃప్రసేనశ్చనిమ్నస్యతనయాపుభౌ 122

తయోరాఖ్యానమమలముత్తరత్రప్రవక్ష్యతే
శినేస్తుశత్రుకఃపుత్రోయుయుధానస్తదాతృజః 123

సంజనుస్తస్యతనయఃకుడి స్తస్యాత్మజఃస్మృతః
యంగంధరఃకుడిరాస్త్వేష్యశ్చైరపిసుతాపుభా

124

శ్వపలశ్చిత్రకశ్చేతిగాడిన్యాతుశ్వఫల్కతః
పుత్రాద్వాదఃసంజాతాస్తేమామకూరఆదిమః

125

అసంగస్సారమేయశ్చమృదుకోమృదువచ్ఛవః
వర్మదృగ్మృవర్మశ్చక్షుత్రోపేక్షోరిమదానః

126

శత్రుఘ్నాగంధమాదశ్చపతిబాహురితిశ్రుతాః
శ్వఫల్కవరితంకించిదుచ్యతేతచ్ఛ్రుణువ్రహ్మ

127

కాశీరాజస్వకేదేశేనావృష్టిభయశాంతయే
శ్వఫల్కంధార్మికంతిస్రశ్చందస్సమవాసయత్

128

తస్యసంచరాపుణ్యేనభయేశాంతేవ్యవృష్టితః
గాండిన్యాఖ్యాంస్వకాంకస్యంతస్తైకాశీపతిదాజా

129

గభఃస్థానాచిరేణాపివజ్జేతాంపితాబ్రవీత్
లభస్యశీఘ్రముత్పత్తింకాస్తైవాంఛాద్యతేహృది

130

డినేడినేపిగాందద్వాంయడిజాయేయమిత్యథ
వాచంతస్యాస్సమాకర్యతాంతభేత్యబ్రవీత్పితా

131

తస్మాత్తుగాందినీత్యాఖ్యాతస్యాఃఖ్యాతాభవద్భువి
తస్యామకూరముఖ్యాశ్చనుసారాఖ్యాచక్రత్రికా

132

ఉగ్రసేనాభిధాపిత్నిరేభేకూరాత్పుతాబహుకా
దేవవానుపదేపశ్చచిత్రోపిబహువ్రజః

133

వృదుర్విపృథరవ్యశ్వగ్రివాశ్చాపిసుపాశ్వకః
గవేషణోశ్వబాహుశ్చారిష్టసేమిశ్చధమకవిత్

134

ఇత్యాదిబహవంపుతాశ్రవిష్టాశ్రవణేసుతే
వృష్ణేస్సాత్వతపుత్రస్యచత్వారస్తనయాస్మృతాః

135

కుకురోభజమానశ్చశుచిఃకంబళబహిశాషః
కుకురస్యవిలోమాఖ్యస్తనయోభూత్తదాత్మజః

136

దేవావృధచలితం

కపోతరోమసంజ్ఞోభూత్ బభ్రుదేవావృథాత్మజః
దేవావృధస్సతుచిరిమవ్రజఃపుత్రకామ్యయా

137

పరాశాతటినీతీరేచచారపరమంతపః
కాలేగతేకలివయేనదీసాకరుణాన్వితా

138

బిభ్రాణాయువతేరూపం దేవావృధసమీపగా
తదభిప్రాయమాజ్ఞాయతయారంతుమియేషసః

139

అథసాగభమాధత్తతేజరాజ్ఞాపితంప్రియం
నవమేమాసిసానుతపుత్రంపరమభాస్వరం

140

బభ్రురిత్యాహ్వయంతస్యచకారజనకోముదా
దేవైర్దేవావృధస్తుల్యోబభ్రుమనుజస్తమః

141

ఇతిజోఘుష్యతేసద్భిఃపురాణేషుతయోగుణైః
తయోర్వంశభవాభూపాస్సహస్రాణిచతుర్దశ

142

పంచవప్తిశ్చసంప్రాపుముక్తిమిద్యవదబుధాః
అంధకాద్దుందుభిజ్జేదరిద్రోతస్తదాత్మజః

143

పునర్వసుస్తస్యపుత్రస్తస్యాభూదాహుకస్సుతః
అహుకీనామకన్యావతస్యాతాయతభూపతేః

144

దేవకంఠోగ్రసేనంచద్వావసూతామలకోన్మపః
అవంతిదేశనాధాయస్వసారంచదదౌముదా 145

దేవవానుపదేవశ్చసుదేవౌదేవవర్ధసః
ఐశ్వర్యేతేతనయాఃప్రోక్తాఃదేవకస్యసుతాలపి 146

సప్తాన౯ధృతదేవాచశ్రీదేవాదేవరక్షితా
శాంతిదేవౌపదేవాచసహదేవాచదేవకీ 147

సప్తతావ్యవహత్ప్రీత్యావసుదేవౌయదూత్తమః
కంసస్సనామాన్యగోధఃకహ్వాశ్శంకున్సుఖూస్తధా 148

రాష్ట్రపాలోవిస్మప్తశ్చతుష్టిమానితితేనవ
ఉగ్రసేనసుతాఃప్రోక్తాస్త్రీయస్తదనుజాలపి 149

కంసాకంసపతీకంకాశూరభూరాష్ట్రపాలికా
పంచైతాఃకథితాఃపుత్ర్యోవసుదేవానుజస్త్రియః 150

యశ్చిత్రరథపుత్రోభూద్విదూరధసమాహ్వయః
శూరోనామతతోజ్జ్ఞేధ్వజమానస్తుతత్సుతః 151

శిమిస్తస్యసుతోజ్జ్ఞేస్వయంభోజస్తతోజని
హృదీకస్తనయస్తస్యత్రయస్తస్యతనూధ్వవాః 152

దేవబాహుశ్చతధనుఃకృతవర్మేతిసంజ్ఞతాః
అన్యేచదేవమీధాద్యాస్తస్యజ్జ్ఞాతే 153

దేవమీథసుతకూరోమారిషానామతత్సతీ
తస్మాంతుశూరస్సుఖవేదశపుత్రాకమహాబలాః 154

వసుదేవస్తుతేష్వాద్యోదేవభాగస్తదుత్తరః
దేవశ్చవాశ్చానకశ్చస్సంజయశ్చామకస్తధా 155

కంఠోనిరోవత్సకశ్చవృకశ్చత్యాఖ్యాయాయతాః
స్పృధాచశ్రుతదేవాచశ్రుతకీర్తిశ్రుతశ్రవాః 156

రాజాధిదేవీచైతేహంభగిన్యఃపంచకన్యకాః
వసుదేవస్యజననేదేవైదుఃకందుభయోదివి 157

నిహతాశ్చానకాస్తస్మాన్మోన్మీభూదానకదుందుభిః
శూరస్సుతామపుత్రాయకుంతిభోజాయపుత్రికాం 158

దిదేశసాపితృగృహేదూర్వాససముపైక్షుత
పరిచర్యానుతుష్టేనతేనవిద్యాంతులంభితా 159

దేవాహ్వనసమర్థాంసాజహావాకాంతయావిభుం
అధాగతోరవిదేశవస్తయావిస్మృతయేషీతః 160

తస్యాంగభకంసమాధత్తసజాతోరసిసన్నిభః
లోకాపవాదభీత్యాతంపృథానద్యాంసమాక్షిపత్ 161

సాండుస్తాంవ్యవహత్సశ్చాత్తద్వంశఃకధ్యతేవిభా
కారూషోద్భవస్మాత్తశ్రుతదేవామగ్రాహీత్ 162

తస్యపుత్రోదంతవక్త్రశ్శృతకీర్తిమఽత్రయః
విప్రచిత్తింకేశయశ్చదృష్టకేతుశ్చచార్యతః 163

గృహీత్వావిదధుస్సంగంపంచసామఘపేనుతాన్
సంతదణాదిమూర్ఖవీరాన్కేశయాదధచేదివః 164

పమఘూషాభిఘోరాజాశ్రుతశ్రవసమగ్రహీత్
శిశుపాలస్సుతస్తస్యోఽప్రోచ్యతేనురమానసః 165

రాజాధిదేవీచాపంతేజాయతేనమసూతపై
కంసాయాందేవభాగస్యచిత్రకేతుబృహద్బలః 166

ఉద్ధవశ్చేతితనుజాస్త్రీయవవజ్జరే
ఇమమాంశ్చసువీరశ్చక్రంసపత్యాంబభూవతుః 167

దేవశ్రవౌభిధానస్యవసుదేవామజస్యవై
కంకాద్భకస్తుకంకాయాంపురుజిచ్చాపిసత్యజిత్ 163

వృషదుర్మషకాదీంస్తుపుజయాద్రాష్ట్రపాలకా
హరికేశంహిరణ్యాక్షంశూరభూశ్శ్యామకాదపి 169

మిత్రకేశ్యవనరోనార్యాంబకాదీవత్సకోసృజత్
తక్షపుష్కరసాల్యాదీవృకాద్ధూర్వాక్షికాసృజత్ 170

సుమిత్రానీకపాలాదీననికస్తుసుధామని
ముతధామజయాశేఖరకాయాంతధానకః 171

పారవీరోహిణీభద్రామదిరేశాచరోచనా
దేవకీప్రముఖాఃపత్నీవసుదేవస్యవిశ్రుతాః 172

సుభద్రోభద్రబాహుశ్చదుర్మదోభద్రవివచ
భూతాద్యాంపిపారవ్యాంద్వాదశానకదుందుభేః 173

శ్రువంబలంగదంపైవసారణందుర్మదంధ్రువం
విపులంచేతితనయాక్రూరోహిణ్యజనయద్వరాన్ 174

నందోపనందకృతకశూరాద్యామదిరాత్మజాః
భద్రదాతుకేశినంలేఖరోచనానూతనందనాన్ 175

సప్తపీమాంగదప్రఖ్యాతీరువల్కాదిమానిశా
ధృతదేవాచయావత్ప్రీతసుదేవస్యసాసుతం 176

త్రివృష్టసంజ్ఞకంత్వేకమనూతకులసందనం
వశ్రమవశ్రితాద్యాంస్తుశాంతిదేవావ్యజీజనత్ 177

కల్పవర్షాదిమాణిపుత్రానువదేవాదశాస్త్రజితే
వసుహంససుధన్వాదీశ్రీదేవాషడజీజనతే 178

గదాదిమానాత్మభువ్రాజీజనధేవిరక్షితా
పౌరవశ్రుతముఖ్యాస్తుసహజవాసుతాస్త్వతాః 179

దేవశ్యాంనూనమౌహ్యప్తేవసుదేవస్యజజ్ఞిరే
కీర్తిమాణప్రథమస్తేషాంసుషేణస్తుతదుత్తరః 180

భద్రసేనస్తృతీయోభూత్ ఋజస్తుర్యః ప్రకీర్తితః
మదనఃపంచమఃపోక్షష్టమభద్రఉదాహృతః 181

సప్తమాహీశ్వరశ్రీమాణ్దేవకీగభఃసంశ్రయః
సంకషణాభిధోజజేసాహాయ్యార్థంమదుద్విషః 182

అష్టమందేవకీగభః మావిశ్వభగవాహరిః
ఆవిరాసీజగత్పూతిభువ్రాభారాపనుత్తయే 183

తస్యావతారప్రముఖంశోత్పత్తకణఃసాయనం
అపదానంయథావృత్తంతద్వైత్యైమ్యహమాదితః 184

యోవాసుదేవగుణకీర్తనజాతమోద
శ్చేతోవిశోభయతితద్గుణచింతనేవ
తస్యాఖిలాజగతిసంపదభిప్రవృద్ధిం
యాతీతసంనిగదితంమునిభిర్వరేణైః 185

ఇతియదికులభర్తుర్వాసుదేవస్యపుంస
స్సకలశుభగుణాభేదేవకీగభఃగేహత్
జగతిజనిముదారాంసన్నిశమ్యక్షితీశో
ముదితకరుణచిత్తఃప్రావదద్విప్రవర్యం 186

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యే ఉత్తరభాగే యయాతి ప్రముఖ
వసుదేవాంత యాదవవంశ విస్తారకథనంనామ
చతుర్థస్కంధః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీశోభనాద్రి కడై భవే మహాకావ్యే.

ఉత్తరభాగే పంచమస్కంధః.



కృష్ణావతారకథాప్రారంభః.



శోభనాద్రిశిఖరాధరణాయితాయ

శ్రీకాయసంశ్రితజనావనపీఠీతాయ

దైత్యేంద్రకుంజరవిమదనకౌతుకాయ

తస్మై నమః సింహవపుషే నమః చరామః

1

విద్వద్వరేణ్యకథితాభవహిశాలేః

వారాహవామనస్య కేశరిమత్యకూరైః

రూపైర్విరాడ్విజయరోత్తమవష్టకాచ

జాతస్య సమ్యగపదానకథాధరాయాం

2

అన్యైకధాస్తదనుబంధవశేన దివ్యైః

ప్రోక్తాశ్చ కణకహరేషు సుధాందధానాః

తాసాంతు సంశ్రవణతోమమతుష్టమానీత్

చేతోమదీయమమలంచక్రతంకధానాం

3

విష్ణుర్యదూతమకులేకుతలవిరాసీ

తాన్యాతనోద్భవరితానిమలావహాని

తాన్యాదరేణ వదమహ్యముదుత్సుకాయ

తృప్తినకాస్త్రీహికథాశ్రవణేచ్యుతస్య

4

ఏవంవేంకటరంగరాజవిభునా
 పృష్టోముదాసాదరం
 పావాదీద్యనునందనస్యచరితం
 గోపాలకృష్ణసున్నీః
 యోభూభారనిజహాణాయవిబుధైః
 రభ్యధిక్తోదేహి
 గభేజన్మచకార నై జచరితై
 రానందయన్సంశ్రితాః

5

కంసాదిగర్వితనృపాపధిదైత్యవర్గా
 నంచారభారపరిషీడనభిన్నచిత్తా
 గోయాపిణీప్రపహద్రశువరిపుతాక్షి
 బ్రహ్మజరూపశరణంధరణీశరణ్యం

6

ఉపాచతస్మైవ్యసనంస్వకీయ్యం
 ధరాధురాదైత్యగణస్యజాతం
 మేర్వద్వికూటేత్రిదశోపకంఠ
 సదోనిషణ్ణాయపితామహాయ

7

అథవిరించిధికరణీప్యసనము పధార్యతత్పరి హర్షకామస్సత్త్రిద
 శోగిరిశాలయముపగత్య తేనచసాగం తియాచాను సృతః పయః పయో
 ధితీరం జగామ

8

తత్కృపిరాజశయదెపురుషంశయానం
 నారాయణంపరమమస్తువదాగమాంతైః
 నూకైనపారుషదేనచవేదవెద్యం
 ధాతాతతస్త్రిజగతాంపతిమప్రమేయం

9

తస్మైనమోభగవతేపురుషాయభూమ్నీ
 యస్యోహమాసముదగోద్భవనాభివద్భాత్
 యఃకారణంచిదచితాంపరమనిధానం
 తిష్ఠంతియస్యహివశేసురసిద్ధసంఘాః

10

దేవత్వదీయవదజేయమిలానుద్భుష్టే
 దైత్యైర్నన్నృపాలకవత్తైరతిపీడ్యమానా
 తస్యావిభోశరణమధ్యభవప్రసన్నో
 సత్వామృతేశరణమస్త్రీపరఃపరోసః

11

ఇతీస్తుతోలోకపితామహీన
 నిబిదితాధాశ్చహరిస్సురేశః
 తత్త్వాజనిద్వాంరమయోదతిష్ఠత్
 తమాహభూయఃప్రణతోవిరించిః

12

అయాహిదేవకనకాచలకూటసంస్తా
 మాధానమంబుజవిలోచననఃపరాత్మన్
 తత్రాచరామభవయసహమంత్రమగ్ర్యం
 భారోయథాహీచవిసంక్ష్యతిరత్నకుక్షేః

13

తతస్తథేత్యంగీకృత బ్రహ్మవచనోభగవాన్ తేనసాకమాజగామసు
 మేరుశిఖరం

14

తత్రత్యేనదసిశ్రీమానాఃరోహవరాసనం
 బ్రహ్మదయోపితేనానుజ్ఞాతాఃపీతఘనంస్థితాః

15

తదాధాతునిదేశేనధరాశౌరింప్యజ్ఞివత్
 భిన్నాపరిగళద్బాష్పవేపమానాకృతాంజలిః

16

క్షేమంకరేభవతిజాగ్రతీనఃపరాత్మన్
 కించాపినాస్త్రిభయమాదిపురాణవిజ్ఞో
 త్వంధారకస్సకలలోకగణస్యదేవ
 రక్షాకరశ్చకథితోనిగమాంచలేషు

17

ఏకార్ణవాంభసిపురాస్యపతస్తవేశ
 జాతౌమహాసురవరాశ్రవసోఃపురీషాత్
 సంఛాదితద్యుధరణీవపుషానితేన
 సంపూరితావభవతాంనియమాద్విరించేః

18

పన్నశః చోభాద్రుహిణస్తదానీ
మేకోమృదుస్తత్రపరస్తురూక్షః
మృదుస్తునామ్నామధురిత్యుపాత్త
స్సకైటభాఖ్యాంకశనస్యచక్రే

19

క్షణాద్వివృద్ధావసుకాబలాధ్యా
వేకార్ణవేతత్రచిరంచరంతే
యుద్ధోద్ధమేనాభిముఖింపయాతే
బ్రహ్మణమానేదతురాదిదేవం

20

తౌదృష్ట్యాభయవిత్స్తోబ్రహ్మాంతర్ధిముపాగమత్
స్వపతోమాధవస్యాస్తనాభీకమలగహ్వరే

21

తాతంమృగయమాణాతునంచరంతామహాంభసి
శ్రీమన్నాభ్యంబుజస్తస్యబ్రహ్మణాంతకమాగతా

22

అధాబ్జనాశేనహతోరమేశో
విరిందినాసప్రవిహాయనిద్రమ్
సంగత్యతాఖ్యాంవిదధేసమీకం
కాలందిరంపాలయితుంజగంతి

23

నిశీడితాలేహరిణాధదోఖ్యాకం
మృతింగతౌఘమితలేనిశీశో
మేదఃప్రవాహేనతయోఃపుతాహం
మేదిన్యభిఖ్యామగమంపరేశ

24

సంరక్షితైవంభవతాపురాహం
పునశ్చమగ్నాంభసికల్పపూర్తౌ
వరాహరూపేణహిరణ్యనేత్రం
హతోద్వద్ధతానందనుజంరమేశ

25

పునఖాకాగఃపవంశ్యేనరామేణభవతామమ
త్రిసస్తక్ప్రతోన్మృపతీహత్యాఖారోవతారితః

26

ఏవంరరక్షిధవిభోబహుశోమాంత్వదాశ్రితాం
సర్వదాత్వదధీనాహంకించిద్విజ్ఞావయామితే

27

త్వయా యేనివాతాదైత్యా
స్సంగ్రామేతారకామయే
తేకాలనేమిప్రముఖా
జాతాఇహవృషాత్మభిః

28

త్రైరహంభూరిభారేణషడితాధర్మముత్సహే
నాత్మానంజగతీనాభతలభారమవసాదయ

29

ఇతివిజ్ఞాపితేవిష్ణాభువారక్షణకామయా
చురాస్సురేశమవదళశత్కృత్యచతురాననం

30

త్వం లోకకర్తాకథితోవిరించే
త్వయాధ్యభారోహిభుప్రాపనేయః
అస్మాభిరప్యత్రచయద్విధేయం
నియోజ్యతత్తద్వశగాహినశ్యే

31

ఇంద్రాంతకావృలిధనేశహిమాంతునూర్వై
రాదిత్యరుద్రవనుగంధవహశ్విశుక్తైః
జీవేశకాలకిలిషణ్ముఖరక్షయత్యో
గంధర్వచారణమహారగైర్వశేంద్రైః

32

రత్నాకరైశ్చనుసింధూముఖాపగాభి
ర్యత్కార్యమత్రతదిదంభవతావిధేయం
వారాయణేనజగతామథిపేనచాత్ర
యదైవిభోతదపిచింతయమంత్రణాహా

33

యదిహ్యనుజ్ఞాభవతాశ్రదీయతే
వయంతుసర్వేత్రమనుష్యరూపిణః
ద్విజాతిభూసాలకృతేషుసంభవం
విభాయసాహ్యంతుచరామవిష్టాః

34

ఇత్యాకణ్యవిధిర్వాక్యకన్తిదశానాంప్రజాపతిః
జ్ఞాత్వాసర్వైకమత్యంచభూమ్యర్థేతానధాపదత్

35

భోభోసురాయూయమపారవీర్యా
భూభారనుత్తైవిహితోద్భవస్య
విష్ణుస్సహాయాద్విజరాజగేహ
ష్వాశూద్భవంసంప్రవిధాతుమహః

36

పురాతుశాపన్యమసింధునాథః
పూర్వస్యయేశంతనునామకోభూత్
గంగావతస్యాభవదాప్తవత్సీ
తస్యాంప్రసూతావనప్రాప్తచాపి

37

భీష్మఖ్యయైవోవసురద్యచాస్తి
గంగాతనూజోదివమాపురన్యే
పత్నీద్వితీయ్యాపిచశంతనోస్తు
విచిత్రవీర్యంసుఖవేదమామరం

38

వైచిత్రవీర్యాధృతరాష్ట్రపాండు
కుంతీచమాద్రీలిచపాండుపత్నీ
గాంధారికాఖ్యాకిలథార్తరాష్ట్రీ
పత్నీస్థితాస్వద్యజనింభవంతః

39

కుర్వంతుదాయాద్యకృతేమహీయాన్
రాజ్ఞోస్తయోస్యాత్కలహస్సుతానాం
అన్యేసృపాలాలపితద్విపక్ష
పక్షాభవిష్కంఠిమహాబలాధ్యః

40

ప్రపుత్రైద్వాపరస్యాంతేతదాభీమమహారణ
పరస్పరాస్త్రైజోభినిర్దగ్ధేరాజమండలే

41

శంకరాంశోమహాతేజాఃపావకాస్త్రస్యతేజసా
సందక్ష్యత్యపశిష్టాంస్తుతదాధూనిశ్యతిషీతే

42

ఏషనారాయణస్యైమాన్యదోర్వంశేమహత్తరే
ఎనుదేవస్యదేవక్యాంపత్న్యమావిభజవిష్యతి 43

తస్యైవపత్న్యంరోహిణ్యంశేషోపిధరణీధరః
కుంతిగర్భేతుధర్మాంశోగాంధార్యాంతుకలిపుమాన్ 44

ప్రజాయేతాంవిపక్షౌద్వావన్యోన్యప్రభవిష్యతః
దేవాశ్చస్యేనగంధర్వసిద్ధవిద్యాధరోరగాః
కురుపాంచాలవృష్ణీనాంకులేషుజనిమాన్సుయః 45

ఏవంనియుక్తేషునురేషుథాతా
ధరాపితుష్టాస్వగతింజగామ
నారాయణేరక్షణభారముర్వ్యా
నివేశ్యథాతాపినురైస్సర్వధామ 46

తతోనదేశేనపితామహస్య
ధర్మేంద్రవాన్యశ్విబృహస్పతీనాం
మృత్యోఃకలేశ్వీతకరాంబునాధ
భూతేశమిత్రైలబిలాదిమానాం 47

గంధర్వవిద్యాధరకిన్నరాణాం
అంశేషభూమ్యాంగతవత్సుజన్మ
దేవర్షిరాసాద్యసఖాంసురాణాం
కదాచిదూచేభగవంతమేవం 48

భారాయమాణస్యభుమ్రాన్మసాల
జనస్యదేవానిభిలాస్వభాగైః
భూమ్యాంప్రజాతాహివృధాతదాసీత్
యన్నాపరీతోపివిభోత్వముర్వ్యాం 49

త్వయావతీశేనఘాపౌహితారో
నిబహణీయఃఖలుచక్రపాణే
తదద్యవిజ్ఞప్తమహంబ్రహ్మాత
స్త్వత్సన్నిధించాతవదామిహేతుం

50

పురామధుర్యంకిలదానవేంద్ర
స్తస్యాస్తపుత్రోలవణాభిధానః
చక్రేనివాసంమధునామ్నినిత్యం
వనేసతీరేయమునాతటిన్యాః

51

పూర్వావతారేభవతోరఘూణాం
పత్యావయోధ్యాపురిరాజ్యసంస్థే
శత్రుఘ్ననామ్నాతవసోదశేణ
హత్వాతముగ్రంలవణంసవత్సం

52

మధూరరణ్యేమధురాభిధానా
వినిర్మితాభూన్నగరీసురమ్య
తత్రాతనోద్భజకులావతంసా
వాసంవిభోమాధవశూరసేనః

53

తస్యాన్వవాయేవిభురుగ్రసేనా
భిఘోయదూనామధునాపురీంతాం
అధిష్టితస్తస్యసుతస్సుదుష్టః
కంసాభిఘోజాయతదైత్యభావః

54

త్వయాపురాణైయధితారకస్య
దైత్యాహతాస్తేత్రపునఃప్రజాతాః
సకాలనేమికిలకంసరూపాః
జాతౌజగంత్యద్యవిబాధకేంగ

55

కంసానుజోజాయతకేశినామా
దైత్యోహయస్సోపిన్యమాంసభోజ

అరిష్టనామాచబలేన్తనూజో
వృషాత్మనాజాయతగోమలారిః

56

దైత్యశ్చరిష్టోద్విరదత్వమాగా
త్కంసస్యవాహస్యహిలంబదైత్యః
ప్రలంబనామావటమాధిర్థిగ్
ఖండిరసంజ్ఞంవితనోలిషీడాం

57

ఖరాత్మనాధేనుకనామదైత్య
స్తాలాటవీంసంచరతిస్మదుష్టః
దైత్యోవరాహశ్చక్షోరనామా
మల్లావభూతాంబలినారమేశ

58

అన్యేచదైత్యాబహుమైబలాధ్యా
హతాస్త్రయాశేపునరేవభూతాః
మనుష్యరూపేణభవచ్ఛరణ్యా
లోకాన్గనితాంతంపరిషీడయంతి

59

తస్మాత్స్వముర్వ్యామవతీర్యవిష్టా
జహీశదైత్యాన్యాయధికంసముఖ్యాన్
నతేత్వదన్యేననిహంతుమహాః
తద్రక్ష్యపృథ్వీంభరకామనేన

60

ఇతినారదభాషితంవచ
స్ససమాకర్ణ్యవిభుదివిక్షిప్తాం
స్త్రితశోభిరదావలిముదా
సమమ్రాచత్సరతాపసోత్తమం

61

విదితోహిమయాపురైవభో
ధారణీభారకరానురోద్భవః
తమహంశమయామిమానుషం
వపురాస్థాయనిహత్యదానవాన్

62

యత్రావతీర్యభువిభారమిమంపృథివ్యా
దుఃఖావహంపరిమృజామిమనుష్యరూపః
తన్మహ్యచూడిశతులోకపతిర్విరించిః
స్థానంమదుద్భవనయోగ్యమమర్త్యయోగిన్

63

తతిఃప్రణమ్యప్రభుమాత్యనీనం
విజ్ఞాపయామాసవిరించిరీశం
ప్రజాపతిఃకశ్యపనామధేయం
జహరగావైవరుణాస్యయజ్ఞే

64

యజ్ఞావసానేవరుణాయభూయో
సతాదిదేశానుమతేనపత్నీన్
సత్యాదితిద్వైకసురభిశ్చపత్నీన్
తయోఃప్రదానింసగవామిభీష్టం

65

తతిఃప్రచేతాస్తదుదంతమాహ
మహ్యంతతోహంక్రుధనూశపంతం
యైవోహరోగావరుణస్యతస్మాత్
గోపాలజన్మాభవభూమిభాగైః

66

పత్నీన్తేహమితతేజనిత్వా
గోపాలదేహస్యతప్తైవభార్యే
దేవఖ్యభిఖ్యాదితిరస్తుపత్నీ
రోహిణ్యభిఖ్యాసురభిశ్చభార్యా

67

త్వకువ్యవన్యాంవనుదేవనామా
గోవర్ధనాద్రామధురోపకంఠే
గోరక్షణాసక్తమతిశ్చరేతి
తథాసభార్యోజనిసప్రజేశః

68

తత్రావతీర్ణోభగవత్సమూర్త్యా
రక్షంశ్చగాగోపకుమారవేషః

అనందయోగస్యావిరమయోగ్యానైః
గోపీశ్వభారంహరణూతధాత్వాః

69

తథేతిచోత్వాపురుషేఃరస్మిన్
వయఃవయోధింప్రతియోతిదేవే
బ్రహ్మదయోపిత్రిదశాసమీశ
మనుప్రయాతాస్సగణావరేణ్యం

70

పునశ్చభారవ్యవనోదనాయ
విశ్వంభరాయాద్రుహణోరమేశం
వేదాంతనూక్ గిత్తరాసస్మత్తే
స్తుష్టావసాష్టాంగనటంవితన్వత్

71

అథాంబుజాక్షస్సెతిశ్చవ్రకేశా
పుద్గత్యనైజేవిధిమాహతుష్టః
ఏతేసృధివ్యామవతీర్యభూమ్యాః
కరిష్యథోభారనిబహణంభాః

72

దేవక్యభిఖ్యావనుదేవపత్నీ
యాంశావతీర్ణాస్త్యతేఽపృథివ్యాం
తస్యాస్తుగర్భేమమసీలకేశః
కృతోద్భవఃకంసవధంవిదధ్యాత్

73

నురాశ్చపూర్వోద్భవదైత్యవర్గాః
విబాధితంస్వాంశకృతావతారాః
తేస్సాకముర్వ్యోభరంజయగే
నిహత్యదైత్యావీధునోమిధాతః

74

యాతోకమాతామదరోనివాసా
సారుక్మిణీభీష్మకకన్యకాస్యాత్
ప్రద్యుమ్ననామ్నాభనితాకామః
మాయావతీనామరతిశ్చభూమ్యాం

75

త్వంచానిరుద్ధోభవితావిధాత
రుహహ్వయాగీరపిబాణపుత్రీ
శేషశ్చదేవవ్యధరేమదగ్రే
సంకషణాభ్యోభవితాబలాధ్యః

76

కాళిండికాఖ్యామత్పత్నీగంగాశాభువిజాయతాం
లక్ష్మణాఖ్యాతులస్యంశామమత్నీపథవిష్యతి

77

యాసావిత్రీవేదమాతాసామేనాగ్నిజిత్రపియా
భూమ్యంశాసత్యభామాఖ్యాశైబ్యాఖ్యాచసరస్వతీ

78

రోహిణ్యాంశామిత్రవిందాఛాయాంశారత్నమాలీకా
స్వాహంశాస్యాత్సుశీలాచదుర్గాజాంబవతిస్మృతా

79

అవతా రేభవిష్యేమేభార్యాస్తేవతాదశస్మృతాః
షణ్ముఖోపిచసాంబాఖ్యస్తనయోమేభవిష్యతి

80

ధర్మోయమోజానశ్శక్రోభీమసేనశ్చమారుతః
నకులస్సహదేవశ్చదేవవైర్యావృభాస్మృతౌ

81

కుంతీమాద్రోరిమెపంచజాయంతేసాండుభూపతేః
విదురోధర్మరాజాంశన్సూర్యాంశఃకణకసంక్షోభః

82

దుర్యోధనఃకలేరంశోశ్వధామాఖ్యశ్చకంకరః
ద్రుప్తద్యుమ్నశ్చవహ్స్వ్యంశోద్రోణాచార్యస్తదైవచ

83

అభిమన్యుశ్చచంద్రాంశోవస్వంశోబీష్మఉచ్యతే
నందగోవశ్చవస్వంశోయశోదావసుసుందరీ

84

లక్ష్మ్యంశాద్రావణీదేవసాండుపుత్రపియాసతీ
సుభద్రాశతరూపాంశాభవిష్యతిమమానుజా

85

యామేప్రాదైఃపియతమారాధాపత్నీగుణోజ్వలా
వృషభాన్వాహ్వానాన్వాయస్యాసీత్ పుత్రీగోపస్యగోకులే ౬౬

వివస్వరాన్వాంశరూపైభుకవిశ్వేనుంకృతోద్భవా
భవేయతహమప్యాశుజనిమ్యామిమహీతలే 87

ఇతివ్యాధిశ్యధాతారంలాకధాతాపరఃపుమా
ఉవాచయోగనిద్రాంస్వాంయయాజగదధిష్ఠితం 88

పుత్రోహిరణ్యకశిపోకిలకాలనేమి
స్తస్యాత్మజాష్టడపిక్వీర్తిమదాదిసంజ్ఞాః
ధిక్క్రత్వదైత్యపతిమాత్మపితామహంతం
ఆరాధయన్నజమద్రభతపోభికుదైః 89

స్వానాదరేణుపితేనపితామహేన
శస్త్రామీషడపిదైత్యకురేశ్వరేణ
భావ్యుర్భవేజనకవవవిఘాతకోప
స్సద్విద్యత్యావివిశురేతప్రహీంద్రలోకం 90

పాతాళలోకస్థితీయా యుషస్తా
నిద్రేనమానీయనివేశయైతా
గభేక్షమాదేవకపుత్రికాయా
ష్టద్యభాసంజ్ఞావసుదేవపత్నయః 91

బాలేషుపట్నునిహితేషుచకాలనేమి
తైశ్చాన్వాంశజేనరిపుణామమకంసనామ్నా
శేషోమదీయశయనంధరణీధరోయం
గభాంతదీయమధవేక్ష్యురిపాతుముగీర్ష్యం 92

రోహిణ్యాభిఖ్యాపసుదేవపత్నీ
నంద్రవజేన్యాస్తితదీయగర్భం

సంకృప్యసంవేశయశేషతేజ
స్సంకషణాభ్యోభవితాతతోయం

93

తతఃప్రవేత్సామ్యుదరంతదీయం
లోకావనాయాఖిలలోకవాసం
త్వంవైయతోదాజతరంప్రవిశ్య
జాయస్వకన్యామమశాసనేన

94

ప్రావృణ్ణభోమంసితకృష్ణపక్షా
ప్రిమ్యాచరోహిణ్యుడుభూషితాయాం
ఆవిభావిష్యామ్యహమత్రశేవి
త్వంచోపలభ్యాప్రజనినవమ్యాం

95

త్వంమాంయతోదాశయనేనివేశ్య
సంజాతమాత్రంవసుదేవనీతం
తేనెవనీతాశయనంతదీయ
పత్న్యైస్సమారోహతదైవరాత్నాయం

96

ప్రాతస్తుకంసేనహతాశిలాయాం
క్షిప్తాంతరిక్షస్థితిమాప్స్యసిత్వం
శక్రస్తతస్వాంభగినీతితుష్టో
గ్రహిష్యతిప్రాణమనాహణాద్యైః

97

హత్యాసురాశుంభనిశుంభముఖ్యాక్
ఉగ్రాననేకేషుపదేషులభా
పూజామస్తేకైరుపచారవగైః
దాస్యస్యభీష్టానఖిలప్రజానాం

98

తథేతిమాతాజగతామదాధి
ష్టాత్రీహరేశ్శాసనవాచమూచే
తథేవతుష్టాస్సహలోకనాథా
యయుఃస్వధామానిసురాస్సగోత్రాః

99

అధాజ్ఞాయాంశేషునః శేష్యగాణాం
హారేఃప్రధివ్యాజనిమాశ్రితేషు
విరించిశాపేన సకశ్యపోషి
శూరాత్మజోభూద్వసుదేవనంజ్ఞః

100

స దెవకీమాత్మసదృశరూపా
దార్యాంసముద్వాహ్యసమంగళాంకః
తయాచసాకంరథమారురోహ
ప్రయాణకాలేమధురానగర్యాః

101

తదాదిశన్యోగతమాత్మజాయై
స దెవరోహస్తిచతుశ్చతంచ
సార్థాయుతాశ్వాంశ్చతధారధానాం
త్రిషట్పతంహేమవిభూషణాధ్యం

102

సయానదాసీద్విశతంచనానా
లంకారసంభూషితమాత్మతోషః
భేరీమృదంగాదిసమస్తభవ్య
వాద్యానినేదుశ్చముదాప్రయాణే

103

కంసోభగిన్యాహుదమాదధానో
జగ్రాహరశ్మికారధస్తేంధవానాం
తదాశరీరిణ్యవదన్నప్రేంద్ర
మాఖాష్యకంసేతిసరస్వతీతం

104

యాంత్వంరథస్థాంసయసేతిమూఢ
గభోకాప్తమూస్యభవతోహిమృత్యుః
శ్రుత్వాగిరంతాంకుపితోధకంసః
హంతుంస్వసారంజగృహేకృపాణం

105

తంఖడ్గపాణింకచఙ్గధహస్తం
ససాంత్యయన్వృష్టివరోఽవ్యువాచ

నై తానిహంతుంక్షుమద్యభవ్య
కాలేస్వసారంకులవధానస్త్వం

106

దేహోద్యవాశ్వఃఃలనాశమీయాత్
సర్వాత్మనామీషనతానలంఘ్యః
ఆత్మాత్వనాశ్వస్వకృతానుగుణ్యాత్
దేహంవిహాయాన్యతనుప్రయాతీ

107

అహంమమేత్వాత్మకులాభిమానాత్
ముహ్యంతిసర్వేకిలదేహభాజః
భవాదృశశ్శాస్త్రదృశస్తుకర్మ
గతింవిదిత్వాతనుమానహీనం

108

ఇత్యాదిభిస్తత్వపరేర్వచోభి
స్సంబోధితోపుగ్రహితిస్సకంసః
నాంగీచకారప్రియమాత్మనీనం
వచస్తదూచేథవునస్సశౌరిః

109

శిశూవముష్యాస్సకలాంశ్చతుర్భ్యం
సమపకాయ్యామికులావతంస
నూన్యంత్యజేమాంకదుణాంస్వసారం
యతోభయంతేవిదితంమృతాంతం

110

సాలస్యతస్యాధవచోనుమాన్య
న్యవర్తతస్త్రీవధతాప్రహృష్టః
కంసస్తతశ్శౌరిరపిప్రతీత
స్వగేహమావిశ్యతయాతురేమే

111

సాదెవకీగభకమధత్తశౌరేః
మాయాహరేస్తత్రసాతలస్థా
క్రమేణషడ్గభానమాహ్వయాంస్తా
దైత్యాసమాకృష్యయయోజదేవీ

112

కారేప్రసూతాప్రథమంతమాజం
యఃకీర్తిమాన్నామపురాణదేహి
సాదెవకీసోధయదుప్రధాన
కంసాయసత్యైనదిదేశహంతుం

113

సత్యప్రతిజ్ఞత్వమవేక్ష్యశౌరేః
స్తేరాగ్యమూప్యాత్మనిధీరతాం చ
కంసఃప్రహృష్టోభయదోనమేయ
మిత్యూచివాక్తంతవిదేశపిత్రే

114

చలాత్మనస్తస్యనిశమ్యవాచం
సనాతిహృష్టయదువర్యసూనుః
జగ్రాహబాలంతమథోపకంఠం
కంసస్యదేవషిరువాచగత్వా

115

మేర్వద్రికూపేత్రిదశావిధాతా
సాకంసమాలోచ్యభవద్వధాధం
యయాచిరేవిష్ణుమద్రభశక్తిం
సోప్యార్దతేదద్వచనంప్రహృష్టః

116

కించాహవేనిజరదానవనాం
పురాహతాయేగరుడధ్వజేన
దైత్యాఃపునస్తస్మిన్ముఖతఃప్రజాతా
స్సురాశ్చతాతాయదుమందిరేషు

117

త్వంకాలనేమినిహతఃకిలాజౌ
నారాయణేనామరబంధవేన
వధాయతేదేవవరస్సభూయః
జనిష్యతిశ్రీపసుదేవత్నాం

118

తద్దేవకిగభానికారణేత్వం
కృతాప్రమాదోభవవీర్యశాలికా

నాచేత్సురాధకప్రవణోరమేశ
స్త్యామాశుహన్యాద్విజితావకాశః

119

శ్రుత్వేతి దేవషికావచస్సకంసః
తస్మిన్ గతేవ్యామవిలోలచిత్తః
బధ్వాసదారం వసుదేవముగ్రైః
సమహాణాహాంనిగ్రహే దుర్జరాత్మా

120

జాతంచజాతంచతయోఃకుంజరం
జఘాసవిష్ణూద్భవసంశయేన
బద్ధోగ్రసేనంః తినంచదృప్తో
స్వయంచభోగాబుభుజేనురారిః

121

ప్రలంబచాణూరబకాగముష్టికై
రరిష్టబాణద్వివిదాశ్వధేనుకైః
పరైస్త్రాణావర్తముఖైమకహాసురై
స్ససంయుతో బాధతయాదవేశ్వరాకా

122

తేషీతి తాంకంసమహానురేణ
దేశాంతరాణ్యావివిశుస్సదారాః
అన్యేతుతంజ్ఞాతిమనుస్ప్రయంతః
కాలంవినిన్యభయమీక్షమాణాః

123

సదేవకీగభకజసీక్రమేణ
షడాత్మబాకనిష్కరుణోజఘాన
అధావిశద్దేవకసూనుగభక
మహేంద్రరాజోభగవన్నియుక్తః

124

తతోనియుక్తాగరుడధ్వజేన
నూయాసమాకృష్యఘణేంద్రతేజః
తద్రోహిణీగభకగృహేనుకూరే
ప్రవేశయామాససతతజ్ఞే

125

సంకషణాఖ్యస్సబభూవబాల
 సంకషణాత్సవజవివతస్థా
 స్రస్తోభవద్గభాత్తితివజజ్ఞే
 తతఃప్రవాదోపసుదేవత్సాఢ్యః

126

తతోంబుజాక్షుస్త్రిదశేందనాధః
 పాతుంసురాస్వాంఘ్రిసరోజభక్తాః
 స్వేనైవరూపేణవివేకచేతః
 శౌరేస్సవజన్మోచితభాగ్యభాజః

127

అథాహితంశూరసుతేనవిష్టా
 స్తేజోదధదేవకసూనురిద్ధం
 తయాసమిద్ధావిదిశోఽశశ్చ
 నూర్యేందువైశ్వానరతుల్యభాసా

128

కంసస్త్యపూర్వాప్రతిమావభాసాం
 స్వసారముద్వీక్ష్యభయాకులాత్కా
 నిబధ్యమూఢోనిగతేర్నిదధ్యౌ
 మత్స్రిణపైతజ్జతరంప్రవిష్టః

129

తతోవిరించిప్రముఖాస్సురేంద్రా
 సహవక్త్రయస్సన్నిధిమావ్యతస్యాః
 సమస్తువత్తజ్జధరాంతరస్థ
 అపారుషేయస్తుతిభీరమేశం

130

నమోనమస్తేభిలవిశ్వమూర్తై
 నమోశరణ్యావనబద్ధదీక్ష
 నమోంబుజాక్షాశ్రితవత్సలాత్మకా
 నమోనమశ్శీశగుణామృతాబ్ధే

131

త్యామాహురవ్యక్తతనుంహృషీకై
 ర్యోగాక్షిగమ్యంనిగమాంతవాచః

సనోరమేక్షేక్షణగోచరాత్మా
భారంభవస్సంనుదసాదితారిః

182

ఇత్యాదిభిస్తద్గుణరూపచేష్టా
స్సంస్తుత్యదేవీంచధృతాచ్యుతాంశాం
సంశ్లాఘమానాస్త్రీదశాస్సవిధామా
న్యభ్యాయయుస్సాధితనైజకార్యాః

138

శ్రీకృష్ణావతారః.

అధాగమదభివ్యక్తరక్షణచారః
ప్రమాతికాలోపనుదేవవత్సావ్యః
ప్రసేదురాశావిమలంనభోభూత్
ప్రసన్నతోయాస్సరితస్సస్పృహజ్ఞః

184

అన్వభిమందంచజగజ్జ్వరభా
గుగంధవాహశ్చవపుస్సమీరాః
మహీచళవ్యవ్రచురాద్విజానాం
ప్రదక్షిణాజజ్వలురగ్నయోపి

185

విజృంభితేష్విత్థమనంతభవ్య
చిహ్నోఽమరోహిణ్యదునాశశాంకే
సమాగతేప్రావృషిక్పృష్టపటా
ష్టమ్యాంనభోమాసినిశీధకాలే

186

ముంచత్సుదేవేషుసుపుష్పవషణం
నదత్సుభేరిపటపేషునాకే
స్తువత్సువిద్యాధరకిన్నరేషు
సృత్యత్సుదివ్యావ్వరసాంగజేషు

137

సమావిరాసీద్ధరిరావిదేవై
భారాపనోదాయభువైఖిలాత్మా
తదోదరాదేవకపుత్రికాయా
జమూతగభావదివశీతరక్తిః

138

తమంబుజాక్షంసముద్రగబాహు
ద్వయాగ్రవిద్యోతిచుదర్శనాబ్జం
అన్యేచబాహుద్వితయేగదాసి
శాస్త్రాణాణిసమ్యక్ దధతం సుశోభం

139

శ్రీవత్సనామాంకవిలాసివక్షసం
గళోద్వదర్శప్రభ కాస్తుభాంకితం
నిమగ్ననాభింస్పృహణీయమేఖలా
నిబద్ధపీతాంబరశోభిమధ్యమం

140

దివ్యాలకాలీరుచిమిశ్రకుండలం
స్మితోల్లసత్కుందరదాళిబంధురం
వహాబ్జరమ్యాంగముదారవిగ్రహం
దదర్శ బాలంబుదువంశమాలిః

141

వసుదేవస్తుతిః

తతస్సతస్యేక్షణసంప్రసాదా
ద్విధూతదేహాత్మవిమోహగంధః
అపత్యభావంపరిమృజ్యతస్కిక్
పరఃపుమానిత్యతనోన్మనీమాం

142

మహాపీఠభిర్యోగదృశావలంబ్యం
తస్యస్వరూపంవపురప్రమేయం
గుణాంశ్చసాక్షాత్సముదీక్ష్యశౌరిః
కృతప్రణమోస్తువదాగమాంతైః

143

పితాఖలానాంపితృమాణుజేనే
త్యనాదివాణ్యసముదీరితాధాం
ఋతంవిధాతుంజగతఃపితాత్వం
గభేవత్త్వివిదితోసినాథ

144

త్రయోగుణాస్సత్త్వరజస్తమాంసి
క్రీడాసహాయాస్తవనాథనిత్యం

సృష్టేరజస్యహరణైతమశ్చ
స్థితౌచనత్త్వంభగవన్నియుంజై

i45

విరించిరుద్రేంద్రపురోగమాస్సురా
గుణత్రయాధీనహృషీకవృత్తయః
త్వయాంతరస్థేనవితీణకశక్తయః
భవాప్యయాదీజగతోవితన్వతే

146

ప్రసన్నలోకానుజిన్ముక్షురుర్వాప్య
భారావతారాయచలోకనాథ
మయిప్రసాదేనచరూపమేతత్
వ్యద్యోతయేఽపాకృతమక్షిగమ్యం

147

విద్యేషతంత్రస్త్యయికంసవిష
విజ్ఞాయవిష్టౌభవతోవతారం
హతాదుషాధావతితత్సభీతః
తవాంఘ్రియుగ్మంశరణప్రపద్యే

148

దేవకీసుతః

తతోస్తువత్ప్రింజలిరంబుజాక్షం
సాదేవకీవేదశిరోవచోభిః
కంసాత్సుభీతావపుషోద్భుతస్యా
సిధానమప్రాధాన్యతాదిదేవం

149

ఆధావదత్తైభగవాప్రసన్నః
పురాభవేహంతపసాయువాఖ్యాం
ఆరాధితోమత్సదృశాత్మజాధికం
తథేత్యహంవామదదంతరంహి

150

స్వాయంభువేదేవిపురాభవెత్వం
పృశ్నాన్యహ్వయోయంసుతపోభిధానః
సప్తశ్చిగభోకహమచత్యభావం
గతఃప్రమోదంవ్యదధంతదావాం

151

యువాంపునశ్చాదితికశ్యపాఖ్యా
ఉపేంద్రీనామాభవతోస్తనూజః
భూయోత్రజన్మన్యపిపుత్రీభావం
గతోక్షిగమ్యంచచకారరూపం

152

ధ్యాత్వాపరంబ్రహ్మవరంపుమాంసం
మాంపుత్రభావేనచభక్తీనమ్భ్రా
యువాంవిధూతాఖిలదేహబంధా
నమిష్యధఃస్థానమనాదినిత్యం

153

ఇత్యేవనుక్త్వాపితకారమేశ
స్సంపశ్యతోరేవతయోస్తదైవ
సంహృత్యరూపంనిశముద్యతాస్త్రం
బాలోభవత్ప్రకృతరూపధారీ

154

యదావతీర్ణోభగవాన్తదైవ
ప్రజేయతోదాపినుతామసూత
విమోహితాసాచతదాలయస్థా
స్సర్వేచమాయాబలతోసురాచేః

155

దేవక్యరిష్టాలయరక్షణశ్చ
విమోహితాస్త్రతతయానిపేతుః
తతోనిదేశాన్మధుసూదనస్య
శౌరిస్సబాలానిరగాద్ధృహతాన్విత

156

ద్వారాణిసర్వాణితదానిబద్ధ
దృఢాయసానగళశ్శృంఖలాని
నిర్యాతిశౌకాగతబంధనాని
వవషఃఫూరంచజగజ్జమేఘుః

157

శేషఃఫణాభిర్వసుజేవమారా
దాచ్ఛాదయన్నన్యగమత్తదానీం

దిదేశమాగణాయమునామహంభః

పూరాచజానుద్వయరోదకానైః

158

గత్వాయశోదాభవనంతదీయే

నిక్షిప్యశౌరిశ్చయనేకుమారం

ఆదాయతాంచాపిసుతాంతదైవ

గృహంగామాశుసుతుష్టచిత్తః

159

శ్రీకృష్ణశ్యానందప్రవేశః.

తాందేవకీమంచతలేనివేశ్య

స్వయంస్యబధ్నాన్నిగళంనిజాంఘ్ర్యః

ద్వారశ్చసర్వాఃపిహితాయద్దేవ

తతఃక్షణాదక్షిణాఃప్రబుద్ధాః

160

తతఃస్సమాకణితబాలనాదై

రరిష్టపాలైస్సపదిప్రబుద్ధాః

నివేదితాదేవకజాప్రసూతిః

కంసాయతచ్చింతనతత్పరాయ

161

విచింత్యమృత్యుంతదథోగ్రసేనా

సూనుభవాన్యార్తోవిరగాదరిష్టం

సమీక్ష్యతంహంతుముపోషయాంతం

దేవక్యప్రాచత్కృపణారుదంతీ

162

భ్రాత స్త్వయామేనిహతాఃకుమారాః

స్సర్వేసిబాలామపివాదిశేమాం

క్షేత్రమాలింగ్యసుతాంరుదంతీ

ముహుస్తమపాగ్రధాయదావిలాసా

163

ఆచ్ఛిద్యహస్తాదథతాంభగిన్యాః

ప్రగృహ్యకంసఃపరియోఃకుమారీం

చిక్షేపపాషాణతలేతదైవ

సాతత్కరగాద్వియతుత్పపాత

164

సా సాయుధాగ్రిమహాభుజాఢ్య
సమీడితాదివ్యతనుస్సురేంద్రైః
సంపూజ్యమానాగలిభిశ్చసరైః
ఉవాచకంసంగగనాంతరస్థా

165

కింమూఢహత్త్వాభవతాకృతంమాం
జాతోహిమృత్యుస్తవయత్రకుత్ర
శక్తోహిచేత్తంజహిసంవిచింత్య
వృధానహిన్యాంఖిలమాదృశాభాః

166

అధాంతరేంతథిణముపాగతాసా
నానాతనుస్సర్వపదేషులోకే
నానావిధాభ్యాసకలోపహరైః
స్సపూజితాభీష్టమదాత్పుధివ్యాం

167

కంసోపిమాయావచనంనిశమ్య
విసిస్మయేత్ చలిముఖ్యబంధాత్
కృతప్రణామస్సృక్పతాపగాఢ
క్షమాపణాహంవచనంబభాషే

168

అశ్వసితాసానహజేనసాధ్వీ
విముక్తరోషానపతిబాఘావ
కంసోపి కల్యేసమువాచమాయా
వచస్సహత్యాపిశునంనుహృద్యః

169

తేమాత్యముఖ్యానుస్సహృదశ్చభీతం
కంసంసమూచుగఽదితాత్మవీర్యాః
కింలేఖయంనాధహరేహారాఢ్యా
స్వయంభుప్రవాత్రిదశేశ్వరాఢ్యా

170

దేవాహినిత్యంరగాభీరుచిత్రాః
త్యయాసక్తైఃచజతాఃప్రభగ్నాః

తేహంతువిష్ణుగణాదితంహిమూలం
ధర్మస్తుయత్రశ్రుతివాక్యవేద్యః

171

విష్ణోస్తుమూలంశ్రుతిగోద్విజేంద్రాః
లివశ్చయజ్ఞాఃకథితాన్యపేంద్ర
భిన్నేషుతస్మిన్సచవిష్ణురథా
భిన్నోభవేత్సౌఖ్యయుజోవయంచ

172

ఇత్యాదిదిర్భక్తివచోనిశమ్య
కంసఃప్రహృష్టోసురభావవర్యః
గోవిప్రపిడాచరణాయదైత్య
నచోదయద్ద్రామపురాకరేషు

173

రజస్తమోమూఢహృదోద్భృత్యాః
కంసస్యదైత్యాఃపృథివీంచరంతః
ఆసన్నకాలాద్విజగోసురాణాం
హింసాంవితేనుమనసాప్యచింత్యాం

174

యశోదాపూర్వజన్మవృత్తాంతః.

సుతంయశోదాశయనేనివెశ్య
తదైవగేహంవసుగేవఆగతే
వ్యపేతనిద్రాశయనేశయానం
దదర్శముగ్ధంపుధుకంయశోదా

175

నవేదనిద్రాపహృతంస్వతోకం
శ్రీవాపుమావెతియశోయశోదా
తతస్తమేవాత్మభువంకుమారం
మేనేపురాజన్మసుపుణ్యపాకం

176

పురామహీధేకిలగంధమాదనే
ధరావతిద్రావసుద్విజితీయయా

రమావలేదేశనకామ్యయాచరత్
తపఃపరంకశ్చననుప్రభాయాః

177

వషాఽయుతంగౌతమతావసన్యా
శ్రమేసదారస్సతవశ్చరిత్వా
యదాహరింనైక్షతయోగివంద్యం
తదాగ్నికుండేప్రవివిక్షురాసీత్

178

తదాశరీరిణ్యవదద్ధివాణీ
జన్మాంతరేగోపకులేభవంతౌ
సంద్రక్ష్యధర్మపతిమంబుజాక్షం
శ్రుత్వానివృత్తైతపసశ్చతతై

179

క్రోణోధనందోజనితస్యపత్నీ
ప్రజేయదోద్ధాపిసముద్భూతా
తపఃప్రభావేనపురాకృతేన
పుత్రంహరింప్రాప్యముదంప్రయాతౌ

180

తతఃప్రభాశేశుతపుత్రజన్మా
నందఃప్రహృష్టఃకృతసంవిగాహః
అభ్యుచ్యవిప్రానపిజాతకర్మ
సకారయామాససుతస్యవిష్ణుః

181

అదాద్విశేభోనియుతద్వయంగజాం
లిలంచరత్నాంబరహేమసంయుతం
స్ఫుతంగాదిమవాద్యైశ్చ
ననాదరమ్యంచజగుస్సుగాయకాః

182

నందస్యగేహేన్యగృహేషుచాదరాత్
మహాత్మనౌపైభూత్కమనీయదేశనః
నందశ్చపుత్రాభ్యుదయాయదేవతా
స్సపూజయామాససుమక్షతాదిభిః

183

వ్రజస్తదాద్యాస్తసమృద్ధగోగణః
ప్రభూతఘోషాదకపూరితాంతరః
కిమస్త్యలభ్యంకరుణాసరిత్పతా
వ్రసన్నచిత్రైమధుసూదనేనృణాం

184

రోహిణ్యపిప్రోజ్యలవస్తుభూషా
నందాదృతాపుత్రకృతస్సమూదా
తౌచాపిపితోముదమాదధానౌ
వృద్ధింగతౌగోవకుమారవర్యా

185

తద్దశనాహ్లాదమహాభిమగ్నే
వ్రజేభిలేనంపదభిప్రవృజే
నందంకదాచిత్సృమబ్ధదేయం
కంసాయదాతుంమధురామవాపః

186

ముదానిరీక్ష్వానకదుందుభిస్తం
నందోయమూచేకుశలంతనూజే
దీచాపితంవృద్ధసుతాభిలాష
మాశ్వాసయల్లోకగతినివేద్య

187

కంసాయతత్రాపితభాగధేయ
మువాచనందంచకితోధశౌరిః
కృతంతుకార్యంభవతాశుగచ్ఛ
వ్రజంబహూత్సాతయుతోహిసోద్య

188

సంప్రేతితశ్చౌరివచోభిరుక్తై
నకాందస్సబృందోవ్రజమాజగామ
విజిజ్ఞవాతద్యచనంయథార్థం
హరింశరణ్యంశరణంజగామ

189

పురాబలేర్యజ్ఞసదస్యదీక్ష్య
మాయావటుంవామనముజ్వలాంగం

పుత్రప్రమాదాత్సమియేషరత్న
మాలానుతాతస్యపయఃప్రదాతుం

180

సాస్తస్యదానేచ్ఛురలబ్ధకామః
జ్ఞేపునదైకత్యువలేతిఘోరా
సాపూతనాకంసనిదేశవశ్యా
బాలాంతకాభూమితలేచచార

181

ప్రయాతిపృథ్వింవసుదేవపుత్రే
నందప్రశేమ్యైమగిశాతుకంసః
ప్రమోదయతామధపూతనాఖ్యాం
దూర్వాససానుగహలబ్ధమంత్రం

182

వృత్వాధరూపంకమనీయవేషం
సాకామరూపిణ్యగమద్వజాంతం
తాంపీక్ష్యలక్ష్మీమివరాజమానాం
విచిత్రమాపుర్వజవాసియోషాః

183

పృష్టాచసాగోపవధూరిహత్యా
పురాద్విజంకంచనసంక్రితాహం
దృష్ట్వాయశోదాతనయంవిభాతుం
సమాగతాస్మ్యశిషమిత్యచాచ

184

శ్రుత్వాప్రజస్థాపితద్యశోదా
మన్యంతతధ్యంవచనంసుసాధ్యః
తథేతిచోచుస్సహితాస్తతస్సా
వివేశనందస్యగృహంప్రహృష్టే

185

నిరీక్ష్యబాలంశయనేశయానం
ఉత్థాప్యచాతోష్యనిజాంకదేశం
వినోదయామాసవినోదవాక్యైః
స్సాబాలమృత్యుఃప్రతిగుప్తభావా

186

విజ్ఞాయతస్యాహృదయంకుమార
సస్పృశ్యసంక్లృప్తసమస్తకార్యః
నిమీలితాక్షోనపికించిదూచే
సారోపయత్స్వాంకమిశ్రాగంతం

197

స్తన్యందజాతస్యవిషాక్తముల్బణం
సమక్షమేవప్రసూమైనిశానరీ
న్యపేథతాంతేపితాంసశోభయా
ప్రథపి తేమానముపేత్యతస్థతుః

198

అధాభకస్తత్తనముల్బణామృతం
దృఢంక రాభ్యాంవినిపీద్యసంపపౌ
సహానుభిస్సావపసాతభూతలె
విముంచముంచాలమితిప్రభాషిణీ

199

తదాతిభారేణభయంకరేణ
తస్యాశ్చచాలావనిరంతరంస
భీతాజనాస్తూజధువిభ్రమేణ
పేతుశ్చసర్వంబులితంజగచ్ఛ

200

గృహ్యరూపంనిజముద్గతానుః
కేశాంఘ్రిబాహూవికృతప్రసార్య
రుధ్వాత్రిగవ్యూతిభువంపతంతీ
న్యపాతయత్సామహతోమహీధాః

201

సమాగతాస్తత్రసమస్తగోపా
గోవ్యశ్చదృష్ట్యాపతితాంమృతాంతాం
బాలంచతద్వక్షసిమేదమానం
స్మేరాననావిస్మయమాపురుచైః

202

ప్రగృహ్యబాలంత్యరయాప్రజస్త్రియో
యశోదయాసాకముదారబుద్ధయః

విలేనిశేతస్యశరీరంక్షణం

గోపుచ్ఛవిభ్రామణముఖ్యసాధనైః

203

గోమూత్రసంస్నావనగోరజోను

లేపేనతస్యోవయవేషురత్నైః

చక్షుస్తదాద్వాదశనామభిస్తా

స్సంఖ్యాంతచిత్తాఃపరమస్యపుంసః

204

పునశ్చక్రత్వాచమనంసుభావతీ

కరాదిమాంగేషుపృథక్ష్విజేషు

విన్యస్యవిష్టాఃకవచస్యబీజా

న్యకారిరత్నాకవచేనతాభిః

205

అజోంఘ్రిమవ్యాదణిమాచజాను

యజ్ఞస్త్రామౌర్యాకటిమచ్యుతోపి

హయాననస్తేజఃతరంతధేశః

వస్తిం చకుక్షింహృదయంచలోమ

206

ఇవోగళంబాహుయగంతువిష్టుః

ఉరుక్రమస్తైముఖమీశ్వరఃకం

చక్రీపురస్తాత్తుగదీచపశ్చాత్

పాశ్వోద్వయేతేమధుహజతశ్చ

207

ధన్వచఖడ్గీపరిపాతుశంఖే

తోణేషుచోవర్జ్యవతాదుపేంద్రః

క్షితౌచతాత్మోహలభృత్సమంతా

దేవంసదాత్వావతుదేవదేవః

208

పాత్వింద్రియాణితవనాధహృషీకనాథః

నారాయణోవతుతవశ్యసనాపరాత్మా

యోగీశ్వరోవతుమనస్తనచిత్తమవ్యాత్

శ్వేతాధిపోమతిమవత్వపివృక్షిగభః

209

విహారశయ్యాసనభుక్తియాన
కాలేషుపాయాత్మతతంభవంతం
రమాపతిస్సర్వభయంకరోవ్యాత్
బాలగ్రహేభ్యశ్చభయంకరేభ్యః

210

ఇతీవతాభింకృతమంగళాంత
ముత్సంగమారోప్యశిశుంయశోదా
అపాయయత్తస్యమపారమేదా
ప్రేమస్రవణోపవధూసమక్షం

211

నందస్సబృందోమధురానగర్యా
స్తదైవచాగత్యగృహంస్వకీయం
తంపూతనాదేహముదీత్యశౌరే
స్మృత్యావహోవిస్మయమాపగోపైః

212

ఛిత్వాదహతద్వపురుగ్రూపం
దావయఃకాష్ఠపరీతమారాత్
ధూమోభవత్తస్యతదాసుగంధః
కృష్ణోపభుక్తస్తనజస్యరాజా

213

ఆశక్యమపద్భ్యంభగవాన్యదీయ
మారఃపఱిస్తస్యమద్రభసక్తిః
సాపూతనాప్యాపవరంపదంతత్
యద్యోగిగమ్యంప్రవదంతిసంతః

214

నందోధపుత్రంసముదీత్యబాల
మారాయచాలింగ్యనిధాయచాంకే
అఘ్రూయశీషేముదమాపదువై
రుత్పాతనాశేనసగోపవగణః

215

శకటాసురవధః

తతఃకదాచిత్కమనీయవేష
మాత్యానికేదివ్యమహాయశోదా

అభ్యుజ్యబాలగపరిభూష్యగోపీ
రాహూయతాసాంవితతానపూజాం

216

పీతస్తనంతంశకటేవరోష్య
నిద్రావిలాక్షంతనయంయశోదా
ఆనస్సమీపేదిశదంశుకాది
నానౌవహారావ్రజనుందరీభ్యః

217

స్తన్యాభిలాషీవరుదానబాల
ఉపర్యధాంఘ్రిమ్మదులావసారిత్
గోపీసమారాధనసక్తచిత్రా
సాచాశ్రుశోదోద్రదనమభకకస్య

218

తిదంఘ్రివిక్షేపవిభిన్నదుగ్ధే
దధ్యాదిభాండంశకటంవిభగ్నం
యోధిష్టితస్తత్రమహాసురోపి
నష్టభవత్రవిభగ్నరూపే

219

దృష్ట్వయశోదావముఖాస్త్రీయస్తత్
ఆరాసమంతాత్పరివార్యబాలం
పప్రచ్ఛరభాకాకిమిదంత్వివ
తేచావదాకృష్ణపదాగ్రభిన్నం

220

బాలోక్తిరేషేతితతోయశోదా
నశ్రద్ధథానావచనంశిశూనాం
రుదంతమాదాయసుతంతుసద్యః
గ్రహార్తిశంకోశిషమాచవక్షే

221

అకారయచ్ఛాంతిమధద్విజేంద్రై
స్యామర్గ్యజర్మంత్రవరైఃకుమారం
అమంత్రయత్పుణ్యజలాద్రాశీషణం
ప్రాదాద్ద్విజేభ్యోన్నమనంతభక్త్యం

222

తతః దాచిత్సమధిష్ఠితాంకం
బాలంవిలాసైర్వచనైర్వశోదా
వినోదయంతీధురమాత్మజస్య
పూఢుంనసేహేగిరికూటతుల్యం

223

నిధాయభూమ్యామపిపుత్రరత్నం
వ్యచింతయత్తంపరమంపుమాంసం
ఉత్పాతశంకాకులితాతతశ్చ
గాహాణికక్యాణిచకారగోష్ఠి

224

తృణావతాసురవధః

తదాత్మణావతాసురస్తు
వాత్యాంవితన్వపరిధూతధూళిః
భంజంశ్చవృక్షామహతోశ్చవక్షేః
సర్వంప్రజంవ్యాకులితంచకార

225

మహాసురస్త్రతమస్యపారే
జహర బాలంనభసఃపధాతం
శాంతేతువాతేతనయంయశోదా
నిరీక్ష్యమాణావిలలాపదీనా

226

గళేగృహీతశ్శిశునాతుదైత్యో
భారంతదీయంనశశాక పూఢుం
గళగ్రహేణాద్గతదృక్పాత
వ్యసుస్సబాలోప్రజసన్నిధానే

227

విచింత్యగోప్యోధనరఃప్రతీకే
శిలాతలేమాణితనస్యగాత్రం
తైత్త్యంనభస్తఃపతితంమృతంతం
తస్యోపరిష్టాద్దదృకుశ్చబాలం

228

గోపీభిరానీతమవేక్ష్య బాలం
హృష్టాయశోదాశిషమాచవత్
సందాదయోవిస్మృతమానసాస్తే
దృష్ట్యాపునజాతమివప్రహృష్టః

229

పురాన్యహంపాండ్యపతిస్సహస్ర
దారస్సహస్రాక్షసమాహ్వయోఘాత్
సపుష్పభద్రాతటినిప్రతీరే
వనేసదారోమతప్రహృష్టః

230

క్రీడంతమంసన్యబలాగణేన
నగ్నంసహస్రాక్షమతీవసుత్తం
గచ్ఛతదాశంకరదశకనాయు
దదశకపుష్కరిత్రమునేముకాసింద్రః

231

ప్రణామసంభాషణగౌరవాది
విహీనమాలోక్యన్యవంమదాంభం
కోపీమునీంద్రోశవదాసురత్వం
భజేతిసోఘాదసురోన్మపాలః

232

దూర్వాససోనుగహవైభవేన
సాయంత్రణాపర్తమహాసురోపి
కృష్ణాంగసంస్పృశవిధూతపావః
ప్రాయాద్విముక్తింపరయోగిగమ్యాం

233

అదైకదోత్యంగగతస్సృష్ట
స్తనస్యబాలస్యముఖేయశోదా
విలోక్యలోకత్రితయంసనాథం
భీతానిమీల్యాక్షివిచిత్రమాప

234

గగణఃపురోధాస్త్యభయాదవానాం
ప్రజంసమాగత్యమహాషికావద్యః

ప్రదక్షిణపాణిమనాచనాద్యై
నకాందెనసత్కృత్యవగోపచారైః

285

కుమారయోనానామనిరూపణాయ
సంప్రాధికతోనామరహస్యతానీత్
గోహిణ్యపత్యస్యచకారరామే
త్యాఖ్యాంతుకృష్ణేతిచనందనూనాః

286

కృష్ణస్యభూయాంసమథోఽదిశ్య
భూమానముల్లంఘితసర్వలోకం
నందాయతస్యానుమతేమహాషిః
తపోవనంస్వప్రయయావ్రతీతః

287

తౌతత్రబాతాసకూగోపబాలై
స్సంవధితౌప్రీతిమధాదధానా
మాత్రోరధిష్ఠాయభవంకరాఖ్యాం
జానుద్వయేనాపిచచంక్రమాతే

288

శ్రుత్వాగవాంఘోషమధషణభాణం
ప్రహర్షితౌతావనుకృత్యరావం
గృహంగణకర్దమముత్తిపంతౌ
విజహ్రాతుగోపవధూకుమారైః

285

క్రమేణవిన్యస్తపజాధరిత్యాం
అభ్యస్తమవ్యక్తకలంగిరంతౌ
ఘోషాలయేషుప్రసభంచరంతౌ
పిత్రోరపారాంముదమాదధానా

286

క్రీడాపరౌవజగృహేషుకుమారవగై
వక్త్రైశ్చసర్వమృగమర్కటవహ్నినీరైః
తౌవారితుంగృహవిధించివిధాతుమాస్తాం
శక్తానభీతహృదయేప్రసువౌకుమారౌ

287

గోప్యోధకృష్ణస్యకుమారచేష్టా
సోస్థుంనశక్తాదుచిరాశ్చమాతే
సమాగతాఃప్రొచురతీవభీతాః
శ్రుత్వాచసాహృష్టమనాబభూవ

228

సంక్రీడతీర్థంమధురంకుమారైః
కృష్ణైకదాచిన్నిభీతాఃకుమారాః
సర్వేపిరామేణయుతాజనన్యై
బభుక్షుకృష్ణామృదమిత్యపౌదా

239

భీతాయశోదాధకరంగృహీత్వా
సంతజాయమాససుతంసుభీతం
ఆసత్యమేతేకధయంతిమాత
నామృన్యపత్రైతినచాప్యవాదీత్

240

వ్యాదేహివక్త్రంధురిమేతదాచేత్
ఇత్యుక్తమాకర్ణ్యతతోజనన్యాః
వ్యాదత్తవక్త్రంభగవాన్యశోదా
దదశతత్రాఖిలలోకజాలం

241

తదాభీతేశస్యకృపాకటాక్ష
సంలబ్ధవిజ్ఞాననిధిర్యశోదా
మత్వాతమీశంవరమంపుమాంసం
తుష్టాపవాగ్భినిగమానుగాభిః

242

క్షణేనకృష్టేనతతఃప్రకృత్యా
తిరోహితాత్మాంకతలేనివేశ్య
కృష్ణంయశోదాకృతపుత్రహార్దా
వీలాభిరానందమవాపతస్య

243

అథైకథానందసతీచరిత్రం
కృష్ణస్యచిత్రంశ్రుతియుగ్మపేయం

గాయంత్యమంధద్దధిసాంక్షికభావం
శ్రమాకులాంగీకృతకేశబంధా

244

స్తన్యాపిఠంతత్రగృహీతమంధం
కృష్ణంసమాలోక్యముదాయశోదా
అంకేనివేశ్యస్థితశోభితక్ర
మసాయయత్తస్యముదీక్షమాణా

245

తస్మిన్నతృప్తేనతినందపత్నీ
దృష్ట్వాపయోధిశ్రితముల్లసితంసా
జగామవేగేనవిస్మయబాలం
చుకోపబాలోధరుపారణావః

246

కృష్ణాధపేషణ్యుపలేనదధ్నుః
పాత్రంవిభిద్యాంతరగేహసంస్థం
హయ్యంగవీనంబుభుజేచశిష్టం
రహస్థివంగాయదిదేశతుష్యక

247

పయోధిరోప్యాధశృతంయశోదా
తత్రాగతాలోక్యవిభగ్నఖండం
సుతస్యతత్కర్మవిహస్యతంచ
తత్రానవేష్యంతరగేహమాప

248

ఉలూఖలస్థంతనయందిశంతం
హయ్యంగవీనంకపయేయధేచ్ఛం
చౌర్వేణభీతాక్షముదీక్షమాణం
విలోక్యవశ్చాదుపగత్యగోపీ

249

దండప్రగృహ్యోపససారభూయో
జవేనసోపైక్ష్మతమాతరంతాం
భీతశ్చలాత్కోధతతోవరూఢో
దుదావకృష్ణస్తమనుద్రుతాసా

250

యంతోగినోజ్జానవిశుద్ధచిత్తా
ద్రష్టుంచశక్తానాదాచిదర్థా
అనుద్రుతాయాసచలత్పదాసా
వికీర్ణధమ్మిల్లగళత్పసూనా

251

కృచ్ఛాదుపాలంబ్యసుతంయశోదా
వ్యభీషయద్రోదనకజ్జలాశ్రుం
దండంవిహయాధసుతంకరేణ
ప్రగృహ్యదామ్నాజగతామధీశం

252

ఉలూఖలెతంనిబబంధగోపీ
యోబంధనిర్ముక్తికరోఖిలానాం
యదామపూర్వంజగృహేయశోదా
తద్వ్యంగుళనూప్యనమభూత్సనశ్చ

253

అన్యత్సమాదత్తతథేవతచ్ఛ
ఖామోన్యదాదత్తతదవ్యపూర్ణం
ఇతిస్వగేహస్థితసర్వదామా
న్యూపాత్తబంధాన్యపితస్యబంధే

254

నాలంతతోవిస్మయమాపగోపీ
ప్రసిస్విన్నగాత్రీహసన్ముఖాబ్జా
విలోక్యకృష్ణంప్రనువంస్మయంతీం
స్యర్థప్రయత్నాంకృపయాస్వబంధే

255

దామాతనూత్సర్వమధోదరేత
న్నిబధ్యచోలూఖలతోయుయోజ
జగద్వశేయస్యసమస్తమాస్తే
సభక్తవశ్యత్వముదీక్షయన్స్వం

256

రమాన్వయంభూహరదుర్విభావ్యం
చక్రేప్రసాదంప్రనువీందిరేశః

గోప్యంతతోవ్యక్తహృదిస్వకార్యే
తిర్యగ్వికర్షణతదులూఖలంతు

257

ఋమభాజానభంగః.

కృష్ణోజగామాజానయోస్సరివం
సత్యంసురషేఠ్యవనంవిధాతుం
పుత్రోమణిగ్రీవసమాహ్వయోన్యః
ధనాధిభర్తునశకూబరాఖ్యః

258

ఉభౌపురాశంకరభృత్యభూతౌ
కైలాసశైలేచరతాంసయోషే
మదావలిప్తామదిరాంచపీత్వా
గంగావనేపుష్పితదివ్యవృక్షే

259

గాయద్వధూమధ్యగతౌవిహృత్య
విశేనతుశ్చాపిజలావగాహం
యదృచ్ఛయాతత్రగతస్సురషిః
దదర్శమత్తైచనిరంశుకౌతౌ

260

స్త్రియస్తుతావీత్యమునింభయేన
వస్త్రావృతాస్తాతునచైవమత్తై
రుష్టామునిఃకర్తుమనాశ్రితసాదం
తయోర్దదౌశాపముదారబాధః

261

పుతౌత్మనాదివ్యశరచ్చతాంతం
స్థిత్యాహరేసన్నిధివైభవేన
విముక్తశాపౌపరిలబ్ధివ్య
దేహాపునస్త్వంనిలయంసమేతః

262

శక్త్యైలిదేవషికవశేనయాతే
నారాయణస్యోశశుమాత్మవాసం
పుత్రౌకుబేరస్యతతోజానాగౌ
ప్రజేహ్యథాతాంయమశౌమహంతౌ

263

భక్తోత్తమస్యాస్యవచోనుసారీ
కృష్ణస్తయోశ్శాపవిముక్తిమిచ్చన్
తిర్యక్తయోరంతరతోవ్యకషణ
దుటాఖిలంస్వోదరదామబద్ధం

264

ఉలూఖలాఘాతవిభగ్నమూర్తా
సమంతదాపేతతూరజాకానా
తయోర్విరావంపతతోనిశశమ్య
జగామకృష్ణంకమలాయతాక్షః

265

తాభ్యాంతదోద్ధత్యుపజేరపుత్రౌ
విముక్తశాపామహసాజ్వలంతే
కృతప్రణామాయదునందనాయ
విశుద్ధచిత్తైవినుతింవ్యధాతాం

266

స్తుతిప్రసన్నేనయదూర్వహేన
కృతానుకంపావిహితాభ్యనుజ్ఞై
ఆగచ్ఛతాంతానిజలోకమాశు
దేహావసానానుమతస్వలాభా

267

సంరాదయోవిక్రతవృక్షరావౌ
తత్రాగతౌతాచనిరీక్ష్యథగ్నా
కృష్ణంవికషణంతముటాఖిలంత
త్యేనరాసనామోడమద్రభమాపుః

268

వృష్ట్యాకదాచిత్సలభుక్తికామః
ధాన్యంయశోదాకరసంపుటేన
ప్రగృహ్యగత్వాఫలవిక్రయిణ్యా
స్సమీపమాగచ్ఛదురుప్రమోదః

269

తస్యాంజలింతాంఘ్రతధాన్యబీజాం
సంపూరయామాసఫలైర్వరైస్సాన్

బీజానితాన్యవ్యభవక్ సురత్నా
న్యనుగ్రహత్తస్యతైవపాత్రే

270

గోపాలగోపీవచనానుసారీ
మానాసనాదీన్యవహత్ ప్రహృష్టః
అన్యానికార్యాణిచకారచాపి
సందేశకాయస్మంత్రితవశ్యతాంస్వాం

271

ఇతీవగోపాలగణేశుకృష్ణ
లీలాభిరుద్యత్ప్రమదేషునిత్యం
నానావిధోత్పాతగణోప్రశేభూత్
భయంజనానాంకథయన్నుదగ్రం

272

తదోపసందాహ్వయగోపవృద్ధ
వచోభిరత్యంతశుభావహైస్తై
నందాదయస్సభృకదారమిత్రా
బృందావనంనామవనప్రయాతాః

273

శ్రీకృష్ణస్య బృందావనప్రవేశః.

గోభిశ్చవతై స్త్రధిపోన్యసర్వ
సంఖారభూతంశకపేషుగోప్యః
కృష్ణస్యలీలామధురంగిరంత్యా
యయస్సమారూఢరథాస్సనాథాః

274

యయాంశోద్భాసహోహిణీతదా
సమాశ్రితై కంశకటంసవత్సకా
వసంతుబృందావనమృద్ధజీవనం
సమృద్ధవీరుత్ప్రణుల్కపాదపం

275

ఆవాసమధ్ధేందుసమాకృతింతే
చక్రగణాంత్రవనేప్రశేశాః

తీరేవిశాలేయఃసునాపగాయా

మహాపిపర్యాశ్రమభూషితాయాః

276

సకృష్ణరాః సముదీక్ష్యవత్స

బృందావనంతద్యమునాంచశుష్టాః

విశేషతఃప్రీతిరభూత్తయోస్తు

నందస్యనూన్వోరుచి రేవ నెస్మిన్

277

బృందావనపూర్వవృత్తాంతం.

కేదారనామాన్యవశిష్ఠసప్త

ద్వీపాధిపఃకార్తయగోమహీయాన్

సర్వాణిఃకృణీచకాగవిష్ణో

రారాధన్యైవఫలానపేక్షః

278

చిరంసరాజాపరిపాల్యపృథ్వీం

విరక్తచిత్తోఖిలభోగ్యజాలే

నిశీవ్యరాజ్యంగృహణీంచపుత్రే

షష్ఠాపతస్తాపరమంపుమాంసం

279

బృందాభిధాతస్యనుతాకుమారీ

దూర్వాసాబాలంభితవిష్ణుమంత్రా

విరక్తిమాప్త్యాపతిమస్యలభ్యా

పుణ్యాశ్రమేదివ తపశ్చిచార

280

యోగాంతరేసాపురలోకగీర్ణం

సంసేవ్యనారాయణఃకుజ్వలాంగం

కామానురాసానురతంయయాచే

తథేతిరేమేసతయారణ్యశః

281

బృందావనసాలేససక్తేవయాతా

పరంపదంయత్కవయోవదంతి

బృందాతపస్థానమభూద్యతస్తత్
బృందావనం తేనబభూవనామ్నా

282

అన్యశ్చబృందావననామ హేతు
ర్వనస్యతస్యాస్తి పురాణసిద్ధం
వై కుంతలోకేభగవత్సహస్ర
వత్సీ షుచై కాతుశసీసమాఖ్యా

283

తులసిపూర్వవృత్తాంతం.

తస్యాగుణోద్భూషిత గాత్రకోభా
విమోహితశ్శృంజ్జకధర స్తయైవ
చిరంవిస్మయపరదారవగః
శ్చిక్రీడరమ్యేశయసేచితాంగః

284

రాధాభిధానాభగవత్ప్రియతాం
అనూయయానాదరతఃప్రియస్య
మనుష్యతాంయాహవిభోర్విదూర
స్థితేత్వశాపీత్తుశసీంతదానీం

285

మనుః పురాణః కిలయోస్తిదత్తు
సావర్ణిసంజ్ఞస్తనయస్తదీయః
లోకేషువిఖ్యాతిమహాపథర్క
సావర్ణి రిత్యచ్యుతపాదభ కాః

286

సవిష్ణుసావర్ణిమసూతపుత్రం
సదేవసావర్ణిపితాబభూవ
సరాజసావర్ణిమహావనూనుం
విష్ణువ్రతాలంబనశుద్ధచిత్తం

287

వృషధ్వజస్తస్యగుతోబభూవ
వృషధ్వజారాధనలోలచిత్తః

తద్భక్తిభూమ్నామనసాపిదేవా
న్నాచింతయద్విష్ణువిరించిముఖ్యాక్

288

సర్వామరద్రోహకలంతమర్క
శృణోపనష్టభవితాతవశ్రీః
జఘానశూలేనతతోర్కమీశో
భక్తేనరేంద్రకృతభావబంధః

289

అశోభపిత్రతాసహకాశ్యపేన
లోకంవిరించేరగమదుషార్తః
బ్రహ్మపితౄభ్యాంసహితోజగామ
విష్ణోఃపదంజ్ఞాపయితుంప్రవృత్తిం

290

శ్రుత్వావిధేశ్శూలకృతాంమృడేన
పీడాందినేశస్యహరిఃకృపాభుః
మాజ్ఞేష్టభద్రంభవితానురాణా
మిత్యాహకర్ణామృతవషికవాక్యం

291

తావద్భవానీపతిరపుపాగాత్
శ్రీయోనిధేర్లోకముదారిసేవ్యం
ప్రణమ్యదేవంతదనుజ్జయేశో
న్యసీదదాస్తీణితలేపురస్తాత్

292

కిమర్థమత్రోగమనంతవేతి
పృష్టశ్చిపశ్రీపతినాభ్యలౌచత్
పూషాశపద్భక్తవరంమదీయం
వృషధ్వజంతేనరుషామమాసీత్

293

శూలేనతస్మాత్తమహంజఘాన
సోష్యాశ్రయత్పద్మభవంసచాపి
భవంతమీశంశరణంప్రయాత
స్తేషాంతతోనాస్తిభయంహింబిత్

294

యేతుత్వదంఽన్యంబుజమాశ్రయంతే
తేహంసవేద్దోషదవద్భవాద్భిః
శ్రేయఃపునఃకై ముత్యకంతదంత
X తంభవాంశ్చాశ్రితవత్సలాసి

295

ప్రపథ్యజోభక్తవరోమమాపి
వినష్టసంచద్రవిశాపతోభూత్
కింశాప్యభూయోభవితేతినాథ
తద్భూహిభక్తైమయిసానుకంపః

296

తతోవదచ్ఛ్రిపతిరంబికేశం
భక్తార్తినిస్తారణకాముకంతం
అతస్థితానాంభవతామపేతో
య్యగైకవింశత్యవలంబికాలః

297

ప్రపథ్యజోనాశమగాత్పురైవ
హంసధ్వజస్తత్తనయోపియాతః
ధర్మధ్వజశ్చాపికుశధ్వజశ్చ
తస్మాత్తతావద్యక్తతోద్భవోస్తః

298

ప్రభిష్టరాజ్యైమమభక్తవర్యై
తావద్యభూపాలసతోధరాయాం
తయోరమావిర్భవితాచిరేణ
శ్రేయోభవేత్తేనతయోరదభం

299

తద్గచ్ఛశంభోభవసుప్రతీతం
యాతామరాయాయమపిస్వవాసా
ఇత్యేవముక్త్యాసదనంప్రయాతో
హరిసురాశ్చస్వగృహాణిజగ్ముః

300

రౌరాజవర్యాకమలాంతభోభి
రారాధ్యతస్యాకరుణాప్రభావాత్

గంప్రాప్తరాశ్వసుతలాభవంతౌ
బభూవతురేవైవధర్మసక్తౌ

301

మాలావతీనామకుశధ్వజస్య
పత్నీ సుతావేదపతీతిజజ్ఞే
సౌచావమృష్టాదశకంధరేణ
సీతావతీర్ణాజనకస్యపుత్రీ

302

ధర్మధ్వజస్యాపిచమాధవీతి
పత్నీ సతీధర్మపరాబభూవ
రాధీయ్యశాపాత్తులసీన్యలోకే
ధర్మధ్వజాఖ్యస్యనృపస్యపుత్రీ

303

జాతిస్మరాజాయతమంధవీతి
పత్నీ మనూనానుపమప్రభాఢ్య
యస్మాత్తులానాస్తితదీయమూతేః
స్యమస్తకల్యాణవిభూషితాయాః

304

తస్మాత్తులస్యాహ్వాయతాత్రలోకే
గతాప్రసిద్ధింనృపవర్యపుత్రీ
జాతిస్మరతేనవిబుధ్యవృత్తం
పురాతనంశ్రీపతిమేవనాథం

305

అపేక్షమాణావిగతాస్యభావ
బిదర్యరణ్యంతపసేజగామ
దివ్యాబ్జలతంవృతనోదుదగ్రం
తపస్తులస్యదుతలోకనాథం

306

తస్మైవరందాతుముపాగతోభూత్
చతుర్ముఖస్తత్తపసావ్రహ్మవ్యః
ప్రణమ్యసౌలోకపతింయయాచే
పతిమమస్యాదితిచక్రపాణిః

307

తామాహవాణీపతిరీక్షితాధః

శనై స్సమాశ్వాస్యతపఃకృతాంగిం

సుదామనామాకిల దేవివిష్ణోః

ప జేష రేపాషః దముఖ్యభూతః

308

శాపేనరాధావిహితేనజానో

రక్షస్తనుస్తద్విదితంభవత్యాః

త్వంపూర్వజన్మన్యభామౌచ్యుతస్య

తుళస్యభిఖ్యాగృహ్ణాణీంసమిష్టా

309

త్వయ్యాప్త కామోపినపూర్వకామో

యథాప్రపభావేనసుదామనామా

త్వంచాద్యజాతాన్మపవర్యపుత్రీ

సశంఖచూడాభిధరాక్షసేంద్రం

310

భజస్యభర్తారమనంతరంశ్రీ

పతింపతింలప్స్యసిసత్యమేతత్

తతస్తయాపద్మభవస్సురేశో

రాధాబ్రుధాశాంతికృతేతుళస్యా

311

అభ్యర్థితస్సాంగమథోపదిశ్య

రాధామనుంనై జమగాన్నివాసం

సాచోపదిష్టంకమలాసనేన

రాధామనుంస్వాధికతదానశక్తం

312

దివ్యాబ్జషడ్యగ్గసహస్రకాలం

జప్త్యాకృతాధీశకృతిమానసాభూత్

తత్సేకదాచిత్ప్రహితప్రచూనే

దివ్యేశయానాతులసీవనాంతే

313

బ్రహ్మజ్ఞయాతత్రసమాగతంతం

సాశంఖచూడందనుజందదశః

తేనాథితాసాకరపీడనాయ
బహువక్తారైరురరీచకార

314

శంఖభూడవృత్తాంతం.

తత్త్రాగతస్యాజ్జభువైనిదేశాత్
జగ్రాహగాంధర్వవిధానతిస్తాం
తయాధదివ్యాదనుజన్మభోగాన్
భంజకాయధాకామమమర్త్యశత్రుః

315

పిపీడవీర్యాతిశయేనశేవ
దైత్యానశేషాబలగర్వితాత్మా
నిపీడితాస్తేనసురాస్యమస్తా
స్సశత్రుద్రాజ్జభవాస్సమితాః

316

వైకుంఠలోకంసమతాప్యతస్య
వృత్తంతశశంసుఃకమలాసఖాయ
తతస్సమాకర్త్యగిరంసురాణాం
జగత్పతిస్తానవదత్తురేంద్రాన్

317

శుదామనామామమపాషకదాగ్ర్యః
శాపేనరాథావిహితేనసద్యః
రక్షస్తనుంపాప్యజగంతిశంఖ
చూడాభిధానఃపరిబౌధతేన్మ

318

సమాంసమారాధ్యమయోప్రదత్తం
బిభర్తికంతేకవచంహ్యభేద్యం
జేయస్సవర్మానహిరాక్షసేంద్ర
స్తతోహమేనగజరూపధారి

319

తత్త్యాజయిష్యామిమదీయశూలం
ప్రగృహ్యహన్యాధనుజంగిరీశః

యథాతుళస్యాదనుజేంద్రపత్న్యాః
పతిప్రతాత్వంగళితంతద్వా

320

తస్యాంతకాలేదనుజస్యసాపి
తుళస్యపేయాన్మమలోకమిద్ధం
సామత్ప్రియామానవలోకమాస్తా
శాపేనరాధావిహితేన దేవీ

321

శంఖచూడవధాధికం రుద్రప్రయాణం.

ఇత్యేవముక్త్యాగిరిశాయశూలం
దత్వాగతోంతర్గ్రహమిందిరేశః
అధాజ్ఞయాపద్మభవస్యభూత
పతిఃప్రతస్థేనమరాయనద్యః

322

సచంద్రభాగాతటినీతటస్థ
వటస్యమూలంగతవాపురారిః
సంప్రేషయామాసచపుష్పదంతం
గంధర్వరాజందనుజాయమాతం

323

సందిశ్యహంతుంభగవన్నిదేశాత్
త్వామాగతస్తత్ప్రదిశేతియుద్ధం
మాతస్సగత్వాదనుజేంద్రవాసం
ద్వాస్థానుమత్యాంతరగేహమాప్య

324

దృష్ట్వాచతందానవమీశ్వరస్య
వాక్యంయథాక్తంసమువాచతస్మై
శ్రుత్వాసమాతస్యవచోసురేంద్రః
ప్రాతగకమిష్యామిరణాయమాత

325

గచ్ఛత్వమద్యేతితమాహసోపి
శివాంతిఃప్రాప్యతదభ్యుచాచత్

దూతేగతేంతభవనంసురారిః

ప్రవిశ్యతామాహకదాంతుశస్యై

326

ఆకణ్యసాభర్తృవిరెయోగదుఃఖా

క్షమామరురోదార్తిమహావ్యభూయః

అధాసురోవిష్ణువద్భల్లభక్తః

బృందావనేపూర్వమధోక్షజేన

327

భాండీరమూలేతుముదోపదిష్టం

స్వస్త్వేయదజ్ఞానవిनाశకారీ

తద్దానమాత్మేంద్రియదేహతత్వ

విశోధనంభక్తికరంరమేతే

328

ఉపాదిశత్క్లిష్టహృదేగృహిణ్యై

శ్రుత్వాచసాస్వస్థవనాభవత్తత్

స్నాత్వాసుసంభూవ్యతనుంసువేషే

భుక్త్యాచపేయంమదురంనిఘ్నియ్య

329

సుష్వాపవత్స్యాశయనేమహాఘోర్య

హరింస్మగ్నాశ్రితలోకనాథం

ప్రాతస్సముత్థాయసశంఖచూడః

కృతాహ్నికోమంతిపరైస్సమేతః

330

యుద్ధార్థంశంఖచూడప్రయాణం

హితంసమూలోచ్యచరఃప్రతస్థే

యుద్ధాయనైన్యైఃపరివీతపాశ్వః

అశ్వేస్త్రిలక్ష్యైఃజంబలక్ష్యైః

రథాయతేనాపిధనుఃకరాణాం

331

త్రిశోటిభిశ్చమధ్యశాంచశూల

భృతాంచనిర్యాయసదాసవేంద్రః

అక్షాహిణీభిస్సహితస్త్రీలక్ష
సంఖ్యాభిరాయాధనువణావాహః

832

సపుష్పభద్రదాసరితఃప్రతీర
మాయాద్వితోయత్రవరోక్షయాభ్యః
పులేవత్రతాగతమిందుచూడం
సాదిత్యవస్వశ్వినురేంద్రముగ్ర

388

ఉమాంచదేవీంగుహమప్టకాష్టా
పాలాససైన్యాదనుజోదదశ్శ
ప్రణమ్యతాత్తైకికృతమంగళాశ్శః
భవ్రావకంజేనిషసాదౌత్వః

384

శంఖచూడరుద్రసంవాదమ్.

తమాహసామ్నామధురంభవానీ
వతిర్దనూజంధురినిజకరాణాం
రాజ్యంనురాణాంభవతాహృతంత
న్నయక్తరూపంతవవంశధర్తుః

385

త్వంజన్మసిద్ధాచ్యుతభక్తియుక్తో
మహాషికవంశప్రభవ్రాహిరాజ్ఞా
మరీచిరాసీత్రనయోవిరించే
స్తస్యాత్మజఃకశ్యపనామధేయః

386

దన్వాహ్వయాకాశ్యపధర్మవత్స
తనూజనిప్రావహివిప్రచిత్తిం
దంభాహ్వయస్తస్యనుతోమహీయా
శుక్రోపదేశాగతకృష్ణమంత్రః

387

జప్త్వాచభక్త్యాకిలపుష్కరేబ్జ
లక్షంమహాభాగవతోబభూవ

త్వంతస్యపుత్రోహరిపాదభక్తో
నపీడయశ్చివతపాదభక్తా

338

నజ్జాతివై రిత్వమపిపృశస్తం
శ్రుత్వావహోమేజహిదేవరాజ్యం
అథావదత్తందనుజోవిశర్వం
ప్రణామనమస్మృతపూర్వవృత్తం

339

రాజ్యంబలేకేనహృతంసురేంద్రైః
నిఘాతితాఃకిందనుజాశ్చనైకే
సురాసురాణాంకిలజన్మసిద్ధో
ద్వేషానివర్త్యోనహకైశ్చిదీశ

340

తస్మిన్ప్రయత్నస్తవనిష్ఫలఃస్యాత్
త్వంతూభయోస్తైల్యముపాశ్రయస్వ
తతశ్శివస్తంసముపాచధృష్టం
జహీహరాజ్యమ్మధునాసురాణాం

341

నోచన్నహస్మ్యన్యసురేంద్రశత్రుం
తదధఃమేవప్రహితోవిధాతా
అథాత్థితోదానవరాట్భవాగ్రే
యుద్ధాయతస్థాసముపేతయోధః

342

రుద్రశింఖచూడయుద్ధారంభః.

తతఃప్రవృత్తస్సమిరస్సురాణాం
భయంకరోదానవవీరవర్తైః
స్కందస్తదాశక్తిధరోరథస్థా
దదాహసర్వాదనుజావరాస్తైః

343

ద్వంద్వంసమీయుదఃసుజాన్సురేంద్రైః
తత్రాద్భుతేనర్వభయంకరోగ్రే

యుధ్యాచిరంతారకజిచ్ఛశంఖ
చూడేనశూలేనవిభిన్నవతూః

344

విమోహితఃపార్శ్వమువేత్యశంభో
ర్విజ్ఞాపయామాసబలంసురా రేః
కాళీతతోదానవసన్నిధానం
గత్వాభృతానేకమహాయుధోగ్రా

345

నానాస్త్రజాలైర్దచుజంసుఘోరై
రభ్యర్దయద్దుర్విషహస్త్రవీర్యం
కాళీవిముక్తంజ్వలనస్యసోస్త్రం
పాజన్యతోశీశమయన్నృపేంద్రః

346

మౌహేశ్వరంచాపిచవైష్ణవేన
నారాయణాస్త్రంవిముఖాచకాళీ
దృష్ట్వాతమస్త్రందనుజోరథాత్స్వాత్
అథాపరూఢఃప్రణనామమూర్ఖా

347

శాంతేతదస్త్రేధమహరుషాఢ్య
బ్రహ్మస్త్రమత్యక్తిపదాశరేంద్రే
తేనైవతంరాజవరోజఘన
తతశ్చకాళీవివిధాస్త్రజాలైః

348

అవధ్యమాబుధ్యతమాశరేంద్రం
విచ్ఛద్వరంపాశుపతంప్రయోక్తుం
తదాగిరంప్ర్యామభువంనిశమ్య
రణాన్నివృత్తాశివమాజగామ

349

కంశేస్యవరైతహివర్మయావత్
వత్స్యస్యయావచ్ఛనదూషితాస్యాత్
తావన్నవభ్యోదనుజేశ్వరోయం
కేవాపిపుంసేత్యవదదభృతానీ

350

తతఃప్రతస్థేగిరిశస్ససై న్య
శ్చకార యుద్ధం దనుజేన సాకం
సచాపివిష్ణోః పడవద్భుభా
రథావరూఢోగిరిశం ప్రణమ్య

351

భూయోధిరూఢో వివిధాస్త్రజాతై
నిరంతరం వ్రామత దావ్యతానీత్

352

పరాజయోవాఽజయోపి వాతయో
శ్చిరాయయుధ్వాకృతశస్త్రమోక్షయోః
యదాతునాస్తిక్ష్మమలాపతిస్తదా
నరేంద్రమాయాత్సవిరద్విజాంగభృత్

353

కృతప్రణామందనుజయయాచే
హరిద్విజస్తస్యగళస్థవర్క
దత్తంచతత్ప్రిప్యపురంతదీయ్యం
తద్రూపధానీతదగారమాప

354

పత్యస్సమానాకృతిమైక్యశంఖ
చూడస్యపత్నీపతిమేవమేనే
తయాథరేమేహరిరాశ్రితాథా
కారీతుళస్యాసహవూర్వపత్నీ

355

ఏవంసతీత్వేవిహతేతుళస్యాః
హృతేచవర్కణ్యసురోత్తమంతం
మహేశ్వరశ్శూలపరేణవిష్ణు
దత్తేనమృత్యోరితిధించకార

356

విహాయతద్రాక్షసరూపమాశు
విమానమారుహ్యైరవిప్రభాద్యం
లోకాద్ధరేరాగతమూత్రితస్సం
లోకంయయామూచితేశావబంధః

357

భక్తోత్తమైస్సంగతిమాప్యరాధా
కటాక్షపాత్రంచతతన్సుదామా
యథాపురంస్వాధిక్యతీవితస్య
స్నువానతత్రైవసపాషణదాగ్యైః

358

తుశస్యపిస్వప్రియరూపధర్తు
శ్చేష్టాభిరాజ్ఞాయతమన్యమూచే
కస్త్యంకుతోమేవతథంగకారి
పదాన్యథాచేత్ప్రదదామిశాపం

359

తతస్యరూపంధృతవాక్మురారిః
తంవీక్ష్యదేవీకమలాసహాయం
మృతంచవిజ్ఞాయపతింశుచార్తా
శశాపవిష్ణుంపతిమృత్యుహేతుం

360

యతోహిపాషాణసమానచేతా
మమప్రియంప్రాణసమంసురేంద్ర
వ్యనాశయత్రైవపుస్త్యదీయం
పాషాణరూపంభవతాత్సదైవ

361

శస్త్రైవమాలోచ్యపునశ్చపశ్చా
త్తాపేనదేవీసుభృశంశుశోచ
విజ్ఞాయభావంమధుహాతుశస్య
ఆశ్వాసయంస్తామవదత్తదాసీం

362

త్వయాపురాదేవికృతంతపోహీ
పతిమమస్మృదితిచక్రపాణిః
తేనాపితప్రంకిలదానవేన
సతీమమస్మాత్తుశసితిబుధ్యా

362

తపఃఫలంతస్యతుభుకమాసీత్
ప్రాప్తంఫలంత్యత్పనోద్యదేవి

త్వంముక్తదేహద్యగతాస్వలోకం
మమాంతికేఢాస్యసీమాణాకామా

363

తనుస్తవేయంసరిదస్తుగండకీ
కృతావతారోద్భవదాత్మనావ్యహం
వసామితస్యాంచితరాశ్చభూతలే
భవంతాపూజ్యతులసీమహీరుహాః

364

సర్వేషుపుష్పేషుమహాచానాయాం
ప్రతంతుళస్యాఃప్రథమంపదంతి
సామానూపంమమదేవిసాల
గ్రామాభిధంపూజ్యతమంపదంతి

355

ఇత్యాదినాచక్రధరస్తుళస్యాః
ప్రకాశ్యదీప్యంమహిమానమీశః
స్వస్యాశ్శ్రూపస్యచచక్రరంధ్ర
భేదేనభిన్నంసుమహావభావం

366

అంతహింసాతాత్మకృతదేవకార్యో
జగములోకంనిజమృద్ధశోభం
తుళస్యసిత్యక్తతనుస్తదైవ
గతాస్వలోకంధృతదివ్యమూర్తిః

367

రాధాకటాక్షావణతుష్టచిత్తై
విముక్తశాపావతినానిజేన
సంక్లాఘితాస్తేపరిభుక్తభోగా
యథాపురాలోకముపేత్యవిష్ణుః

368

బృందేతస్యాఃప్రవదంతినామ
సంతస్తుళస్యాఃశిలయత్రదేవీ
తపోతపతానతదుశంతిబృందా
వనంపురాణాథవిదోమునీంద్రాః

369

ఏవంప్రఖావంసమవాప్యబృందా
వనంకుమారౌవజపాలపుత్రేః
చిక్రీడురుత్కృవయసఃకమేణ
వత్సానుగౌచాపిముదంప్రయాతౌ

370

కృష్ణావసకతత్రవనేనురమ్మే
రహంకదాచిద్వ్యవహత్సరూపాం
రాధాభిధానాంవృషభానుగోప
నుతాంకథాంతాంశ్రుణుసావధానః

371

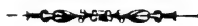
ఇది శ్రీశోభనాద్రీశవైభవే మహాకావ్యే ఉత్తరభాగే శ్రీకృష్ణావతారాది బృం
దావనప్రవేశ బృందావస్థ పూర్వవృత్తాంతాది కథనంనామ
పంచమస్కంధః



శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీ లోభ నాద్రీ వై భవే మహాకావ్యే.

ఉత్తరభాగే షష్ఠస్కంధః.



రాకీ పితౄణాం మానస్యః కన్యాః త్నమాలా మేనకా
కళావతీచిత్రీన స్సముద్భుతాః 1

తామ్రాద్యా రతనాలా విశేషదేశాధిపంజన కన్యపేంద్ర
మాతా యయానుతాత్వేన పరిగృహీతా సీతాజానకితీ ని
దిష్టాదాశరథిరూపేణావతీణకం భగవంతమాశ్రితాభూత్

తృతీయాతు మనరామాలయ వత్సీ మహేశ్వర గృహీణీముమా
దేవీమనూత 3

తృతీయాతు కళావతీ మనుషంశసంభవంసు చంద్రాభిధానం మహీ
పతిమాశ్రితాశేన సశం నానోద్భావన గిరిశిఖరేష నానావిధవిహార సు
ఖమన్యభూత్ 4

సుచంద్రోరావరస్తయోచిత మనునూత సుఖావరక్తి ముపయోతః
పరిజ్ఞాతాత్మస్వరూపః పరిమాత్మానుభూసి కామః తస్మిన్ హేతుంతపశ్య
చార వత్సీచతస్య తదాపరిచారిణ్యభూత్ 5

తపసినిరంతర మభివృద్ధేసు చంద్రస్య శరీరం వల్మికావృతం నిర్గ
తమాంసం కేవలాస్థిత ప్రాణమభూత్ 6

తద్వీక్ష్యవత్సీ త్నమాలామ తంపతిం నిశ్చిత్తఘోర తరముచ్చైర్వి
లలాప తదాగతః కారుణిః కమలంసనః స్వకమండలంజలేనతస్యాస్థిసంప్రో
క్ష్యతం జీవమాయాన 7

సచనుశంధః కృపయాసమరాససస్య సముజ్జీవితస్సంపుష్టశరీరః వరం
దేహీతి బ్రహ్మణానుగృహీతో ముక్తిమియేష వత్సీచతస్యాత్మనోపివత్వాన
సాముక్తియాయాచే అన్యథాశషిష్యాకింత్యపూచత్ తతో బ్రహ్మవాచతాం

నయవయోరసనాముక్తిలక్షణ్యా కిదుత్కాలం పృథగ్లోక కృతవా
సాయవాంపుచశ్చ వసుంధరాయాం జన్మలబ్ధ్వాతతోమాత్రభవిష్యతః గభా
చయవయోరాథాభిరాకృష్టపత్నీ జనిష్యతేతస్యా కిమయాయవయోరపి
ముక్తిస్సిద్ధ్యతీతి

9

తతో బ్రహ్మవచనప్రకారేణ సుచంద్రోమహీపూర్వ్య జేనురభానుసం
జ్ఞ కస్యగోపవర్యస్య తస్మాత్ పద్మావతీనామ్నానం కృషభానుసంజ్ఞకోగో
పవరోగ్జజ్ఞే

10

సచవృషభానునందోపస్యాత్సం తంప్రియ బంధురానీత్ కళావతీచకన్యాకు
బైనగరే తదభవతేభవందస్య యజ్ఞకుండే తీర్థాణాం తే పుత్రతేనవరిగృహీ
తాతత్పత్న్యా తిప్రీత్యపరిపుష్టాస్తన్యదానేన మేణవృక్తిమావ

11

తస్యాభనం యోరాజవరో శగిరిన్యాగిరా కథితాంకళావతీతి సంజ్ఞా
మతనోత్

12

తదానందగోపికే చిత్కారణేనకన్యా కుబ్జనగరంగతంతద్రాజమా
గ్గసంచారిణీ కళావతీంవీక్ష్య ఆశ్చర్యనిభిరమూలసంకేయ మితిమాగ్న
చరాప్రప్త్యాభనందః సుతే మితీతైః ప్రత్యుక్తోభనందన సదనంప్రాప్తస్తై
నసాదర మారాధిత్యానసోపపత్తం భవదీయాంకన్యాంకళావతీం ప్రజాధిప
తేసురభానో స్సుకాయప్రపభాసునామ్న గోపవన్యాయవత్నీ త్వేన సం
యోజయేత్యపూచత్

13

భరంధనేనచయజ్ఞాభవత్యంకల్పంభుతేతిప్రత్యా కానందగోపిపున ప్రజ
మాగత్య సురభానలేత ముదంతమకథయత్

సురభానుశ్చగగద్వారా స్వసుతాయవృషభానవే కళావతీంవత్నీ
త్వేన సంయోజయామూన

14

వృషభానుకళావతీం సముద్వాహ్యతయా సహసకలా భాగాన
 న్వభవత్ తస్మాదనుదామశాపాత్ రాధావిష్ణుపత్న్యావిరభూత్ శాప
 శ్చాయమేవమభవత్ 15

యదాభగవాన్ పరమః పురుషో నారాయణః పరిమప్యైమ శబ్దా
 భిధేయే క్రితై కుంత లక్ష్మీభూమీ నీళావిరజా తులసీ రాధాదిభిర్దివ్య మహీ
 షీభీనంత గరుడ వ్యవస్థనాదిభి ర్దివ్యసూరిభిశ్చ నింతరపరిచర్యమాణ చ
 రణ నభినయగళః స్వస్వరూపగుణ విభవ చేష్టితానుభవ తృప్తైస్తైరప్యచింత్య
 మహిమావర్తతే 16

తథా బ్రహ్మాదాం తర్వరినాః ప్రళయావస్థా యనిసత్స్వోత్తరే
 పై కుంత బ్రహ్మరుద్రేంద్రాది సకల దేవతానుజఘ్నక్షయాతా దృశసంస్థాన
 దివ్యవిగ్రహస్వాను రూపదివ్యవిగ్రహాలంభి భిష్టే రేవవత్సీ పరిజనాది భిన్న
 సకలాప్రాకృత భోగాననుభవక్ బ్రహ్మరుద్రాది దేవతానాం సనకసనం
 దనాదిపరమషీణాం చసేవాం ప్రయచ్ఛత్ తాననుగృహ్యత్ అద్యాపివిరాజి
 తీతి శ్రుత్యం తపదవీసహచారిణ స్మృతీతి హాసపురాణాద యోవదంతిఖలు

తత్రత్త కుంత గోలోకా పరనామధేయే కదాచిద్భగవాన్ రాధా
 ఖ్య యాదివ్యపహిష్యా దిప్యైద్యానవనాంతః కృతకేళీ విలాసస్తయా ఆ
 దృష్టవీవ తద్వనాన్నిగళతో విరజాఖ్య దివ్యమహిష గృహంప్రవిష్టస్తయా
 సహదిప్యైద్యానేన్యస్మిన్ బృందావనాఖ్యే చిరంరమమాణస్తత్త్రైవా వతథ్సై

౮ ధాతతః పతిమదృష్ట్వా విచిన్వతీసాల్వీము ఖేనతం విరజోద్ధాన
 వనేవిహరంతం విజ్ఞాయరుషాలా సాల్వీగుణా విరజాగేహ మానసాద 19

తదా నుదామనామ్నా భగవత్పాపక దవరేణ్యతద్వా రాధి కృతే
 ననివారితాంతః ప్రదేశా స్వాల్లిభిస్తం నిభత్సన్య నిరుంధ్యాంతః ప్రవేష్టు
 మయిచ్ఛత్ 20

తంకోలాహలమంతస్థితో భగవానాకర్ణ్యరాధాభయే నాంతర్దానమ
 వాప విరజాచరాధాభయేనాంతహిత దివ్యతనుదివ్యసదీప్త్యమభజత్ 21

తయాదివ్యనద్యావరజయా గోలోకస్సర్వతోమండలా కారణపరిస్థ
తోబభూవ అంతఃప్రవిష్టారాధా పతిమదృష్ట్యావరజాచ స్వభయేన నదీరూ
పాం విజ్ఞాయస్వ గృహమాజగామ 22

తతోభగవాన్ విరజాం నదీరూపాంవీక్ష్య వ్యాకులమనాశ్చిరమరో
దీతీ తదనువిరజాజలాదుద్గత తసుర్యధాపూర్వరూపవిలాసా భగవతాసహ
విజహార 23

భగవానపితయాచిరం రమమణస్తస్యాంగభామాభత కాలేచవిర
జానస్త పుత్రతానజీజనత్ 24

కదాచిద్భగవతివిరజయా విహంతికనిష్ఠఃపుత్రోరుదక్ మాతుర్యక్షుఃస్థ
లముపగ సాద తదాభగవాన్ విరజాం పిన్మజ్యరాధాగృహమగచ్ఛత్ 25

తతోవిరజాపుత్రంరుదం తమాశ్వాస్య పతిమదృష్ట్యా తద్విరహకాత
రాచిరంవిలలాప 26

భగవద్విశ్లేషకారణభూతా పుత్రానపిస్తప్తసప్తసముద్రాభవతేతి
శశాప కనిష్ఠఃపుత్రోమతుశ్శాపేన లవణాంబుధిరూపమభజత అన్యేచయధా
శావమవలం బితసముద్రాకృతయోబభూవుః 27

పునరపిభగవాన్ విరజాగేహమాగమ్య పుత్రత్యాగదుఃఖితాం స్వవి
శ్లేషకాతరాంబహుతరమశ్వాస్య తయాసహవిచిత్రినానార సాద్యం సురత
మనుబభూవ 28

తదరాధాసర్వదా విరజాసాన్నిధ్యవాసినం భగవంతంవిజ్ఞాయదుష్ట
మనాకదాచిత్స్వగృహద్వారమాగతం తమూళీభిన్యకవారయత్ 29

నిబంధేనాంతః ప్రవిష్టంభగవంతంమనుజోభవేతిశశాప తతస్సుదా
మాభగవత్క్రింకరో రాధావచసమసహమనస్తాం బహుధావినినింద 30

రాధాధస్వానాదర కోపితాత మనురోభవతే త్యకపత్ సురామా
పితాంమానుషీం సంభూయరాపాణవత్సీ భవేతిశశాప భగవతే చశాప

వృత్తాంతం నివేద్యతేనాను మతశ్శంఖ చూడనామా సురస్సమభజత్. 31

భగవాంశ్చరాధా శాసానుగుణేన భూభార నిబహుకాణాధేన సురవ
రప్రాభానా హేతుకేస్య నావ్యాహృత సంకల్పేన వినుజేవ గృహేవతతా
రవవృధౌచచనందకులె. 32

రాధాపి వృషభానోః పశ్యంతకళావత్త్యా మవతతార 33

ఇతివిరచితజన్మస్యచ్యుతేదివ్యబృందా
వనభువిరమయాణోవగోపీభిరుత్కే
తదుపచితకటాక్షానుగ్రహాద్వృద్ధభద్రాః
మహాతికృతవిగాహాహషణింశౌవ్రజేశాః 34

తస్మిన్కృష్ణకటాక్షస్తేభవసదా
సంపుష్టపీరులుతే
శ్రీబృందావనకాననేవ్రజపతి
భాకాశరమాలెస్థితః
నందోవత్సగర్వాసుతేనసహితో
గాత్రైఃపుసంచారయన్
శృణ్వగోపవమూదగీతమమలం
చాత్రంయశోమోదతే 35

వమాస్త్రతరమాగతాఘనరవై
రవ్యోప్తనభోవారిదైః
యుంర్భూమారుతకంపితాస్తరుగణా
ధ్వంతావృతాదిక్తటాః
గోపాజగ్మరతివవషణచకితా
ససర్వేగృహానేకాః
నందఃకృష్ణముపాశ్లిష్ణవటతరో
మూలాలెనగోవత్సకః 36

తస్మాదితిశేషః

రాధావషణభయేనగృహ్ణతిగళం
 నందస్యకృష్ణేతదా
 వత్సక్యాగభియావటద్రుమతలే
 నందేనకంపేన్ధితే
 రాధాఖ్యావృషభానుగోపతనయా
 గోపీవన్తేకాపురో
 నందస్యావిరభూత్కటాక్షపృష్ఠతై
 రాప్యాయయంతీవతం

37

తస్యావిక్షణసంప్రసాదమహిమా
 సంజాతదివ్యామల
 జ్ఞానోగగళమునీంద్రగీతమతులం
 రాధాప్రభావంస్మరన్
 మత్స్యాతాంసహచారిణీంభగవతః
 కృష్ణస్యసర్వేశిత
 స్తుష్టావాగమనూలిభిర్వృజపతి
 నకందోతిపుణ్యాకరః

38

ప్రీతాతేనతతస్తవేనసుభృశం
 రాధాపదత్సాదరం
 హేగోపాధిపతోపితాస్మిభవతా
 మత్తృగృహణేప్సితం
 ప్రీతోధవ్రజపాధిపశ్చనుకృతి
 రాధాంయయాచేవరం
 శ్రీమద్దైవిసదాపదాబ్జయుగళే
 భక్తిస్తవస్యాన్యమ

39

భర్తాకేమధునూదనోమమగృహే
 భూభారనిర్యాతనం
 కర్తుకృష్ణతనుఃకృపాజలనిధి
 దేవ్యావిరాసీదహణ

త్వంచానన్యతనుస్సదాభగవతో
 రంతుంకృతావిభవా
 తద్యుష్మత్పదపద్మయుగ్మవిషయా
 భక్తిస్సదామేభవేత్

40

శ్రుత్వానందవచస్తథేతివిహితాం
 గీకారభావాముదా
 రాధాశృష్టముదూహ్యబాహుయుగతో
 బృందావనాంతస్థితం
 ప్రాప్తారత్నవినిర్మితంగృహవరం
 సంకల్పక్ష్మప్రమహ
 త్తత్రాపసుథారసేనయదుపం
 సంమోదయంతీస్థితా

41

తత్రాగత్యతదావిధిధృతతదు
 ద్వాహాహాసంభారకః
 స్తుత్యాకృష్ణమథప్రణమ్యశిరసా
 రాధాంచదేవీంతయోః
 నిక్షిప్త్యాంతరతఃకృశానుమపిత
 ద్దివ్యాజ్ఞయాపైదికం
 చక్రేపాణినిదనోత్సవమృషి
 స్తోత్రాభివృద్ధాశిషం

42

దివ్యాజ్ఞామనుస్సృత్యవంకజభవే
 యాతేస్యలోకంతతః
 రాధాయాఃప్రియకృత్సునుందరతనుః
 కృష్ణోతిమర్త్యాకృతిః
 తద్బృందావనకాననేష్యభిమతాః
 క్రీడావితస్వతయా
 నానావషణ్గాన్నినాయనిమిషాత్
 సౌధీనకాలోహరిః

43

వషేశాంతిఃసుపాగతేధసహా
 వతోగృహంయావతా
 నందఃప్రావసతావతైవభగవాన్
 నందాలయంరాధయా
 నీతోమాతురుపాశ్రీతోంకమపిబత్
 స్తస్యందదత్సమదం
 ఛాయాకృష్టముదూహ్యవైజభవనే
 రాధాపిమోదంగతా

44

వత్సాసుర కపితాసురవధః.

వత్సాచారయత్ప్రమోదభరితే
 కృష్ణేసరామకదా
 చిత్తీరేకిలయీమునేకుసుమితా
 నేకద్రుమాలంకృతే
 దైత్యకిశ్చనవత్సమధ్యమగమ
 ద్వత్సాకృతిరీవ్యతం
 వ్యాచిత్రేపవిభుఃకపిత్రవిటపి
 న్యంఘోగ్రాహీత్వారయాత్

45

వత్సాధారమహాసురాంగలగుడా
 ఘాతేనసద్యఃఫలా
 న్యుద్భూతాన్యపతకకపిత్రశిఖితా
 త్సక్వానిసాపివ్యనుః
 యస్తేష్వప్యసురోధిత్విత్తిఫలే
 న్యూత్కాంతజీవ్రాభవత్
 తద్రుష్టాసపయాగణభగవతః
 పౌపుర్ముదంఘాయసీం

46

బకాసురసంహారః.

ఏకత్రాహనినందనోపతనయం
 రామేణచాన్యాభక్తైః

భుక్త్వాప్రాతరుపేత్యఃసనభువం
 సంచారయిత్వాదరాత్
 గోవత్సానుపగమ్యకారినవిధం
 సంపాయయిత్వాంబుతాన్
 పీతాంబుంస్వయమగ్రసద్భుక్తను
 దుఃఖోసురఃకశ్చన

47

గ్రస్తంవీక్ష్యబకేనదుఃఖితహృదౌ
 రామాదయస్తంతగా
 ఛర్దిత్వాతుబకఃపునస్తమభితే
 స్తుంజేనహంతేంగతః
 కృష్ణఃపాణియుగేనతస్యవదనం
 ద్వేధావ్యదారీత్ప్రణ
 ప్రాయంమోదముపార్జిధద్దివిషదాం
 గోపాలకానామపి

48

వృష్టోదేవగణైఃప్రసూననికరైః
 కృష్ణస్తదాభేరైః
 భేరిశంఖరవైరభిష్టుతఃకుశా
 గోగోవవత్తైర్వృత్తైః
 ఘోషంప్రాప్యచువిస్మృక్తేత్రుతకథై
 నందాదిభిశ్చాశ్రితః
 గౌమారంవిజహక్రపేదముదితో
 లీలాభిరుత్కంఠః

49

గంధర్వోపరగంధమాఢసగిరా
 యోగంధతాహహ్వయం
 శృత్వారస్తనయాస్తుతస్యనృపతే
 తేష్యాదిమోహాగభృత్
 సంప్రావద్యసుదేవనామమహిమో
 వైకుంఠలోకంహరేః

అన్యేచాచ్యుతపాదపద్మయుగళీ
సంపూజకాపైతయః

50

తేకుతాహనివిష్టుపూజనకృతే
పద్మానినేతుంగతాః
చిత్రంనామసరోవరంగిరిజయా
సంరక్షితాంభోరుహం
సంగృహ్యంబురుహానిజగ్మరథతా
వీత్యౌధ్యమధ్యభటా
శృంభోరంతికమానరంకృతకరో
ద్భంధావిభోరాజయా

51

కేయూయంచకుతోంబుజానిశివయా
విష్ణుచక్షానాధకంసదా
గుప్తస్యద్గృహ్మతానిశంసతయథా
తత్త్వంమమేతితయః
ప్రహ్లాధూజాతినావదన్నధవయం
గంధర్వపుత్రాస్త్రయ
శ్రీశారాధనచేతవేసరసిజా
న్యస్మాభిరాత్మానివై

52

తానీమాన్యబలానిదేవగిరిజా
గృహ్మేతువిద్వోవయం
నైతాన్యబలుమానిపర్వతసుతా
గుప్తానివిష్టాఃకృతే
ఇత్యుక్త్వాచ్యుతమస్కరంపుశకితా
గాత్రేషుసీలోత్పల
శ్యామంపంకజలోచనంకమలినీ
నాధంసతాంబల్లభం

53

తచ్ఛేషాభిరధేశ్వరోచ్యుతపద్మ
ద్వంద్వారవిందప్రియా

జ్ఞాత్వాతానవదత్తురైవగదితిం
 కాపంభనానీకృతే
 యోగృహ్లాతినరస్యమాభిలషి తే
 పద్మానితన్వాభవే
 దాసుర్యాభువిసద్యవసపుమా
 నిత్యావిలాత్కాతదా

౬4

శ్రుత్వాతత్తుతదైవతేహృతనిజా
 కారాతనూచాసురీం
 పాపుస్తేషుబకాసురస్సమభవ
 న్నామ్నాసుహాత్రశ్శుతః
 దైత్యోభూచ్ఛసుదశః సోవృషతనుః
 కేళీసుపాశ్చోనురః
 తేకృష్టైసహతాహృతాసురవపు
 స్సంగాయయుస్సాన్వంగతిం

5౬

కుతాప్యహ్నితతఃకుమారభగవా
 నుత్థాయకల్యేసఖి
 గోపాలార్థగణాప్రభోధ్యమ్మదనా
 వేణుస్వనేనాదరాత్
 వత్తేస్తేశ్వపరీవృతోవిహరణం
 కర్తుంవసేపుష్పితే
 శిశ్యానోపితభోజనోనిరగమ
 ధ్నోహలయాద్వేత్రభృత్

౬6

లీలాభిర్వివిధాభిరుద్భతనిధి
 శ్చిక్రీడబృందావనే
 తస్మిన్పుష్పఫలాంచితద్ద్రిమగజే
 దీవ్యత్ప్రణాంభోనిధా
 తత్రస్థోజగరాకృతిఃపృథుతను
 ర్వాతానినోఘాసురః

కంసాదేశవశోబకానుజననో
మార్గంస్యవారీధిః

57

క్షోణీమేఘవిలంబితౌష్ఠ్యయుగళం
తంవీక్ష్యగోపాస్తదా
కింవేదంత్యతిసంశయాకులహృదః
కృష్ణేనసంచోదితాః
వక్త్రేతస్యదరీసమేప్రవివిశః
సర్వేపురస్తాత్తతః
కృష్ణోప్యావిశదంతరంజవరతః
పశ్యత్సుజేవేషుభే

58

గ్రస్తుంసాపిచయావతాసప్రధుకం
మేనేయశోదానుతం
తావద్వధిఃతవిగ్రహాగళబిలం
కృష్ణోరురోధానురం
ఉత్కృంతాక్షియుగస్యతస్యసహసా
ప్రాణానిలాశ్శీషణో
నిర్యాతాశ్చతతస్సగోపశిశుకః
కృష్ణోబహినిఃగతః

59

రాహోక్తుక్తమివేందుముజ్వలతనుం
వీత్యౌభక్తైరదగతం
కృచ్ఛాచ్ఛిధారుణతస్సురేంద్రనివహః
హృష్టాకిరతస్సుమైః
ఖస్థాస్తుప్తుపురప్పరోయువతయో
నాట్యంవితేనుర్ముదా
తచ్ఛృత్వాశువిధిన్వధామ్నినిరగా
ద్ద్రిష్టుంతమత్యద్భుతమ్

60

దృష్ట్వావిస్మితమానసాంబుజభవః
కృష్ణంవిముక్తాపదం

ధామస్వంపునరావగోపతనయైః
 కృష్ణోపనన్యాయయోః
 తచ్చర్మాజగరచిరాయసమభూ
 త్కీడాగ్భూహనుందరీ
 తేషాంకృష్ణకటాక్షనీక్షణసము
 ద్వృద్భిశ్చియానిత్యశః

61

విసంచారితవత్కౌవనతలే
 కృష్ణస్సగోపాభకః
 తానానీయగ్రోంతికంసపుళినం
 సంహరయిత్వావయః
 బధ్వాకాద్బలభూతలేస్వనవిధే
 తీతేషాంసైకతే
 శిశ్యావద్భ్రంఢీదీవిస్సబుభుజే
 గోపాలచక్రంగతః

62

వేణుంకుక్షివహంతరేసవిదధత్
 వేత్రంసశృంగంతదా
 సవ్యేకక్షితలేచపాణికమలే
 దధ్యోదనంసప్రభుః
 అంగుళ్యంతరతఃఫలానిచహసన్
 గోపాంశ్చసంహాసయన్
 తైస్సౌకంబుభుజేఖిలాధ్వరహవి
 భోక్తామరైరీక్షితః

63

భుంజానేమధురైఃకథావిరచనైః
 కృష్ణేనగోపాలకే
 తత్రిస్థానవఘాసలోలుపహృదో
 నతాస్సన్నదూరయయః
 సోదృష్ట్యాధురితాన్విషణ్ణమనస
 స్త్యక్తోదనాగోపకా

మాత్సర్యేష్టాత్ర సుఖేనయామహమా
నేహ్యమివ త్సామితి

64

ఉక్తాత్తద్యనమావివేకభగవాన్
వత్సాన్ విచేతుంయదా
తస్మామానుషశక్తిఃకృత్తుమనాః
కృష్ణస్యవేదాస్తదా
వత్సాన్ దూరమపానయచ్ఛభగవాన్
సత్త్వసదభ్యోదనం
తానన్విష్యవనేనవేక్ష్యచపునః
ప్రాప్తోభవత్సైకతం

65

పత్సాపహరణమ్.

తాంశ్చాజేసకృతాపిధాన్సవయసః
నావేక్ష్యతస్మిన్ హరిః
భూయస్తానుభయాన్ విచింత్యబహుశోఽ
దృష్ట్వేవ తాన్ కాననే
యావద్వత్సపవత్సరూపముపయాన్
విజ్ఞాయకృత్యంవిధేః
జేషుస్వాననిపూరితాంతరదిశః
ప్రాపద్వ్యజంపూర్వవత్

66

దృష్ట్వాపత్సపమాతిరశ్చతనయాన్
వత్సాన్ శృగామ్రాముదా
పూర్వాదవ్యథికంప్రహృద్ధనుమహః
స్నేహోబభూవుఃకల
స్నానోద్వర్తనభోజనాంజనవిధా
కల్పక్రియాద్యైఃసదా
తాసాం మోదమువాదధత్సనవయాః
కృష్ణాపిపితౌర్యదా

67

వివంపంచషవాసరోసశరదం
 గోవత్సగోపాకృతిః
 రక్షతావిహరణవనేషుముముదే
 కృష్ణఃపురస్తాద్యధా
 వికతాహసితత్యచర్వితత్పగో
 గోవధానాద్రావణే
 గామైవత్సగణాన్నిరీక్ష్యచరతః
 పేమకులాదుద్యువుః

68

తతోల్లంఘితపాలకాదురీతరం
 వత్సాసమాలింగ్యతా
 ఆఘ్రాయాపిచపక్షరత్నధుతరా
 పీనాయయుఃకృతః
 వృద్ధంప్రేమసుతేషుతేషుచగవాం
 గోపీజనస్యాధికం
 రామోవీక్ష్యకిమస్యబీజమితిత
 చ్చింతాంవితేనతగా

69

జ్ఞానాక్షిప్తభయాధతద్విధిక్రృతం
 విజ్ఞాయకృష్టేస్సితం
 వత్సావత్సవతీనవశ్యదభిలా
 సశీపతీవేదతా
 శ్రీవత్సాంతవక్షసాభుజయుగో
 దీప్తాబచక్రాయుధా
 నీలాంభోధరమేచకాసుతుశనీ
 శ్రీకాస్తుభాలంకృతా

70

వత్సావత్సవతీంశ్చపంకజభ్రూం
 తద్ధావ్యనైజంపునః
 ఘనంప్రాప్యచతుర్ముఖాకృతియుజా
 సింహాసనస్థాయినా

శ్రీశేనాహితమోహనైఃకృతతర
స్కారఃప్రతీహారకైః
బృందారణ్యమగాన్నివృత్త్యచవున
స్తుట్యాత్మనానహసా

71

వేధాస్తతహరింబలేనసహితం
వతై నశ్చతత్పాలకైః
క్రీడంతంసముదీక్ష్యవిస్మితమనాః
కింకిమీలేఖతః
సర్వేతేజిలమాయాయామమతిరో
ధానంగతావత్ససా
వత్సాశ్చేతివిచింతయన్నపిచిరం
మాయాంనవేదాచ్యుతం

72

తావద్ద్యోగవిలోచనేననిఖిలా
వత్సాంశ్చతత్పాలకా
ధాతావశ్యదుమాసుమాభవపుష
శ్రీవత్సవక్షుస్థలా
నానాభూషణభూషితాసుతుశసీ
మాలాచతుర్బాహుకా
చక్రాబ్జసిగదాధనుధారకరా
స్త్రేరారుణాక్షాననా

73

దృష్టైవంసకృదేవపద్మనయనో
నిష్కంపసర్వేంద్రియః
ధామ్నాతస్యవిమోహితస్సమభవ
త్తూష్టింయథాపుత్రికా
ఛన్నాత్మావ్యజయాతతోభగవతా
భూయఃప్రవృత్తేంద్రియః
నిర్మల్యాక్షియుగందదశకపురశో
బృందావనంసాశ్రియం

74

తత్రైకంవిచరత్సపాణిః ఖళం
 వత్సాంశ్చతత్సౌలకా
 కృష్ణాఖ్యంపరితోవిచిన్వదమలం
 ధామాబ్జభూరైక్షత
 వాహతాన్వదవతీర్యతస్యచరణా
 స్సృష్టౌచతుర్కృతినా
 తుష్టావప్రణతఃక్షితౌనిపతిత
 శ్చోత్థాయబద్ధాంజలిః

75

శుత్ర్యంతోదితవర్తనాకమలభూ
 ససంస్తాయస్త్వంముదా
 తస్యాజ్ఞామనుస్సృత్యధామగతవా
 నైజంకృతప్రకమః
 కృష్ణస్థాపునిసంనిసీయనిఖలా
 వత్సావయస్త్వేససమం
 మన్వాస్తేక్షిణతుల్యమబ్జసమయం
 మాయాహతైరాత్మనః

76

నేకోగ్రాహిసఖేత్వయాహికఖళో
 భుంక్ష్యేతిసంపాధికతో
 భుక్త్వాతైర్విహసన్ముఖోవనభువః
 పాప్రద్యజంగానుగః
 దీప్యద్భహికణపింఛధాతుకుసుమా
 లంకారధారీముదా
 ఘోషాన్వాననివేదితాత్మమహో
 గోపాలకైస్సంస్తుతః

77

గోపీభిఃకుచకుంకుమాంకవిలస
 ద్వత్సౌస్తదాలింగితః
 వ్రత్యుద్గమ్యతతఃప్రవిశ్యభవనం
 మాత్రాకృతాఖ్యంజనః

భుక్త్యాన్నంపయ సాక దుష్టమమలం
 పితౄణామహరిః
 తల్పే శేతతప్రసూననికరే
 శాస్త్రాకథాః కీర్తయత్

78

గోపాన్నాపితమూర్తయశ్చ జననీ
 దత్తేదనాస్సదరం
 భుక్త్యా తచ్చయితాసుఖేనతుడివా
 వృత్తంపితృభ్యోవదత్
 హేమాతఃపితరద్యసంభయతః
 కృష్ణేనసంరక్షితాః
 సప్తస్సపివిదారితోదరగుహః
 తేనైవనఃపశ్యతాం

79

వివంతాసవయోగజైః ప్రతిదినం
 వత్సావనేదీక్షితా
 కృష్ణశ్చాపిబలోద్భూతాచరణతో
 గోపప్రమోదావహా
 పౌగండంతువయః క్రమేణలిలితం
 ప్రాప్తౌగవాంపాలనే
 యుక్తాతైస్సహచేరతుస్త్పూజితైః
 పూజితైః సేవ్యుషైః

80

గర్భభాసురవధః

తత్రాసీత్పరిపక్వరమ్యఫలినీ
 తాళాటవీనిజానా
 దైత్యోరాసభరూపధృత్సహచరైః
 స్తాంపాతితుల్యైస్సదా
 శ్రీదామ్నసుహృదోగిరాధనసుహృ
 ద్యగ్గణైశ్చరామోదిక

త్తామూసాదితమర్త్యభావపిత
స్వాకారభూమాహరిః

81

నామ్నాసాహసికఃపురాబలిసుతో
రూపోత్తమోదానవః
స్వర్వేశ్యాంతుతిలోత్తమాంశశధరం
యాంఠింనిరీత్యృకులః
కామీనాంచితగంధమాదనగిరా
శేమితయాతద్భవః
గభేనైకవిధంబిహానిశిచిరం
తస్యామనస్తాషదం

82

దూర్వాసాస్తుతపశ్చరఃమునివర
స్తత్రాప్యతోనాకునా
కాంచీనూపురముఖ్యభూషణరవం
తస్యానిశమ్యాల్పణం
క్రీడంతాచిపురోనిమిల్వనయనే
శ్రుద్ధోశపత్తౌతదా
తేనాసీద్దనుజఃఖరాకృతిధర
స్సాచాభవద్దానవీ

83

సోమోబాణముతానిరుద్ధగృహిణీ
వశ్చాత్స్వయోనింగతా
సోభాత్కంససహాయకృత్తరతను
స్తాశాటవీమాశ్రితః
రామస్తత్రవనేవికంపితమహా
తాలోభుజాభ్యామభీః
దివ్యామోదిఫలాన్యపాతయదధ
శ్రుత్వాఫలానాంరవం

84

ఆయాతోభిక్షుఖంబలన్యవినదా
వద్భ్యాంనిహతోర్గరిసి

ప్రత్యగ్భాంపరితశ్చరణప్రణుతతే
 ఘాయశ్చహంతుంభరః
 రామస్తన్యవదాప్రగృహ్యతరసా
 భ్రామయ్యతంపాణినా
 చైకేనాక్షిపదుర్గతానుమనురం
 తాభోపరిష్టాద్రుషా

85

తాశస్సైనపపాతకంపితశిరాః
 పాశ్వస్థితంపాతయన్
 తేనాన్యోనిహతఃపపాతవిటవీ
 తేనాపరఃపిఠః
 ఏవంతేన్యపతతదావిచలితా
 స్సర్వేపితాశద్రుమా
 స్తత్రాజన్మరుదీణఃఘోరనినదా
 స్తద్భంధప్రాదుఃఖతాః

86

సర్వావీక్ష్యఖరాకృతీదనుజనీ
 కృష్ణస్సరామేరుషా
 తాశాగ్రేఘగృహీతపశ్చిమపదాన్
 చిక్షేవలీలారసాత్
 తృప్త్యాతత్సరపుంగవానుమముచ
 స్తంతఃస్థుపుస్సాదరం
 తస్మిన్ముక్తభియస్తదాదిమునుజా
 శ్చేరుశ్చగావోవనే

87

వాత్సైవంభరదానవంసహబలః
 కృష్ణస్సగోవస్తుతః
 వేణుంనికన్వణాయప్రవిశ్యభవనం
 ప్నాతోసులిప్తస్సుఖం
 భుక్త్వాస్వాదురసాదనంసుఖతమే
 తల్నేకధాఃకీర్తయాన్

శేతేప్రాతరుపైతికాననభువం
గోపాలవక్షాఃపునః

88

యాత్యేవంసమయేకదాచిదహని
ప్రాప్తద్విసంసోగజం
కృష్ణస్తద్యమునాతటంసపశుకో
గోపాలబాహుస్సమం
వీత్వాతత్సలిలంవిషేణకలుషం
గాఘానిదాఘానికాతా
గోపాశ్చవ్యసప్రావతాభువిరదా
సర్వేహదస్యాంతికే

89

కాళీయదమనం.

తానర్వాసమజీవయత్స్వకరణాన్
కృష్ణంకటాక్షైస్సన్వితైః
తేఘ్రతాఢాయపునఃప్రతీతమనసః
ప్రాచుర్మదావిస్మయం
హంతుంతంచమనోదధేఘోషరం
దుష్టంహదాంతస్థితం
నద్యాశ్శుద్ధిమపేక్ష్యతత్తటరుహే
తిష్ఠత్కదంబేతతః

90

ఆస్ఫట్యాధభుజౌవచండసనదౌ
వేగేనతస్మిన్ప్రహరే
వృత్తౌగ్రాన్నిపసాతపశ్యతిసుహృ
ద్వర్గేముదావిస్మితే
ప్రోల్లోలాంబువిభిన్నతీరమభితో
విక్షిప్తదోష్టాతతః
కృష్ణేనాహితరుట్ఠఘణీనిరగమ
న్నీరాంతరాత్కలియః

91

దృష్ట్వాతంనవనీరదాభవపుషం
 వద్మాంఘ్రిపాణ్యాననం
 దష్ట్వామర్మసుకాళియోభుజగ్రాహ్
 క్రోధేనచాచ్ఛాదయత్
 నిశ్శేష్తంతమహీంద్రభోగవిహితం
 చాలక్ష్మ్యగోపాపుషా
 గావశ్శాపిభయాదితావిరురుదుః
 కృష్ణాహితాత్మేక్షణాః

92

తావద్వీక్ష్యతుదునిమిత్తబహుళం
 నందాదయస్స్యంప్రజం
 కృష్టంచాపివినాబలంవనగతం
 తస్యావదంశంకితాః
 సక్రీబాలగణావజాన్నిరగమన్
 ద్రష్టుంకుమారంభియా
 తస్యాఘృంబుజచిహ్నసూచితపథం
 తీరంయయుర్యామునం

93

దృష్ట్వాహీంద్రభణావృతంసవిధగై
 బాహైశ్శుచావ్యాకులైః
 గోభిస్త్యక్తతృణైఃహేదేనిపతితం
 నందాదయోదుఃఖితాః
 గోప్యశ్శాపియశోదయాసహభయం
 శోకంచయాతాముహుః
 తల్లిలాస్మరణేనమూఢితహృదః
 పేతుఃపరేతాభవ

94

తావద్వ్యాధనివిష్టనేత్రమనసా
 నందాదిగోపాధిపాన్
 కృష్ణేతద్బలవిధృదేనిపతితుం
 రామోరురోధోత్సుకాన్

ఇత్థంస్వానుగతంనిరీక్యభగవాన్
 సర్వంప్రపంచదుఃఖతం
 కారుణ్యేనమహోరగాంగనిగళా
 త్రస్తోదతిష్ఠతణాత్

95

ముక్త్యాతంఘటిరాట్తదంగధురయా
 సంపిష్టభోగశిష్టజై
 జ్వాలాలామాలిభిరుద్గతానిలనసా
 రంధ్రైరధాభ్యున్నతైః
 జిహ్వస్వాదితస్పృక్విరుద్గతవిష
 స్తంపీక్షమాణోహరిం
 తస్థానంకుపితశ్చచారపతితః
 కృష్ణస్తమాస్కండితుం

96

దృష్ట్యాతంపరితోభమంతమురగా
 ధీశఃఖగేంద్రంయథా
 బభ్రామావసరంస్వయంచమృగయా
 దష్టంయశోదానుతం
 తస్యారుహ్యఫణేమవిభ్రమణతః
 క్షీణౌజసోహీశుతుః
 కృష్ణఃప్రీతమనాననర్తబహుధా
 తద్రత్ననీరాజితః

97

కృష్ణాంఘ్రిద్వయమదానక్షరదస్మ
 క్షూరాననోహీశ్వరః
 వాంతక్ష్యోభణానహస్రవిగళ
 ద్రక్షోవిచేష్టస్తథా
 స్మృత్యాతంవరమంపురాపురుషం
 తస్యాంఘ్రివద్మద్వయం
 కాలీయశ్చరణంజగామమనసా
 సంక్షీణసర్వేంద్రియః

98

పత్నీస్త్రీస్త్రీపతింవిభిన్నశిరసం
 కృష్ణాంశ్చిసంమదకన్తేః
 దృష్ట్యాశోకయుతావికర్ణకలరీ
 నిర్వృత్త్యనూనసజః
 నత్యాతంభువిదండవత్సహనుతా
 బధ్వాంజలీస్సదరం
 భిర్ముఖపవిమోచనాయశరణం
 ప్రాప్తాహరింతుష్టువుః

99

కృష్ణస్త్రీస్త్రీసంప్రసన్నహృదయః
 కారుణ్యరత్నాకర
 స్తంతత్యాజఫణీశ్వరంసచమహా
 కష్టాద్వినిగ్మోచితః
 కృచ్ఛాల్లబ్ధమతిఃకృతాంజలిపుటా
 దీనోపరాధంస్వకం
 భూయఃప్రేమయితంప్రసాదసుముఖం
 యోహవమృత్యుత్సవా

100

హిత్యాతస్మిన్దేశ్యోధఫణిరాట్
 యోగసస్త్రధిదం
 ద్వీపంసానునగోగమద్రమణకం
 రత్నాకరాంతస్థితం
 యంత్యక్త్యామునాహదంసమగమ
 త్పక్షీశ్వరాభిదుతో
 ప్రాప్యంసాభరితావగోధవశత
 స్తస్యాపివిసాధ్యసం

101

ద్వీపేతత్రహిమాసిమాసిభుజగా
 దత్తంమనుష్యేభుజలిం
 స్వీయంనిత్యముపాపకాయంతివినతా
 పుత్రతాయభితాస్తతః

కాలీయోనసమపకాయ బలమదా

త్రేనాహతోగోషతః

పక్షేగానువిధావితోవిచకితః

ప్రాపధదంయామునః.

102

పూర్వంసాభరిణాతపోవిదధతా

పుణ్యేహదేయామునే

మత్స్యంస్తేనవిచారితోపిఖగరాట్

రుప్తస్సతానగహీత్

రుప్తస్యోశవదేతదాదిగరుడ

స్థానంవిశేచ్ఛేదధా

నష్టస్యాదితితత్తువేదనపరః

కాలీయవివాదుధీత్

103

కృష్ణాంఘ్ర్యంకవియుక్త గారుడభయే

యాతేపునఃకాలీయే

తద్దత్తాంచితగంధమాల్యవసనం

మాణిక్యభూషాయుతం

నిష్కాంతంయమునాన్రాదాత్మకలిసం

కృష్ణంనిరీత్యౌదగాత్

గోప్యోగోపగణాపితాచజననీ

ప్రీతింగతాభూయసీం

104

సూర్యేస్తంసముపాగతేధయమునా

కూలేనివాసంవర్ధూ

నాత్యంతతద్రుమాక్షుధాచనిఖలా

గోపాలకాషీడితాః

నిద్రాణానిశితానముజ్వలశిఖో

దాహగ్నిరాసేదివాన్

భీతాస్తేనవిషాదితాశ్చశరణం

కృష్ణంసరామంయయుః

105

భీతింవీక్ష్యతతఃకృపాశుహృదయ
 స్వాస్వినాంపపాతందవం
 తుష్టైస్తైరధగీయమాసమహిమా
 సంప్రావిశత్స్వంప్రజం
 గ్రీష్మర్తుస్సమభూత్తతఃకుసుమిత
 త్కౌరుద్ధతానుందరో
 గోపాస్త్రపరస్పరంవ్యరచయ
 న్నానావిహారాముదా

100

(వలంబవధః.

బిభృద్గోపతనుంప్రజంసముపశున్
 ఘోరఃప్రలంబాసురో
 హంతుంకృష్ణమవాపకృష్ణసఖతాం
 కృష్ణోనునేమేచతత్
 క్షీడాయాంవిజితస్తుయస్సజయినం
 దోర్భ్యాంపహేదిత్యమూం
 మర్యాదాంవిరచయ్యగోపతరుణాః
 క్షీడాంతదాచక్రే

107

క్షీడంతోవివిధంపనేషుతరుణా
 భాండీరసంజ్ఞంవటం
 ప్రాచస్త్రతబలీప్రలంబదనుజః
 కృష్ణేనలీలాజతః
 మత్వాదుభకారవిగ్రహంతమవహ
 త్కృష్ణాజ్ఞయైవాగ్రజం
 త్యక్త్వాచావ్యవరోహణస్థలమగా
 దూధ్వకాంవియద్వత్కనా

108

నైజంరూపమధావలంబ్యనుమహ
 ద్గచ్ఛంతమభ్రేనురం

దృష్ట్యాకించిదువేతభీరపిబలాః
 భూయస్కృతపాభిభవః
 శీషేతస్యఃపాజఘానదృఢయా
 ముష్ట్యాతతస్సోపతత్
 వాంతాస్సృజ్యభిఘోవ్యసుఘృనరవ్రా
 వజ్రహతోద్దిర్యధా

109

నాశేనాపాతకాతుకాన్సురవరా
 దైత్యస్యతస్యాదరాత్
 రామంతుష్టుపురాహవాసకమహా
 వాద్యాఃప్రసూనోన్ముచః
 భూయస్తత్రవిహారలోలహృదయే
 ష్వేపంగవాంపాలకే
 ష్వావిప్రస్త్రాణలోభితాఃపశుగణా
 దూరంమహాత్కననం

110

గోపాస్తాననిరీక్ష్మభీతహృదయా
 స్తత్పాదచిహ్నైస్త్రై
 రత్తేస్తేరపినూచితాధ్వగతయ
 స్త్రామాగణమాణాయయుః
 మాగణంచాప్యసిరీక్ష్మముంజగహనే
 భిష్టంగణంగోధనాః
 త్సుత్ర్పట్పదనభేడితాస్తతభయా
 భూయోనివృత్తావ్రజం

111

ఆరూఢోన్నతపాదపీనతదను
 స్వాఖ్యానసంశబ్దనై
 రాహుతాహరిణాకృతప్రతిరణా
 గాలానివృత్తాఃపునః

తత్తానీదభీతిః ప్రచండపవనో
 ధూతాగ్రజిహ్వోనలః
 దృష్ట్యైతం శరణం యుస్సపశ్యే
 గోపాభయార్తభృశం

112

కృష్ణస్తుస్వగిరానిమిలితదృశాం
 గోపాలకానాం మహా
 భీమందావమధాపి బత్తదనుతే
 ముక్తాపదోహషేతాః
 తైస్సౌక్యం వజ్రమాయరూపిరణయక్
 వేణుం వినుదావహః
 గోపీభిశ్చుతదావమోచనమహా
 శ్చర్యస్సమాలింగితః

113

ఏవంక్రిడతోపబాలకగర్భః
 కృష్ణైశ్చరామేముదా
 హేమంతతురభూత్కదాచిదభితః
 పుష్పన్నగాలంకృతః
 లీలాభిహృతచేతసోభగవతః
 కృష్ణస్యగోప్యస్తదా
 కామార్తాస్తమమంసతాళిలగురుం
 భర్తరమేవాఖిలాః

114

మాగ్ధేమాస్యరుణోదయేకృతహరి
 ధ్యానాస్సముత్థాయతః
 స్నాతాః పత్నీహమాచక్షయకభగవతీం
 కాత్యాయనీంగోపికాః
 కాళిందీసికతామయాం ప్రతికృతిం
 కృత్వాపతినోభవే
 తక్రష్టస్త్రీత్యభిలష్యగుప్తహృదయా
 స్సర్వాహవిష్యాశనాః

115

గోపికావస్తాపహారః

ఏకస్మిన్నుషస్మితవృహదయో
 స్త్రీరేనివేశ్యాంశుకా
 న్యంభన్యత్సుకమానసాయదుపతే
 గోప్యోవిజహర్ముదా
 తావత్తత్రసమాగతస్సఖివృతః
 కృష్ణోవహ్నిత్యాంశుకా
 న్యధ్యాయోహ్యకదంబవృక్షమతనో
 ధాన్యంతుతాసాంపురః

116

ఉత్తీర్ణాత్రసమాగతాస్సలిలతో
 వాసాంసిగృహ్స్థాధ్వమి
 త్యాకర్ణ్యమృతసేచికర్ణపుటయోః
 కృష్ణస్యగోప్యోవచః
 పాణిద్వంద్వనిగూఢగుహ్యనిలయా
 స్తిరంయుయులకజితా
 భూయస్తైభగవానువాచమధురం
 సంమోహాయమామాయయా

117

నస్నాయాద్విగతాంశుకోస్త్వితిసదా
 బ్రూతేశుతిర్యాజుషీ
 నగ్నాగ్న్యంకిలయూయమత్రచిత
 స్నానాంసముల్లంఘ్యతాం
 తత్పాపప్రశమాయమహ్యమధునా
 కృత్వాప్రణామంముదా
 గృహ్స్థాధ్వంవసనానినోయదితథా
 దాస్యమృహంనాన్యతః

118

ఏకేనావృతయోనయోధవనితా
 నేముకరేణాన్యతః

కృష్ణోప్యాహక రేణయఃకిలనఃసః
 దేకేనదండ్యస్త్వితి
 కృష్ణాపాంగవిలుప్తదైర్యహృదయా
 గోప్యకరద్వంద్వతః
 తంనత్వాధయయ్యగృహణిముదితా
 స్తేనప్రదత్తాంశుకాః

119

గోపీష్వాశయమాశ్రితాసుభగవాన్
 గాఢార్చయన్ తద్వసే
 దీవ్యన్నాత్మతృణాంచితేన హనుహృ
 ద్వగోయయాదూరతః
 క్రీడంతశ్చఫలప్రసూనపరప
 చ్ఛాయానివిష్టాస్తతః
 ప్రాఘృశ్శీతజలాంపునశ్చయమనాం
 గోపాస్తృషాపిడితాః

120

పీత్యాస్వాదుజలంప్రహృష్టహృదయా
 గాంపాయయిత్వాచతే
 శ్చుత్తామాహరిమబ్రువన్ సహజలం
 శ్చుద్భాధతేనస్సభే
 తచ్ఛాంతింభగవన్ కురుష్వర్షధితి
 త్యేతాంసుహృత్సాధనా
 మాకర్ణ్యాశ్రితకామపూరణపటు
 స్తానాహదీనావితా

121

అత్రాంగీరసనామసత్రమషలం
 విప్రోత్తమాస్తస్యతే
 గత్వాతత్రగిరామమాధాయంతతాన్
 మృష్టేదనంషడ్రసం
 వేదాస్యంతిమయిప్రణీతమసస
 స్తద్గచ్ఛతాశుప్రియా

గత్వా తేద్విజపుంగవాభిముఖతో
నత్వాథ తానూచిరే

122

వేదోత్తంసవిహారిణాపయమితః
కృష్ణేనసంచోదితాః
క్షుత్తామాస్యముపాగతాదదతసః
కృష్ణాయచాన్నంహితం
అన్నంభూరితదీయమానమమలం
సత్రస్యసాద్గుణ్యదం
యుష్మాకంవిదితంత్వీతిద్విజవరాః
కృష్ణాంఘ్రిసక్తాత్మనాం

123

శ్రుత్వాతద్విచనంద్విజాభగవతః
స్వేచ్ఛాగృహీతాత్మనః
మూఢాఃపండితనూనినోఽలమఖా
రాధ్యంపుమాంసంపరం
సందాపత్యతయాకృతానుకరణం
కృష్ణంనబుధ్వాతదా
తూష్టిమాసతతానువెత్స్యభగవ
న్న్యస్తేక్షణాఃకావకాః

124

కృష్ణస్యాంతికమాగతాఃపునరపి
ప్రోచుశ్చతచ్ఛ్రేష్ఠతం
కృష్ణోప్యాహసఖీక్షద్విజేంద్రగృహిణీ
ర్యాచధ్యమన్నంగుణి
మాంచోధాహరతాగతంసహబలం
మయ్యపి తాత్కేహితా
స్తాదాస్యంతిసుమృష్టచున్నమచితం
గోపాఃపునగచ్ఛత

125

గత్వాగోపగణాఃక్షుధాకులహృదః
విప్రేంద్రపత్న్యంతికం

మూర్ఖా తాః ప్రణిపత్వ కృష్ణవచనం
తాభ్యోపకయన్ ప్రీతిదం
కృష్ణో సాయమునా తపేన విధగే
గాశ్చరయన్న సస్థితః
ప్రాయుజ్ఞ క్షుధితో ధునాభగవత
స్తస్యైదనందీయతాం

126

గోపానాం వచనం చిశమ్యధరణీ
దేవేంద్రపత్న్యస్తతః
ప్రీత్యుత్కంఠితమానసాభగవతి
న్యస్తేక్షణాస్తత్పరాః
నానావ్యంజనమిత్రమన్నమమలం
సంగృహ్యారుఢాః ప్రియై
రవ్యుల్లంఘితసత్పథాస్సపదిత
తీరం యయ్యుర్యామునం

127

తత్రాలంకృతవిగ్రహం వనసుమ
స్రక్ బహిఃపింఛాదిమైః
కృష్ణం కృష్ణఘనప్రభం స్మితలస
ద్వక్త్రాంబుజంచీక్ష్యతాః
తస్మిన్ న్యస్తహృదో వినా న్యవిషయం
ప్రీత్యాదదుర్భజనం
తాస్తూచేభగవాన్ తదీయహృదయం

జ్ఞాత్వా గతీనాంగతిః
దేవ్యస్వాగతమద్యమౌమయి కృత
ప్రేష్టామమాభ్యంతికం
యాతాస్తత్ప్రమదందదాతినితగాం
భూయోగ్యహాగచ్ఛత
యుష్మాభిస్సహితాస్సమాపితసవా
శ్శిఖుండివ జేంద్రాశ్శివం

128

యాస్యంతిత్వరితామగంఢైశ్చరణా
స్తేనాభ్యసూరితువః

129

ఇత్యుక్తాహరిణాద్విజేంద్రవనితాః
కృచ్ఛేణతస్యాంతికా
న్నిష్క్రమాంతావనితైకకాభగవతి
స్యస్తాత్యతాకాయకా
గాఢంతంబరిరభ్యవశ్యతిజనే
ప్రాణాజహాతేతసా
సర్వాస్తామహానునీతహృదయాః
కృష్ణైనగేహంతుయః

130

భుక్త్వావిప్రవధూభిరర్చితమతి
ప్రేమాద్రతామంద్యద్రసం
గోపైస్సౌకమధాయయావ్రజభువం
సాయంపునర్కాధవః
విప్రాశ్చస్మృతకృష్ణశైభవకథా
జ్ఞాత్వాపుమాంసంపరం
తస్మిన్నస్తహృదోపి కంసభయతో
నైవావలంభానతః

131

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశశైభవేమహాకావ్యే ఉత్తరభాగే
బకాసురసంహారాదిగోపీవస్త్రాపహారాంతకథ
సంనామషష్ఠస్సర్గః



శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీ శోభనాద్రీశ వై భవే మహాకావ్యే.

ఉత్తరభాగే సప్తమస్సర్గః.

గోవర్ధనోద్ధరణఘట్టః.



ధేంద్రమా రాధయితుం వ్రవృత్తా

నిరీక్ష్యగోపాలకులావతంసా

జ్ఞాత్వాపితచ్చందమువాచశృష్టో

జానన్నివాశ్చర్యనిధిమహాత్మా

1

వితఃకిమేతత్క్రియతేభవద్భిః

ఫలంకిమస్యాపిసుఖావహంసం

తద్బుహిమహ్యంశ్రవణాదరాయ

నహ్యస్తిగోప్యంమహతాంకదాపి

2

నందస్సమాకర్ణ్యగిరంసుతస్య

ప్రత్యుత్తరంతస్యదదాప్రహృష్టః

వృష్ట్యర్థమింద్రంజలదాధినాథం

త్రిలోకపాలంతువయంయజామః

3

మేఘనియుక్తాభువిదేవరాజ్ఞా

వషణంత్యదభంజలమాత్మనీనం

తద్వధికైస్సస్యతృణదుఘాఘైః

జీవంతితిర్యక్కునుజాఃకిలామి

4

తస్మాద్వయంచేంద్రమఖరవిధాతుః
యతామహేజవనసౌఖ్యకామాః
శ్రుత్వేతివాచంజనకస్యకృష్ణః
ప్రోవాచరోషంజనయానురేశం

జంతుహికసర్వోభువికర్మవశ్యః
ప్రాప్నోతిజన్మప్రళయంచసౌఖ్యం
కర్మప్రధానంతువిధాయజ్జేవం
కశోతసర్వంజగతాంసుఖాది

6

రజస్తమస్సత్వగుణాశ్రయాజా
జ్జేవస్యసృష్టాపుపకారిణీస్యాత్
గుణైస్తదీయైనిఖిలోనిబద్ధః
కర్మానురూపంఫలమేవభుంక్తే

7

తత్రాయమింద్రోవిదధీతఃంవా
సచాపివశ్యఃప్రకృతేగుణానాం
వయంచగోరక్షణధర్మనిష్ఠా
వనాకసోవిప్రపదానురక్తాః

8

తద్భ్రహ్మగోశైలవరాహాణాయ
విధీయతామాశుమహోద్యమోవః
ఇంద్రాహాణాదైవరుపచారవగై
రారాధ్యతామధిరయంమదీయః

9

నిశమ్యతాచంవసుదేవనూనో
గర్వావనోదాయపురందరస్య
సమీరితాంతచ్ఛహితంవిదిత్వా
తద్దైవచక్రర్షిజపాఃప్రహృష్టాః

10

పుణ్యాహంవాచయిత్వాద్విజవరముఖత
స్తోషయిత్వాచతాన్స్తే

ద్విత్యాహుఃసంగవాంచసముదితహృదయా
 నూత్నభూషాంశుకాఢ్యః
 గోపాగోష్ఠశ్చగోభిస్సహగిరివభిత
 స్తత్రగోవర్ధనాఖ్యం
 గాయంతఃకృష్ణచేష్టాఃప్రణిహితబలయ
 శ్చేరురారూఢయానాః

11

కృష్ణశ్చవిసంభణసంభవాయ
 గోపాధిపానాంగిరిమూర్ధ్నితిష్ఠత్
 ఆదతదత్రంబలిమృద్ధియ్యుక్తం
 సర్వంచభక్తేషుతానుకంపః

12

పూజానిగోధాత్కుపితేనపశ్యా
 దిండ్రేణసాంపర్తకమేనువారః
 సంహృదితోపీడయదుగ్రవక్షేక
 ర్వృజంచగోగోపగణానభీష్టం

13

ఆరుహ్యైరావతవాహమింద్ర
 స్సంహృదయకాతానచరన్నభస్తః
 సస్ఫుర్జధర్మాప్రపనిపాతభీమా
 వృష్టిస్తదాభీతికరీబభూవ

14

ఆసారవృష్ట్యాధశిలాప్రపాతై
 నికాపీడితాగోపగణాన్సుభీతాః
 వదాబ్జయ్యుగ్మంశరణంసమావృః
 కృష్ణస్యమాయామనుజస్యరాజక

15

అధావల్క్వాశ్రితదుఃఖమింద్ర
 కృతంచతత్కమకముధాచికిషుకః
 ఉన్మాల్మగోవధకనశైలమేక
 కరేణజగ్రహాయధాశీలింధ్రం

16

అధాజ్ఞయాః పశ్యేజ్జేతా
స్సగోధనాః సరిగ్ద్రవ్యై
సప్తాహమూః షష్ఠిధూతశోకాః
కృష్ణేక్షణావస్తత్యషఃప్రహృష్టాః

17

సప్తాహమేకాకృతిహనుదేవే
ధరత్యగేంద్రం శితరక్షణాయ
ముధాద్యమోజిష్ఠరవారయత్తా
ఘనానభిజ్ఞాః తదియశక్తిః

18

ముక్తేధమేష్టేగ్గగ నేవజేశాః
కృష్ణజ్ఞయాః సుచరానివృత్తాః
నివేశయామాసః ధూప్రదేశం
గిరించతంనందః సుతః ప్రహృష్టాః

19

తదాంతరిక్షేన్యసదామృదంగా
భేర్యశ్చదైవైరిహతాః ప్రహృష్టాః

జగుశ్చగంధర్వపరాస్సవీణా
వృష్టిశ్చపౌష్ఠీన్యపతన్నభస్తః

20

ప్రజంప్రవిష్టేసహగోపవగే
కృష్ణైకదాచిద్రహసిప్రవీణః
సాకంసురభ్యాసురరాట్పదాబ్జే
ననామకృష్ణగ్యకృతాపరాధః

21

తుష్టావతంత్రామయితంస్వకీయం
మహాపరాధం శుతిశీర్షవాదైః
స్తవ్యస్సతస్క్రేకరుణామతానీత్
ప్రదేశకయశ్శీమదమోహదోషం

22

స్తుత్వాతతస్తంసురభిః పయోభిః
స్వీయైశ్చగాంగైస్సురదంతిధూతైః

ఇంద్రోణసాకంసనురేణకృష్ణం
సమభ్యషించద్ధృతమర్త్యభావం

23

అథాహతంతేనజగద్విధర్తా
గోవిందనామాధరదుజ్వలాత్మా
ఇంద్రశ్చక్రత్వావ్రణతింసభృత్య
స్తస్మైజగామస్వపురంసభృత్యః

24

ఇంద్రాభిషేకేవసుదేవపుత్రే
లోకావరాంనిర్వతినూప్యతప్తాః
నిర్వైరచిత్తానిఖలాశ్చభావా
భూమిప్త్యకృష్ణాఫలతీప్రకామం

25

నందఃకదాచిద్విహితోపవాసా
హరేస్తథావచితమాదవాంఘ్రిః
ప్రాతఃసశేష్యుర్యమునామవాస
స్నాతుంవివేశాపిచరీధణదేశం

26

జగ్రాహగాఢంతముదారనిశ్చ
భృత్యోసురకశ్చనపాశధర్మః
అవీక్షమాణాస్తముపాత్రశోకాః
కృష్ణంసరామంప్రజపాలితేవుః

27

వరుణలోకగమనం

అథాగతశ్శోకముదీక్ష్యతేహం
కృష్ణఃప్రచేతస్సవిధంప్రవిష్టః
దృష్ట్వాతముత్థాయవినమమూర్ధా
ప్రత్యక్షయన్నందమపామధీశః

28

త్వద్దక్షణాధీకపితరంత్యదీయ
మానీతవాసస్త్విభోతదాగః

శుంతవ్యమిత్యప్సరినాతదానీం
కృష్ణార్థిణోగోజ్జనకేనసాకం

29

వివంచితమహిమానమైశం
స్వంవీక్ష్యోపైర్వసుదేవసూనుః
సంప్రార్థితోవిస్మితమానసైస్సం
సందర్శయామాసపదంప్రధానం

30

కృష్ణఃకదాచిచ్ఛరదిశసన్న
క్యోశోన్నల్లసద్యామునసైకతాంతః
స్థితోముఖాంభోరుహపూరితశ్రీ
వేణుజగౌదూరవిసారి నాదం

31

రాసక్రీడాఘట్టః.

శ్రుత్వాతద్గీతశబ్దంశ్రుతిమధురతరం
గోపికాఘోషసంస్థాః
హిత్యాతాస్తాఃక్రియాసాన్వయపతిగురుతనయై
ర్వారితాసా విలంభ్య
ప్రాప్తాస్తద్యామునేయంపునమతిమనో
జన్మలీలంసవేణుం
వృష్ట్యాకృష్ణంప్రమోదప్రశిధిలహృదయా
స్సస్వజాగాఢబంధం

32

తాసాంప్రేమాత్మగాఢందృఢతరమతులం
జ్ఞాతుకామఃకుమారః
సాధ్వినాంధగ్మమాసాంపతిగురుతనయా
ద్యౌశ్రయంజ్ఞాపయిత్వా
బంధునాంస్సర్వథాత్వేంత్యయిగతహృదయా
స్త్యైక్తకేహవయంభోః

పాప్తా స్వత్సన్నిధానంతవిపదశరణా
స్త్రాతమహోఽధ్యనాథ

33

ఇత్యేవంజ్ఞాపితాథఃప్రముదితహృదయో
వానుదేవస్త్రియామాం
గోపిస్తాస్సైకతాంతర్వ్యరమయతతదా
రాసలీలావిధానైః
సర్వాస్తద్దాత్రసంగాహితపులకయుతా
గోపికాస్సర్వరాత్రం
క్రీడంతోమన్యమానానిమిషమివజగుః
కృష్ణలీలానికామం

34

తాసాంప్రేమాతిగాఢంప్రజపతితనయో
వీక్ష్యతత్సత్కృతకామ
స్సద్యోంతర్ధానమాపత్పులినతలగతో
వీక్షమాణశ్చతాభిః
తాస్తత్రాన్వేషమాణాఃప్రియమధవివినే
యామునేనందసూనుం
విభ్రాంతాఃకృష్ణచేష్టావిలులితహృదయా
శ్చేరురున్మత్తుల్యాః

35

వనాద్యనంతాఃపరితోభ్రమంత్యః
ప్రప్రచ్ఛరన్దిద్రుమవీరుదాదీన్
దృష్టప్రియోనఃకన్వసునందసూనుః
యుష్మాభిరథావదతేతిదీనాః

36

అధాప్యదృష్టప్రియదశకానాస్తాః
తచ్ఛేషితానుక్రియయావనాంతే
మనోవిధక్తుంకృతశేముషీకాః
లీలాస్తదీయాహ్యనుచక్రరితం

37

కావ్యస్వకాశీకర్తృలపూతనాత్వం
అన్యపిబత్తస్సనజంచకాచిత్
కృష్ణానుకారేణతదైవచాన్య
కాలీయభావాతముపాహమూర్ధ్నా

38

కృష్ణస్వలీలానిఖిలాభితవ
గోప్యోనుకారేణనిదర్శయంత్యః
వనాంతరీకస్యపదాంకితాని
దృష్ట్వావిలేపుర్విరహాశికాత్

39

గోప్యాశ్చకన్యాశ్చిదుదారపాద
చిహ్ననుబృత్తంపదయోఽప్రియస్య
చిహ్ననివత్రాంకుశపద్మరేఖా
విభాషితాన్యైత్యువిలేపురారౌః

40

ఊచుర్విధస్తావిరపేణవత్స
ర్విభ్రాంతచిత్తాశ్చరితేనచాస్య
అవహానుధన్యాకిలయాముపాహ
విహాయసంప్రేమరసేననాధః

41

ధన్యాకిలేమాత్రమపీశ్యచుష్మే
రలంకృతాయాయదువల్లభేన
సత్వంబలైషాభగవంతమస్య
భవేచకాయామాసతదేతదాప్తం

42

ఏవంకృష్ణవదాంకితానివిపినే
ఏత్వాధ్వనాతేనతాః
గత్వాతతనిరీక్ష్యగోపతనయాం
కాంచిత్త్రుణ్ణేపాకులాం
త్యక్తానంబదనూభవేనచపతే
నానాంనుగేనాతురాః

గాయంత్యఃకిలతద్గుణాకృతివచో
లీలావ్యనై మునికళాం

43

గోపికాగీతాప్రారంభః

తమస్యపారేవితతే వనాంతా
న్నివృత్త్యగోప్యఃపులినంపునశ్చ
సంప్రాప్యసంస్మృత్యచతస్యలీలా
తదాగమోత్కాజగురేకభావాః

44

జయతిజయతిఘోషోజన్మనాతేనితాంతం
శ్రయతఇహచదేవీతేనపాయిన్యధీశ
దయితవిసనమధ్యేత్వద్వియోగాప్తశోకా
వయమిహవిచరామఃప్రేమతోవిక్షయాస్మాక్

45

నిజర్థావివక్షా

శరదివికసదంభోజన్మగభోకావమిశ్ర
నయనయుగళదూరాఃకుర్వతోనఃఫలంతే
ఃమిహసముపలబ్ధింనాధకిం క్లేషభూయో
వధఇతినిగదామఃపశ్యనస్తత్కటాక్షైః

46

విషజలఫణిరక్షోపై ద్యుతోద్వాతమఖ్యా
తతవిపదురుబంధాన్మోచితాఃప్రాణనాథ
వయమిహభవతాపై పుత్రమత్యాదిబంధూః
అపిసపదివిహాయత్వత్పదాజ్జంప్రవన్నాః

47

అయినిఖిలజనానామంతరాత్మాభవాన్నో
హృదయనయనహరీయాచితోవిశ్వకర్తృ
సకలభువనరక్షాకృద్యదూనాంకులేస్మిన్
సఖిపగతజన్మాపాహినోపాంగభంగైః

48

భవజలనిధితారోపాయమంఘ్రిద్వయంతే
శరణముపగతానాందశీతాన్ధీతిముద్రం
కరసరసిజమస్మన్మూర్ధికలక్ష్మీకరాగ్ర
గ్రహణరచితచిహ్నంఘాపయోపాయనంసః

49

ప్రజపయవతినూనధ్వంసదక్షస్మితంతే
వదనసరసిజంనోదశ్శయకశీతానాం
వినతజనశరణ్యంత్యత్ప్రదాంభోరుహంసః
కురుకుచక్రతపీతంనాథసాధారణంసః

50

మధుమధురగిరానస్సొత్వయకాంతదీనాః
అధరమధురసఃచాప్యాయితంపాయయంశ్చ
స్మితలసితకటాక్షైఃప్రేమగర్భోపచారై
ర్విరహజనితతాపంమరయాస్మాకమీశ

51

భవజలనిధితప్తజీవనంతేపదానం
కవిభిరుపనిబద్ధంగద్యతఃపద్యతశ్చ
నిఖిలభువనగీతంకీర్తయంతోనిశంయే
ననునహిబతతేమాంకల్మషంప్రాణనాథ

52

తవవిరహజతాపాత్నాథనోల్పాపికాలః
యుగశతమివగచ్ఛత్యప్యదృష్టాపదానాం
కుటిలచికురరమృంత్యన్మృఖాంభోరుహంసః
నయనమధుకరాణాంప్రీతిదంనాథకుర్యాః

53

ఇతివివిధముదారంకృష్టదివ్యాపదానం
మధురమనుగిదంత్యఃకాతుకోద్విగ్నచిత్తాః
రురుధురపరిలంఘాత్తస్యగోప్యోనితాంతం
పులినభువితటిన్యాసంగతాపైమిధస్తాః

54

తత్రావిరాసభగవాన్మృతశోభిరమృ
త్కృరవిందపరిలంబ్యలకాభికాంతః

స్వాశ్లేషలోఽపవధూముఖపీఠమాన
దివ్యాంగకాంతిలహరిజగతామధిః

55

తద్దశనాగతమహాప్రమదాబ్ధిమగ్నా
గోప్యోతివిస్మృతవియోగశుచస్తదానీం
ఆలింగితాయదుభువాకుచకుంకుమాంకైః
వక్షస్తదీయ్యముసుసంపిదధుర్విసాదాత్

56

ప్రేమాతిరేకాదధలోకనాథ
స్తాభిర్వితేనేసహరాసలీలామ్
సర్వాస్సమీపస్థమమంస్యతస్వం
యథాతథైవాశ్రితనేకరూపః

57

ఇత్యం

అంగనాయుగళమధ్యసంస్థిత
స్తత్రరాసమతనోత్సమాధవః
యత్రసర్వవనితాఆపిప్రియం
స్వాంతికస్థితమమంస్యతేశ్వరం

58

తక్ష్మాడితంద్రప్టుఃసంతమధ్యే
దేవ్యస్థితాఃకామహతానిదధ్యుః
తారాధిపశ్చాపినువిస్మితాత్మా
గతింవిసస్మారనిజాంసతారః

59

క్రీడాశ్రమాకులపరిపుత్రమర్మబిందు
విద్యోతితానిపనితాముఖపంకజాని
పాణ్యబ్జతఃపరిమృజన్మృదుశీతలేన
భూయోవిహారరసికోముదమాతతాన

60

తాసామధశ్రమమహాహితుమంబుజాక్ష
తాభిస్సహజనివితేశవిహర్తుకామః

ప్ర్యామస్థితై రనిమిషే ససముదీత్యమాణ
ససమ్యగ్వివోదమతనోత్సలి లేతటిన్యాః

61

ఉత్తీర్యత స్మాదధనందనూను
గోపీభిరున్మస్తక కామితాభిః
ఆవిశ్యరమ్యాణివనానికృష్ణో
రేమేయధేభఃకిలవాశితాభిః

62

విహృత్యసర్వంరజనీమథైవం
గోప్యోయాయుస్వానిగృహణిసర్వాః
తాసాన్స్వంతికస్థాఃకిలమన్యమానా
గోపానకుప్యంతిచకృష్ణభగ్నాః

63

వ్రస్తాప్యకృష్ణోపిచతాముహూర్తే
బ్రాహ్మైస్త్వయంచాప్యగమన్నిశాంతం
ఆవిశ్యగోహస్యపి కృష్ణచేష్టాః
పునఃపునఃసస్మరుదుర్ధతాశాః

64

అథోత్సవేభూతపతేఃకదాచిత్
గోపాయయఃకాననమంబికాయాః
నందస్ససూనుస్సహతైశ్చతత్ర
గత్వాంబికారాధనమాతతాన

65

రాత్రౌశయానంజగృహేభుజంగో
నందంహకాత్మశ్చనభీమరూపః
చక్రందనందోదదహుశ్చగోపా
స్సమాగతాన్తంజ్వలదుల్కుకాగ్నేః

66

తథాపినాముంచదహిస్తునందం
కృష్ణస్తతశ్శంవదతోజఘాన
ఉత్సృష్టనాగాకృతిరాహవృష్టః
కృష్ణైనవృత్తాంతమధస్వక్తియం

67

సుదర్శనాభ్యోహముదగ్రమానో
విద్వాధరఃకశ్చనకామచారీ
దృష్ట్వామునీనంగిరసోవిరూపాన్
జహాసరూపేణనిరూఢమానః

68

అథాపమానాత్కుపితామునీంద్రా
శ్శావందదుర్మహ్యముదారబౌధాః
తతోవిరూపామగమంతయోనిం
త్వదంఘ్రిసంస్పృశకనిమిత్తభూతాం

69

నిముక్తశాపస్తవపారపద్మ
సంపకకతోలోకపతేమహాత్మక
అనుజ్ఞయాతేనిజమేవలోక
మిచ్ఛామిగంతుంకరుణాసముద్ర

70

తథేతిచోక్తోయదునందనేన
సుదశకనస్తంప్రణిపత్యమూర్ధ్నాన్
జగామలోకంస్వకమృద్ధియుక్తం
గోవాస్తమద్వీక్ష్యతువిస్మితాస్తే

71

సమాపితేతత్రమహాంబికాయా
వనాత్సగోపాలగణాయదూనాం
పతిర్స్వజంప్రాప్యనిజంపురేవ
రేమేగుణైరంతతస్వర్వలోకః

72

తతఃకదాచిద్విపినేసుపుష్పితే
నిశాముఖేప్రొడితతారకాకులే
హరిశ్చరామస్సహగోపబాలకై
ర్విజహతుస్త్రీజనమధ్యసంస్థితౌ

73

అగాఢతాంతత్రచవేణునాతౌ
సమస్తభూతశ్రుతిమోదకారి

గోప్యస్తథాతచ్ఛ్రవణోత్థమూఛాః
విదుషానై జంవపురావిలాసాః

74

తత్రాగతఃకశ్యపశంఖచూడ
నామాకుబేరానుచరస్సమేత్య
వధూజనంతండిశిచోత్తరాయాం
విస్కాసయూమాసతయోస్సమక్షం

75

విశ్రాంతస్తస్యవధూజనస్య
నిశమ్యరావంయదువంశవీరౌ
ఉదీర్యమాభే రితిసాలహస్తౌ
తమద్యతౌహంతుముదారవీర్యా

76

అనుద్రుతౌతాపథవీక్ష్యయజ్ఞో
భీతోవిస్పృఖ్యద్రవదంగనాస్తాః
తమన్యధాపద్యదువంశవీరో
రామస్తురక్షన్నబలావ్యతిస్థే

77

అథావిదూరేథనరానుగేన
సమేత్యకృష్ణావినిహత్యముష్ట్య
తన్ముద్నితత్రస్థమణింగృహీత్వా
దదేశరామాయవధూసమక్షం

78

ఏవంనికానుహరిణానియతంచరంత్యో
గోప్యోదివావ్రజతిపశ్యవనాయకృష్ణే
రమ్యంవనంవిరహావేదనయాకులాస్తా
స్మృత్వాతదీయచరిత నిదినానినిన్యః

79

స్పృష్టస్థితోవనతలేపరితఃపశూన్ స్వా
సంచారయాకునుమబహావిభూషితాంగః
వేణుస్యనేనసకలశ్రుతిమోదనేన
గోపీమనాంసిలుళితాన్యకరోన్నితాంతం

80

వృషభానురవధః

తత్రాగతోవృషభరూపధరఃకదాచిత్
దైత్యోమహావపురుద్గకకుర్విషాణం
తంవీక్ష్యదుద్రువురపారభియాచగామ్రా
గోపాశ్చకృష్ణమగమశరణంనుభీతాః

81

స్వానాంభయంసమవలోక్యయదూర్వభోధ
తస్యాభ్యుపేత్యసమరాయతమాజాహావ
ఉత్పచ్ఛశృంగతలదారితమేనురాజి
సోస్యద్రవద్వదువతింఖురభగ్నభూమిః

82

తమగ్రవిన్యస్తవిషాణయుగ్మం
సమావతంతంసముదీక్ష్యశౌరిః
పదాన్యథాప్తాదశబద్ధశృంగః
పశ్చాదపానపకాయద్దశిరూపం

83

గృహీతశృంగంవినిపాత్యభూమా
పదాసమాక్రమ్యచనిష్ఠిషీడ
యథార్ద్రవస్త్రంత్యధతద్విషాణ
ముత్తశ్శతం కేనజఘానరుష్టః

84

తస్మిన్మహాతేవృషభరూపధరేనురేతు
గోష్ఠంసమస్తమభవన్ముదితంవిశోకం
కృష్ణశ్చతత్రసభాభిససహితస్సభభి
లీకలాభిరాస్తగమయకడివసానరామః

85

ఏవంగోపీభీశఃకృతవివిధరతిః
ప్రీణయాతానితాంతం
త్యక్త్వాతావైకదాచిత్ భువిసకలవనో
ద్యానగిర్యగ్రచారీ

రాధాంకృత్యాసహాయాంవివిధసుమధలౌ

ద్యానగర్భేషుతస్యాః

ప్రీతింకుర్వన్ విజ్రహేవివిధరసయుతం

నందయానుజ్ఞకామం

86

రాధాసహాయోధహరికిదాచిత్

ప్రచాప్తోతిమ్మంమలయాచలేంద్రం

తత్రస్థితంధ్యానవరంవటస్య

మూలేవసంతంమునిమన్యపశ్యత్

87

సర్వాంగవక్రస్సతమైత్యుచాప్తా

వక్రకాభిధానోమునిరంబుజాక్షం

సంత్యక్తియోగఃప్రణతిస్తదైవ

తత్యాజదేహంచరణోపకంఠే

88

అసప్తతాళంవపుషస్తదీయా

దూర్ధ్వకాంవినిగత్యమహత్సుతేజః

అధఃపతిత్వాచపునఃపరీత్య

కృష్ణంతదంఘ్రిర్విలయంబగామ

89

అష్టాంగవక్రచరిత్ర.

రాధాధకృష్ణంప్రవచ్ఛమునివై భవవిస్మితా

శోయమత్రముసిశ్శీర్మకస్థితస్తవత్పదసేవకః

90

ప్రచేతసోధాత్మతనూభవస్య

పుత్రోసితోనామమునిబంధూవ

కృత్వాతపఃపుత్రకృతేనదీర్ఘం

అలభ్యపుత్రస్సుభృశంవిషణ్ణః

91

సత్యక్తురామోవపురంతరిక్ష

వాణ్యానిరుద్ధోపితన్నివృత్తః

తత్ప్రేరణాదేవతదాశివస్య
లోకంయయాతత్కరుణోపకాంక్షి

92

తహప్రసన్నేనమహేశ్వరేణ
మనుంత్యదీయంసమవాప్యదత్తం
ద్వ్యష్టాక్షరంతేనభవత్ప్రసాదం
సంపాద్యతేభేహితనూజమగ్న్యం

93

సదేవలోనామమునిస్సుయాజ
మహీభృతఃప్రాప్యసతీంతనూజాం
తయాసహనేకవిహారిదేశే
వ్యనేకధాసంవిజహారదేవి

94

కదాచిదజ్ఞానతగుంధమాదనే
తయాసహాయంవిహరన్ముదామునిః
విరక్తచిత్తోనిశితాంవిహాయై
తపోవిధాతుంగతిర్వాగిరేగుహం

95

వహ్నిచతస్యవిరహాకులమానసాసా
తత్యాజదేహముపలబ్ధమతిర్వినిద్రా
సోవ్యధిగహ్వరనిశానవినిశ్చితాత్మా
మత్పదపద్మశరణోపితతానయోగం

96

రంభాతదాగత్యగురోపదేశా
త్తంకామయామాససురమ్యకాయం
తాందేవగోధర్మపరోమునీందో
న్యపేధదూరీకృతసత్ప్రచారః

97

సోద్దిష్టరోధాగతరోషవశ్యా
రంభాశస్త్రంమునిమూత్తసత్త్వం

యథాహిమో హిన్యశపద్విరించి
పురాత్యకామోపనిరోధహేతుం

98

సోష్టాంగశక్రోసితదేహవణోఽ
విభ్రష్టతేజావిగతప్రభావః
శాపేనతస్యావిమనామునీంద్రో
మత్పాదయుగ్మంహృదినోదదశః

99

మయాధసాంత్యైర్వ్యవసీతశోకః
పునశ్చతేవేతవసాపరేణ
మయాద్యదేవ్యాశ్రితవత్సరేన
విమోచితోయంవిషమాద్దురంతాత్
సంసారసింధోమఘభక్తవర్యో
మత్పాదపద్మాంతికమాజగామ

100

విరించేమోహినీశాపః.

అథాహవృష్టోవసుదేవనూను
స్సరాధయాశాపమజస్యరాజః
యైనాత్రణోకేకమలాసనోయం
నపూజ్యతేనద్భిరుచారశీలైః

101

మన్వంతరేనైవతనామ్నిరాజా
సుచందనామాఖిలధర్మవేత్తా
మనోస్తనూజఃకిలరైవరస్య
తపాచరచ్ఛ్రీశవదాభిలాషః

102

తపశ్చరంతంమలయాద్రిదర్శ్యా
వల్కీకసంఘన్నముదగ్రజేషం
నిర్మాంసచర్మాణముదీక్ష్యవేధా
కృపావళస్తన్నికటంజగామ

103

కమండలుస్థేనజశేనవేద
మంత్రానుసంధానపవిత్రతేన
సంప్రేక్ష్యవాల్మీకమథోత్థితంతం
ప్రణమ్యమూర్ధ్నానృపమాహవెభాః

104

తుష్టహమాసగన్తపవర్యతుభ్యం
తపఃఫలందాతుముపాగతోద్య
వరంవృణేష్యాభిమతంమహాత్మా
యత్కామ్యయాఘోరతపోహ్యకాషీః

105

తతస్సుచంద్రఃపరితుష్టచేతా
విజ్ఞాపయామాసవిధింవరాధకం
సదాహరేపాదసరోజయగ్నే
భక్తిమమస్యాదితిదాన్యపూర్వం

106

తథేతివేదోవచనేసమాప్తై
విమానమారుహ్యసురోపసీతం
గతస్సుచంద్రోన్మృషతివరంత
ద్విష్ణుఃపదంపాప్యైతుతోషఘాయః

107

తస్యాశ్రమాత్స్వంభవనంప్రయాంతం
మధ్యేపదవ్యంద్రుహిణంసమీక్ష్య
మోహస్యభిఖ్యాసురవారయోషా
కామాంధచిత్రాపితరంస్వకీయం

108

యయాచభోగంప్రవిశాయలజ్ఞం
విదశకాయంతీబహుశోవిలాసా
తతోనిషిద్ధాసురపుంగవేన
కామాతురాదుఃఖపరాచచార

109

రంభోపదేశాదధమీనకేతు
మారాధ్యకృత్వాసమధుంసహాయం

తమేవ మోహిన్యజసన్నిధానం
గత్వాపునస్తంచకమేరతాయ

110

విధిశ్చచిత్తే వినివేశ్యభక్త్యా
పాదారవిందేవరమస్యపుంసః
చచాలభక్త్యాన్నచకించిదేతాం
స్యషేధదద్యైశ్చారవనైర్దృఢాత్మా

111

తదావిధిః కామవిదీపకాని
దృష్టానిమిత్తానిమధుంచమారం
చుకోవతంచాత్మభువంశశావ
వద్ధాంగయష్టిభావితేతిశీఘ్రం

112

కాపేనభిన్నసమధామనోజే
తదేవయాతేసురవారయోషా
భూయోపిభూయోరతిమాచకాంక్షే
కామాదికతాపద్యజముత్కంఠా

113

తథాపివేధానచచాలభక్త్యాత్
అధాశవత్తుంకుపితాసురస్త్రీ
యస్మాన్నకామంవ్యతనోర్మమాద్య
తత్తంసపూజాంహిలభస్వలోకే

114

శప్త్యేతితస్యాంస్వరలింగతాయాం
శాపాదికతాపద్యభవస్సవ్యుత్తైః
సనందనాద్యైః పరమషివైర్వై
స్సంచోడితోధామజగామవిష్టోః

115

వ్రణమ్యదేవంసరసీరుహక్షం
మమైవమూర్త్యంతరమాదిదేవం
రహస్యవాదీద్విమనాస్సవ్యకాపం
హిరణ్యగభాః మలాసఖాయ

116

సంబోధ్యధర్మంబహుళోవిరించి
స్వయంసమేతావనితాకదాచిత్
త్యాజ్యానచేత్యాదిమాత్తసారం
తంసాంత్యయామాసవిధింశుచార్తం

117

స్వామ్యాజ్ఞయాత్రతవసకవిరించి
స్త్రతాగతానండఃకీవిరించీక
దళాననంచాపిశతాస్యయుక్తం
సహస్రవక్త్రంబతధాహ్యనేకాక

118

నీరీత్యతేష్వల్పతరాంస్యకీయాం
శక్తింవినిశ్చిత్యవిసిస్కయేసః
తేచాభివంద్యాంఘ్రియుగంవిభోస్త
త్రేనానుశిష్టాస్వపదాన్యవాపుః

119

అధాగతస్తత్రవృషాధిరూఢః
జటావనోద్దీప్తసుధాంశురేఖః
ఉమావతిర్మత్స్వదభక్తిన్రమః
జగౌగుణాన్మృకమలేవిపంచ్యా

120

తదావిరించిర్మమశాసనేన
గంగాజలేధూజకటిశీషకమధ్యాత్
సర్వత్రపూజేపరమేపవిత్రే
స్నాత్యావిముక్తింగతవాహిశాపాత్

121

పురావిధాతాసనకాదిపుత్రై
స్సతాంభస్సప్తార్చినామధేయాం
తదీయరూపాభినివిష్టచేతా
రంతుంతయాసాకమియేషమూఢః

122

పితౌగృహీతానురతాయభీతా
రతిర్యయావగజసన్నిధానం

అనుద్రుతస్తాంవిధిరైశ్యపుత్రాన్
విబోధితస్సై శ్రుపయామలోభాత్

123

బుద్ధ్యావినిధాన్ర్యవిధేయతత్వం
పాపానుగంస్వంవిజహాశరీరం
రతిశ్చనాశంజనకస్యదృష్ట్యా
తత్యాజదేహంవిరహేణఘ్నా

124

పితుభాగిన్యాశ్చవియోగతస్తే
స్సనందనాద్యైస్సనయైర్విరించః
సంప్రాధితోహంశరణంశితానా
మజీవయంతౌచపునఃప్రసాదాత్

125

అధోర్థితోబోకపతిర్విరించి
ర్విజ్ఞానవిజ్ఞాతపరాపరాధాః
తదాదిపై రాగ్యనిధివిరేజే
వ్యక్తేషుసాక్షాద్విషయేషుధీరః

126

తాదృద్విరక్తేరపిమోహీనీంతాం
తత్యాజథాతాస్వయమాగతాంచ
అండాధిపత్యేనచతస్యగర్వః
విజ్ఞానవదృధ్యాచబభూవభూయాన్

127

మద్దేహరోష్ణాంగణనాపియత్స్యత్
అధాపినైషాంగణనావిధీనాం
స్వోత్కృష్టవిజ్ఞాననిధీవిధాత్యాన్
శహస్రవక్త్రప్రముఖాననేకాన్

128

ప్రదక్షయిత్వాచతురాసనస్య
గర్వస్యభంగోవిహితోమయాసీత్
సరస్వతీతీరియజశ్చతస్య
వై రాగ్యభంగశ్చకృతోహిదేవి

129

రుద్రగర్వభంగః.

ఏవంత్రినేత్రస్సచగర్వభంగః

కృత్తోమయాతత్కథయామిరాధే

తద్దే వసూర్యస్యధనంజయస్య

గౌర్యావిధోశ్చాపివదామిదేవి

130

శంభుయోగైష్టప్తిసహస్రసంఖ్యై

రారాధ్యమాంతేనచమత్ప్రసాదాత్

సర్వామరాధిక్యమవాప్యతేన

సర్వాభివంద్యోభవదుత్తగర్వః

181

ప్రయాభిధానశ్శకు నెస్తనూజః

దైత్యఃకదాచిద్దిశింస్వమానైః

క్షేత్రేతుకేదారపదేనమచక్య

వవ్రేవరంస్వాభిమతంచురాపం

182

యన్మస్తకేపాణిమహానిదధ్యాం

సభస్మయాపాభవితేతిమూఢః

తథేతివోక్తంశితపక్షపాతాత్

శివేనతత్రాభిమతించినాపి

183

పరీక్షితుంతంతువరంతదైవ

శిషేకశివస్యైవకరినిధాతుం

ఇయేషదైత్యస్తదనుత్రిణేత్రః

భయాత్ప్రదుదావశరణ్యకామః

184

తమన్వధావద్దితిజోపిదేవం

సచాగతస్త్రాణపరోమదీయం

వైకుంఠగౌకంసనకాదిసేవ్యం

యత్రస్థితోహంశితరక్షణాధీ

185

తథావిషణ్ణంబితిజోపసృష్టం
దృష్ట్వాగిరీశంబితిజంచదేవి
దండోపవీతాజినచిహ్నదీప్తం
మాయావటుత్వంపరిగృహ్యదూరాత్

136

నత్యగ్ధతోహంకుశపూతపాణి
స్తమాశిషావధానాయమాశరేంద్రం
సాంత్యేనసృష్టస్సమవాచసాపి
ప్రయోజనంస్వాగమనస్యదేవి

137

శ్రుత్వావచస్తస్యపునస్తమాహ
విమోదయగీర్భిరహంతదానీం
దక్షస్యశాంతిక్రిలయఃపిశాచ
శృద్ధాకథంతద్వచనేనురేంద్ర

138

యదిప్రమాణంతవతస్యవాక్యం
కథంవిషణ్ణాసిపరీక్షితంతత్
కరంనిధేహిస్వశిరస్యదాత
న్నిధ్యేతిదైత్యేంద్రతన్ముటంస్యాత్

139

ఇత్థంప్రకారైర్మధురైర్వచోభిః
విమోహితోదైత్యవరస్వమూర్ధ్ని
కరంనిచిక్షేపతదావిసజ్జో
భస్మాకృతిత్వంసమవాపరాధే

140

తతోవిగర్వోప్యసనేముక్త
స్తుష్టావమాంభూతపతిప్రహృష్టః
అన్యాయతద్గర్వవినాశగాఢాం
వదామిరాధేశ్యణసావధానా

141

పురాతుహంతుంత్రిపురంప్రయాతో
దత్తంమయాశూలవరంవిహాయ

శంభుస్వస్వశక్తింపరమాంవిజానన్
చకారయద్ధందితిజైరపారం

142

తదాత్రినేత్రేణహతస్సురారి
శ్మరైర్విసంజ్ఞస్సరథఃపపాత
సంజ్ఞాంపునఃపాప్యమృడంరథస్థం
నిపాతయామాసరథేనసాకం

143

కృతప్రతీకారవిముగ్ధచిత్తే
తస్మిన్విచేష్టేపతితేగిరీశే
కృపావళోహంవృషరూపధారీ
శృంగద్వయేతస్యరథంనిధాయ

144

ఉత్థాప్యతంచాపితధావిసంజ్ఞం
శూలంసమాదాయకరేదదంతం
తతస్సశూలేనజఘానశత్రుం
మయైవదత్తైనపురాపురారిః

145

ఎవంతుభగ్నోగిరిశస్యగర్వః
యైనావృతోమామపివేదనేశం
యోయోభిమానీస్యబలేనదేవి
భగ్నోభవేదేవమిహైవలోకే

146

శ్రుత్వేతివాణీంవసుదేవనూనోః
రాధాపునఃపాపపతింసురేశం
శివస్యభస్మాస్థితృతేర్నిమిత్తం
పంచాస్యతాదిగ్వసనత్వహేతుం

147

శంభుపురాపప్తిసహస్రసంఖ్యై
రారాధ్యమాందేవియైగైఃప్రసన్నం
మాంస్తోతుమాస్యేననచైకకేన
తృప్తశ్చతుర్వక్త్రమకథేతాంతః

148

తదాప్రసారాన్మమతస్యథావ
విదోభవ౯పంచముఖానిశంభోః
ఏకైకశోక్తిత్రయదీపితాని
దేవ్యచ్యతేపంచముఖస్తతోయం

149

సతీయదానవృతసుస్వపత్నీ
దాతూయణీతేనహరోదధార
తదంగభస్మాపితదస్థిమాలాం
తత్ప్రేమతస్తక్తసుగంధమాల్యం

150

వైయోఘ్రిమస్యాజనమిష్టమాసీత్
యోగానుకూల్యేనసలేందుమాళేః
శృణానమాసీదపినిజనత్వా
ద్వాసాహమాన్నసమదంగదృష్టేః

151

భీతాన్సుపణాఽద్విహగాధిరాజాత్
నాగాగిరీశంశరణంప్రపన్నాః
దత్తైతతస్తానిపభూషణాని
దత్వాభయంకారుణిశోనితాంగే

152

సతీవియోగేనవిషణ్ణచిత్తః
భ్రమ౯జగత్యాంగిరిశోనితాంతం
రుద౯పపాతప్రణయేనసిద్ధి
క్షేత్రేతతోమత్ప్రతిభోధితోభూత్

153

జ్ఞానాసినామాత్ప్రహితేనశోక
తరుంతదోచ్చిద్యమయివణీయ
భక్తింపరాండేవిమదీయభక్తో
స్తామేవవత్నింజగృహేన్యరూపాం

154

భక్తోత్తమస్యాపిమహూద్యశంభోః
ఉచ్ఛిష్టమాసీదవవిత్రభూతం
శాపెనగౌర్యాతదిదంవదామి
రాధేనమాకణ్ణయసావిధానా

155

సనత్కుమారస్తుపురామహాషిః
వైకుంఠలోకంసమవాప్యతత్ర
సంసేవ్యభక్త్యామమపాదయగ్మం
తుష్టాపమాంభక్తివిసమమూర్ధా

156

మహాభక్తశిష్టంసమవాప్యభక్తం
భుక్త్యాస్వయంతత్రచశిష్టమృం
దదాస్వయంబంధుజనాయతుష్టః
ప్రసాదమాహుత్కమధోద్భూతానః

157

శివస్తుశిష్టంమమదేవిసిద్ధి
క్షేత్రేప్రసాదంసమవాప్యభక్త్యై
జగ్రాహతుష్టస్వయమేవపశ్చాత్
ననర్తగాయకమమదివ్యకీర్తిం

158

భుక్తంకుమారాత్ ఆధమత్రప్రసాదం
శ్రుత్వాభవాసిత్రిజగత్సుపూతం
స్వానాదదాద్రోషయతాశళాప
దుష్టంశిష్రౌచ్ఛిష్టమభోజ్యభూతం

159

సంక్లాఘితాహైమవతిశివేన
ప్రసన్నచిత్రాధబభూవతస్మై
స్నాత్వావిపక్వాన్నమథాపకయిత్వా
మహ్యంప్రహృష్టాసథవాన్వభుజ్యై

160

అతోపవిత్రంశివభుక్తశిష్ట
మదంనుయేతేశ్వసుజన్మభాజః

మదీయముచ్చిష్టమనన్యుమా ర్యై
సంప్రాధ్యక్ తేపుణ్యవశేనస్వైః

161

శివప్రసాదంచమమప్రసాద
మిశ్రణచపూతంభవతీతిగోరీ
ఉవాచభర్తాబహుశన్తుతానా
తథేవకేచిత్ ప్రచరంతి దేవి

162

ఇత్యాదికృష్టైశ్శివగర్వభంగ
కథాముదీర్యాధగిరీంద్రపుత్రైః
పురందరస్యాపిచగర్వభంగ
వృత్తాంతమూచేనధితంత్రితోక్త్యాం

163

గోరీస్యసాందర్యకృతాభిమానా
వతింపృణానాభవమేవతుల్యం
విధాయమారంసమధుంసహాయం
తపోవశేపర్యచరత్తమీశం

164

దృష్ట్వావకాశంగిరిశస్యమారః
ప్రసూనబాణంప్రముమోచతస్మిన్
దగ్ధస్తతోరోషయుతేనకామ
శ్శివేనగర్వశ్చహతోద్రిజాయాః

165

పురందరస్వాజ్ఞాతపుణ్యసిద్ధం
ప్రాప్యత్రితోకేవిభుతాంమదాంధః
గురోరవాప్యాంగిరిసాచ్చసిద్ధ
మంత్రంసగర్వఃప్రకృతింవవంచ

166

తస్యాశ్చకౌశేనవిమూఢచిత్తః
గృహగతంజిష్ఠరథావసూన్య
బృహస్పతింతేనచదత్తశాపః
వినష్టసంపత్సుచిరంబభూవ

167

సంత్యజ్యజిష్ణుంధిషణేప్రయాణే
సంసాధికతస్తేనహరిర్దయాశుః
పురోహితంతస్యదేవవిశ్వ
రూపంత్రిలోకీహితకారణాయ

168

తస్మిన్ సుతేత్వష్టరధానురాణాం
భాగంపరోక్షంవదితిక్రియాసు
రుష్టామగుత్వాకటలిశేనతస్స
చిచ్ఛేదశిషక్తయముజ్వలాభం

169

త్వష్టాధపుతస్యససేనతప్తః
వీందంతుసోమంసముపాజహార
స్వాహేంద్రశత్రుజనితేతితస్మిన్
జహావప్రతిస్సమభూదధారిః

170

తమాహవెప్రతమధాభియాంతం
జఘానజిష్ణుఃకలిశేనవీరం
తంబ్రహ్మహత్యావనితాశరీరం
ధృత్వాసుభీమాభిగతాతిరుష్టా

171

తయానుయాతోమఘవానుభితః
విభ్రష్టసంవద్గురుకౌపతిశ్చ
చరన్త్రిలోకంస్వగతింసపశ్యన్
సమానసాఖ్యాంసదసీంవివేక

172

వద్మస్యనాశేవసతిస్వరీశే
సాంబ్రహ్మహత్యాసరసీతటస్థా
తదాధితస్థానహుషస్సురేంద్ర
రాజ్యంతతోగర్వమధాద్దురంతం

173

శచ్యగ్నితాశేనతదానురేంద్ర
పత్నిభయార్తాశరణంప్రయాతా

తారాంతతస్సగురవేసమూచే
దుష్టాన్ప్రవృత్తినహుషస్యరాజ్ఞః

174

ప్రసన్నచిత్తోభగురుస్వశిష్యే
జిహ్వాసరోమానసమాజగమ
అసాంత్యయచ్చాపితమప్రసన్నం
తేనాశుసాకంనిరగాత్సరోహత్

175

హుంకారతోభస్మవిధాయతిరే
తాంబహ్మహత్వోన్మిదివంనురేంద్రం
ఆనీయభూయఃస్వపదేగురుస్తం
సంస్థాప్యతుష్టోహితవగాతతాన

176

తథోవిసప్తద్యుతిమబ్జనాహనః
పురింసవీనామమరావతీంస్యకాం
అకారయత్ శిల్పివరేణవత్సరైః
శతేనహృష్టః కిలవిశ్వకర్మగా

177

యత్నతోభవిహితేస్సకెగృహే
వాసమ్రానముముదేన్నశిల్పినా
అకమజ్జభవనస్యశిల్పిరాట్
ప్రాప్యవాసవమనోవ్యజ్ఞిజ్ఞపత్

178

శ్వస్తుకర్మభవతఃక్షయంవశేత్
స్వాస్థ్యమధ్యమువయాహిపుత్రక
ఇత్యుపాహితమతిర్నిగించినా
శిల్పిరాట్పవిధమాయయోహరైః

179

ప్రాప్యవిష్టానికలయంనిరింసనః
ప్రాచ్యతచ్చహదయేమనీషితం
తస్యచానుమతిమాప్యసాదరాం
ధామనైజమగమత్ సుధావిభుః

180

బాలమాణవక వేష ముజ్వలం
ధార యన్ హరిరధాంతికంహరేః
ప్రాప్య తేనమధుపకన్త పూజితః
తస్యమంగళక రాశిపంచ్యధాత్

181

అస్తువచ్చపురుహూతమంతికే
సంస్థితంపురుషపుంగవ స్సదా
ధామనిర్మితమతీవ గాజ తే
ద్రఘమేవతదిదంసయా గతః

182

కేనచాపిహరిణే వముజ్వలం
కారితం ప్రహవరంయధాత్వయా
తన్నిశమ్యగదితంరమాపతేః
విస్మితోహరిరువాచకంపితః

183

దశ్యసేహిభగవన్ సుబాలశః
వెత్సిసర్వమివభాసిసాంప్రతం
వాసవాకితపయేపురాగతాః
తాన్కథంత్యమనువేత్సితద్వద

184

అథవి పవటున్సురేశ్వరం
సమువాచాస్యమనోవికంపయాన్
యదయంత్రిపివాధిపత్యహః
కుమతిమాన్సమవారమాశితః

185

పురందరాన్ వెడ్మితవప్రపూర్వాన్
తథైవధాతృనపివేడ్మినై కాన్
సర్వస్యలోకస్యయిభిస్సగ్గక్షేతుం
బ్రహ్మపివేడ్మ్యక్షరమాదిదేవం

186

యద్భచ్చయా తత్రగతాంపిపీలికా
వలీంనిరీక్ష్యాహహరిరమావతిః

అమూఁపుశక్రతనుంసమాస్థితాః
పున స్త్విదానీంగమితాఃకుబన్ధతాం

187

సర్వోహిజంతుఃకిలకర్మపశ్యంః
ప్రాప్నోతిదేహంశుభమేవచాన్యం
పురందరాశ్చన్వకృతానుసారాత్
విపీలికాజన్మసమాపురేవం

188

తత్యాగతోరౌమశనామధేయ
శ్చిష్ట్యోమహాక్షిరస్త్రిషభధ్వజస్య
పక్షస్థస్థలెమండితరోమచక్ర
స్తమచకాయామానహరింప్రహృష్టం

189

రోమూమిదంతేకధనుస్త్రిచక్రం
వక్షంతరేవిప్రపరేతిజన్మం
వదంతమాహాక్షివరోవిహస్య
స్వసంపరాగర్వితమానసంతం

190

అహంతుశిష్యోవృషభధ్వజస్య
కల్పాంతజీవీహరిపాదభక్తః
హితంప్రదాతుంతవసన్నిధానం
సమాగతస్తచ్చుణ్ణకధ్యమానం

191

ద్విసప్తమన్వంతరకాలమాహు
దిశనంవిధేస్తాదృశమేవరాత్రిం
మన్వంతరేచ్ఛిపబలారిరేః
ద్విసప్తశక్రస్యూరహస్యజస్య

192

ఎవంప్రకాశేణశతాబ్దకాల
మాయుర్విరించకధితంపురాణ
ఎకైకరోష్ణఃపతనంమమైత
దిండన్మచైకస్యనిపాతహేతుః

193

శీర్షానిరోమాణితుయాన్యరస్తా
మమాద్యశక్తాగణితాస్తదైవ
భ్రష్టాభవిష్యాఅపిరోమసంఖ్యా
బహ్మయ్యరంతేఖలరోమపాతః

194

అహంతులభ్యాపరమంరహస్యం
త్రయంతవేద్యంగురుతప్రిణేతాత్
బహ్మయ్యరంతేసహతేసలభా
లోకంవరంప్రాకృతదువిలంఘ్యం

195

ఆకణ్యరోమశవచస్సురపుంగవౌపి
తత్యాజమానమతిలంఘితసర్వలోకం
తస్మిన్స్వమాశ్రమముపేయషిబాలతోపి
తత్రైవపశ్యతిహరావగమత్తిరోధిం

196

నూర్యగర్వభంగః

ఏవంమథూనోవిహితోభిమాన
భంగోమయాదేవిబహుప్రకారైః
గర్వోపిభగ్నస్తవనస్యచాగ్నేః
ఏవంతదేతచ్ఛుభూపూర్వవృత్తః

197

కదాచిదస్తంతవనేప్రయాతే
మాలీసుమాలీచసురారివర్యా
స్వతేజసాకర్తుమహశ్శివస్య
ప్రసాదలభేనకృతప్రయత్నైః

198

తత్రైజసావీక్ష్యనిశాంసినాథాం
ఘోరేనతాపభ్యవధీద్వివస్వాత్
భక్తానమానంతునిరీక్ష్యరుద్ర
స్తమభ్యధావత్రపననిహంతుం

199

అనుద్రుతస్తేనరవిశ్వవేన
 | తాణంనపశ్యక్ భువికించనాపి
 వివేశలోకం ద్రుహణస్యదీనః
 శిష్టాపితతాసుగతోద్వరత్నం

200

సుత్రోధశంభుః కమలాసనేన
 ప్రసన్నచేతావిరరామకోపాత్
 సూర్యోపిముక్తాపదగచ్ఛదబ్జ
 వాసేనలోకం ప్రణతస్తదంభవ్యోః

201

అగ్నిగర్వభంగః.

వక్ష్యామిరాధేజ్వలనస్యగర్వ
 భంగోయథాభూత్ ప్రణతత్ ప్రసన్నా
 అగ్నిగర్వహాభూతతృతీయభూతః
 ముఖాన్యమాజాయతస్పష్టికాలే

202

మద్దత్తతేజాస్సంశేషహవ్యం
 పహా సురనాంజనయక్ ప్రమోదం
 విప్రోత్తమారాధ్యతనుజగత్యాం
 వ్యరాజతాగ్నిస్సమదీయమూర్తిః

203

భృగోస్తుశాపేనపురామహర్షే
 సస్సర్వభక్షత్యముపేత్యవహ్నిః
 తేనైవరోషంసమితస్త్రీలోకిం
 దగ్ధంకదాచిచ్ఛకమేనమస్తాం

204

శిఖాభిరాతత్యజగత్సమస్తం
 తిందగ్ధకామంసముదీక్ష్యవహ్నిం
 నారాయణోబాలకరూపధారీ
 తస్యాంతికంప్రాప్యతదంతరస్తాం

.05

అకృష్యతాం దాహః శక్తిమాశు
స్మయంతమూచేషణతశ్చమూర్ఖా
రుష్టప్రీలోకిం నహి దగ్ధమహాః
యేనైవ శప్తః కురతం విసప్తం

206

కించాస్య సృష్టే జగతో విధాతా
హస్తాచరుద్యౌభగవగ్న్యయైకై
త్వం చైకధంశక్యసేలోకదాపే
వృధాకిమధంకురుషెప్రయత్నం

207

ఇత్యుక్త్వా తేన దత్తం శరదశమనలో
నక్షమోభస్మకర్తుం
లజ్జానమస్తదానీంస్యరిమరిజగతో
దాహయత్నాద్విషణ్ణః
బాలశ్చాంతదకథేతద్ధురితమధహరిం
గర్వనిర్వాపణాధం
నిష్పిత్యాగ్నిః ప్రయాతంభగవతనియతాం
విస్మితో విక్రూశక్తిం

208

ధన్వంతరిగర్వభంగః.

అధక్రీడాంత రేరాధాప్యప్తస్తుభోజగత్పతిః
ధన్వంత రేర్దర్శభంగః ధామూచెపురాతనీం

209

ధన్వంతరినామభిషగ్వరణ్యో
జాతోహిదుగ్ధాంబుధిమంధకాలే
శిష్యస్సుపణాస్యశివస్యచాపి
శిష్యోభవన్లోకగణేషుపూజ్యః

210

సశిష్యసాహస్రయతః కదాచిత్
కైలాసమిదిం ప్రయయాసురేంద్రః

పథాంతరేలక్ష్యఃఫణీంద్రయన్తః
మహిశ్వరంతక్షకనామధేయం 211

తంవీక్ష్యదమ్రువిహితవయత్నం
దింభ్యాహ్వాయోనై ద్యవరేణ్యశిష్యః
మంత్రిప్రభావేననిరుధ్యతస్య
జహరశీషన్ధమణిమహర్ఘ్యం 212

అధనిష్కాసితేతస్మిన్తక్షకేన్యత్రపక్షకైః
భిషగ్వరేణతచ్ఛ్రిత్యానాసుకికోపమాగతః 213

వాసుకివెరితఃపంచసర్వాధీశాస్సమాగతాః
ద్రోణఃకాళీయకకోఽతాపుండరీకధనంజయా 214

తేరిష్వాసురన్తద్ద్యస్యమృతఃల్వానశాయయన్
సఖాత్కారవిషజ్వాలాదిగ్ధాంగాకాతరాతదా 215

ధన్వంతరిశ్శిష్యగణానమృతాంభఃకణైస్తతః
ఆప్యాయయన్ సముత్థాప్యస్త్పత్వామంత్రంగురునిజం 216

మంత్రేణస్తంభయామాససపః సంఘంసనాయకం
ధన్వంతరేప్రతీకారంఃరుంకోప్యక్షమాభవత్ 217

తదనుశ్రుతవృత్తాంతేన వాసుకినాప్రేరితా తత్పద్భగినీమనసాభిధా
నా సుపణాశిష్యా సవిషాననోల్బాణా ధన్వంతరి మఖ్యాయయా 218

శిష్యాంశ్చ ధన్వంతరేః మంత్రశక్త్యాన్యపాతయత్ తాంచనిపాతితా
ధన్వంతరిః స్వశక్తి సర్వస్వేనాఘ్న తాపయితుంనశశాక 219

తస్యాధిష్ఠవంశసాప్రదత్తం మంత్రాభిమంత్రి తంకించనపద్మం ధ
న్వంతరినిశ్వాసైః భస్మసాచ్చకార 220

తతః

మనసా వేదితాంశ్చ క్షిందృష్ట్యాదువిశేషహింసరైః
శూలేనః ప్లువత్రేనబభంజఘృతసత్తమః 221

నాగపాశమధక్షిప్తంనాగాయతవిసర్పకం
వీక్ష్యధన్వంతరిస్తూణాంసస్సౌరగరుడంగురుం 222

ఆగతస్తతగరుడఃనాగపాశవినిస్సృతాః
త్రోట్యావలంబ్యసంహృష్టజఘాసఘోషస్తదా 223

ఆధాక్షిపద్భస్మముష్టింమనసామంత్రసంస్కృతాం
వృధునాత్తాంపక్షపాతైర్గరుడశ్శిష్యవత్సలః 224

లేదనుమనసాశివద తం శూలంజగ్రా హతదాతస్యా నివార్యతాంవ
శ్యంతౌ బ్రహ్మశంభుశ్చత్రతాగతౌ ధన్వంతరిమబోధయతాం 225

దేవీయంగూలహస్తాతు లోకానాశయితుం క్షమా
నైకోహికశ్చిగ్లోకేషుశులపాతక్షమోవిభో 226

ఆరాధయేనాంమనసాజరత్కారసతీంసుదా
వితత్తవహతంమన్యేనాన్యశ్చేసాంప్రవతంక్షమం 227

తతోధన్వంతరి స్తుంభాన్య స్వగురోశ్చానుమత్యావినష్టా భిమానో
మనసామభివంద్యా రాధయామాస 228

సాపి మనసా ధన్వంతరిణాధితాతన్యా శిషంప్రయుజ్యస్వాలయ
ముపసగార 229

బ్రహ్మశివస్సుపణాశ్చనాగాశ్చస్వాగృహాన్యాయుః
ధన్వంతరిశ్చశిష్యేన్ద్రైస్సైస్సాకంధామనిజంయయా 230

ఏవంధన్వంతరేదేవభిషజోపిపురాపియే
గర్వోవిభగ్నఃకించాన్యత్ శోతుమిచ్ఛసితిద్వద 231

పుష్టాధరాధయాదేవః ధామన్యాంమనోరమాం
దుర్వాససోగర్వభంగకథామూచెపురాతనీం 232

అంబరీషాపదానస్యవణానకధితోహిసః
దుర్వాససోదర్పభంగవృత్తాంతశ్చుత్తిరంజకః 233

ఇది శ్రీశోభనాద్రీశ వైభవేమహాకావ్యే ఉత్తరభాగే

సప్తస్కర్గః



శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీ శోభనాద్రీశ వైభవే మహాకావ్యే.

ఉత్తరభాగే అష్టమస్తకం.



తివివిధక ధాతురంజయః కుంజగభాః
ష్వతిమధురత రాభీరాధికాంనందనూనుః
వ్రజభువమువయాతిః పీణయామాసగోపీః
పునరపినిజనాథాశ్చారుహః సావలోకైః :

1

కంసోధనానారదగిరావనుదేవనూనుం
నందస్యవెశ్యనినిరావదివధామానం
శ్రుత్వావిదవైరదనచ్చదనోరుషార్తః
పాతైః బంధవనుదేవముపేతదారం

2

హంతుం వవృత్తోపిచనారదేన
దేవషిః కాభోజవతిర్నిషిద్ధః
కృపాణముత్తిప్యరుషావరీతః
బబంధతౌనారదగారవేణ

3

దామారముష్టికముఖానధమల్లవర్గా
అహూయహస్తేవవరంచరుషాజ్వలాంగః
స్వీయేషుబింధుషుయదుష్యవదత్తదాసీం
విద్యేషకారణమితిప్రకటంసురారిః

4

మూలాకదాచిన్యమనిష్కుటేస్యే
చరంత్యృతుస్సానవిశుద్ధదేహః

ఏకాకినీకామశరాభిరప్తా
సన్మారభరూరముదారశీలా

5

గంధర్వవర్ణోద్రమిశాభిధాన
ప్రసవీక్ష్యకామేషువశోనితాంతం
విభ్రద్వపుర్యేపితురుత్స్కితాక్షీ
మాసాద్యరేమేసుచిరంయథేచ్ఛం

6

జ్ఞాత్వారతాంకేర శైతరంసా
దుఃఖావిలాస్మానుభృశంజగహేకా
ఆశ్వాస్యతాంబద్రమిశోధశాప
భీతోవదత్ప్రీతికరంసురుష్టాం

7

భద్రచేరతిర్మత్సదృశైరలభ్యా
భవాదృశినాంకిలకింతులభ్యా
పుణ్యైరనంతైజహితచ్ఛుచంతే
గుణోత్తరన్మానురుదేతువీరః

8

భవేత్సత్రస్వజనశ్శనిత్య
మిత్యాపసాంతర్దిమధేవముక్త్వా
పరైరవిజ్ఞాతగతిస్తతస్సా
ప్రవిశ్యగేహాంకిలమామసూత

9

జన్మాదివిద్యేషపరస్వబంధు
ష్యహంకదాచిన్నహిశర్మలేభే
దేవైగృధర్భేవిహితశ్చమృత్యు
ర్నివర్త్యతేచాపిమయాబలేన

10

ఇత్యుదీర్యన్యవతిర్నికేతనం
ప్రపాప్యమంచలలమాస్థితస్సుఖం
వీక్ష్యనశ్శ్యతిభయంకరంసదు
స్స్విప్నముచ్ఛగుషసిప్రబోధితః

11

సఖామధాస్థాయవిఖాతకాలే
పురోహితంసత్యకమాహకంసః
దుస్వప్నరీతిర్నిశియాదృగాసీత్
సోప్యోహకంసంభృతమాకులాత్మా

12

యదత్రభవతోగృహేబహుభిరచితంసజ్జనైః
భవస్యశివదంసదాంపరశురామదత్తంతవ
తదద్యధనుడుత్తమంకరసహస్రదీఘకాంవిభో
విధాతృహరిశంకరైరధిగతాదిమధ్యాంతిమం

13

పురాత్రిపురసంహృతౌపరికరోయమీశస్యవై
ప్రదిష్టమథనందినేపురహరేణతేనాపిచ
ఆదాయితదనుప్రభోప్రబలబాణదైత్యాయవై
సచాప్యదదదుజ్వలంపరశురామహస్తేశునః

14

ఆరాధ్యేదంస్వేప్సితంప్రాపబాణః
భణ్ణోశ్యేతత్పుజనాత్సిద్ధికామః
రాజకత్వంచారాధ్యకోదండమేతం
శంభోఃప్రీత్యాశ్చతువగఽంబహీవా

15

సశ్యేద్దుస్వప్నభీతిఃత్రిపురహరధనుః
పూజనాత్తేనరేంద్ర
ప్రీతశ్చాభీష్టదాయీభవతితవహర
శ్శత్రుప్రాయాంతినాశం
యాగంద్రష్టుంతమేతందిశిమహిషా
స్సానుగాశ్చపికామైశ్చై
రాసూయంతాంచకృష్ణస్సహజనిసహితో
నోయతాంసన్నిధింతే

16

ఇతిసత్యకవాక్యచోదితః
సృపతిస్సన్ధిమతిప్రహషికాతః

వనుదేవమువాచభావుకం

సృథసంకల్పితకార్ముకాధ్వరః

17

సంపాద్యనందభవనంత్వరయాధునాత్వం

భావత్కమానయనుతంసహజేనసాకం

ద్రష్టుంమదీయమిమమద్భుతమధ్వరాగ్ర్యం

యతాగమిష్యతిమహాషీతనరేంద్రసంఘః

18

విజ్ఞాయథావందుష్టస్యశౌరికింసస్యశంకితః

గంతుంనందవ్రజంనైచ్చత్కూరణంతత్రచావదత్

19

యద్వానయేయమిహమత్తనయంమహాత్మక

తస్యాపిలేవకలహస్యవడివ్రభూతః

స్యాదేవతత్రతవవామరణందురంతం

తస్యైవవాతదపవాదపదంభవామి

20

రుష్టాధకంసోవనుదేవమిత్థం

బ్రువాణముద్భద్యభపాశఖండైః

అకూరిమాజ్ఞావయదంతికస్థం

విచార్యకృష్టానయనేదురాత్మా

21

ఆకారితాఃకార్ముకయాగసేహం

కర్తుంమహీపాఃఖతకంసదూతైః

మహాషకాయశ్చాపిసమీయూరిద్దాం

పురింపురాణీంమధురాంతదానీం

22

తేహృమునీనాంనామానిరాజ్ఞాంచశ్రుణుభూవతే

యేతత్రమిలితాఃకింసధనుర్యాగోత్సవేద్భుతే

23

ససత్కుమారసనకసనందసననాతనాః

పూధుపంచకిభౌచైతబ్రహ్మణామానసాన్సుతాః

24

కపిలానురిపై లాశ్చ సుమంతుపులహాక్రతుః
పులస్త్యభృగుదక్షాత్రిచ్యవనాఃకశ్యపోంగిరాః

25

మరీచివ్యాససంవర్తాఃభరద్వాజపరాశరా
ప్రచేతాగౌతమోదంకవసిష్ఠాశ్చబృహస్పతిః

26

కాత్యాయనోయాజ్ఞవల్క్యఃపర్వతస్సౌభరిఃకవిః
బాబాలిదేవలాస్తీకజైగిషవ్యాశ్చజైమినః
విశ్వామిత్రోవామదేవఃపిప్పలశ్శాకటాయనః
గుర్వాసాజాంగలిఃకౌత్స్యఃజరత్కారశిలాలికా
అఘమషణానాల్మీకిసధికల్వాణమిత్రకాః
విభీండకకణాచాచక్రాశికఃపాణినిస్తదా

27

ఋశ్యశృంగమృకందూచమార్కండేయశ్చసాంకృతిః
మునిఃపరశురామాఖ్యఃపాంత్రాగస్త్యైతథాపరే
గోమహషణముఖ్యాస్తే సమాజగ్మృగ్మనిశ్వరాః

28

తథాతత్సాగతానాంచరాజ్ఞానామానిహవతే
విశ్రుతానిపురాణేషువక్ష్యేమిశ్రుణుసాదరం

29

దంతవక్త్రజరాసంధశిశుపాలాశ్చభీష్మకః
దాంభికోభగదత్తశ్చల్వశంబరముద్గలాః

30

ధృతరాష్ట్రోధూమకేతుశ్చంకుసత్సాజితావపి
ధూమకేశశ్చపద్రోణభీష్మాశ్వత్థామకేశయాః

31

ఘోరిశ్రవాఃకాసలశ్చనౌల్వశ్చైతిమహీశ్వరాః
అన్యేచబహుప్రాభూవానుధురామాగతాస్త

32

ఆగతేషుమహీభృత్సుకంసోకూరిరమువాచహ
వాణినాపాణిమాలభ్యైవశస్యబహుధామతిః

33

భోభోదానః తేభవంతమతుల
 ప్రజ్ఞానిధిసంశ్రితః
 మిత్రత్యేనయధాహరింసురపతిః
 తత్త్వంగతిశ్మధునా
 గత్వాశీఘ్రిమితోవజంనిపుణధీ
 స్తతస్థితాదేవకీ
 పుత్రావానయఃమత్పురీంసులలితా
 మారోప్యచైతరథం
 మృత్యుత్యేషమదైవైఃకేళిమతిభి
 సృష్టేహితాదేవకీ

34

సూనూవిష్ణుసమాశ్రయైస్సపతితౌ
 హంతంమనీషామమ
 ఆసీతౌభవతాత్రతౌకువలయా
 పీడనమల్లెశ్చనా
 లోకంప్రాప్యతాపరంతదనుత
 ద్భంధూంశ్చహన్మృగద్భిః

35

ఏతేమయ్యనరాగరంజితహృదౌ
 బాణాపరశ్శంఖరః
 మిత్రంమేద్వివిధంకపిశ్చనగక
 సైన్యాకముద్యద్భలైః
 హత్వాశత్రుగణాన్సమస్తభువనం
 భోక్ష్యమితుష్టస్యభై
 తస్మాదానయతాచబాలిశవశౌ
 ద్రష్టుంధనుర్వైభవం

36

తతస్తదేలిప్రతిగృహ్యతద్వచః
 వ్రణయయాదానపతింప్రమోదితః
 నవాంబుదశ్శౌమలకృష్ణవిగహః
 సుభావలోలాశయదత్తతద్గుణః

37

రుదంతచేకశ్చనకేఢినామా
హయాత్మత్వైకత్వైకరోదురాత్మా
భయానకాస్తోద్ధతదీప్తజిహ్వ
శంసేరితోనందపదంప్రయాతం

38

తమాగతంవీక్ష్యహయాసురంరుమా
చలత్పదాఘాతనిపిడితక్షితిం
ఆవిధ్యబౌహూసరిగృహ్యమాధవః
స్యపాతఃకుదూభమితవేయధోరగం

39

అధోత్థితస్వాస్యముఖాంతరీశం
ప్రావేశయద్బాహుముద్రగరూపం
తేనాభిప్రదేనవిదారితాస్యః
మృతోవతత్తాక్ష్యహతోయథాపః

40

అథదుందుభిరాహతోనద
ద్దివిదేనైఃకుసుమప్రసవషికభిః
పరిముక్తవిపద్వ్యబోవ్యభూత్
ప్రశశంసుర్నృజపాహరింముదా

41

తతోదేవషికరాగత్యవాసుదేవస్యసన్నిధిం
ప్రణతఃపాదయోస్తస్యరహస్యేవమువాచహ

42

స్వామిపరేశపురుషోత్తమవాసుదేవ
దిష్ట్యాహతోయమసుహాయరూపధారి
భూభారనిస్తరణకామనయాసురేంద్రై
రభ్యధికతోహిభగవత్స్వమిహోవతీణః

43

త్యామక్షరంపరముశంతిగిరిఃపురాణః
స్త్యామేవసత్యనిలయంప్రకృతింజగత్యాః
సాధూత్తమావనశ్యతేవిహితావతారః
దృష్ట్యానిహంసిహిభవద్విముఖాదురంతా

44

దుష్టంచదంతినమతిప్రబలాంశ్చమల్లాన్
 చాణూరముష్టికముఖానధిపంచకంసం
 ద్రష్టా భవద్వినిహతాన్ముదితఃపరశ్శః
 దృష్టాంశ్చబాణయవనప్రముఖాన్తథాన్యాన్

45

అన్యచ్చనాథతవదిశ్యచరిత్రమీడ్యం
 ద్రక్ష్యోమిపాండకవధాదిసురషికగేయం
 త్వముత్తమంపురుషమాశ్రితవానహంతే
 పాదారవిందభజనైకరసోభవాని

45

ఇతిసంస్తూయదేవషికాకృష్టంతత్పదపద్యయోః
 ప్రణతశ్చపునఃప్రీత్యామధురామగమత్సరీం

47

హత్వాహాయానురంప్రతాపదృష్టాన్వనారదమాగతం
 గతేతస్మిన్పునఃకృష్ణాముముదెసహగోపకః

48

అథచక్రీడగోపాలైః చారితశ్చాలవేషిభిః
 మేషవేషైశ్చభగవాన్ నిలాయనరతోవిభుః

49

వ్రామాభిధోనురంకశ్చిత్మయపుత్రస్సదుర్గతిః
 చోరగోపాలవేషేణగోష్ఠిక్రీడామధాతనోత్

50

మేషవేషజయగోపాన్అనురోన్మృతిప్రియః
 అపోహ్యదూరమేకైకంగుహాయాంపిదధేశ్వనా

51

చతుఃపంచావశేషాంస్తాన్దృష్ట్వాతంచానురంహరిః
 యథాహిమోతుజగ్రహసచనైజంవపుదకథే

52

నిషీడ్యబాహుమధ్యస్థమనురంయదుపుంగవః
 వ్యాఘ్రుఃపశుమివాసౌద్యనిపాత్యవ్యనుమాతనోత్

53

భిత్వాపిధానపాపాణంగోపాఙ్గనిస్సారయన్ బహిః
స్తుతస్సైదికవిచాద్విత్యైవిశేషము దితోవ్రజం

54

అక్షూరోపిచకంసశాసనవశః
ప్రాతఃప్రయాణోద్యతః
ప్రాతిష్ఠద్రథమాస్థితోమధువురా
న్నందవ్రజంశర్మదం
మధ్యేమాగమచింతయద్భవిహరిం
కృష్ణంనరోజేక్షణం
యోధూభారనిబహుణాయభువనే
స్వాంశేనజాతోముదా

55

ధన్యోహంనిఖిలామరేంద్రమకుటా
దీప్యన్మణీంద్రవ్రథా
దీపోద్భాసితమంఘ్రివంశజయుగం
ద్రష్టాస్మియస్యాధునా
యంచాద్యాపిసందనాదిమునయో
దైవాశ్చవైధోముఖా
నేక్షంశేనవరఃపుమామమదృశోః
పాత్రంభవేద్వాధునా

56

వజ్రాజ్ఞధ్వజశంఖమత్స్యకలశి
రేఖావళీభూషితం
సద్యఃపుల్లసరోరుహద్యుతిముషం
దీప్యన్నఖాలంకృతం
ధృత్వామూర్ఖియదంఘ్రిమద్యత్పషేత
స్తప్తప్రోభవిష్యామ్యహం
సోయంనందనుతోమయిప్రణయతః
కింవాకటాక్షన్యసేత్

57

ఇత్యాదిచింతయాక్రీతోహృదాక్రారోమహామతిః
విలంఘితాధ్వాసంప్రాపవ్రజంగోగణభూషితం

58

వజ్రోపకంఠేధనిరీక్షకృష్ణ
పదబ్జచిహ్ననిసలక్షణాని
రథాదవప్లుత్యహరాత్సతేషు
లులుంతభక్తావిలహృద్విముగ్ధః

59

ఇమానిభతుఃకిమమనందసూనోః
పదానిసర్వామరివందితాని
యాన్యద్యవశ్యామిచిరాదహంతత్
ధన్యోయశస్యశ్చభవామిహోకే

60

ఇతీరయబౌష్పవిదూషితాక్షః
చిరాత్సముత్థాయరథాధిరూఢః
సూర్యస్తమాగచ్ఛతినందగోష్ఠం
వివేశతందానపతిః ప్రహృష్టః

61

విజ్ఞాయగోదోహనకర్మనిష్ఠా
సరామకృష్ణావ్రజపాలపుత్రైః
పృచ్ఛన్వీక్ష్యన్వీక్ష్యగజయుక్త్యవేతి
తదంతికంపాపవివృద్ధభక్తిః

62

దృష్ట్వాదూరతపవకృష్టమతసీ
సచ్ఛాయకాయంబలం
రామంచాపహితోపరహ్యరథత
స్తస్యాంఘ్రిమూలేపతత్
అశూరోధహరిబలశ్చనుచిరా
ద్దృష్టంతముత్థాప్యతే
ప్రీత్యావేదితకాశతాస్వభవనం
పాణింగృహిత్యాగతా

63

నిరీక్ష్యనందస్సుచిరాదుపాగతం
ముదాచక్షయామాసయథాహామాదరాత్

పృష్టశ్శివం తేనసమస్త బంధుషు
ప్రసన్న చిత్త స్సముపాచభావుకం

64

కృష్ణేనాగమనస్య హేతుమఖిలం
ప్రహరహస్యబ్రవీత్
అ కూరోధనుగిషికానుగతం
కంసస్యజన్మాదికం
శ్రుత్వాబంధుషు వైరితాంతదమరే
షష్ఠ్యంతభీతింస్వసుః
పుత్రతద్వదమాగచ్ఛిగనవిధిం
దైత్యాధమప్రెషణం

65

కోపంఙ్గోత్సవదశకనచ్చలపథా
నేతుంచకృష్ణంబలం
కంసస్యాశుపురీంపురాణమహితాం
కంస్సాష్ట్రయావార్యయా
ఉక్త్వాస్వాగమనంత్వీతీవసర తే
కూరెహసన్ సాగ్రజం
కృష్ణస్తజ్జనకాయగోపపతయే
ప్రోవాచప్యాష్టస్తదా

66

కంసఃకరోతిరాజానోదనుర్యాగమహోత్సవం
తద్దశకనాయనాకూరోనేతుంతస్యాజ్ఞయాగతః

67

నందాధిచోదయామాసగోపాగంతంపురీంప్రభోః
గోరసైరఖిలైస్సౌకం తేప్రతస్తుశ్చహషికతాః

68

శ్రుత్వాగోప్యోధకృష్ణప్రజతిమధుపురీ
మిత్యుదగ్రాత్మదుఃఖాః
విశ్లేష్టుంతంతునాహంస్సపదిహతధియో
గోపికాస్తావిలేపుః

అక్రూరోయంకథంనఃప్రియసఖమధునా
 నేతుమత్రాగతాహః
 కృష్ణవానఃప్రియాస్వాంత్యజలికథమహా
 స్వాంగసంసర్గభాజః

69

ఇత్యాదిదైన్యవచనైర్వజనుందరీషు
 తాంరాతిమేవసకలాంవిరహాతురాసు
 ప్రాతశ్చతాంగమధిరుహ్యబలేనసాకం
 కృష్ణేనరానపతిరభ్యగమత్పురీంతాం

70

గోపాశ్చనందప్రముఖాస్సమేతాః
 సంగృహ్యదధ్యాజ్యపయోముఖాని
 తమన్యగచ్ఛత్ రథినంసకృష్ట
 మక్రూరముద్యన్మఖవీక్షణోత్థాః

71

గోప్యస్తులజ్ఞాంప్రవిహాయకృష్ణే
 బద్ధానురాగారురుదుని తాంతం
 యావత్సదృశ్యైరధరేణుకేతూ
 తావత్తమస్వేత్యతతోనివృత్తాః

72

ఇత్యంభవిలేఖః

అక్రూరోయంక్రూరచిత్తాద్యజాతః
 యోనఃప్రాణపాయసంసందనూనుం
 ఆరోప్యన్వంస్యందనంశీఘ్రమశ్వాత్
 హిత్యాస్త్వాయత్సైరయత్యద్యధాతః

73

ధాతఃఃమేతత్తవనిఘ్నకాత్యం
 యన్నఃప్రదాయప్రియమద్యకృష్ణం
 తదంగసంపత్ సుఖాభిమగ్నా
 పునశ్చసంక్లేశయసీతినాథ

74

ఇతిగోపీజనేకృష్ణవిశ్లేషవ్యసనాతురే
విలపశ్లేషయమునామక్రూరః ప్రాపసాధకః

75

ఆరుహ్యరథాదామకృష్ణైతద్యమునాజలం
ఉపస్పృశ్యవినీతాధ్రశ్రమంపునరధిశితౌ

76

అథదానవతికర్తుం చాధ్యాహ్నకవిధింపునః
స్నాతుం తస్మాత్తేషు ధేనిమమజ్జస్మరణహరిం

77

నిమజ్జాంభోజకలైరానుకృష్టైతావేవసశ్యతి
తీరమారుహ్యతావేవరథస్థావీక్ష్యవిస్మితః

78

భూయోమమజ్జసలిలేయామువేవప్రప్తివధానః
పునరదాద్యతావేవరామకృష్ణైరధిశితౌ

79

ఫణాసహస్రజ్వలదవ్యర్తకైః
విదీపితాశంధ్యతినీలఃకాసం
దదశతతక్రావావైః ప్రసేవితం
జలాంతరేనంతమహీశ్వరంతదా

80

తస్యోపకంఠేనరసీరుహక్షం
వీతాంబరంనీలతటిత్త్వదాభం
కృష్ణంచవీక్ష్యతపార్శ్వయుగ్మం
భక్తైరనంతైః కిలవిస్మితోభూత్

81

వేదాంతకేద్యంపురుషంపురాణం
విజ్ఞాయతందానపతిః ప్రహృష్టః
తుష్టావవేదాంతవచోనుసారి
హరైఃకృపాలంభితతత్త్వద్వైపిః

82

ముహూర్తకాలంభగజాననతః
ప్రదశకయిత్యానిజరూపమస్మై

అంతర్దేహోప్యధతీర్థమథ్యా
దున్మజ్యతీరంసముపాజగామ

83

అడుహ్యశీఘ్రిరథముద్యతాశ్వం
యయాసబాహోమధురాంపురీంసః
కృష్ణస్సరామోమధురోపకంతే
వనేనివస్తుంచకమీనిశాంతాం

84

సంపాదయోగోపగణాశ్చతత్ర
సమాగతావాసముపేత్యతస్థుః
కృష్ణాజ్ఞయాతంచబలంవిస్మజ్య
తత్త్రైవయాతోమధురాంసచైకః

85

నివేద్యకంసాయపురీంప్రవిష్ట
శ్వఫల్కసూనుస్వకృతంయథాసీత్
గృహంప్రవిశ్యప్రణయేనకృష్ణే
సంచితయాన్నాస్తతమేవరాత్యాం

86

కృష్ణోపిందముఖగోపగణైఃప్రహృష్టః
నీత్యానిశాంపురసమీపవనేసరామః
శ్వఃప్రస్థితోమధుపురీంసగణోపరాజ్ఞా
బద్ధధ్వజాంవిమలసౌధవిమానరమ్యాం

87

నానాలంకృతిరమ్యచత్వరగృహం
పుష్పప్రదీపావళీం
హాషోత్ఫుల్లవిశోననైనకరవర్తైః
కేరీపరైరాస్థితాం
దివ్యాంతాంనగరీంప్రవిశ్యభగవాన్
రామేణసాకంతదా

ద్రష్టుణాంముదమావహత్స్వలలితైః
అకృష్యహృచ్చక్షుషీ

88

ప్రాసాదశృంగాణ్యధిహ్యపౌర
 శ్రీయస్తదాతాసముదీత్యహృష్టాః
 అణాకిరక్ దివ్యనుగంధివుష్మేః
 కృష్ణంసరామంపురవీధికాసు

89

కంసాయవస్త్రాణితదాహరంతం
 నిరీత్యకృష్ణారజకంయయాచే
 వాసాంసేదేహ్యద్యమమోత్రమాని
 ధాతానియైస్తుప్యతినాయకస్యై

90

అధాధిచిత్తేపవిమూఢబుద్ధిః
 కారుహరింతద్విభవానభిజ్ఞః
 తతఃకరాగ్రేణశిరస్తదీయం
 జఘానకృష్ణఃకుపితోబలాధ్యః

91

భృత్యేషుతస్యచవిహాయభయాత్పటాఘా
 నిర్మిత్తుతత్రముదితోహరిరుత్కృతాస్యః
 ధృత్వాబలేనసహితోవిమలానివస్త్రా
 ణ్యాన్యాన్యదాద్యృజపమిత్రకుమారకేభ్యః

92

ఃచ్ఛిత్రతస్తంతవాయశ్చిత్రవస్త్రైర్మనోహరైః
 అలంబకారతాప్రీతస్తస్యముక్తిమదాధరః

93

సుదామనామోధహరిఃప్రవిష్టః
 గృహంముదామాల్యకృతఃస్సరామః
 సంసేవ్యతేసోపివినమ్రమూఢాః
 ముదాసమానచేవరోపచారైః

94

తదీక్షణానుగ్రహలబ్ధబోధ
 స్తతస్సుదామాజగతామధీశం

విజ్ఞాయతంపేదశిరస్తవాగ్నేయై
స్తుష్టావహృష్టానియతేంద్రియాత్మా

95

కరోమితితేభగవన్నితీవ
వృచ్ఛంతమూచేభగవాహరిస్తం
యాజీవికాతేనియతాతయామాం
సంతోషయాద్భాగజమవ్యభిక్షం

96

ధన్యోహమస్మీతివదన్సుదామా
సమర్పయామాససుమానితస్మై
అలంకృతౌతావధివివృత్తాన్
స్సహానుగామోదముపేత్యతస్మిన్

97

భక్తాయతస్మైభగవాఅనేకాన్
దదావరాభక్తవశ్యతాత్మా
భక్తింతుసోవ్యచ్ఛృతపాదపద్మై
తద్భక్తవగేషుచయాచతేస్త్ర

98

తథేతితస్మాభిమతంప్రదాయ
శ్రియంచవంశానుగతాంమహాత్మా
ప్రస్థాయమాలాకృదగారగభావత్
యథోదయాచేస్సవితావిరాజన్

99

అథాగతోరాజపథంచురమ్యం
దదశకాంచితప్రమదాంరమేశః
యాంతింగృహీత్వాత్తమచందనస్య
పాత్రీంమనోజ్ఞాయువతీంచకుబ్జాం

100

వృష్టాతుసాతేనవిహస్యకించిత్
కాత్వంచకస్యేదృశమంగరాగం
దేహ్యపయోరవ్యనుకూలమంగ
రాగంతవస్యాదచిరాచ్ఛభద్రం

101

అథ సాశ్వత్తనేత్రాంతవీక్షణాధీనచేతనా
కుబ్జాంతఃప్రవహన్మోదాప్రోవాచయదునందనం

102

కంసస్యదాస్యహం దేవత్రేవక్యాభ్యామలేపనం
తదధఃమేతద్గచ్ఛామిగృహీత్వాతస్యనన్నిధిం

103

మయాభావితమేతత్ప్రియకృత్భోజభూషణైః
తేనాద్యత్వామలంకృత్యప్రీణయిష్యేనురూపితా

104

ఇత్యుక్తాన్వరూపలావణ్యమోహితాకంసదాసికా
కుబ్జాతయోరంగరాగంమహర్ఘంప్రాదిశత్స్వయం

105

కుబ్జాదత్తవరాంగరాగలలితం
కృత్వావపుసాన్గ్రజః
కర్తుంతామృజాదేహినీంసురుచిరాం
నామ్నాత్రివక్రాంహరిః

పద్భ్యామగ్రపదంనిపీడ్యచిబుకం
సంగృహ్యచోత్తానినా
హృష్టద్వ్యంగుళపాణినాహ్యనమయ
తద్దేహమత్యుజ్వలం

105

తతఃకృష్ణకరస్పశఃగతకౌటిల్యభాస్వరా
కుబ్జాతత్కరమాకృష్ణగృహమేహీత్యభాషత

107

తాంవీక్ష్యమారశరవీడితచిత్రకోణాం
కృష్ణస్మితోజ్వలరదచ్ఛదనోబభాషే
సంసాధ్యకార్యమిహనుభుతతోగృహంతే
యాస్యామిపాంధశరణంసుఖముఖ్యవాసం

108

ఇత్యుక్తాన్తాంవిహాయప్రజవలితనయై
స్సంచరరాజవీధ్యాం

పారైః అభ్యుచితస్సఫలకుసుమభరైః
ర్యోదమానస్సరామః

ప్రచ్ఛక్తుతాస్తిదివ్యంధనురితిమనుజాన్
వానుదేవేకమేణ
ప్రాప్తశ్శాలామవశ్యద్ధనురతినుషమాం
పూజితంగంధమాల్యైః

109

తత్ప్రగృహ్యధనురదిదుభిరం
వామపాణికమలేనమాధవః
సజ్యమేవవిరచయ్యలీలయా
వారితోపిధనురీశ్వరైః జకన్తైః

110

వశ్యతామధన్యణాంబభంజత
న్మధ్యతొమదకరీయధైక్షుపం
దండముత్ప్రహసితాసనోజ్వలం
తద్ధృనిఃఖదరణీసమాప్నోత్

111

తద్ధానశ్రవణేనకంసన్యపతౌ
త్రస్తేధనూరక్షిణః
కోధాత్కృష్ణమభిద్రుతాస్సహగణాః
బద్ధుంగృహీతుంచతం

తాకవీత్యౌభిగతాకవిహస్యబలినౌ
కృష్ణశ్చరామోధనుః
ఖండాభ్యామహతాంచనైస్యమితర
త్యంసేనసంపేక్షితం

112

తౌసంచరంతావధరాజవీధ్యాం
హృష్టేనగర్యాఃక్రియమీక్షమాణౌ
నూశ్యేస్తశృంగాభరణాయితాంగే
పునఃప్రయాతాపనసానివాసం

113

ప్రత్యక్షపాదయుగళంమధుద్గుమిశ్రం
భుక్త్వాదనంసుఖమవాసహరిస్సరామః
తాంరాత్రిమాత్మనివిచింతితకంసహత్యో
పాయోజ్యదభరనిబహుకాణదత్తదృష్టిః

114

కంసోనిశమ్యాద్భుతవీర్యసింధో
హారేధానుభకంగముఖాంప్రవృత్తిం
భీతోధతన్నిశ్యపివీక్ష్యదుఃఖాత్
దుస్వప్నజాలంవిముమోహభాయః

115

పాతస్సత్థాయనృపోన్మయ్యజ్ఞ్య
హృష్టాయదామల్లవిహారలీలాం
తదాజ్ఞయారింగతలంక్షణేన
క్లప్తాననంభూషితమాస్తరాజక

116

మగ్లోన్మవంవీక్షీతుమద్భుతంత
మాకారితాజానపదాశ్చపౌరాః
భేరీమృదంగాదిరవైప్రిప్రయాతా
యథాసనంరంగపదేవ్యతివృత్

117

సప్రీజరద్బాలముసేషపారే
ష్యభ్యాగతేష్వాత్మనిదూయమానః
కంసస్సమంత్రినరపాలమధ్యే
మంచంస్వమధ్యాస్తతదాదురాత్మా

118

చాణూరకూటశలతోసలముష్టికాఖ్యాః
మల్లాస్తతోభ్యుపగతాఃకిలరంగశాలాం
నందాదయశ్చన్యపశాసనతోనివిష్టా
మంచేషుతత్ప్రతినివేదితనూపహారాః

119

కృష్ణస్సరామోపినిశమ్యఘోషం
ప్రాతఃకృతస్నానవిధిస్సతోషః

మల్లానకానామభితఃప్రతస్థే
రంగంమహాః పల్లనమిద్ధమధ్యం

120

రంగద్వారస్థితమధగజం
వీక్ష్య సాధారణంతం
హృష్టాకిక్ష్ణప్రోబతకుపలయా
పీడనంజ్ఞంమదాంధం
మత్వావిన్నుంకుటిలచికురన్
పూర్వావ్యాబధ్వాచమధ్యం
హౌవాచేదంమదకరివశిం
మేఘుగంభీరవాణ్యా

121

దేహిరంగం మేఘం మేమూర్గం హస్తిపసంకమ
నచైవంసగజం త్వం వై నయామ్యద్యైవనారకం

122

ఇతిభర్తనయాహరేస్తదా
సతురోషంగతవాగజాధిపః
వసుదేవసుతాయసాగ్రహం
గజమప్రేరయదుద్యతాంకుశం

123

కరీహరిమభిధృత్యకరేణతరసాగ్రహీత్
మోచయిత్వాధతంగాహంనిలిలేఽంఘ్రిమదంతినః

124

తంజేనఘాతాగ్రహణాయనాగ
మన్వేషమాణంస్వముదీక్ష్యకృష్టః
హరాద్వినిర్గత్యపదాంతరాళాః
పుష్పంప్రగృహ్యవ్యచక్షదాశు

125

పంచవింశతిధమాంషిదూరత
స్తంవికృప్యఃపదదంతినంహరిః
త్రామయానపడినవ్యదక్షిణం
లీలయాభ్రమదదభవిక్రమః

126

అధాభితస్తస్యసమేత్యపాణినా
నిహత్యతంప్రాద్రవదాశుమాధవః
తమస్పృశన్నాగవరోవ్యమద్రవః
వపంచతంచాపిహరిఃపతన్పునః

127

ప్రత్యస్తవీర్యోధకరీగజేంద్ర
సంచోదితోరోషయతోభ్యయాత్రం
హరింసచానాద్యకరేణతుండ
మపాతన్తస్త్యభువిప్రరుష్టః

128

ఉత్పాట్యదంతంపతితస్యభూమా
తస్యాహనన్తైనినిషాదినాథం
మృతేచనాగేకరిదంతపాణి
ర్వివేశరంగంహరిరుత్థఘర్కః

129

అంసన్యస్తవిషాణయుగ్మలలితౌ
రక్తాంబుబింద్వంతే
ఘర్కాంభికణచిత్రితాననరమా
సంతర్పితస్త్రిజనౌ
గోపాలాభకాశవితపాశ్వకాయుగళౌ
గంగంప్రవిష్టేతదా
మల్లంద్రక్ష్యరదేంద్రమదకనకృతే
సింహభకాకాతావివ

180

కంసేశమ్యనిహతంమదహస్తివంతం
భితేవిచింతయతిచాత్మవధస్యహేతుం
తాచిత్రవేషలలితావధిరంగమధ్యం
ప్రాప్తానిలిప్తకటభానిజదేహభాసా

181

మంచస్థితానగరరాష్ట్రజనాన్ప్రపాలా
స్సర్వేషివీక్యబలరామజనార్దనౌతా

హమాంబువేగసమలంకృతనేత్రపాత్రైః
పీత్యాతదంగసువమాంసవిత్పహుః

182

తన్మూర్తిసేవాస్మృతతత్త్వభావా
తౌతుష్టపుష్కలచగతాఃప్రజాస్తాః
దృష్టంయథాచక్రతమేవపూర్వ
మానందపాథానిధిమగ్నచిత్తాః

183

అయంకిలేశోజగతాంరమేశః
కృతావతారోవసుదేవపత్నీ
భాభారనిస్తారకృతేవజంచ
నీశోరహస్సంసృజేచిరాయం

184

ఏతేనాజ్ఞానధేనుకాచనిహతాః
కేశీబలీపూతనా
దావాగ్నేరపిమాచితాఃపశుగణాః
కాఠీయదర్శహుతః

సప్తాహంధరతాద్రుమీకకకరే
శేంద్రస్యభగ్నోమదః
గోవ్యశ్చాస్యవిలాసచేష్టితవశాః
గార్హ్యణినాన్వాసతే

185

రామోయమస్యోగజనిబలాధ్యః
ప్రబంబముఖ్యానురవీరహంతా
ఏతత్సహాయోభగవాన్యతోదా
నూనుర్విజహేయమునాతపేషు

186

ఇతీవతేషుప్రమరాజనేషు
సంక్లాఢుమానేషుహరింసరామం
నదత్సురాద్యేషుచమల్లవీరా
రణాయతంపాహురదీనచిత్తాః

187

సోకృష్ణహేరామనియుద్ధదత్తా
వితిశ్రుతిర్వాంతదిహక్షితీశా
ఆకారితాతత్కురుతంప్రహృష్టా
నియుద్ధమస్మాభిరిహేవరంగే

188

తతోముష్టికచాణూరవచనాసంప్రహషికౌ
అభినంజహృదాయుద్ధమబ్రూతాంతౌమహాబరౌ

189

బాలావావాంబాలిశైర్కృతృష్ణతై
ర్యుద్ధ్యామోత్రతోణినాక్షాభిముఖ్యే
నోసఃకార్యంబాహుయుద్ధంభవద్భిః
ధర్మోనస్యాదన్యధాలాకవితః

140

తతః

నబాలిశస్త్రస్వంబబలఃకిశోరః
యేనేభవర్యోనిహతౌద్రిసారః
తత్త్వంమయాయుధ్యసముష్టికేన
రామేణసాకంనరమేన్యధాహం

141

ఇతిచాణూరమల్లేననిశమ్యగదితంహరిః
తద్దైవహృన్నిశ్చిత్యసబలస్తంసమావతత్

142

నియుద్ధమాగైర్కవిధేస్తదానీం
చాణూరమల్లేనహరిస్సరామః
సముష్టికేనవ్యతనోన్నియుద్ధం
ద్రష్టుపియంతతస్మదసిప్రహృష్టా

148

తదాబలావీక్యహరింసుబాలం
అబాలిశేనాహితసంప్రహరం
తత్సేకుమార్యప్రవిముగ్ధచిత్తౌ
మిథోజజల్బుస్సదయానురాగాః

144

ఆఖ్యేతికృష్ణస్సనువారమూర్తి
 రవ్యణాంగమేతంయుధిమల్లవీరం
 ఆహేనుసంపశ్యతధర్మమేతం
 నసంతికింత్వ్రతసతస్సుధీరాః

145

సంపశ్యతాననసరోజమముష్యమర్మ
 బింద్యంకింతంవిపులనిశ్వసితారుణాక్షం
 నస్థేయమత్రసదసత్పరిభోధశూన్యే
 రాజ్ఞస్సదస్యనయతత్పరసర్వపుంసి

146

రామోయమాళిముఖమస్యవిశాకనీయ
 మాతామ్రలోచనమురుస్మితశోభిరమ్యం
 చాణూరముష్టికపదానవిపశ్యతైతా
 మల్లాగిరింద్రవపుషేధృతయుద్ధవేషా

147

ఇత్యాదిభిఃప్రీతివచోభిరార్ద్రైః
 స్ఫుటీకృతప్రేమరసాసుకృష్టే
 యోషిత్సుమల్లావపికృష్టరామా
 మిథోనియుద్ధంవిదధుస్సుధీరాః

148

వజ్రప్రహారోపమకృష్టబౌహు
 విఘాతభిన్నక్షరద్రసగ్రాతః
 తదావధత్ శ్యేనవదుద్ధుతఃఖం
 మల్లోహరింవక్షసిముష్టిఘాతైః

149

తతోహతఃసగ్భిరిపద్విపేంద్రః
 నచింతయాముష్టికృతంప్రహారం
 చాణూరముద్భృహ్యహరిస్తుబౌహ్య్వా
 ర్విభ్రామ్యభూమానిపిషేషభూయః

150

రామేణముష్ట్యాభిహతేనపూర్వం
 తలాహతాంగస్సచముష్టికోపి

ముఖాద్వమృశోఽతముష్టమాశు
వ్యసుఃపసాతప్రవికంపితాంగః

151

కూటోధరామేణహతశృలోపి
సతోసలిఃకృష్ణముపేత్యభగ్నః
శేషస్తదాదుద్రురాత్తచిత్తా
మల్లాఃపరిత్రాణపరానుణాస్తై

152

నిహత్యమల్లానితికృష్ణరామా
గోపాలబాలైస్సహితౌవయస్యైః
ఆవాపతుస్తోషముదీణకపేశౌ
యధేభవతౌకలభైరివస్వైః

153

హతేషుమల్లేషునివార్యతాద్య
రవంసురారిఃస్వజనానువాచ
నిష్కాస్యతామేషహరిదుఃరాత్మా
నందశ్చబభృహృతబంధువితైః

154

పితోగ్రసేనోమమసానుగోపి
నిహన్యతామానకదుందుభిశ్చ
యథాతథావాపినిహత్యకృష్ణం
సుఖీభవిష్యామిరిపుంసరామం

155

ఇత్యేవంకథమానేభృశమతిచకేతే
వాసుదేవస్సకంసై
మంచంతస్యోత్పత్తోఽఘాతదనుసురరిపు
సాస్సిరుత్థాయమంచాత్
ఫేటిష్టతంచరంతంసవదిభగమిన్ద్రా
ద్భ్రహ్మకేశేషుకృష్ణో
మంచాదాకృష్ణనిర్యన్మకుటమువరిత
స్తస్యశీఘ్రంపసాత

156

కృష్ణఃప్రీతహృదుగ్రసేనమధివం
చక్రేయదూనాంగురుం

161

తదోగ్రసేనోభగవన్నిచేశాత్
శశాసప్యష్ట్యంధకభోజరాష్ట్రం
నిష్కాసితాయేగృహమాగతాస్తే
కంసేనభోగాబుభుజఃప్రహృష్టాః

162

కృష్ణేననందఃపరిసాంత్యితోధ
నియుజ్యమానోగమనాయతస్య
విక్షేపభీతోశుసమావిలాక్షః
యయాత్రజంసాదరమీద్యమానః

268

యాఃప్రీతస్సురభీర్జితేశమససా
పుత్రోత్సవేమంగళాః
ప్రచరాదానకదుందుభిస్సవదితాః
స్వనాకాంబరాలంకృతాః
గగేనాధపురోధసాయదుమహీ
పానాంముదాలంభితౌ
గాయత్రీమువనీయతోహరిబలా
వాద్యాశ్రమంప్రచవతుః

164

కాశ్యాదవంతీపురతాసినస్తా
సాందీపనాఖ్యాద్విజవర్యపూజ్యాత్
వేదానహంగోపనిషద్రహస్యా
అన్యానికాస్త్రాణిధనుశ్రుతింశ

165

సర్వావతుష్టప్తికళాశ్చతావ
ద్దినైర్గృహీత్వాసకృదేవచోక్తాః
కృష్ణస్సరామోగురుమాహతుష్టం
దేయంకిమిష్టంత్వితిదక్షిణాధకం

166

శక్తింవీక్ష్యతదాతయోద్విజవర
 స్సాందీపనోత్యద్భుతాం
 బాలంపూర్వమృతంయయాచజలధౌ
 మగ్నంప్రభాసేవరం
 ఊరీకృత్యతతస్తథేతిసరథా
 రూఢస్సరామోంబుధః
 కూలంప్యాప్యసమర్చితోహాణాయుజా
 పీఠింపరాంప్యాపితః

167

తతోనియుక్తోగురుపుత్రబాల
 మానేతుమబ్ధిహరిణాబ్రవీత్తం
 తంనాహరంకింత్యసురోమదంబు
 స్థితోహరత్పంచజనాభిథానః

168

నిశమ్యవాచంజలదేహాకరిస్తం
 ప్రవిశ్యతంచాప్యసురంనిహత్య
 బాలంసదృష్ట్యచతదంగజన్య
 మారాయశంఖంరథమారురోహ

169

తతఃపురీంసంయమసేంప్రయాతః
 దధ్మాహరిశ్చంఖముదగ్రనాదం
 యమస్తతోభిప్రస్పృతఃప్రహృష్ట
 స్సమూర్చయతైపురుషేపురాణౌ

170

విజ్ఞాయథావంయదునందనస్య
 సమర్పయామాసగురోస్తనూజం
 తతఃకృతార్థోహరిరాప్తగేహ
 స్తంపీఠయామాసగురుంసదారం

171

కృష్ణోధస్వసఖాయముజ్వలగుణైః
 శ్రీష్టంయదూనాంప్రజం

గోప్యాశ్వాసనకామ్యయాసమదిశత్
 గంతుంముదాహ్యోద్ధవం
 సోప్యాదేశవశోహశేరథమధి
 హ్తాయప్రయాతస్తరా
 నూర్యేస్తంప్రజతిప్రజంసమవిశ
 ద్గోధూభినీరంధ్రితం

172

నందంకృష్ణసఖంప్రియంగ్వహగతం
 ప్రితోఽఽయిత్యాచ్యుతం
 మత్వాఘ్నాశనసభోజనైరనుషమై
 దిశ్చాప్రాయశ్చారైస్తతః
 శ్రీకృష్ణాననపంకజేక్షణకృతే
 స్యాశాంవివృణ్వోపరాం
 తస్యామానుషచేష్టితాన్యనుజగౌ
 ప్రిత్యాయశోదాగ్రతః

173

శ్రీకృష్ణదివ్యచరితస్మృతినిర్వదశ్రు
 పూర్ణేక్షణేప్రజపతాపధమానమాసే
 ప్రేమన్నతస్తనయుగాకృపణాయశోదా
 తస్థాతతస్సమవదతమిదంమహాత్మా

174

ధన్యాయవాంభువియదచ్యుతజన్మభూమి
 భావంగతౌతదనురాగరసాద్రిశచిత్తై
 సోయంసమేత్యసవిధంత్యరయైవతంశ్రీ
 కృష్ణోముదంజనయి కిలకంసఘాతీ

175

గోప్యస్తముద్వీక్ష్యనవాంబుజాక్షం
 విజ్ఞాయకృష్ణప్రియమిత్రమాప్తం
 సత్కృత్యభక్త్యోపనివేశ్యవీరే
 రహస్యపూచన్నిదముత్కచిత్తాః

176

మన్యామహేత్వాంపితృసాంత్యనాథః
 సంప్రేక్షితంధక్తవరాయణేన
 నాథేననోచేదిహతస్యభర్తుః
 ఓమస్త్యవాప్యంజగతామధీశః

177

ఇత్యుదీర్యోద్ధవంశోవ్యస్సమక్షంతస్యసాదరం
 గాయంత్యఃకృష్ణలీలాస్తాఃప్రేమస్వంసముదైరయః

178

తాసాంకృష్ణరతినిరీక్ష్యమహతీం
 తత్రోద్ధృతావిస్మృతిః
 తాశ్చాశ్వాస్యహరేఃకృపారసయంతైః
 స్సందేశవాక్యైఃకృత్యభృశం
 ప్రీతాభిఃప్రతిపూజితఃపునరుపా
 వృత్తఃపురీమాగతః
 కృష్ణాయాహతధైవగోపజనతా
 ప్రేమోపహారంముదా

179

కుబ్జాగృహంసమమవిశ్వతతఃకదాచిత్
 ప్రీత్యోద్ధతేనసహితస్సృకదాక్షపూతం
 అభ్యంజనాశనముఖైరుపచారవర్గై
 స్సంతర్పితస్సుఖమువాసగృహేతదీయ

180

కుబ్జాచిరాత్సమభివాంఛితమాప్యభర్తు
 స్సర్వాంగసంగమురుమంగళహేతుభూతః
 కారార్థ్యమావభగవానథసోధ్యమ్రాగా
 దకూరవేశ్మసఖలఃప్రియమస్యకర్తుం

181

తావీక్ష్యప్రణతశ్శ్వఫల్కతనయః
 ప్రత్యుద్గతస్సాదరం
 స్వాస్తీణాననసంస్థితాఅవహిత
 స్సంమానహిత్యాహతైః

ధృత్వా తత్పదతీర్థమూర్తిశమనం
 మూఢ్యకాంకగౌతత్పదా
 భక్తుర్నిద్రాక్షమనాస్పృశకామృదుహరిం
 ప్రాహేదముద్వత్స్యితః

182

త్వంకైభవాయజగతౌఖలవిశ్వమూర్తే
 కారుణ్యతోద్యవసుదేవగృహేవతీర్థః
 కంసంజగద్విపుముద్రగమవధ్యమనైక్యః
 హత్వాశుభంసమతనోర్యదునాధభూయః

183

త్వంపూగుఃసృజగతఃప్రథమంనిదానం
 త్వయ్యేవచాస్తమితమేతదనంతరూపే
 రక్ష్యంత్యయైవబహిరంతరిదంనివిష్టో
 వ్యాప్నోషిశక్తిభిరపారగుణాహరైశ్చ

184

యోగేశ్వరైరపిదురంతతపోమహిమ్నా
 ద్రష్టుంనశక్యమితిబాహురిదంవపుస్తే
 త్రయ్యంతతద్వనిపుణాస్తదిదంవయంతే
 దృష్ట్వావపుఃకరుణాయాముదితాంతరంగాః

185

ఇత్యేవమక్రూరసమచితస్స
 స్తుతశ్చకృషస్తమువాచతుష్టః
 త్వంసంప్రయోబంధురతస్తయ్యాదం
 వత్సామితత్వేనవిధేహిసర్వం

186

పైతృష్వసేయాస్కమపాండుపుత్రా
 విచాధతేదుర్మతిరంధదృష్టిః
 పుత్రాంబికాయాఇతివిశ్రుతంమే
 జానీహితత్వేనసఖతచేతత్

187

ఇత్యాదిష్టశ్వఫల్కస్యనూనుకృష్టేనధార్మికః
 జగామహస్తినపురంపురారాతిపురోవమం

188

తత్రాంబికాయాస్తనయంసభీష్మం
ద్రోణంకృపంద్రోణసుతంచకణకం
పాండోస్తమాజ్ఞానిదురంపుధాంచ
దృష్ట్యావ్యయంపాహశివంససర్వం

189

తైఃపూజితస్తత్రచకారవాసం
మాసాంస్తుకాంశ్చిత్ దురనుష్ఠితస్య
రాజస్తమాజ్ఞాశయలుప్తబుద్ధేః
బుభుత్సయావృష్టిఃసరోనగర్యాం

190

తదారహస్యేవిదురశ్చకుంతీ
పోవాచపాండోస్తనయేషుభావం
దుష్టంనృపస్యాసహనప్రధాన
మక్రూరముద్యచ్ఛుగుదసదృష్టిః

191.

భ్రాతుస్సుతోమేకుశలీయదూనాం
పతిస్సరామఃకమనియమూర్తిః
అపిస్మరత్యాప్తజనాశరణ్యః
విమోచయిష్యత్సపినోద్యదుఃఖాత్

192

శ్రుత్వేతిమఃఖాకులితంపుధాయా
శ్వఫల్కనూనుంభృశమాకులాత్మా
రాజానమాసాద్యసుతానువిద్ధం
హితంసమాపేహపరత్రభవ్యం

193

విచిత్రవీర్యాత్మజభర్తృమేవ
పథానమాదృత్యచరన్మపాల
శ్రేయఃపరంనాప్స్యతిధర్మలభ్యం
అతోన్యధానారకమెవలభ్యం

194

అతస్త్వమాత్మీయతుతేషుపాండో
స్సుతేషుతుల్యంచరధర్మవశ్యః

నూచేద్దురం తావయశోనిధానం
భవిష్యసిశీరపితా స్యతిత్వాం

195

ఇత్యాద్యక్రూరపాపంనృపతిరిహపర
శ్రాఖిలక్షమహేతుం
శ్రుత్వామత్వాచతద్ధ్యంతనయవరతయా
చంచలాత్మాబధూవ
బుధ్వాభిప్రాయమేషాంపునరపిమధురాం
ప్రాప్యమిత్రానుశిష్టః
త్వాఫల్క్రితచ్ఛవృత్తంసకలమపిజగౌ
వాసుదేవైవావకంతే

196

కంసస్యవత్స్నవధదుఃఖితేస్తిః
ప్రాసశ్చగేహంపితౄరావ్యభర్తుః
వధంనుఘోరంమృదేశ్వరాయ
పితౄజరాసంధన్వపాయకృష్ణాత్

197

నివేదయాంచక్రతురప్రియంత
దాకణ్యకరాజాశుచయామలాత్మా
అయాదశాంకర్తుమియేషవృధ్ధీం
రురోధరుష్టేమధురాంబలైస్సైః

198

అక్షౌహిణీభిస్సపురంనిరుద్ధం
దృష్ట్వాత్రయోవింశతిభిఃపరేషాం
సైన్యంజరాసంధవశంజగత్కాః
వతిస్తజాచింతయదాత్మకృత్యం

199

అహంధరాయాభః మాపనేతుం
కృతావతారోస్మియదోఃకులేస్మిన్
తదేతదుద్యద్భటభీమరూపం
సైన్యంహనిష్యామిసమాగధేంద్రం

200

ఇతిచింతయతిశ్రీకేవలతస్సృందనద్యయం
దివ్యాయుధసమాక్షీర్ణమావపాతమనోజవం

201

ధృష్ట్యరధద్యయముదగ్రశరావక్లప్తం
సంకర్షణసహితోభగవాన్ విచింత్య
తత్రాధిరుహ్యపురతోల్పబలౌపసూధకే
నిర్గత్యశంఖముగునాదమపూరయత్సః

202

పాలందారుకసారధియదువతిం

దృష్ట్యరిపుర్కాగధః

జాత్యేనాస్యవిలజ్జితౌరణకృతే

రామేణయోద్ధుంమనః

చక్రేతత్రహరిర్వికత్థనయుజ

స్తస్యాభితస్యందనా

హృష్టాచోదయదుద్యతాయుధకరః

హంతుంకృతాత్మరిపుం

203

తతౌరథౌవీక్యనువణతాలక

ధృజావక్లప్తామగధేశ్వరోబలీ

అహోధయన్నైజమనీకముద్యతం

రధద్విపాశ్చోగ్రమహావరాయుధం

204

తతస్సరామోహరిరుగ్రతేజాః

సైన్యంపరేషాంవిశితైర్వైలద్భిః

కృతప్రపాతంసముదీక్యరుష్టః

శార్ఙ్గంధనుః(శ్రీ)మదుపాదదత్స్వం

205

శ్రీకాజీనిర్మక్తమహేమవహ్నే

స్సంభిన్నబాహూరుశిరఃకరేషు

సైన్యేషుసర్వేషువినాశితేషు

జగ్రాహరామాయుధిమాగధేంద్రం

206

అవారయత్తంవిరధంగృహీతం
రామేణపాశైశ్చనిబధ్యమానం
కృష్ణస్తోమీక్ష్యుబలంబలాధ్యం
తస్యాభిలానీకనిబహుణ్మయః

207

కృష్ణేణరామేణచమోచితస్స
హ్రియాతవస్తప్తుముదూఢబాహుః
నివారితోరాజభిరధ్యమధ్యై
పురంస్వమేవ విశదుద్గతాశః

208

కృష్ణోధదేవైః కిదివిప్రప్రపువై
స్సంమానితోనాదితదివ్యవాద్యైః
సంక్లాఘ్యమానోమధురాంవివేక
చైరైస్వముజ్జృంభితతారణాధ్యం

209

యద్ద్రవ్యపూయాధనలబ్ధమృద్ధం
తదుగ్రసేనాయసమర్చ్యకృష్ణః
సంవధక్యోఽపీతిముదారవీరైః
నాక్థోయదూనాన్యవసన్నగర్యాం

210

పునజరాసంధస్సపోబలాధ్య
స్తావచ్చమూభిస్సహితఃప్రయాతః
హరేకిపురీంయుద్ధసముత్సుకోభూత్
తదైవభగ్నోద్రవదేవదేవా

211

ఎవంబలీమగధరాట్ దశస్ప్రవారం
యుధ్వాయదూత్తమచమూభిరుదూఢసైన్యః
భగ్నఃపరాజయముపేత్యపరైర్విముక్తః
దుఃఖంవివేకబహుళంహతభూరిమానః

212

భావిన్యస్తాదశయుధితో
నారదాజ్ఞానుసారీ

ష్టేఘ్నస్సాకంతిస్సభిరువయన్
 శోటిభిః శోధదీప్తః
 వీరః కశ్చిద్యవనఇతితా
 మావృణోద్వాదవానాం
 ఋద్ధిద్వాంవాపురమివరవే
 రాహురుగ్రామగీచిం

213

రుద్ధం నిరీక్ష్య నగరం హరితాప్తకామ
 స్సంకషణజేన సహచింతనమాతతాన
 గుంఢే బలీతుయవనోద్భవురంసచాద్య
 శోష్టానాగమిష్యతి జరాతనయోపిభూయః

214

యుక్త్యా ప్రాయద్యనేన ప్రతిభయపురనో
 మాగధోయద్యుపేయాత్
 బంధూన్ హంతి వీరః పురమపిచనయే
 నైజముద్భోషితశ్రీః
 తస్మాద్ దైవైవ సుగంఠిమపిదృఢపదం
 సంవిభాయాత్ర బంధూన్
 సంస్థాస్యాదేన ముగ్రంయవనమురుబలం
 నాశయావః ప్రహరాత్

215

ఇత్థం సమాలోచ్య హరిబలాదేన
 మధ్యే సముద్రం వితతానరమ్యం
 పురం నరంద్వాదశయోజనోద్భవత్
 దుర్గం విచిత్రాఖిలవస్తుజాతం

216

స్వగణకుంభసమలంకృతైర్గృహైః
 రూప్యపితృభవినిర్మితైశ్శుభైః
 రత్నకూటపరిమండితైస్తదా
 రుక్మగేహనిచయైశ్చ శోభితం

217

శేవతాగృహగణై స్సుశోభితం
వివరాజముఖపర్ణపూరితం
హరిజాతమపిత్రతదేవరాట్
ప్రాహిణోత్పరిషదానుధర్మయా

218

యాదసాంపతిరుపాహరద్ధయా
శ్యామలైకరుచిరశ్రుతీశుచీ
యక్షరాడపినిధీన్నవావారత్
స్వాంసమృద్ధిమదదుఃపరేనురాః

219

తత్రయోగమహిమానుభావితః
యాదవానధనివేశ్యమాధవః
ద్వారకాపురిపువఃప్రభుర్మధే
నిజగామమధురాంతతౌబలీ

220

తంనిరాయుధముదీక్ష్యనిర్గతం
శ్యామముజ్జ్వలసుపీతవాససం
కౌస్తుభోల్లసితవక్షసంచతు
ర్బాహుమంబుజవిలోచనద్వయం

221

లక్ష్మణైఃపరమపుంస్త్యనూచకే
లక్ష్మీతంవిధితనూజశబ్దైః
హనుదేవఇతినిశ్చయంగతో
మోదమాపయవనోరణోత్సుకం

222

వైద్రవంతమధతంపరాఙ్ముఖం
చాన్వధావదసురోనిరాయుధం
సోపిదూరమగమత్పరఃపుమా
స్సృశ్యమానఇతసాపదేపదే

223

నోచితంయదుకులౌద్భవస్యతే
ధావనంత్యితిరస్కృతోపిసా

తేనయాదవవిభుగిః రేగుహం
ప్రావివేశముచికుందసంశయాం

224

సోపిమాధవమనుదుతోగుహం
ప్రావ్యవీక్ష్యయవనోసరోత్తమం
తంత్వమన్యతశయానమద్భుతం
తేజసాసపదితస్య మోహితః

225

తాడితాధయవనేనదుర్భియా
సోంఘీణానరపతిస్సృతింగతః
ఉత్థితశ్చశయనాదవస్థితం
తందదశయవనంస్వపాశ్వకతః

226

తస్యవీక్షణసముద్ధితోద్భట
జ్వాలపావకవిదగ్ధవిగ్రహః
భస్మసాత్సబభూవతత్తాత్
రుద్రదగ్ధఇవమీనకేతనః

227

మాంధాతృరాజతనయోముచికుందనామా
దేవైస్ససంయతిసహాయతయాప్యతోభూత్
సంరక్షితాయుధిసురాశ్చిరమాహవేధ
త్యక్త్వాసురంభయమపారముదంప్రయాతాః

228

సంహోదితస్సిధవరాయదేవై
నిదాద్రామయాచత్ శ్రమఖాక్ష్పిరాయ
శేతేత్రనాయంముచికుందరాజా
నిద్రావశఃకృష్ణనిరీక్షణాంతం

229

నిద్రాణముత్థాపయతిస్మయస్త్వాం
సభస్మతాంయూతుతవాగ్నిష్టోనాః
ఇత్థంనురైస్తస్యవరశ్చదత్తా
భస్మాభవత్రద్యవనోక్షివహ్నేః

230

తతోముకుందోముచికుందర్పః
 పృష్టశ్చకస్త్యంత్యతితేనరాజ్ఞా
 చిరాయనిద్రావివశేనలింగై
 నిశ్చిన్వతాతంపరమంచుమాంసం

281

అధాహరాజానముదారవాణ్య
 హరిజగద్ధారనిబహాణాయ
 ఆత్మానముర్యాంవసుదేవగేహే
 కృతావతారంపరమక్షిణేవ్యం

282

తతఃప్రణామప్రపణేనధీమతా
 స్తుతోహరిర్ముక్తికృతేఖరేశ్వరః
 అనంతరేజన్మనివిప్రభావిన
 స్తవాశుసిద్ధ్యేదితిముక్తిరాహతం

283

ఇత్యాజ్ఞామసుసృత్యభూవతివరః
 తస్మైకృతప్రాణతిః
 నిష్క్రింతోగిరికదరాత్కలిమితం
 మత్వాతదంకైస్తదా
 శైలంప్రాప్యతగంధమాదనవదం
 నారాయణస్యాశ్రమే
 దేవశ్రీపతిమచక్షాత్కృతమనా
 స్తస్థాబదర్యాశ్రమే

284

గత్వామేచ్ఛగణావృతాంతుమధురాం
 హత్వాచతామాధవః
 నిన్యతద్ధనమాశునైజపురుషై
 స్తాంద్వారకాంశ్రీమతీం

అగాత్యోపిజరాచుతోరిపువర
స్తావచ్చమూభిర్వృతః
తంవీక్ష్యోతిబలంబలేనసహితో
దుద్రావభీతోయథా

235

అనుద్రుతిస్తేనహరిస్సరామః
చచారదూరంమగధాధిపేన
త్రాంతింగతస్తుంగమధాధియాధః
ప్రవషణాదింకృతనిత్యవషణం

236

మత్వానిలీనాగిరిమూర్ధ్నిభీతా
దదాహశైలంపరితోనరేంద్రః
అలక్ష్మితోతేనగిరేర్విడగ్ధాత్
ఉత్సృత్యతేస్వాంపురమధ్యపేతాం

237

తావేకాదశయోజనాయతగిరే
స్తస్యగ్రకూటాద్భవం
ప్రాప్తావేకనిపాతనేననగిరిం
ప్రాప్తానముద్రావృతాం
దగ్ధావిత్యమతిస్పృహోయసునుతౌ
మత్వాముదానీకపై
స్సౌకంస్వామగమత్పురీంవిరచయన్
మోషంజయోద్భాసురం

238

అనరాధితైవతాహ్వయమహీ
నాధస్యకన్యాంతతో
భార్యామాపబలోనిదేశవశతో
రేవత్యభిఖ్యాంవిధేః

దత్తాంభీష్మకపుత్రికాంచభగవాం
 రుక్మిణ్యభిఖ్యాంముదా
 హత్వాచై ద్దశనరేంద్రసంశ్రయస్థపా
 సాల్యాదిమూమాధవః

249

ఇతి క్రిశోభనాద్యశః పైథవే మహాకావ్యే
 ఉత్తరభాగే అష్టమస్సర్గః .



శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీ శోభనాద్రి శ వైభవే మహాకావ్యే

ఉత్తరభాగే నవమస్కంధః.



ద్వాపరమంగళమిదం మధుసూదనస్య

వత్సోమిభాగవతదివ్యపురాణగీతం

భారాయితాబహున్యపాః కిల యత్యసంగాత్

భూమిహృతాః భగవతాయ దునందనేన

1

రాజేంద్రస్య విదర్భదేశస్య పతేః

పుత్రం వరాంకుక్మిణీ

నామ్నాం భీష్మకనామకస్య గృహిణీ

మైచ్చద్యదూనాం పతిః

శ్రుత్వా సాపివః పుష్కళిమంభగవతో

మే సతమే వప్రియం

బంధూనాం చ తదేవ వాంఛితమభూత్

సద్వృత్తవంశాధికానాం

2

రుక్మీతస్య సుతో విదర్భాస్య పతేః

కృష్ణద్విదాద్యోనుజాం

బంధూనామమతే చ కారకుమరిః

చెద్వాయరాతుం మతిం

శ్రుత్వా తస్య ససాకు లేనదకితా

విప్రంతదారుక్మిణీ

కృష్ణాయప్రణామాయశంచనరహ
స్యానన్నపాణిగహ

3

విప్రఃప్రాప్తపురీంతతోభగవత
స్తాంద్వారకాంశ్రీమతీం
ఆనీనంకనకాసనేయదుపతిం
సంనేవ్యతేనార్చితః
స్వాసీనశ్చగతశ్రమస్సమధురం
భక్తంచసంప్రాసితః
పృష్టస్పృష్టపదద్వయోభగవతా

4

ప్రాహేదమహ్యకులం
రుక్మిణ్యాప్రేషితోహంయదువరభవత
స్సన్నిధింవక్తుమశ్యా
స్సంనేశంతచ్చప్రతేలిఖితమిదమదః
పశ్యహృష్టాగృహీత్వా
ఆదాయాధస్మితశ్రీవిలసితరదనో
వాచయామాసపత్రం
తస్యోన్మోద్వాహవాంఛాంస్ఫుటతరవిదితం
తత్రహృష్టోబభూవ

5

దేవత్వద్గుణరూపశిలసువయో
విద్వాధనాజశ్రియా
ముగ్ధేహంకులజాభవంతమతులం
వాంఛామినాధంప్రియం
చైద్యోమాందమఘోషనూనుదమర
ప్రస్పర్థివీర్వోబలిం
సింహస్యేవచజంబుకోయదుపతే
మాంహర్తుమాలోకతే

6

త్వత్పాణిగహణాయదత్తమతులం
పూర్తంతభేష్టంతపః

విప్రాచార్యనురాజంసంచభగవత్
 చక్రేత్వరా రాధనం
 శ్వోభావీలిచనిర్భితఃపరిణయః
 చైద్యశ్చసైన్యావృతః
 ప్రాప్త్యత్యేవవిదభరాజనగరీం
 భాతుర్మమేష్టవిధా

7

యన్మయ్యస్తిన్మృణాదుదాఙ్గయన
 ప్రాప్తఃపురీంమేషితః
 జిత్వామాగధచైద్యరాజపుతనా
 మాముద్వహత్కాశయాం
 దేవక్యాత్మజరాక్షసేనవిధినా
 గంతుంబహిర్నిగతాం
 పూర్వద్వ్యుగ్రిరిజాంకులానుసరణాత్
 అంతఃపురాదుజ్వలాత్

8

యస్యోంఘ్ర్యంబుజధూళిఘాసరశిరో
 మాణిక్యభాభిన్నురాః
 సప్తశ్రీగళశక్రవిత్తపముఖః
 కుర్వంతినీరాజనం
 తస్మానుగ్రహమాత్మనీనమధునా
 వాంఛామ్యహంశీవతే
 నప్రాప్స్యమితవప్రసాదమధునా
 త్యక్త్యైమ్యనూకశికతా

9

ఇతిసందేశవచసారుక్మిణ్యాదునందనః
 వ్రహ్మస్యగృహ్లాతత్పాణింప్రోవాచస్మితనుందరం

10

యద్రుక్మిణీవిసుతతేమయిసానురాగం
 రాంచితయన్నపితథాహమహనిశాను

నిదాంబభేనచభునజ్జితదేకచిత్త
స్సత్యంబవిమివిదితోహమచాపిరుక్మి

11

రాజస్యసైన్యమధునైఃపనిహత్యవీర్యాత్
తామానయేనిజపురీంమయినానురాగాం
ఉత్తైర్వివిప్రవరమాహముదారథోమే
సంయుజ్యతామితితతోరధినంమురారిః

12

నూతేనాధసమానీతందారుకాభ్యేనమాధవః
తురంగైఃసైన్యనుగ్రిహమేనుపుష్పవలాహకైః
యుక్తంరథంసవిప్రేంద్రస్సమారుహ్యైకరాత్రతః
ఆనర్తేభ్యోవిదభేకంద్రపురీంకుండినమాయయా

18

తనూమూరీకరపీడనోచితాః
శుభాఃక్రియాఃభీష్మకభూపతిర్మురా
విధాయకన్యాంచవిభాష్యభూషణైః
గ్రహాపకాంతించచకారమంగళాం

14

తత్తేవరాజాదమఘోషనామక
సుతస్యకృత్వానిఖలాశ్శుభాఃక్రియాః
పురాన్నివాత్కుండినపట్టణాయయా
గజాశ్వపాదాంతరథోపగైఃబలాః

15

సౌఖ్యోజరాసంధవిదూరధౌచ
సమాగతాఃపాండ్రకదంతవక్త్రా
అస్యేచచైద్యస్యసఖిత్వమాప్తాః
తమన్యగచ్ఛగదమఘోషపుత్రం

16

ప్రత్యుద్గతస్తానసఖివిదర్భ
రాజార్చయామాసగృహ్నివేద్య

తేచాపిసన్నద్ధబలారణాయ
సహాయతాంపైద్యపతేఃప్రయాతాః

17

నిశమ్యరామోపిపూద్యమంతం
కృష్ణంచకన్యాహరణాయవీరః
ఏకంప్రయాతంకలసేవశంకీ
గతావిదర్భాత్పరయా బలోమేః

18

అసన్నపాణిగ్రహణోత్సవాసా
హృదాతమేవానువించితయంతీ
అకర్ణ్యవిప్రాస్యముదేయదూనాం
పతింపురాసన్నగతంసరామం

19

విదర్భరాజాపినిశమ్యకృష్ణం
సరామముద్వాహనిరీక్షణాయ
మత్వాగతంమంగళతూర్యఘోషైః
ప్రత్యుద్గతోభ్యహణమాతతాన

20

నిదళితేవేనగృహేసురమ్యే
సుఖంప్రవిష్టేయదుపంశరత్నై
దుర్గాంప్రణంతుంనృపయోధగుప్తా
కన్యావరోధాద్భహిరాజగామ

21

పదారవిందంయదునందనస్య
విచితయంతీకుభవాద్యఘోషైః
సమాగధేవఽందిగజైశ్చనారీ
గజేస్తరానేకవరావహరైః

22

విభూషితాసాలలితంపదాభ్యాం
దేవ్యంతికింప్రావృత్తత్రణామా
పుష్పవహరైఃపరిభృశైః
రపూజయద్విప్రసభూసమక్షం

23

స్తుత్వాచతాంతద్భ్రతశిష్టపుష్ప
క్షతాదికంసాశిరసాగృహీత్వా
విప్రాంగనాభిఃప్రణయేనదత్తం
హృష్టశనైరాయతనంముమోచ

24

తత్రాగతాత్తద్భ్రముఖానరేంద్రాః
కృష్ణస్సరామోపిరీక్షితుంతాం
తాన్వీక్ష్యమాణాకుటిలాలక్ష్మణాన్
సమూహ్యైదర్శనుతాతదానీం

25

వ్యచింతయంతీరథమారురుక్షుః
కదానుమాంప్రాప్యతిచేతికృష్ణః
వినిష్ఠితాత్రవిలోకమానా
నృపాలవర్యాన్యదునందనంచ

26

పశ్యత్సుసర్వేషునరోత్తమేషు
తదాసమారోవ్యరథంయదూనాం
పతిర్విదభేకంద్రనుతాంసుపణా
ధ్వజంయయానైస్యగజైస్సమేతః

27

తతోజరాసంధముఖానరేంద్రాః
పరాభవంతంయదునాధక్ష్మంతం
అమృత్యమాణాహృదిరూఢవాహః
రణోద్యమంచక్రురుదాత్రచాపాః

28

అథప్రవృత్తంయదునాధచమ్యా
శ్చైదీంద్రైస్యస్యచభీమయుద్ధం
త్రైతాహరద్వీరశిరాంశికృష్ణ
శ్చితైఃశ్చరైఃభీమధనుఃప్రముక్షైః

29

నిహన్యమానెనిభలేచనైస్యే
తదాతురంతందమఘోషనూనుం

నివారయామాసరః శాన్ జరాయా
స్సుతోబలంవీక్ష్మయదూత్తమస్య

30

చై ద్యేషయాశేస్వపురంససైశ్యే
రుక్మీస్వసుస్తంత్యసహకావివాహం
అక్షోహిణీసైన్యవృతోన్యగచ్ఛత్
కృష్ణంప్రతిజ్ఞాతవధోతిరుష్టః

31

కృష్ణంనిహత్యైవపురీంవికామీ
త్యుక్వాసమక్షంధరణీపతీనాం
రథంసమూరుహ్యవికృష్టచాపాః
జఘానకృష్ణంత్రిభిరేవబాణైః

32

తతఃస్మయోతస్యధనుఃకరస్థం
విచ్ఛిద్యవివ్యాధవషడ్భిరీశః
అష్టాభిరశ్వావినిహత్యసూతం
ద్వ్యాభ్యాంత్రిభిఃకేతుమధోజ్ఞహర

33

అదాయచాపమవరంస్సచపంచబాణైః
విశ్యాధభీష్మకసుతోయదువంశదీపం
చిచ్ఛిదతచ్ఛభగవాపునరేవసోన్య
తాదత్తతచ్ఛభగవానలునాత్ బలేన

34

పరిఘపట్టసశూలపరశ్వధ
ప్రముఖమాయుధజాలమథాచ్ఛినత్
యదుపతిడికషతస్సతతోరథాత్
భువినివత్యరుషాసిముపాదదే

35

రుక్మీణోధపరిధావహరి
సౌసీచర్మతిలకోచ్ఛినత్తగైః
హంతుముద్యతమనారుషాతతః
భిక్షనూయధమధత్తపాణినా

36

భ్రాతృమారణకృతోద్యమంహరిం
వీక్ష్యభీతహృదియాధరుక్మిణీ
పాదయోఃప్రపతితాజగత్పతేః
దీనమార్తతరమాతనోఽఘృచం

37

ప్రాధికృతస్సకరుణంతయాహరిః
తంనిబధ్యవసనేనరుక్మిణం
శ్మశ్శుకేశమవపద్విరూపిత
సోస్థివన్మృతఞ్చవప్రలజ్జితః

38

తతోబలేనప్రతిబోధితోహరి
ర్విమోచయామాసరిపుంతుబంధనాత్
జహశాశుచంబ్రాతృవధేనరుక్మిణీ
సుసాంత్యితాతేనజితోగ్రవైరిణా

39

రుక్మీవిన్మృష్టోహరిణాహియైవ
సంధానిరోధనపురీంనచాప
కృత్వాపురంభోజకూభిధానం
త్తత్రైవతస్థాహతసైన్యతేజాః

40

తతస్సమానీయభరంమురారిః
నైదభికాపుత్రంవిధినోప్తయేమే
గృహేగృహేతత్రపురేబభూవు
ర్భిహోత్సవామంగళవాద్యయుక్తాః

41

తయాసరేమేపురుషపురణో
యధ్దేవలక్ష్మ్యైకజగతాంజనన్యా
కామఃపురారుద్రముఖాక్షిదగ్ధ
స్తస్యావివేశోదరముద్భవాధకం

42

తతఃప్రవనూతంతనయంమురారైః
హృత్వాసురశృంబరనామధేయః

అనిదేశంక్రీడినదల్లిమధ్యే
జగదతంచాపిబలీవిసారః

43

యుష్యగృహీతస్సచధీవవణా
దైత్యాయనీతస్సచసూదహస్యై
దదాసచిచ్ఛేదచతస్యకుక్షే
శ్శిశుఃకుమారోనిరగాన్మహాజాః

44

మాయావలీశంబరదైత్యదాసీ
సూదోపనీతంవృధుకంసమీక్ష్య
సురషిణౌవేదితపాలతత్వా
పుషోషతంసర్వవిధోపచారైః

45

సాకామదేవస్యరలిఃద్వితీయా
మాయావతీనామ్నస్సురస్యభృత్యా
బాతాశిశుంతంపతిమేవబుధ్వా
చకారతస్మిన్బహుళంప్రమోదం

46

సవధామానశ్శిశురూఢయావనః
విమోహయానసర్వవధూమనాంసే
తయాపిమోహాదధయాచిశోభవత్
రతాయమత్వాజననీంసచాగ్రహీత్

47

తతః

నారాయణస్సౌత్తజనిస్సరస్త్రైవం
జాతోహృతేఞ్శంబరదైత్యకేన
అహంరతిఃకామసతీభవంతం
మమైవభర్తారముపొవపన్నా

48

త్యాంజాతమాతంకిలశంబరోయం
హృత్వాక్షివల్సింధుజలేకుబుద్ధిః

మీనేనగీణాస్సమభూత్సచాపి
దాక్షైర్గృహీతోన్నగృహంచనీతః

49

సూదచ్ఛిన్నాత్తస్యకుక్షేఃకుమారః
త్వంమేపాప్తఃపిషితశ్చాపివృద్ధః
హత్యాశత్తుంశంబరంమాంస్వవత్నీం
ప్రేష్ణూపశ్యక్మాతరంతోషయన్వాం

50

మాయావతీతంసముదీర్యవాచం
దదాచత్సైన్యనిఖలాంస్వవిద్యాం
గృహీతమాయస్సహరేకుమారః
సమాహ్వయత్ శంబరమాహవాయ

51

ఆక్షేపవాక్యైర్విషహ్యరూపైః
కాష్టేనస్మరుష్టభిగతారణాయ
దైత్యోగదాపాణిరుపేత్యశత్తుం
తయావధీన్ముక్తమహాగ్రనాదః

52

నిరస్యతాంకార్ణిరపారవీర్యః
తస్మైముమోచస్వగదాంవిదీప్రాం
మాయాంససంక్రిత్యమయేనదత్తాం
పాషాణవషణంవిముమోచతస్మిన్

53

విబాధ్యమానోహరినూనురుగైః
పాషాణవషేకార్మహతీంస్వమాయాం
ప్రయుజ్యభజ్త్వాచతదీయమాయాః
తతోసినాతస్యశిరోజహర

54

శంబరాసురవధః

తతోభివృష్టఃకుసుమైస్సుపర్వభిః
పురంచనీతోగగనేనభార్యయా

ప్రవిశ్యచాంతఃపురమృద్ధిమన్మహత్
వినోదయామాసమనాంసే యోషితా

55

నిరీక్ష్యతంపద్మదిళాయతేక్షణం
తమస్మరన్నష్టసుతంతురుక్కిణీ
వ్యచింతయతోక్తయనుదారలోచనః
కులోత్రమేహషకముపైతిమానసం

56

వైదభాన్యన్యంచింతయంత్యామితిసహజనకో
వాసుదేవ్రాజనన్యా
సాకింతప్రోపయాతస్త్విసదృశవపుషం
వీక్ష్యతంసద్వితీయం
విజ్ఞాతార్థోపితుష్టిమభవదథముని
స్తత్రిదేవర్షిరెత్య
ప్రావాదీతస్యసర్వంచరితమథముదం
తత్రసర్వేసమాపుః

57

అథసత్రాజితఃపుత్రీంకృష్ణావీరచితాగసః
స్యమంతకేనమణినాదత్తాముదవహతస్త్వయం

58

స్యమంతకోపాఖ్యానం.

సత్రాజితసూర్యముపాస్యభక్త్యా
స్యమంతకాఖ్యంమణిమాపతస్మాత్
విభ్రాజమానోరవితుల్యతేజః
వివేకకృష్ణస్యపురీమలక్ష్యః

59

తంవీక్ష్యసర్వేరవిమేవమత్వా
తత్రేజసానష్టదృశోమురారెః
ప్రాప్యోపకంఠంభయకంపిచిత్తాః
ప్రోచూరవెరాగమనందిదృక్షోః

60

ప్రహస్యశౌరివశచసాయమానాం
నై వాయమకళారవిదత్తమాప్య
మణింతుసత్రాజితపిషదీప్ర
ఇత్యేవమూచేవచనంతదాసీం

61

ప్రవిష్టగేహేధముదాసరత్న
స్సత్రాజితఃతంమణిమగ్రజాతైః
అభ్యచకాయామాసదిన్దెన్దెన్ద్రా
సువర్ణభారాదదతంవశేన్యం

62

కృష్ణేనయాచితస్సత్రాజితస్తంమణిమాదరాత్
నదదాపూర్ణకామేనతన్మాహాత్మ్యంనచింతయ

63

ధృత్వాప్రసెనోమతమేకదాతం
వాయంసమారుహ్యవనంవినేశ
నిహత్యతంరత్నమహజహర
సింహశ్చకల్పితగహనంప్రవిష్టః

64

తంనిహత్యసమణింమృగాధిపం
జాంబవాగిరిగుహశ్రయస్తరః
కీడనాయవిదధేమణింశిశాః
సంప్రదీపితమహీధగహ్వరం

65

సత్రాజితోధసమణివశసగంప్రసేనం
నోద్యక్ష్యతప్తహృదయఃపునరాప్తగేహః
కృష్ణేనరత్నచపలేనహతోమమాను
జన్మైత్యతప్యతజనశ్చతథేత్యువాచ

66

శోకేనేతిశేషః

తద్దుర్యశస్త్వంపరిహర్తుకామః
ప్రసేనమాగంపారిరన్యచ్ఛత్

దృష్ట్వాప్రసేనంహతమిపుష్టే
సింహేనతంచక్షుహతందదశః

67

బహినివైశ్చైవజనాననుద్రుతాః
హరివివేకక్షుబిలంభయానకం
నిరీక్ష్మచక్షుఃభకసన్నిధానతో
మణితమాహతుఃమతిష్ఠదుత్సుకః

68

అపూర్వసందశఃనభీతధాత్రీ
వికృష్టనాదశ్రవణేనరుష్టః
సజాంబజానేత్యయదూత్తమేన
చక్రేరణంతన్మహిమానభిజ్ఞః

69

ద్యుంజ్వప్రవృత్తైభుజవృక్షశస్త్రీ
శిలాహతాంగౌహరిభల్లుకేంద్రా
మష్టిప్రహరైఃద్విచతుర్దశాహ
మహనిశశంజఘ్నుతురాహమ్రాత్కౌ

70

అష్టావింశినేతుముష్టినిహతః
కృష్ణస్యపిష్టాస్థికః
జ్ఞాత్వాతంపురుషోత్తమందుపతిం
స్తుత్వాముహుజాంబవాః
లంకారాక్షసమదానాదిచరితం
పూర్వావతారేకృతం
స్మృత్వాతంప్రణనామభక్తివివశః
పాదారవిందద్వయే

71

కృష్ణస్తముత్థాప్యకరాంబుజేన
సృష్టేద్దమూచేముదితస్వభక్తం
మిధ్యాపవాదప్రశమాయరత్న
మాహర్తుమతాగమనంమమేతి

72

ఇన్ద్రియైశ్చ నందనేనముదిశో
 భజాక రాజస్వకాం
 కర్మాణాంబవతీమణింబహరయే
 దత్వాహాణార్ధితతః
 త్రైతాంశేనతదైవముక్తిమతులా
 మావృత్తిశూన్యాంపునః
 పాప్రాధాన్నిహరైఃపరేవిరుదుచే
 సంగత్యనిత్యాత్మభిః

73

జాంబవద్గిరిగుహాబిలంయదా
 పాగ్విశదధరిటదగ్రపారుష
 స్థాపితాబిలముఖతదాజనాః
 ద్వాదశాహమఃరీత్యునిర్గమం

74

దుఃఖితాహరిమ్పుతేపురంగతా
 సన్నిశమ్యకథితంజనైస్తతః
 క్షణికేనహపతిశ్చరుక్మిణీ
 బౌంధనాశ్చనుహృదత్సుచంయగః

75

కృష్ణాదశశనహేతుభూతమఖిలా
 స్సత్రాజితందుఃఖితాః
 నిందంతశ్చతదీక్షగాయగిరిజా
 మారాధయకభక్తితః
 తత్రాగత్యసతీయుతాయదుపతిః
 కుర్వత్ జనానాంముదం
 చాహూయప్రదదౌమణింపరిషది
 ప్రఖ్యాత్యసత్రాజితం

76

వీధానమమఖస్తదామణివరం
 సంగృహ్యస్త్రాజితః
 మిథ్యావోషనిరూపణస్యభగవ
 త్యాలోచయకనిష్కృతిం

సాకంతస్మణినాపకయత్స్వతనయాం

కృష్ణాయసాపిప్రభుః

తాంధ్రేణముదోదువాహబహుభి

స్సంపాధితాంరాజభిః

77

సత్రాజితస్యతనయాశిలసత్యభామా

కృష్ణేనభోగరసమన్వభవన్నితాంతం

దత్తౌభవస్మణిరుదారహృదామృతేన

సత్రాజితేపునరహోధలమాత్రబుద్ధ్యా

78

దగ్ధాన్నిశమ్యజతువేశ్మనిపాండుపుత్రా

దుర్యోధనేనదురస్థితిలోలుపేన

కృష్ణజగామసబలింకురురాజధానీ

మాశ్వాసనాయనిజబంధుజనశ్యరాజక

79

సత్రాజితఃపురాపుత్రీమత్రూరకృతవర్మణాః

శతధన్వాభిధాయాపిదాస్యామీత్యుక్తవాన్ముదా

80

యదాత్వతిక్రమ్యకృతాంప్రతిజ్ఞాం

కృష్ణాయపుత్రీమదిశత్తదాది

సత్రాజితీద్యేషయతాస్త్రయోపి

హర్తుంమణితంవిదధుశ్రిపయత్నం

81

హరేస్తదంతరంసిక్యశతధన్వామరాత్మవాన్

అత్రూరకృతవర్మభ్యాంహర్తుంసంచోదితామణిం

82

భిన్నబుద్ధిశ్చయానంతంహత్వాసత్రాజితంనిశి

విశోశతివధూవశేణమణిమాధాయనిర్దయా

83

నిరీక్యసత్రాపితరంగతాసుం

నిశివ్యతేలేశుచయాకటాశా

గత్వాపురంకారవనూచచక్షే
పితుర్వధంఘోరతరంస్వభరైః

84

నిశమ్యనాశంశ్వశురస్యకృష్ణా
మనుష్యభావంసబలోసుకుర్వత్
విలప్యతస్మాన్నగరాత్సభార్య
స్సృక్పరంప్రాపసహగ్రజన్మా

85

శతధన్వానిశమ్యాధహరేరాత్మవదోధ్యమం
అక్రూరకృతవర్మాణోస్వప్రాణపరిరక్షితే
సహాయభూతాయుచిత్వాప్రత్యాభ్యాతోభయాకులః
విన్యస్యమణిమక్రూరేదుదావాశ్వమధిష్ఠితః

86

కృష్ణస్సాగ్రజనిస్తతోరథమధి
ప్తాయాశుగాత్వాన్వితం
శత్రుంతంశతయోజనాధ్వగహయం
చానుద్రుతఃపృవృతః

87

త్యక్త్వాతంమిథిలోపకంపవిపినే
సంక్షీణశక్తింతతః
పద్భ్యామేవయయాద్రుతంసచరిపుః
కృష్ణశ్చతంచాన్యగాత్

88

పజాతిరసుధావతంతచ్చిరశ్చక్రభారయా
భిత్వావిచిత్రవాసశ్చనదదశ్శమణింప్రభుః

89

ఆగత్యాగ్రజసన్నిధింయదుపతి
ర్విజ్ఞాప్యశత్రుంహతం
రత్నంచానుపలబ్ధమేవమిథిలా
నాధంప్రియంవీక్షితం
రామేతత్పురసమ్ముఖేతుతదను
జ్ఞాతోహరిర్ద్వారకాం

ప్రాప్యోచేశతథన్వనఃప్రమదనం
తంచాప్యలాభంమణేః

90

రామకిప్రవిశ్యమిథిలామధిపేనతస్యాః
వ్రత్యుద్గతోవిధివదహాణామూప్యతుష్టః
కాంచ్చిన్ననీయదివసాకాలదనుజ్ఞయాస్వాం
ప్రాప్తఃపురీంసబహుమానమధానుయాతః

91

కృష్ణశ్చద్వారకాపుర్యాంనుహృద్భిస్సహదుఃఖతః
సతాగ్రతఃప్రియాస్సర్వాకారయూమీనవైదిః

92

శ్రుత్వాపైశతథన్వనఃప్రమదనం
భీతశ్శ్వఫల్కాత్మజః
సంత్యక్తావృతవర్మణాసహపురీం
దేశాంతరంజగ్మివా
ఆధిప్యాధిముఖంబభూవనుమహా
ద్దుఃఖంతతోద్వారకే
కూరోయత్రనుఖంసమస్తముదభూ
దిత్యాహురాగ్రాజనాః

93

శ్రుత్వాతద్విజభాషితంయదుపలి
స్వీయప్రభావానభి
జ్ఞానేనాభివిజృంభితంస్వయమపి
ప్రఖ్యాపయతతతః
అహూరాంతికసంస్థితంచుణిమపి
జ్ఞాతాత్మనాత్మేశ్వరః
మూతైసంపురమానినాయభగవాన్
ఇత్యాహసంపూజ్యతం

94

శ్రీమదానపతేస్యమంతకమణి
నశ్యస్తస్తవ్యూతిశ్రుతః

హత్వాపై శతధన్వనామణికృతే
 సతాజితంమేగురుం
 తస్మాపుత్రతయాతదీయమఖిలం
 ద్రవ్యంనుతాసూనమ్రా
 గృహ్ణాయహివిధాయపేదవిహితం
 కర్మార్థవలొకోచితం

95

త్యయ్యేవాస్తామయమిహమణి
 స్సాధువృత్తేతథాపి
 జ్ఞాయానేతంమణిమహరమి
 త్యేవసందిగ్ధచిత్తః
 తస్మాదేనంమణిమురుగ్ధనం
 దశకయిత్యాఖిలానాం
 బంధూనాంత్వంమనసిఃలిలం
 నాశయప్రీతికారీ

96

ఇత్యాదిసామవచనైఃపరితోషితాత్మా
 ధీరఃశ్వఫల్గుతనయోఽచుదునందనేన
 వస్త్రాకృతంమణిముద్రప్రభమచ్యుతస్య
 హస్తేదదానచముదాఃపరిగృహ్యద్వప్త్వా

97

సందశకయిత్యాఖిలకౌంధవానాం
 స్వయంచదోషంపరిమృజ్యభూయః
 శ్వఫల్గుత్రాత్రాయపుసస్సమర్చ్య
 సంక్లాఘితస్తత్రుకుఖంస్యతాత్సిత

98

ఇత్యాదిదివ్యబలశక్తినిరీక్షణేన
 కృష్ణస్సపాండుతనయాధానయాద్భుతాభః
 తేహమకారయదనభుక్త్యానికాంతమింద్ర
 ప్రసాధిధంత్రిదశశిల్పివరేణవాసం

99

తస్మిన్ సుహృద్గణః సతతోనివసన్ కాచురేశ్వరే
 కృష్ణోజ్జ్వలనస్య రథిన స్సమభూన్నియంతా
 దగ్ధుంతఃఖాండవనం త్సుధిత స్తదాగ్ని
 స్తప్తప్రోజ్జ్వలనాయః ధవాః హయాః దిదేశ

100

మయ స్తదాఖాండః కాననస్థః
 విమోచితో వహ్నిభయోత్ ప్రహృష్టః
 వినిర్మమేదవ్యసఖాః సుదారాం
 సర్వంత దేతద్ధరిపైః పేన

101

తతోనుజ్జ్వల్య సుహృదః ద్వారకాంచునరాయయా
 కుర్వన్న మానుషీలీలావిజయోహరరద్యుతం

102

గత్వా పశ్చాత్ యః పశులవతిః
 విశుతానాశమాప్తాః
 భూయోద్భ్రష్టాః ద్రుపదభవనే
 బంధుభిః దక్షిణామః
 ఇంద్రవృన్ధంసహవ రిజనః
 పాండవాః ఆప్తబంధూః
 వ్రత్యుర్ద్యమ్యాహాణముపగత
 స్తత్రోత్తంసానురాగం

103

ప్రీత్యా కృత్వా వ్రణమనమథో
 ధర్మభీమాంఘ్రియ్యుగ్మే
 పార్థంస్నిగ్ధవ్రణయమధురం
 గాఢమాలింగ్యశౌరిః
 భుక్త్వా పాదాంబుజకృతనతిః
 ప్రీణితాభ్యాం యమాభ్యాం
 అధ్యాసీనః కనకరుచిరం
 భాసురంచాసనాగ్ర్యం

104

మూర్ఖో ద్వాహతపితముఖయా

కృష్ణయా వందితాం ఘోః

పృష్ట్యాకుంతీంజనకభగినీం

సన్నుపాంభవ్యవాదం

నానాక్షేతస్మగణవికలం

తత్రవిజ్ఞాపితావత్

ప్రావృణ్మాసాః సుఖితవ్యాః

ప్రాధితస్యైర్యజానీత్

105

ధనంజయస్తత్రయదూర్వహేన

రథంసమారుహ్యకపింద్రకేతుం

గాంధీవమూదాఢమధనుస్సూణం

విహర్తుమూగాద్విజనంపనాంతం

106

ఆవిధ్యతత్రసుఖయా విజయూమ్మగౌఘా

సంప్రేప్యరాజనికటంచత్తపావరీతః

భిన్నః క్షుధాచయమునామువగమ్యతత్ర

స్నాత్వానివీయసలిలంముదేనశౌరిః

107

దృష్ట్యాతత్రవనేసుచారువదనాం

కన్యారంభరంతీతతః

పార్థోమాధవబోధనేపముదితః

పవ్రచ్చతాంకాన్వితి

కాలిందీసవితుస్సుతాహమఖలే

కానంపతిశ్రీపతిం

వాంఛంతీయమునాజలేతతపసా

తిష్ఠామిచెత్యాహసా

108

శ్రుత్వాతద్ధరిజానేనకథితా

మారోవ్యతాంస్యందనం

సాకంఠేనపునఃపురంప్రవగతః

కాలంకియంతంసయా

సూకంసాత్యముఖ్యబంధునివహ్నే

చాప్రవృత్తనర్హకాం

కాళిందీరమగ్రహీచ్ఛుభదినే

పుణ్యక్షయక్షేముదా

109

రాజాధిపివ్యాంస్వపితుభాగిన్యా

స్సతామువాహాభవమిత్రవిందాం

ప్రసహ్యవశ్యత్సనరోత్తమేషు

తావంచయిత్యానిజకౌశలేన

తతోహరినాగ్నజితస్సతాయాః

సాకేతనాధస్యచనాగ్నజిత్యాః

చకారపాణిగ్రహణంవిజిత్య

సప్తమభాగశుక్లతయానిబద్ధా

110

పితృష్వసుశ్చశ్రుతకీర్తినామ్నా

భద్రాభిధానాంతనయామువాహ

సంతదానాద్యైస్సహజైఃప్రదత్తాం

హరినారాకారవిడంబిమూర్తిః

111

మద్రాధిపస్యతనయామపిలక్ష్మణాభ్యాం

హృత్వాస్వయంవరవృతాంవిధిసూపయేమే

ఇత్యేవమష్టమహిషీవరివీతపార్శ్వ

రేణేహరిర్విధురివక్ష్యాగణేనదీప్తిః

112

అధనివసతికృష్టేసత్యభామానిశాంతే

సురవతిరువయాతాభామజాంనైజపీడాం

అకథయదధశౌరిస్సత్యభామాసమేతాః

భగవతిమదిరూఢానిర్యయాద్వారపత్యాః

113

శస్త్రాద్వినన్నజలమారుతదుర్గభీమం
పాశైఃమురస్యచదృష్టైఃపరితోనిబద్ధం
ప్రాణోతిషంపురముపేత్సరిపోతతస్స
చిచ్ఛేదతానిశరచక్రగదాభిరీశః

114

దుర్గంశస్త్రపయంశరైశ్చగదయా
శైలంజలాగ్న్యహ్వయం
వక్త్రేణాపివిభిద్యఖడ్గశిఖయా
పాశాకమురస్యాచ్ఛినత్
అపూర్యాపిచపాంచజన్యమభితః
ప్రాకారమర్వ్యాతతః
కృష్ణసుప్తమనానిపాత్యగదయా
ద్వారంపురస్యాయయా

115

శుక్లాశంఖరవంయుగాంతదహన
జ్వాలారవ్రాదీభీషణం
దైత్యంపంచశిరామురస్సురరిపుః
క్రుద్ధశ్చయానోజలాత్
ఉత్థాయాద్రసిభోజ్వలన్నివరవి
ర్ధృత్వాత్రిశూలాయుధం
పంచాస్త్రైర్దగతీంగసన్నివపుః
దుర్గావతార్హాత్మజం

116

శులంప్రయుజ్యగరుడాయమురోవ్యనాదీ
త్సంనాదయశ్శఖమపిఘామిమధాఖలాశః
తచ్ఛక్రిథాశరయుగేనవిభిద్యశౌరి
ర్భాద్రౌర్మఖేషునిజఘానమురంశతాగ్రైః

117

మురప్రయుక్తాంగదయాగదాంతత
స్సహస్రధావిధ్యహరీరుషాకులః

భుజౌనముద్ధృత్యశిరాంసిధావతో
జహరవక్రేణమురస్యై రిణః

118

వతితేధమృతేమురాసురే
తనయాస్తస్యపితుర్వధాతురాః
వివిధాయుధధారిణోఽపి
హరిమిథ్యామయూరద్రయోయథా

119

తేభామనిర్దేశవశామురస్య
నుతాస్తదానప్తరణంవితేనుః
తామ్రాంతరిక్షశవణారుణౌచ
విభావనుశ్చాపివనునాభస్వా

120

పీతాభ్యసేనావతిగుప్తసైన్యాః
శరాసిఘ్నాలానిగదాశ్చక్రైశ్చ
ఉత్సృజ్యజ్ఞక్రశక్రైనికృత
భుజోరుశీమావ్యసప్రానిపేతుః

121

తతోదిరుహ్యద్విరధేంద్రముచ్చితం
మతంగజారుధభవైవరీవృతః
అభిదుతస్తంసరకాహరింరిపుం
యథామృగేంద్రఃకరిణంరుమాకులః

122

స్వయంతఘ్నానరశోజఘాన
యోధాశ్చనర్వేయుగవన్నిజఘ్నః
చకర్తతేమాంహరిరూపశీపక
భుజాకాతదై ప్రాగమతైఃసృషతైర్భ్రాతృః

123

తాక్ష్యేకంద్రపక్షాహలివిద్రుతేషు
గజేషునర్వేషుగజాధిరూఢః
రణాఽలంబీనరకస్తుశక్త్యా
వధీత్సువణాంహతవజ్రకోట్యా

124

తయాతివిధేప్యచలేఖగేంద్ర
జగ్రాహకూలంనరకాతిభీమం
హరిస్తదుత్సజ్జనతఃపురైః
శిరోహరత్తస్యనుదత్తేన

125

తదాదివిష్టామునయస్సురేంద్రా
ముకుందమూర్ధ్నిశ్యస్సజ్జనుమాని
భూరభ్యుపేత్యాదితికుండలాది
సంగృహ్యభక్త్యాప్రణనామకృష్ణం

126

స్తుత్వాధభూఃకృష్ణముదారరూపం
విజ్ఞాపయామాసచదేవమేవం
క్రోడావతారైభగవత్త్వదంగ
స్సకేనమత్తోజనిభౌమపః

127

అగన్యతస్యైతదుదారబంధో
క్షమస్వతస్యాత్మజపషనీతః
కురుప్రసాదంభగదత్తసంక్షే
త్వదంఘ్రిపద్మప్రణతేకృపాళో

128

భామాహృతంకుండలయుగ్మమేతత్
సురేంద్రమాతుర్మణిపేమబద్ధం
ఛత్రంతదేతస్మణివర్షతోయ
మియంచమాలాకిలవైజయంతీ

129

ప్రత్యపక్తయైతానినురేక్ష్వరాణాం
త్యజక్రధంతావకబంధువగే
త్రత్యేవముర్వీస్తవనుప్రసన్నః
వివేకశౌరినకరకస్యగేహం

130

తత్రపాదశసహస్రకన్యకా
వీక్ష్యభౌమభుజవిక్రమాహృతాః

సంవిజత్యయుధిబాహుజోత్తమాన్
విస్మయంహరిరవాపతద్భల

181

తావీక్ష్యకృష్ణంస్మితచారువక్త్రం
తమేవసర్వాహృదివక్రరీశం
విజ్ఞాయతద్భావముదారభావః
నిజాంపురీంతాఃవ్యనయత్ సురూపాః

182

రథాన్మహాఘోషాన్ ద్రవిణంసమృద్ధం
సీతాన్చతుష్పాదమిభాంశ్చశౌరిః
చతురాదానింద్రగజాన్యవాయు
జన్యాన్వ్యనైషీన్నగరీంప్రహృష్టః

183

తతస్సభార్యోగరుడాధిరూఢః
పురీంప్రవిష్టప్రేదశైశ్వరస్య
అభ్యుచితస్తైనముదాదిత్యైః,
ప్రత్యవకాయత్కుండలయుగ్మమస్యై

184

తదాశచీగర్వయుతామరేంద్ర
వత్సీలిమత్వాచముకుందపత్నిం
మర్త్యాంసపుష్పైఃకిలపారిజాతైః
అభ్యుచితకాయామాససఖీసమక్షం

185

తదనుసురినగర్వానిగతశ్శౌరిరాగాత్
నయనసుభగవేషంనందనోద్భానమృద్ధం
తరువరమృగసత్త్వాసారిజాతంవిరీత్య
స్వభవనవనసంస్థాతస్యకర్తుంవచాంఛ

186

సురేంద్రవత్సీవిహితాసమాన
రుష్టాత్మనాశౌరిరధస్వవత్సాన్
సంచోదితస్తంసురవృక్షరాజ
ముత్సాట్యతాత్యైకంసముపావినాయ

187

నిహార్యమాణైవనరక్షిసంఘ్నేః
కృష్ణేశచీందేవవరంచసత్యా
అధ్యక్షివత్తుత్తునిశమ్యపాలాః
శచ్యైసమూచుహారణంసురద్రోః

188

శచ్యావస్థాపితాధత్రిదశపతిరగా
ద్యౌద్ధుమాదిత్యసంఘ్నే
సాన్సకంకృష్ణేనరుజ్ఞోదిశివిదిశితిర
స్సృత్యఖానోమకరీచీః
ధూళీభిస్యందనానంతదనుదివిషదో
వీత్యతాఙ్మోదిరూఢం
కృష్ణంశస్త్రైరపారైర్మృగపదభిముఖం
వివృధుస్తీక్షణధారైః

189

స్వస్వాధానిముంచంతప్రిదశామధునూదనం
విస్మృత్యతంజగన్నాథంనిజఘ్నఃక్రోధమాషితాః

140

పాశైపాచైతసైభిన్నతాక్ష్యౌతుండేనకేశవః
దండంయమస్యగదయాపాతయామాసఖండితం

141

భగ్నేసుసర్వేషుచదైవకేషు
శక్రస్తదైరావతమూర్ధాసంస్థః
నానాస్రజాలెస్సయుయోధతాఙ్మో
రూఢేనకృష్ణేనతమోవిమూర్ధః

142

శరేషుసర్వేషులయాగకేషు
జగ్రాహవజ్రంత్రిదశాధిరాజః
తంవీత్యవక్రంబహుదేవనూనుః
హహాకృతంతత్రీబభూవసర్వం

143

వజ్రంవిముక్తంత్రిదశేశ్వరేణ
జగ్రాహశౌరిఃసముమోచవక్రం

నిరాయుధస్తాత్మకహతేభరాజః
పరాయనాయత్వరితాబధావ

144

సత్యావచోభిఃపరిముక్తిరోషః
పుననివృత్త్యవరమంపుమాంసం
విజ్ఞాయకృష్ణంవసుదేవసూనుం
క్షుంతుంనిజాగస్తతిమాతతాన

145

స్తుత్యానుతుష్టేనతతోచ్యుతేన
వజ్రంగృహీత్వాపునరేవదత్తం
విజ్ఞాపయామాసహరింసురేశః
నేయిపురీమేషహిపారిజాతః

146

దత్వాభ్యనుజ్ఞాంకృతవందనాయ
గంతుందివంశౌరిరమర్త్యరాజ్ఞే
సంస్త్రాయమాసస్సురసిద్ధసంఘైః
జగామభూమింగరుడాధిరూఢః

147

ద్వారకాపురసమీపమాగతః
శంఖరాజరవనూచితాగమః
వాహనాత్సమవతీర్యభామయా
పాతిజాతమధనిష్క్రపేదధా

148

ఆథాహృతానాంసరకస్యపట్టణాత్
కర్ణాగృహీత్వాసకృదేవమాధవః
వధూపతాణాంబహువిగ్రహాన్వితః
గృహీతుతాసాంవిజహరన్తైకధా

149

అష్టైమహిష్యఃకృష్ణస్యరుక్మిణ్యాద్యాస్సుతాన్వరా
లేభిరేదశసంఖ్యాకాప్రత్యేకంపితృసన్నిభా

150

ప్రద్యుమ్నః చారుఢేష్టః సుధేష్టః చారుదేహః సుచారుః చారుగుప్తః
భద్రచారుః చారుచంద్రః అతిచారుః చారుమా

151

రుక్మిణ్యాస్తనయాప్యేతే గుణై రనవమూపితః

భానుః స్వభానుః స్వస్థానుః ప్రభానుః భానుమాః చంద్రభానుః
బృహదాభానుః ఆరిభానుః ప్రభానుః ప్రతిభానుః

సత్యభామానుతానేతానసూతసదృశాఽపితః 152

సాంబంసుమిత్రః పురుచిత్ శతజిత్ సహస్రజిత్ విజయః చిత్రకేతుః
హినుమాః ద్రమిణః క్రతుః ఎతేజాంబవతీపుత్రాః పితృతుల్య వపుర్దణాః

భానుః చంద్రః హససేనః చిత్రగుః ఔగవాః వృషః ఆమః శంఖః

ధృతిః సుతానగ్న జితామాతవనుః సుతానతాఽపితృస్సమాః

శ్రుతిః కవిః వృషః వీరః సుబాహుః భద్రః శాంతిః దశ రిః పూర్ణమా
సః నామః కాలిందీతనయానతాఽనుషవేజనకోపమాః 155

ప్రజంఘః గాత్రవాః సింహః బలః ప్రబలః ఊర్ధ్వగః మహాశక్తిః
సహాఽఽజః అపరాజితః లక్ష్మణాయాస్సుతాప్యేతేజ్జరేజనకానుగాః 156

వృకః ఆర్కః అనిలః గృధ్రః బహ్వాన్నః అన్నాధః మహాశః పవనః
వహ్నిః క్షుధీః ఎతేవైతనయా మిత్రవింద్యాః పితృరూపిణః 157

సంగ్రామజిత్ బృహత్సేనః శూరః ప్రహరణః ఆరిజిత్ జయః సు
భద్రః వామః ఆయుః సత్యకః భద్రాసూత సుతానేతాఽప్రతిబింబో ప
మాఽహరేః 158

షోడశశ్రీసహస్రాణ్యప్యేవందశదశాత్మజాః
ఏకైకమలభంతశ్రీద్యుతికిర్తిసమన్విలాః 159

హృత్వాస్వయంవరెరుక్మిపుత్రీంరుక్మవతీంబలాత్
ప్రద్యుమ్నోవ్యవహత్ప్రీత్యారుక్మిణోనుమతంచతత్ 160

రుక్మిణీతనయాచారుమతీనామ్నీ సురూపిణీ
కృతవర్మతనూజాయవిశాలాక్షాయకల్పితౌ 161

ప్రద్యుమ్నస్యానురుద్ధోఽఘాద్రుక్మవత్ప్యాంస్కరోపమః
సరుక్మిపాత్రీంవ్యవహద్దోఽవనాంఘ్రిస్సమ్మతే

162

తత్రోత్సవేరామకృష్ణప్రద్యుమ్నద్వ్యాప్తబంధవః
రాజానోన్యేవముదితాఃపురంభోజకటంయయుః

163

నిర్వృత్తపాణిగ్రహణనిరుద్ధే
కళింగరాజాదిన్యపఃప్రణీతః
రుక్మిణీలీలామతనోద్భవః
స్వయంతమామూయనుదుష్టబుద్ధిః

164

పూర్వంజగాయశతమవ్యయంతంసహస్రం
రుక్మీబలేననిహితంపణమాదరేణ
తత్రాహసద్బలమలబ్ధజయంకళింగః
తద్వీర్యనాసహితదష్టరదోబలోపి

165

తతోజయద్రుక్మినిబద్ధమేవ
లక్షంపణంధర్మపథైవరామః
జితంమయేత్యేవపదంస్తురుక్మీ
రుషాపునస్తంపణమాతతాన

166

తంచాపిరామోజయదాజకావేన
రుక్మీతుదంభేనజితంమయేతి
ఉక్తావకళింగాదిన్యపాంశ్చసాక్షి
భావకరోక్తేపితధాజజల్మః

167

బలోజగాయైవమృషేవరుక్మీ
బవీతివాణీమిలిఖాదుపేతాం
శ్రుత్వాపిదుష్టక్షితిపాలనున్నః
తదాధిచిక్షేపబలంసరుక్మీ

168

నవత్తిగోపాలజనౌక్షవిద్యాం
బాణాక్షివత్తావిదితోహిరాజా

ఇత్యాద్యధీక్షేపగిరాచరాజ్ఞాం
హాసేనరోషంగమితోబలాభాత్

169

జఘానరామఃపరిఘేణరుక్మిణం
కళింగరాజస్యరదానపాతయత్
వరేచఘాపాఃపరిఘేణపీడితాః
విభిన్నమూఢాకారుభుజావిదుదుఃప్ర:

170

కించిన్నచోవాచహరిస్తదాసీం
వత్స్యగజప్రీతివిలోపభీత్యా
తతోనిరుద్ధేనసజానినైవ
రామూదయోభోజకటాన్నివృత్తాః

171

పుత్రపౌత్రాదిసహితఃప్రవిష్టుద్వారకాపురీం
హరివిఙ్గనౌదయన్ స్వీయానాస్తేడివియథావృషా

172

బాణానురవృత్తాంతం

తద్దైవబాణాశ్శివభక్తితత్పరః
చకారరాజ్యంకిలకోణితేపుశ్చ
శివప్రసాదేనసహస్రబాహుక
స్సురానశేషానతనోద్భయామలా

173

తస్యతాండవనుతోషితోవరం
దాతుమైచ్ఛదనురస్యధూజకటిః
తంప్రణమ్యశిరసాభివాంఛితం
సంవృజజ్ఞిపదపేతచేతనః

174

భవప్రసాదేనభుజాస్సహస్రం
లభామయాకేశలరారభూతాః
కంఠాతిమేషాంససహజనాథ
నహ్నిస్తయోధాత్రమయాత్వదస్యః

175

మద్దోర్విహూతై గిరయోగజేంద్రా
స్సంచూణాతానై వమృధేభ్యతిష్ఠా
సురాసహేంద్రానపివీర్యతోహం
నచైవమన్యేకిముచాత్రభావ్యం

176

అథాహరుద్రఃకుపితోయదాతే
కేతుర్విభగ్నోనివతేత్ వృథిన్యాం
తదావినశ్యేత్తపబాహుకంఢూ
రిత్యాదిశత్యోపిగృహంప్రహృష్టః

177

విచింతయన్నేవభుజావమదః
బాణఃపురేతిష్ఠతిశోణితాఞ్ఞ
ఉషాహ్వయాతద్దుహితాసురూపా
స్వప్నేనిరుద్ధేనవతింనులెభే

178

ప్రాగవ్యదృష్టశ్రుతకాంతసంగా
స్వప్నేవిబుధాంతదదశేనేన
కృతకాంతకాంతేతిచభాషమాణా
హితోదతిష్ఠత్ శయనాదుషాసా

179

కుంభాండనాహుకిలబాణమంత్రే
తస్యాత్మజాకాచనచిత్రేభా
సఖ్యాతయాపృష్టమనోరథాసా
స్వప్నేకృతంసంగమువాచపుంసా

180

తతశ్చచిహ్నానినిశమ్యపుంస
స్వప్నోపలబ్ధిస్యగిరైవతస్యాః
దుఃఖంతదీయంపరిమాజయంతి
లాంచిత్రైరభాముదితాభ్యవాదీత్

181

లోకేషుదైత్యామరసిద్ధయశ్చ
గంధర్వవిద్యాధరమానవాదీన్

విలిఖ్యదేవ్యంతికమానయిష్యే
తేష్వాదిశేష్టంతవవీక్ష్యనాథం

182

ఇత్యుక్తాన్వమరచైత్యయక్షదనుజాన్
గంధర్వవిద్యాధరాన్

సిద్ధాన్కిన్నరమానుషాంశ్చనిఖలాన్
సాసంవ్యలేఖత్రతః

పశ్యంతీనిఖలాన్ పటేవిలిఖితాన్
దృష్ట్వాతురామంహరిం

ప్రద్యుమ్నంచవిలజ్జితాప్రియముషా
నసూననాతిత్యుతం

183

సోసాయస్తుమయాన్వభావిశయనే
త్రైవాస్త్రీచిత్తంమమే

త్యుక్తావావిరరామబాణతనయా
యోగప్రభావాత్తతః

గత్వాద్వారవతీంనరీక్ష్యచహరేః
పాత్రంప్రసూప్తంముదా

సంగృహ్యశువినిగతాస్వనగరిం
సఖ్యేతమాలాకయత్

184

సావీక్ష్యపత్రిమధునూదనస్య
సుసుందరాంగంవిజహారతేన
హృష్టానిగూఢేనగృహేన్వకీయే
సగ్గంధవస్త్రాభరణాదిభాగైః

185

తతోభటానాంవచనేనబాణో
విజ్ఞాయపుత్య్రోఃపురుషవభోగం
హేతూపలబ్ధంత్వరయాకులాత్క
కన్యావరోధంప్రయయానయోధః

186

దదక్షతత్రాక్షవిరోధకారిణం
తనూజయాసాకముదారలోచనం
సుమల్లికానూల్యలనద్భుజాంతరం
బలైస్తనూజోరుషితశ్చవిస్మితః

187

తదానిరుద్ధోపినిరీత్యబాణం
వధోధ్యతంసాయుధయోధగుప్తం
రుష్టగృహీత్వాపరిఘంజఘాన
భేటాభయాత్తైపరిదుద్యుపుశ్చ

188

బబంధబాణస్తమహేంద్రపాశైః
హతస్వసేన్యంకుపితోధవీరః
ఉషాసమాకర్ణ్యపతింనిబద్ధం
రురోదభీతాశ్రవదశ్రుపూరా

189

యదానిరుద్ధోపహృతానదృష్టః
తదాదిమాసావతురాన్వశోబక్
రామాదయోవమనిరుద్ధమాగా
కృష్ణాపితానన్వసరస్మహాత్మా

190

నిశమ్యతన్నారదభాషితేన
ఫౌల్గాపహారంచనిబంధనంచ
జగామబాణస్యపురీంనిరోధం
సరామనాంబాదిమవృష్టివీరః

191

అక్షౌహిణీభిస్సహితాంద్విషడ్భిః
నిరీత్యసేనామధుసూదనస్య
తద్భగ్నవప్రాప్తవిమానహర్ష్యః
తత్తుల్యసైన్యోనిరగాచ్చబాణః

192

బాణావనాథంత్రిపురారిరాగా
దారుహ్యవాత్రాంవృషభంసపుత్రః

తదాధ్యుతంశంకులమాసయుద్ధం
సంపశ్యతాంభేనురచారణానాం

193

కృష్ణస్తురుజేణగుహేనకాష్టిః
సంగత్యబాణస్యనుతేనసాంబః
సకూపకర్ణేవ బలొపిచక్రే
కుంభాండనామ్నాసపరంసుభీమం

194

శ్రీశాంజీవిషీవృశరైస్తదానీం
నిరస్యరుదానుచరాగదాభృత్
అస్త్రాగ్రీశంభోఃవివిధానిశార్ఙ్గా
పాణిచకారప్రతివేగితాని

195

బ్రహ్మస్త్రమూహాత్కృతతేనకృష్ణః
తాయవ్యమస్త్రంచహిపార్శ్వతేన
పాజాన్యరుద్ధేచధనంజయాస్త్రై
నారాయణాస్త్రైఃపాణునశ్చైవం

196

జృంభణాస్త్రపరమోహితేశివ
బాణసైన్యమదహద్గదేషుభిః
కాష్టికబాణగణపీడితోగుహః
వాహనేనసహవిద్రుతోరణాత్

197

మంత్రిణాచముసలేనబాధితా
వీశ్యురోషితముఖోబలేనసః
త్యక్తసాత్యకిరభిత్వరణమృధే
భ్యద్రవద్యదుపతింరణోత్సుకం

198

తదోద్ధృతంశంకులమాసయుద్ధం
తస్మాద్గణంబాణభుజైస్తస్మచ్ఛివత్
హరిస్తతస్యందనవాజిసారథీ
న్నిహత్యశంఖంసమపూరయన్ముదా

199

పుత్రస్యరక్షాధామధాగ్రసంస్థా
మాతాతదీయాకీలకోటరాఖ్యా
తిర్యజ్జుఖస్తామనిరీక్ష్యనగ్నాం
బాణశ్చభగ్నోనగరంవివేక

200

తతఃప్రయుక్తశ్శశిభూషణైః
జ్వరఃపురస్తార్దదృశేచ్యుతస్య
భగ్నశ్చయద్ధేనహిజైష్టవేన
జ్వరేణతుష్టావహగింశరణ్యం

201

గతేజ్వరేన్యేనంధేనబాణః
ప్రత్యుద్గతోనేకవిధాయుధాఢ్యః
భుజైస్సహస్రేణుషావ్యముంచత్
జ్వలన్మరీచాపరిఘంరమేశే

202

తంచేతరాస్త్రాణిభుజాంశ్చకృష్ణ
శ్చిచ్ఛేదచక్రేణసకృచ్ఛతస్య
ప్రసాదితోగోపతినాతదైవ
బాణంచతుబాహుయుతంచకార

203

లబ్ధాభయఃప్రీతియుతోధబాణో
నిరుద్ధమారోప్యరథంససూనుం
సాక్షాహిణీనైస్యవృతంసమర్చక
కృష్ణాయభక్త్యాన్యగమత్సరీంచ

204

తతస్ససైన్యఃప్రతివేకశౌరిః
ప్రాకేణసాకంపురముత్పతాకం
రామస్తతోవీక్షితుమాత్మబంధూక్
నందప్రజంప్రాపరథాధియాథః

205

దృష్ట్వాబంధుజనాన్ సుహృత్సవయనః
పృష్టశ్చతైర్భావకం

గాఢోత్కంఠితమానసైకృతసమ
స్కారంపితృభ్యాంబలః

ఆశీభిజ్జయవధనీభిరధికం
సంమానితోగోపికా

సంపృష్టానుజభవ్యవాదముదితః
నిన్యేముదంతాః ప్రభుః

206

సందేశైర్మధుమాదినస్యమధురై
స్సంప్రీతయన్నద్భుతైః

గోపీస్త్రోత్రబలొనినాయసమయం
చైత్రంచరాధంసుదా

పూర్ణేంద్యంశువిదీపితేతుయమునో
ద్యానేసభీభిర్యతః

సంక్రీడన్ముముదేవికస్వరపిక
స్యానేసుపుష్పాంచితే

207

గోపీభిస్సహితోనిపీయమదిరాం
రామస్తదావారుణీం

నిర్వృంతంవరుణాజ్ఞయాతరుతటాత్
ఆఘ్రూయగంధంతతిః

ఉద్గాయావిపినేషుభేచరగజైః
వృష్టిప్రసూనైఃస్తుతః

క్రీడాయాసముత్థుర్మృపుషత
వ్యాప్తాననోభాజత

208

అహూతాయమునాతదాబలవతా
క్రీడాధికానానాదరా

న్నగచ్ఛక్కుపితస్తతోహలములే
నాస్తిప్రకారాంబలః

భీతాంతాంసముపాగతాంస్వసవిధం
సంపాదకాయంతింకృపాం

ముక్తావతత్రవిగాహ్యగోపయువతీః
క్రీడాపయక్మోదతే

209

చిరంవిహృత్యాంజనియామునేయే
తటాధిరూఢాయబలాయహృష్టా
సీలాంబరేడివ్యవిభూషణాని
రాక్యంస్రజంచాపిదదానదీసా

210

హలాయుధస్తత్పరిధాయవాసః
నిశీవ్యకంతేనజముజ్వలాంబ
అలంకృతస్తత్రచిరంవ్యవాత్సితే
సంప్రీణాయక్ బంధుగణానభంశ్య

211

తదాబలాఢ్యోద్వివిదఃకపీంద్ర
సుగ్రీవమంత్రీనరకస్యమిత్రం
సఖ్యుఃప్రతీకారవిధానకామః
విబాధతేనర్వజనానవధ్యః

212

క్షిపంశ్చవహ్నింసగరాశ్రమేషు
సంచూణాయన్నద్రిభిరద్రిసారః
అనర్తదేశానధికంకపీంద్రః
విబాధతేమిత్రహితాజనేచ్ఛుః

213

విబాధమానోవివిధైరుపాయైః
ప్రజాస్సనాగాయితవీర్యశాలీ
కదాచిదాగాద్యమునాతటస్థం
రమ్యంగిరింరైవతకాభిధానం

214

సయోషితోగ్గేతముదారనాదం
నిశమ్యరామస్యతతఃకపింద్రః
అధఃకాయతావిటపాగ్రసంస్థః
దుర్వృత్తిభివానరచేష్టితే శ్చ

215

దృష్టస్తదానీదృలినోపరేన
హతశ్చహృత్వామదిరాంసపాత్రం
తంవంచయామాసతతస్సరుఖో
జగ్రాహరామోముసలంహలంచ

216

అభ్యేత్యసారేనహతోత్తమాంగ
శ్శాఖామృగేశేనబలోదరుష్టః
సునందనామ్నాముసలేనమూర్ధ్ని
జఘానసోఽప్యస్రవద్రసపూరం

217

అన్యేనసారేనవిప్రతేన
నిహత్యరామంద్వివిదఃకపింద్రః
ఛిన్నేచతస్మిన్ శతధాన్యవృక్ష
ముత్పాట్యజఘ్నే సచతాద్యగానీత్

218

ఏవంచసశ్వేషమహీరుహేషు
భగ్నేషురామేణకపిప్రవీరః
పాషాణవషకంవిముమోచతస్మిన్
అచూర్ణయత్తంముసలేనరామః

219

తాళోపమంబౌహుయుగంప్రసౌర్య
ముష్టిద్వయేనోరసికామపాలం
నిహత్యదౌర్భాగ్యంనిహతోబలేన
జత్రోకపింద్రోపతదుద్ధతానుః

220

హతేకపింద్రేదేదివిసాధువాదౌ
బఘావభేరీరవశంఖమృశః

వృష్టిస్సుమానామపతన్మథస్తః
రామోపిహృష్టానగరింవివేక

221

అధాన్యదపిరానుస్యచరితంజగతిశ్రుతం
వత్స్యామిముదితోరాజానిశామయసముత్సుకః

222

సాంబంకికృష్ణసుతస్త్వయంవరమహే
దుర్యోధనస్యాత్మజాం
ఏకోపాహరదాశితోనిజబలం
సర్వానృపాకవంశయన్
శ్రుద్ధాస్తేనచకారవాస్సమతయా
సంమత్యృబద్ధుంహరే
స్సానుంమానవిమోహితానిరగమన్
యుద్ధాతురాస్సాయుధాః

223

సుయోధనఃకణకశవోచభూరి
ర్యజ్ఞశ్చకేతుష్టడమీబలాన్యాః
సాంబాభిముఖ్యేనయ్యూరణాయ
సాంబాపితావీక్ష్యదధారచాపం

224

ఆవిధగాత్రోవిశితైస్సషడ్భిః
పృథక్సృతైర్నిజఘానసాంబః
చతుర్భిరాహత్యచతుస్తురంగా
నేకేనసూతా మహితోబభూవ

225

మహారథాస్తేషడుపేత్యసాంబం
బబాధిరేబాణవరైశ్చితాగ్రైః
చతుర్భిశ్చరాశ్వానిహతాశ్చమాత
మేకావధీంచాపమధేతరోపి

226

బద్ధాస్కృచ్చేణసాంబంవిరథమధపురం
పాదిశ్చతేనసాకం

శ్రుత్వా తన్నారదోక్తాయదుకులదుహితాః
కోధమాపుదుఃఖంతం

రామస్తాక్ సాంత్యయిత్వాకురువరహాననే
సోద్యమానుగ్రసేన

హిత్వాహతస్థిక్యకామాయదుకురుసుహృదాః
హస్తినంప్రాప్తసద్యః

227

గత్వారధేనకులవృద్ధకులానుయోతః

రామఃపురోపననమవ్యసహేవయోతం

సంప్రాప్తాణాత్సుహృద్ముద్ధవమాశయంతు
జ్ఞాతుంపురంకురుకులేంద్రమహీపతీనాం

228

ఆజ్ఞయాబలభద్రస్యగత్వానగరముద్ధవః

దృతరాష్ట్రాదిమాదృష్ట్యాప్రణామకృతాంజలిః

229

శ్రుత్వాధ్వస్యవచసాబలదేవమాపం

ప్రీతాస్సుహృద్వరమధాంతికమేత్యతస్య

సంగత్యతేనసదృశంకృతభవ్యవాదా

భీష్మాంబికాసుతముఖాంవిధీనాచక్రయంతం

230

రామఃకుశలమాపుచ్ఛదృష్ట్వాబంధూనసుహృత్తమా

ఉగ్రసేనసమాధిష్ఠమిత్థూచేద్ధేర్యబంధురం

231

యత్సంబమేకంబహవ్రాపియాయం

మృక్షేవజత్వాస్యవశేవితేన

తదద్యసాధంబలినామయాపి

బంధేవైకకామేనవిరుద్ధధర్మః

232

శ్రుత్వాబలస్యవచసంకారవాఃకోపదీపితాః

తత్తజ్జబల్పదాభావ్యంరామస్యప్రముఖేబహు

233

కృచాగ్రసేవఃకురుభూపతీనాం
సఖాగ్రీతోట్యోపమిహోజగత్యాం
శిరఃకిరీటోజ్వలమూరురుక్ష
త్యుపాసదిత్యద్భుతమేవభాతి

234

కురుక్షీతీకాపితరాజ్యతంత్ర
స్తానద్యమూఢోమనుతేనియామ్యా
పయోవిషంస్యాత్తుయధాహితంత్రం
తదైవజాతంకృతముగ్రసేనే

235

ఇత్యాదిదుర్వచనజాలముదీర్వరుష్టాః
సద్వ్యవితకకురువరాఃపురమున్మదాంథాః
రామోనిశమ్యకురుదుర్వచనంతదైవ
(కుద్ధోధృతప్రహరణోభవదంతకాభః

236

హారాశ్రేణసమాకృష్యహస్తి నంపురముజ్వలం
గంగయాంపాతాయామాసబలభద్రకృతాగ్రహః

237

తత్పౌతమివగంగాయాముత్తవద్యక్ష్య
కారవాభీతిమావన్నాఃప్రాణోవసపరాయణాః

238

సమర్ప్యలక్ష్మణాంసాంబంరామాయాంజలిమాచరణ
తుష్టుపుస్తంబలాభిక్షాక్షంతుమాగస్త్వకంతతః
ప్రసన్నఃప్రాధిక్షోరామఃకారవైఃప్రాశితోభయః
అచితస్తైర్యథాన్యాయ్యమచలంపురమాతనోత్

240

దుర్లోభససమాదిష్టపారిబహాప్రతోక్షితః
సాంజేనసహితోరామఃసన్నుహోద్వారకాయయా

241

గజాద్వాదకసాహస్యానియుతాన్యర్వతస్తథా
సహస్రాశిషషట్రాకృరథానాంకారవాధీపః

దాసీసహస్రంచదదాసుతాయాయతాతకంతద
సుయోధనఃప్రితమనాఃదుహితృప్రీణనేచ్ఛయా

242

రామఃప్రవిశ్యనగరీంసమేతాబంధుభిర్ముదా
కథయామాసతత్సర్వంకురుద్వాప్యంస్వవిక్రమః

248

యదాబలోనందపురంజగామ
కరూషరాజౌపాండకనామధేయః
చిహ్ననిబద్ధద్వసుదేవసూనోః
తమన్యకారీజగతామధికం

244

అహంహీవిష్ణుజగతామధీశః
వదంతిమామివచనానుదేవం
త్రిలోకరత్నార్థమిహపతీర్ణం
ఇత్యాదికద్దూతమధాచ్యుతాయ

245

దూతస్తతఃపాండకశాసనేన
పురింప్రవిష్టోవసుదేవసూనోః
అన్యూనమాచప్తవచస్తదీయం
ప్రణమ్యకృష్ణాయసఖాస్థితాయ

246

అహంకిలేశోజగతోవతీణః
సనానుదేవ్రాభువనావనాథః
మిథ్యాభిధానంత్యజకృష్ణసద్య
శ్చిహ్ననిచప్రేషయమామకాని

247

నికమ్యతద్దూతపచోవహస్యం
వికత్తనాత్తస్యచవిస్మితాత్మా
తమాహదూతంపునరేవశౌరి
హశత్పునశ్చేమవిహసపూర్వః

248

త్యజామిచిహ్ననిచచానుసారీ
తవాధభూమాపతితస్యమూఢ

ముఖంవికర్షంత్యశివాశ్శివ్రాఘాః
గచ్ఛంతుత్పత్తింవశగృధకంకాః

249

ఇతికృష్ణవచాదూతస్సక్షేపంపునరాగతః
పాండకాయసమాచష్టసచయుద్ధోద్ధమంవ్యధాత్

250

రథంసమాస్థాయఖగేంద్రకేతుం
శౌరింకరూపానగమజ్జయేచ్ఛుః
అక్షాహిణీభిస్త్రీసృభిఃపరీతః
కరూషనాథోనిరగన్నగార్యాః

251

స్నిగ్ధేనకాశీపతినానుయాతం
నిరీక్ష్యతంపాండకమాత్మలింగైః
చక్రాబ్జశాఙ్గానిగదాభిరుద్య
త్తనుంతథాన్వీరివిజహసశౌరిః

252

గదాశరప్రాసక్తపాణముఖైః
స్తదాయుదైభీమమఘాత్సమీకం
తయోర్యథాకేసరిదంతిరాజ్ఞో
జయోత్కయోఃపాండకశౌరినూనోన్వీః

253

నిహత్యకాశీపతీపాండకేశ
బలంశరామ్రేశ్శితపుంభద్రైః
నిపాత్యచస్యందనకుంజరాశ్వాః
హసన్నిదంపాండకమాహశౌరిః

254

దూతేనయత్సమదిశోమహతాబలేన
తద్దృష్టమేవహిబలంతవపాండకాద్య
ఏతత్త్యజామివచనాత్తవమామకీనం
చిహ్నంచనామతుభవాత్త్యజతాంమదీయం

255

ఇత్వక్వావిశి ఖైర్విభిద్యభగవాన్
 సోపస్కరంస్యందనం
 కారూషస్యశిరోవిశీణ్మమకుటం
 చక్రేణహృత్వాహరిః
 కాశీరాజశిరశ్చరైశ్చమహితః
 ఖిన్నైస్తదాశ్రమతీం
 ప్రియాద్భూషితహర్మ్యగోపురగృహం
 కృణోముదాద్వారకాం

256

కాశీనాథశిరస్తదానిపతితం
 కాశీపురద్వారిత
 ద్వైప్యైతన్యహిషీగఃస్సతనయో
 రోధీత్సబంధుప్రజః
 పుత్రస్తస్యసుదక్షిణఃపితృవిధిం
 కృత్వాపితృదేవక్షణం
 హన్యామిత్యపథాయశూలినమను
 ధ్యాయక్ సమాధింవ్యధాత్

257

ప్రీతస్యనైజతపసాశశిభూషణస్యా
 దేశేనతుష్టహృదయస్సతుదక్షిణాగ్నిం
 ఆరాధయద్రిపువినాశకృతేభిచార
 మార్గేణశక్తిమనవేక్ష్యుఖగేంద్రకేతోః

258

కుండాదధాగ్నిఃపురుషాకృతిస్స
 ముత్థాయదిగవ్యసిసిఖసుభీమః
 తాశప్రమణాంఘ్రియుగారుణాక్షః
 తదాభ్యయాద్ద్వారవతీంసభూతః

259

దృష్ట్వావహ్నింపురుషవపుషం
 జహ్వయావేలిహసం

సృష్టిద్యంద్యం ప్రళయసదృశం
ద్వార కామూవిశంతం

భీతాస్స రేచలితమనసాః
దివ్యతేజైర్యదూనాం
ప్రత్యేషామిమః పురమిదమహే
వహ్ని రేఖాభ్యువైతి

250

శ్రుత్వాశౌ రిస్తదనుభగవాన్
పౌరవిక్రుష్టవాణీం

బుధ్వాసర్వంకుమతివిహితం
కర్మకాశీశసూనోః
స్మృత్యాచక్రంజ్యలితవపుషం
శత్రువిధ్వంసిదక్షం
జ్వాలామాలిపకటితయశః
ప్రేషయామాసత్సైన్యే

261

తచ్ఛక్రంవిడిశోదిశశ్చమహసా
స్వేనాఘ్నానంతదా
నిర్గత్యాచ్యుతపార్శ్వతఃప్రతియయో
కృత్యాంవశూనాంవతేః
కృత్యాగ్నిస్సతతఃసుదశఃసమహః
జ్వాలార్ధితాభ్యుద్గతాః
కాశీమేవసుదక్షిణంసమదహ
త్సర్విక్స్వయంప్రాపితః

262

చక్రాగ్నిస్తమనుద్రవఃపరమపి
ప్రాప్తశ్చవారాణసీం
సౌట్టద్వారగృహంసనాగతురగాం
దగ్ధావపునఃపార్శ్వతం
శౌరఃప్రాపితతఃప్రహృష్టహృదయాః
పౌరావిరున్నాపదః

దృష్ట్వాప్రాభవమూర్తిహరిజగతాం
సంప్రాణమక మూఢభిః

268

హత్వాభూమిసుతంయథాతునరకం
కృష్ణఃకృతార్థోగ్రహీత్
నారీద్వష్టసహస్రశాసకమలా
స్యవ్యాజబంధుస్సతాం
ఏకైవై వకృతందిద్భుతురుదగాత్
శ్రుత్వాద్భుతంనారదః
మాయామానుషరూపితోభగవతః
భక్తాగణీర్ద్వారకాం

264

కల్హారాంబుజమండితైశ్శవిమలై
ర్వాసీసరోభివృత్తం
నారీద్వష్టసహస్రశాసకమలయం
సాధాట్టవిజ్యోతితం
కృష్ణస్యాజసుతఃప్రీతివిశ్వభవనే
ప్రేకత్రతతాచ్యుతం
పత్న్యైచామరహస్తయైశ్చతముదా
సంవీజ్యమానంహరిం

265

దృష్ట్వానారదముత్థితస్సభగవాన్
పర్యంకతాధార్మికః
మూర్ధ్నానమ్యమునఃపదాంబుజయుగం
భక్త్యావనిహ్యోపభుః
ధృత్వామూర్ఖ్యాచసర్వతీర్థచరణః
పృష్ఠాచకృత్యంతత
స్తైవోక్తఃపదపంకజేక్షణకృతే
ప్రాప్తోద్యభక్త్యావిభో

266

గత్వాన్యదృశనంతతోయదుపతేః
దీప్యంతమతైహాకరిం

దృగ్వాతతచటాయమౌద్ధవసఖం
 భక్త్యాచితానారదః
 అన్యస్మిన్ భవనేశిర్మాతనుజనీ
 సంప్రీణయంతంపరే
 గేహేమజ్జనలాలసంహరిమధా
 న్యస్మిన్ యజంతంమతే :

267

భుంజానంక్వచనాగ్రజన్యవృషభే
 భుక్తావశిష్టంముదా
 సంధ్యాంక్వాపినిషేవమాణమపరే
 బ్రహ్మనుసంధ్యాంయినం
 అన్యతాసివిహారశీలమపరే
 శృష్టంచరంతంరదై
 దాంత్యశ్వశృశయానమన్యభవనే
 మంచేస్తుతంవందిభిః

268

కస్మింశ్చిద్దదతంచగాన్సపయశీ
 విప్రప్రొత్తమిభ్యఃపదే
 దృష్ట్వావారివిహారబద్ధహృదయం
 వారాంగనాభిర్వృతం
 శృణ్వంతంచకథాపురాణకథితాః
 పుణ్యోపరస్మిన్ క్వచి
 ధర్మంక్వాపిసకామమర్థమపరే
 సంసేవమానంమునిః

169

అన్యేష్యేపమనేకవేషలలితం
 దృష్ట్వాహేష్యద్భుతా
 కారంకౌరిమజాత్యజోమునివర
 శృక్వాహరేర్విస్మితః
 స్తుత్వావేదశిరాభిరూజితయశ
 ప్రైజఃప్రభుఃస్యుత్తమా

దివ్యాచింత్యగుణాఽముహూఃప్రపణధీ
హృష్టోయయాస్వాంగతిః

270

ఏకస్మిన్దివసేవిబుధ్యభగవాన్
బ్రహ్మేముహూర్తైవరం
బ్రహ్మత్మానమనుస్మరన్కృతవయ
స్పశన్కుచిచ్ఛాపుతః
దీర్ఘపుణ్యతమేకః, హ్నికృవిధిః
ధృత్వాచవాసోయుగం
సంధ్యాహేమజవాన్యథావిధిహరిః
కృత్వాతథాన్యఃక్రియాః

271

సంఘాఘోత మఘాషణైర్వపురను
న్యూతైరిమోదాభసుకః
నూతానీతమధాధిరుహ్యుచరథం
పైన్యాదివాహన్వితం
సాత్యక్యధ్వనసంయుతఃపరిషదం
గత్వాదిశోరాజయన్
ఖాసానేకవిధాద్భుతాత్మమకథా
సంహర్షితావందిభిః

272

విప్రక్షత్రియవీతపార్శ్వయుగళో
వీణామృదం గాదిభిః
వాదైఃకర్ణరసాయనధ్వనియుతై
నాన్త్యైశ్చగీతైఃప్రభుః
అధ్యాస్తాననమాగతానరవర
స్సంప్రేషితారాజభిః
తత్రాపూర్వవపుఃకృతాంజలిపుటః
కృష్ణాయభక్త్యాబ్రవీత్

273

రుద్ధాదిగ్వజయేహరేచ్యుతజరా
సంధేనయేభూమిపాః

యథాద్వాచాపిహతాద్గిరివజ్రపురే
తేజ్వయతేసాంపతం
త్వామాపుశ్శరణంశరణ్యమఖల
క్షౌచాలనోత్కంవిభు
తాతాహ్యద్యభవత్సదాబ్జశరణా
తద్వాచికంచేదృశం

274

శ్రీమన్నందనుతత్వమస్యజగతా
రక్షాధామాత్మైచ్ఛయా
జాతానందకులైవివన్నజనతా
భాగ్యావతారోవిభో
రుద్ధామాగధభూమిపేనవయుము
త్కష్టానుభూత్వాభవ
త్పదాంభోరుహయుగ్మమధ్యశరణం
ప్రాప్తస్యతత్సాహసం

275

వనందూతేఽనువతినిపుణే
భూమిపానాంసురషీ
ర్వీణాపాణిర్మధురవచసా
గీయమానస్వకీర్తిః
అవిభూతాధురియదువతే
స్తంసమస్కృత్యభక్త్యా
వ్రత్యుత్థాయవ్రగుణితయశాః
ప్రాహసత్కృత్యభూయః

276

త్వంవై లోకాకాచరసిభగవత్
నిస్సృపేజ్ఞానసీమా
భూమిలోకేష్యవిదితమహా
నాస్తితేనర్యవేత్తుః
పాండోఃపుత్రామమచనుహృదః
ఃచికిర్షంతిత్వన్మే

బూహిత్యుక్తః పునరసిమునిః
కృష్ణమేవంబభాషే.

277

సర్వజ్ఞస్త్వంజగదసదృశం
దైవతంవేదవేద్యం
సర్వేష్యంతశ్చరసిభగవః
భస్మగూఢోయథాగ్నిః
విజ్ఞాయత్వాంభవజలనిధౌ
మజ్జతాంస్యాద్విముక్తిః
తత్త్వాదేవంశరణమగతి
ర్యామిపర్యాప్తకామం

278

రాజాపైతృప్యసేయస్తవజితృవతీ
రాజనూయేనయన్తుం
వాంఛావైపారమేష్ట్యంనిఖిలసురవరా
రాధ్యరూపంభవంతం
పాండ్వోన్సునుఃకృతాత్మాతదిమమనుమత
స్తేననిర్వర్తయాద్య
శ్రీమదవిజ్ఞప్తుమేతత్తవసవిధమహం
ప్రాప్తవానాప్తబంధోః

279

శ్రుత్వానారదరాజదూతవచనం
సఖ్యేస్యవక్షేతనే
యోధ్యంమాగధమేవగంతుముచితం
హ్యేతద్భ్రువత్యాధృతే
పృష్టఃప్రేమపురస్కరంభగవతా
ప్రాహూద్ధవశ్రీవతే
రాదేశంశిరశావహానిజమతం
దేవదీరామూచితం

280

ఉక్తంయశ్చనురపిణాభగవతే
పైతృప్యసేయాధ్యరే

నాచివ్యంతువిధేయమిత్యవనిరాట్
 దూతేనయచ్ఛోదితం
 హత్వామాగధఘామిపంక్తిలిభృతః
 పాల్యాఇతీవద్వయోః
 స్వామిక్వచ్యవరోధమధ్యభగవత్
 కర్తవ్యమాత్మోచితం

281

కర్తవ్యఃఖలురాజనూయమఖరాట్
 జిత్వాఖిలాఽఘాపతిః
 పాంఛోన్మానువరేణతత్రభవతా
 గంతవ్యమగ్రేపురం
 ఇంద్రప్రస్థసమాహ్వాయంయదుపతే
 ధర్మానుమత్యావిభో
 రాజ్ఞోమోచయబంధనాద్బలవతో
 హత్వాజరాయానుసృతం

282

దుశ్శేకయోయుధిసోయుతద్విపబలః
 భీమందినాత్మోవమం
 తంభీమోజయతాత్ విభాసమబలః
 నూనంశ్చేద్యైరథే
 తంత్రత్వంభవహేతుమాత్రమఖిలీ
 త్పత్వాదిలీలాశయ
 స్వామిక్వత్వచ్ఛరణశ్రయేణమునయో
 ధన్యాపయంచానుగైః

283

ఇత్యుద్ధవేనకథితంమధునూదనస్య
 ఛందోనుగంహలభృతోపిమతంబభూవ
 ఆజ్ఞాపయత్తదనుదారుకజైత్రముఖ్యాః
 భృత్యాహారిఃసపదియాసకృతేధ్వరాయ

284

ప్రయాణసాముఖ్యముదీప్యశౌరేః
 మునిస్వధామాగమదీహితాధః

దూతశ్చ రాజ్ఞాయదునందనేన
దత్తాభయోగాత్సవిధంసృపాణాం

285

తదనుతనుజదారాన్నిగళమయ్యావరోధాత్
పితృముఖగురుసంఘానుజ్ఞాయాదవేంద్రః
రథవరమధిరూఢఃపక్షిరాజాంకరమ్యం
గజతురగపదాతిస్యందనవ్యాప్తపార్శ్వః

286

వివిధపటహభేరీముఖ్యగంభీరవాద్య
ధ్వనివితతదిశాళిఃపుత్రపన్నీసమేతః
పురవరగిరిరమ్యానర్తసౌవీరదేశకా
వినశనమపితీర్వామతస్యపాంచాలదేశకా

287

ఇంద్రప్రస్థముపాగలోధభగవాన్
ప్రత్యుద్గతోమంగళై
ర్వాచైత్యఃపాండుసుతేనసర్వైగనుజై
రామ్నాయఘోషైస్సమం
గాఢాలింగితవిగ్రహఃప్రణయతః
వైతృప్యసేయైనకమ
స్మృత్వావిప్రగణాయవందినివహ్నే
స్సంస్తూయమానోయయా

288

పశ్యక్ రాజపథంసుగంధహిమవా
స్సిక్తంచసంధూపితం
దివ్యస్రగ్వసనానులేపలలితై
నాకారీసరైశ్శోభితం
చిత్రద్వారగృహావళింయదుపరిః
ప్రీతఃప్రవిష్టఃపురీం
ప్రాప్తఃకారవధామహార్మ్యమహితం
శ్వేతాభిఞ్జయదోజ్జ్వలం

289

కుంఠితౌతృతనూభవంత్రిజగతీ
నాధంనిరీక్ష్యచ్యుతం

ప్రేక్షానింతవత్సభిష్టమథసా
 కృష్ణానుభద్రాన్వితా
 కృష్ణాయప్రణనామకాసనపశాత్
 శ్వశ్వాతతఃప్రీతతః
 పత్నిసగ్వసనాదిభిర్యదుపతే
 రానచమానాన్వితా

290

తత్రాదిత్యోయదుపతిర్వివిధోపచారైః
 సాంఘోస్సుతేనవిహరవిజయేనసాకం
 మాసాంస్తుకాంశ్చిదనయన్నగరేపరూణాం
 ఆకృష్టలోచనమనాస్వగుణైఃప్రజానాం

291

ఏకదాసదసిసంస్థితంహరిం
 ప్రాహవిప్రసవిధేయధిష్టిరః
 రాజసూయమహమధ్వరంవిభో
 కర్తుమద్యచకమత్వదాజ్ఞయా

292

యష్టంవిభూతీభవతోభివాంఛా
 మ్యనేనశక్రాదిసురామపేశ
 ప్రసూదపాత్రంతవతత్కృతేహం
 విభోభవిష్యామినతార్తిహరిః

293

యుదిష్ఠిరమధాహేదంభగవాన్దేవకీసుతః
 స్తువకసఖాయంప్రఖ్యాయరాజసూయస్యవైభవం

294

విషాధ్వరకిపితృసురపికామనఃప్రమోద
 దాయానమస్తనరపాలజయోపపాద్యః
 భక్త్యైనమాంజితవతాభవతానుజాస్తే
 భూపాలధీరవిజయేద్యసఖనియోజ్యః

295

శ్రుత్వావచోయదుపతేర్ముదితోనరేంద్రః
 భ్రాతృశ్రాన్యయుజ్జనరపాలజయబలాధ్యక్షా

రాజోని దేశమవలంబ్యదిశానుగత్వా
నిత్యాన్మహావిజయభీమయమాఃకృతాధాః

296

భీమః ప్రాచీంగతావీరో మత్స్య కేయమద్రుకైః సహయై స్సహ
తత్రత్యా అజయత్ పృథివీపతీ

297

సహయైస్సంజయైస్సాకంసహదేవ్రాపిదక్షిణాం
గత్వాజయత్పృథివీపతీదాకభ్రాతుఃకీర్తిముపాహరణ

297

ప్రతిభ్యాంనకుల భూపా అజయన్మయకోవిదః
దిశ్యతేరస్యాంవిజయఃభూపతీనజయత్సునః

298

అనీతమాశావిజయేనభూరి
ధనంగృహీత్వాన్మపతిఃప్రతితః
తమేకమాకర్ణజరాతనూజ
మజయ్యమాజావిదధేధచింతాం

299

రాజ్ఞచింతయతిచేవకీనుతః
సంస్మరణశరణముద్ధమైదితం
విప్రనేషసహితాయయాజతా
సంధ్యపట్టణముదగ్రపాలితం

300

అలంబ్యవిప్రాకృతిమజ్జనోపి
భీమశ్చక్రస్థానుగతస్తదానీం
గిరిప్రజంతేయగపత్సమేత్య
భిక్షామయాచంతజరాతనూజం

301

తాకదృష్టపూర్వాన్స్వరయాపచిష్టైః
జ్ఞాత్వాపిరాజస్యవరానశేంద్రః
విప్రాకృతిచ్ఛన్నతనూకండవాచ
కోమ్రాద్యకామస్తమహందదామి

302

అధాహశోరిర్కగధాధిపంతం
 యుద్ధార్థినోవిద్ధినోన్న కామాః
 భీమఃప్రథానూనురసావసాతు
 భ్రాతాజానోముష్యజనున్యజన్మా

808

జానీహికృష్ణంభవతోరిపుంమాం
 సహాయభావాదనయోరిహస్తం
 శ్రుత్వేతివాణీంవిహితాపహాసః
 జరాతనూజోహరిమాహరుష్టః

304

యతోమదిత్తస్తశ్శరణమగమ
 స్త్వంజలనిధిం
 విస్మయస్వామృద్ధాంసపదిమధురాం
 తేనభవతా
 నయోత్స్వయంపార్థోమమతువయసా
 చంసగ్రవిణతః
 నతుల్యోభీమోయంసదృశ
 ఇతిమన్యేహమధునా

305

ఇత్వక్త్వామహతీంగదాంమగధరాట్
 భీమాయదత్వాస్వకాం
 అన్యోఽభీమతరాంస్వయంచధృతవాక్
 కృద్ధిపురాన్నిర్యయా
 కృత్వోభాచిరముద్ధతేనరవరా
 భీమంగదాయోధనం
 ముష్ట్యాఘాతవిశీర్ణమాయుధయుగం

206

నంజక్తూరోషితౌ
 శత్రోజ్జన్మమృతీజరాబలకృత
 ప్రాణస్థితించప్రభు
 ర్విద్వాన్సేవనతేజసానుపధినా
 భీమంతరాప్రాయయా

కృష్ణామోఘ మర్హిచింతితవధోపాయో రిపోస్సంజ్ఞయా
వ్రతంకంచనపాటయ ని వహానభమాయచావేదయత్ 307

తద్విజ్ఞాయ వృకోదగోతి బలవాన్సంగృహ్యశత్రుంపదోః
భూమ్యాంతంసమపాతయత్పదమధాక్రిన్యైవచైకాంఘ్రిణా
దోర్భ్యా మస్యదంచ తస్యగుదతశ్శాఖాంమతంగోయధా
వీరఃపాటితవా తదాస్యశకలే ద్వేరూపమాసీదహే 308

ఏకై కాంఘ్రికరోరుపుష్పవృక్షణప్రాకర్ణదృగ్బాహుకే
దృష్ట్వా తే శకలే ప్రజాః ప్రతిభయం హహరవం చక్రి
ఎవం తత్రహతే రిపౌ సముదితౌ కృష్ణాజ్ఞానామాగధే
భీమం తం సహసా లిలింగతు రిభూద్భీమ స్తైశోసిరుజః 309

భగవాన ధభూతభావనః సహదేవం మగధేశనందనం
ఆభిషిచ్య నృపానమోచయత్కృషాయాతేన నిరూఢశృంఖలాన్ 310

భూపా సైష్టశితాఢికద్వయతసంఖ్యాకా స్తదీయాత్పురాత్
నిర్గత్యాజ్జదృశం హరింసముదితా సుంసేవ్యభక్త్యాయుతాః
స్తుత్వా స్వాపదమచ్యుతస్యకరుణాప్రేతుంచ తేనాదరా
దృష్ట్వాస్వాసముఖోపచారచింతానందాయయుః స్వాఃపురీః 311

పార్థాభ్యాం సహ కేశవోధ మగధాధీశేన సంపూజితః
శంఖధ్వానవితానితా రివిజయః సంతోషయన్ స్వాఃప్రజాః
ఇంద్రస్థస్థముపేత్య ధర్మతనయం దృష్ట్వా బ్రవీత్తాం కథాం
శుత్వా సోపి భృశం ప్రతీతహృదయో స్తాషీత్త మబ్జేక్షణం 312

కాలేధక్రతుసమ్మతే భగవతా దత్తానుమోదో నృపః
వక్త్రే బ్రాహ్మణపుంగవా తదనుశే వ్యాసోవసిష్ఠోసితః
మైత్రేయ శ్చ్యవనశ్చ పైలసుమతీద్రోణశ్చ పారాశరో
విశ్వమిత్రసుమంతుగౌతమకృపాగస్త్యా స్తథా జైమినిః 313

ధాన్యశ్చ కశ్యపో ధర్వాభరద్వాజ స్తథాసురిః
భాగవో వీతిహూతశ్చ వీరసేనో కృతప్రణః 314

ఎతే మహామిన్ద్రవరాశ్చ భీష్మార్ద్రోణౌకృపఃపుత్రయుతోబికాయాః
సూనుశ్చరాజావిదురోపినర్వేతత్రాయయుః బ్రహ్మనృపాలవై శ్యాః 315

అగతేషు నిఖలేషు ధార్మికః | ప్రాప్య దేవయజనం మహీపతిః
స్వర్ణలాంగలవికృప్తమేదిన్ | దీక్షితో భజ దుపాత్తసాధనః 316

ఇంద్రాదిలోకపతి శర్వ విరించి ముఖ్యా
స్త్రాయయుః సహ మహారగసిద్ధయః
దృష్ట్వా చ పాండుతనయాధ్వరవర్యవృద్ధిం
ప్రాప్తా ముదం నరపతిం ప్రశశం సురేవం 317

ధన్యోధ్వరః కురుపతేః నిఖిలార్థహేతుః
యస్యానుగో నిఖిలలోకపతీ రమేశః
యస్య ప్రసాద ముపలభ్యవయంచ సర్వే
ప్రాప్తా స్థితిం త్రిజగతీపరిపాలనాదా 318

సౌ త్యే హి రాజాచక్షుతుం సదస్యా
ఋత్విగ్వరేణా ర్యముఖా ప్రవృత్తః
అగ్ర్యాహాణా యాహతి కోత్రచేతి
విమృశ్య సభ్యేషు సనై క్షతాగ్ర్యం 319

తదా సదస్యా సహదేవవాక్యా | దగ్ర్యాహాణాహం వసుదేవసూనుం
శ్రుత్వా చక్షుతద్వచనం ప్రహృష్టాః | సమస్తవేదాంతవచోనుగామి 320

భ్రాతు ర్వచోనుద్రవదగ్రజాగ్ర్యవాణ్యా ముదం ప్రాప్య స ధర్మరాజః
కృష్ణాంఘ్రిపద్మావవనిజ్యభక్త్యా | దధార తద్వారి శుభం స్వశీషే 321

పీతాంబరాభరణ మాల్య సుగంధసారై
రభ్యచక్ష్య కౌతుకయుతో వసుదేవసూనుం
మగ్నః ప్రమోదజలధౌ నృపతి స్తతో భూత్
స్వామి జయేతి నిసద సహ పుష్పవృష్ట్యా 322

దృష్ట్వా హరే స్సదసి పూజన మగ్నిమాగ్నే
శ్రుత్వా చ తద్గుణగణం కథితం సదస్యైః
అక్షాంతిసారజననోద మఘోషసూనుః
నింద త మాహ సదసీద ముపేతమృత్యుః 323

“కాలోదురత్యయ” ఇతి శ్రుతి రద్యసత్త్వా
వృద్ధాశ్చ ముగ్ధమతయ శ్శిశువాక్యజాతైః

యస్మా త్రపోవ్రతపరాః పరమర్షివర్యాః
త్యక్త్వా చిత్తోద్య పశుపోగ్ర్య సమహాణేన 324

కాకో హవిస్సురవరాహా మివాయమేత
దగ్ర్యహాణం నహి లభేత కులేన హీనః
బ్రహ్మర్షిసేన్యవిషయాః పరిహాయయోద్ధి
మస్పృశ్య మార్యనివహై జగ్రహే నివాసం 325

ఇత్యాద్యమంగళగిరో దమఘోషసూనోః
శ్రుత్వా నకించి దవదత్ నసుదేవసూనుః
నిందాం తదా భగవతస్తు నిశమ్య సభ్యోః
కర్ణౌ పిఢాయ నిరగుఃతచుధో శపంతః 326

హంఙ్ఘోస్సతా స్తదను స్పంజయ కేకయాద్యా
హంతుం ధృతప్రహరణా నమఘోషపుత్రం
యత్త స్థురేవ స చ ఖడ్గధరో నరేంద్రా
కృష్ణానుగాః సదసి తత్తమవాచ నింద్యం 327

తావన్నివార్య భగవాన్ సకలాన్నరేంద్రా
నుత్థాయ రోషిత మనాద మఘోషసూనోః
ఆగచ్ఛతోయుధి శిరోచ్ఛిన దుజ్వలేన
చక్రేణ దైత్యగళభేదనకౌతుకేన 328

దృష్ట్వా హతాసుం శిశుపాలముగ్రంతస్యానుగా దుద్రుపురేవభూపాః
వైద్యస్య దేహూత్థితమావివేశ తేజస్తదైవాచ్యుత మక్షిగమ్యం 329

తతశ్చ సర్వా నభిపూజ్య నభ్యాన్ యథాహామహా త్తమ శాసనేన
హృష్టో విధాయావబృధ్వివేశపురీం సబంధు స్సహకేశవేన 330

సముష్యమాసాన్ కతిచిత్ సురేంద్రప్రస్థేషుహృత్ప్రార్థనయానపైన్యః
హరిస్తతోధామ జగామ నైజంప్రశస్యమాన స్సురసిద్ధసంమైః 331

దుర్యోధనో వీక్ష్య యుధిష్ఠిరస్యక్రతోస్సమృద్ధిం మనుజై రలభ్యాం
హరే ర్మహిమ్నా జవితాం దురాత్మాసేహేనదుశ్శాసనముఖ్యవర్తైః 332

సా రాజసూయస్య సమృద్ధిరాద్యైభూః పై శ్చక్రైశ్చిన్నపతేనలభ్యా
యత్రాగతాహా త్తమపాదయుగ్మావనేజనాధాంభగవాన్నియుక్తః 332

గంగోదకే విరచితావబృథో నరేంద్రః
సంమాన్యసభ్యనివహా ముదితాంతరాత్మా
సూతాభినందితయశా స్సమధిష్ఠిగోభా
దాస్థాన మమృతనిదేశవశో మహాహాం 334

మయసదసి నరేంద్రాధిష్ఠితే దివ్యసింహః
సనవరమధరాజా స్తావిశ ధార్తరాష్ట్రః
మకుటలసితశీషః స్తత్ర దుశ్శాసనాద్యైః
కరధృతకరవాలో భూమిపాలా వినిందక్ 335

సదస్థల వినిర్మాణశ్రియా మోహితచేతనః
స్థలభాగింతిం జలేకాషీజ్వలేచ స్థలవిభ్రమం 336

స్థలే చోధృతనస్తాంతంజలభాగింత్యా సుయోధనం
జలేచ స్థలవిభాగింత్యాపతితం వీక్ష్య మారుతిః 337

జహాసాన్యేచ భూపాలా స్త్రియశ్చాధ సుయోధనః
విమనా స్త్రీజిత స్త్రాష్ట్రే నిస్క్రాంత స్వపురం యశశా 338

రాజసూయశ్రియం వీక్ష్యపురై వాంతర్గత కృష్ణః
అమునా కారణేనాపికుసితో భూ త్సుయోధనః 339

కృష్ణానుమోదితాభీమస్రముఖా హసత స్తదా
నిరీక్ష్య ధర్మరాజాపివైమనస్యం చకారహ 340

నిర్వర్త్య యశాధిష్ఠిరరాజసూయకృష్ణస్తు తత్పుర్యవస శ్రవహృష్టః
సాల్యాభిధత్సైద్యసభోమరాత్నాకృష్ణంద్విపతత్రజగామయోధాం 341

పురా సరుక్మిణ్యపయామకాలేతత్రాగోయాదవవీరపైన్యైః
నివారితఃక్రోధయుతః ప్రతిజ్ఞాఅయాదవా మేన కిరోమి భూమిం 342

చకారేతిశేషః

తేనా ధపాంనూ గ్రసతాచణోమాపతిఃప్రసన్న శ్శురదాక్షిగమ్యః
స దేవదైవోరగరాక్షసాద్యావధ్యతు మానం త మయాచతేశం 343

తగో గిరీశానుమతేన తస్మైయానం వినిర్మామ దశామయోపి
అయోమయకామగమంసిమానమాస్థాయసాల్వధజగామమానీ 344

స్కంధో విరోధం యదుభిః కృతం పురా
ససై న్యపాద్యారవతీం పురీం యయా
నిమగ్నతాం గోపురహర్మ్యోశ్చికా
బధంజ నానాయుధజాల ముద్గిరః

345

పాపాణ్యతౌశనిశర్కరాస్త్రాశస్త్రప్రసమైః పురమైశ్చ్యభగ్నం
పారాభయార్తాస్తదుదీప్త్యకాష్టిః మాభైష్టహన్యామితానువాచ 346

అథాధిరూఢో రథ మచ్యుతస్య సూనుస్ససాంబాదిమయోధవీరః
సాల్యాభిముఖ్యేన జగామయోధురైస్తై రంధ్రై స్స సప్తదాతినాగైః 347

సాల్యస్య మాయాం వినిహత్యనై జదివ్యాస్త్రశక్త్యా యదువీరసూనుః
సేనాపతిం తస్యతు పంచవింశతిబాణై రుదగై రవస్థితైః 348

సాల్యం శతేన విశిఖై ర్వినిహత్య యోధా
సేకైకశ శ్వరవరై నిజఘాత వీరః
హత్వా త్రిభి స్త్రిభి రనేకపవాహముఖ్యా
సేత్త్యాం సైతశ్చ దశభి ర్దశభి జఘాత

349

ప్రద్యుమ్నేన కృతం తదద్భుతతమం దృష్ట్వాచక్రయః స్వేపరే
సైన్యాస్తత్పురసన్నిభే మయకృతే సాభే విమానే తదా
భూమావ్యోమ్ని గిరా జలేచ నిమిషాత్సాదృశ్యమానేశిత
స్సాల్వో ముంచ దుదగ్గిశస్త్రవిశిఖాశత్రుక్షయః 350

సాల్యస్త్రాగ్నివిదీపితా అపి తదా వృష్ణిప్రవీరా
సత్యక్రాజిమహూత్సనా యదువరప్రోతాహితాస్సాదరం
అత్యర్కానలదీప్తిభి శ్వరవరై సాల్యస్యయానోత్తమం
భంజ్వాప్రీతిమకుర్వతో ధనచివ సాల్యస్యయాతారణం 351

ప్రద్యుమ్నాస్త్రనిషీడితస్సమతిమా సాల్యస్యమంత్రద్యుమా
రుష్టోయోమయయానిహత్య గదయా వక్ష్యస్యముంచద్రవం
శీఘ్రం దారుకనందనేన సమరాత్ ప్రోద్వాహికోమూఢిత
స్సంజ్ఞాం ప్రాప్య పునఃప్రహృష్టహృదయః ప్రాపమ్యమత్సన్నిధిం 352

ఘ్నంతంస్వాపృతనామ్యమంతమసకృత్ దృష్ట్వాచ్యుతస్యాత్మజః
రుద్ధ్వా పత్రిభి రష్టభి స్తమభితోహత్వా చతుర్భిహాయా

సూతం చైకశరేణ కార్తుకమధోద్వాభ్యాం పరేణ ధ్వజం
చిచ్ఛేద ద్యుమత శ్చిరోన్యవిశిఖేనాగ్న్యంతకాభాజసా 353

సాంబాద్యై ర్యదువీరసైన్యపవరై సాల్వస్యసైన్యాధిపా
శ్చిన్నోర్వంఘ్రికా రసోజలనిధౌ భగ్నానిపేతుస్తదా
తేషా మేవమభూన్మిథోజయకృతేననిఘ్నతాంచారుణం
యుద్ధం తత్రిస్పృశుక్షపానుమిషతాం ప్రీత్యామరాణామపి 354

తావత్ శౌరిరుపాగతః కురుపురార్వృద్ధాజ్ఞయా ద్వారకాం
సాల్వంచాపి నిరీక్ష్య సాభనిలయం యుద్ధంచ తద్దారుణం
ఆరూఢో గరుడధ్వజం రథవరం సాల్వాభిముఖ్యం గతః
సాల్వస్తంచ నిరీక్ష్య శక్తిమతులాం సూతాయ సంప్రాహిణోత్ 355

భిత్వా తాం శతధా శరైర్యమపతిః సాభం చ సాల్వాశ్రయం
విధ్యాహడశభి శ్శరైర్ దివి ముహుస్తంభ్రామయామాస తత్
శౌరే స్సవ్యభుజం సశాఙ్గధనుషం సాల్వో బిభేదాశున్
స్త ద్భూమా నివపాత తేన జగతామాశ్చర్య మాపాదితం 356

హృష్టః ప్రహస్యనిదన్ తదనుప్రమత్త
స్పాల్వో హరిం బహుపి గహ్యన్ మువాచ తత్తత్
తస్మిన్ వృద్ధైవ పరిజల్పతి జత్రుదేశే.
శౌరి జన్మహాన గదయాభిముఖస్య యుద్ధే 357

తస్మిన్నసృగ్వమతి కంపతి తాడితాంగే
వ్యధేచ తత్ప్రహరణేనతి రోహిణోభూత్
తత్రా వా కశ్చనపుమాన్ పురణోచ్యుతస్య
భక్త్యా ప్రణమ్య విరుదన్ ఉపగత్యదీనః 358

స్వామిన్ పితాతేనిహతోపనీతః|నిబధ్య సాల్వేన విమోహితేన
వక్త్రం తదేవతత్ జననీ తవాగ్రే|మాం ప్రాహిణోత్తత్ప్రతికారకామా 359

శ్చుత్వా తద్వచనం హరిః ప్రకటయన్ మాసుష్యభావం ఘృణీ
స్పృత్వా తాతమవోచ దేవమసకృత్ దైన్యంవహన్నాత్మనా
హాకష్టం మమజాతమధ్వని హతోయస్మాత్స్వితాహా! కథం
జిత్వారామ మజయ్య ముగ్రతరసం సాల్వోవధీమృశసే 360

వదత్యేవం కృష్ణే బులితహృదయే సౌభనిలయః
పురస్థిత్యా సాల్వఃత మిదమవదత్ గర్వసహితం
పితా తేయం నీతస్సపది వసుదేవో యదిబలీ

భవాన్ శక్తఃపాతుప్రకటయ బలం మూఢసఖహన్ 361

మాయావా నితి భర్షయన్యదుపతినసాల్వశ్చితేనాసినా
ఛిత్యా శౌరిశిరోహరేన్మిషతః ఖస్థం విమానం గతః
కించిన్నానుస భావభావితమనాఃకృష్ణ స్తత్యో మూఢితః
మాయాం సాల్వకృతాం విబుధ్యచ పునస్వస్థో భవత్తాంవిదన్ 362

ఖస్థం తమాలోక్యర్చిపుంశి చ స్మృంతంహాహాంతుమితప్రయత్నః
భిత్వాధనుర్వర్మకీరీటరత్నం సాల్వస్యసౌభం గదయా జఘాన 363

సౌభే గదాఘాతవిచూఢితాంశాంసాల్వస్తమత్సృజ్య భువం జగామ
ధృత్వా గదా మభ్యగమద్రుమా ర్తంహరిం నిహంతుంకృతధీర్విమూఢః 364

ధావంతం త ముదీత్య సాంగదభుజం భిల్లన శౌరిస్తదా
భిత్వా బిభ్ర దపారదీధతిగణం చక్రం ద్విషచ్ఛక్రహం
చిచ్ఛే దామల మాశికుండలయుతం సాల్వస్య శీఘ్రం యథా
జిష్ణు ర్వృత్తశిరోజగంతి నిసయన్ ప్రీతిం పరాం శాశ్వతీం 365

సాల్యే హతే పాతమే ససౌభేముదావ్యముంచన్ కుసుమాని దేవాః
ప్రశస్య మాన స్సఖభి ర్ముకుందః ముదం జగామా ప్రతిమ ప్రభావః 366

ఆగత్య తత్ర శిశుపాలజఘన్యజాతః
రుష్టో గదాయుధధరోధ స దంతవక్త్రః
ఏకః పదాతిరభితో మధుసూదనస్య
తస్మా హరి స్త మభివీత్య జగామ హషణం ॥ 367

రథా దధావల్లత మైత్య కృష్ణంరూక్షై స్తుదన్ వాక్యగతై దురాత్మా
నిహత్య శీఘ్రే గదయావ్యనాదీత్ యధైవసింహూపాతదంతిరాజః 368
హత్యోపి కించిత్ వ్యధితో నకృష్ణకౌమోదకీం వక్షసి తస్య రుప్తః
లపాతయ తోధతయా నిపిప్తః వ్యసుర్ధరణ్యా మపత ద్దురాత్మా ॥ 369

తద్దేహ తస్మాత్కృతరం వివేశజ్యోతి ర్వినిగత్య హరిం తదాసీం
విదూరథో బ్రాహ్మిశుచా విమూఢః చర్తాసయుక్తో భ్యపతచ్ఛ పశచ్ఛత్ 370

ఆగచ్ఛ త స్తస్య శిరోజహరః హరిః క్షురాంతేన సుదశనేన |
తతోమునుద్వైరమరై స్స దైత్యైర్గంధర్వవిధ్యాధర సిద్ధయైః ||
గాయద్భిరాత్మీయజయం ముకుందః స్తుతః ప్రసూనై రిభివృష్టమూఢాః
అలంకృతాం ద్వారవతీం వివేశ కృష్ణః ప్రవీరై జ్ఞాతకాశిభి స్సాన్వం || 371

కాలే గతే కతిపయే ధ సిరీక్ష్య రామః
యుద్ధోద్యమంతు కురుపాండవభూషతీనాం
మాధ్యస్థ్య మాత్మనివహా ప్రయయా నగర్యాః
తీర్థాభిషేకవిధికై తనతో మహాత్మా || 372

ప్రభాసాఖ్యే పుణ్యే పయసి విహితస్నానవిమలః
సరస్వత్యాం పశ్చాత్ ద్విజనరవృత్తస్తద్భితసురః
పృథూదాఖ్యం తీర్థం తదను మహితాం బిందుసరసీం
విశాలం బ్రహ్మఖ్యం జగతి మహితం చక్రమపిచ || 373

త్రివేణీంచ శ్రీమా నను యమసుతాం పుణ్యసరసీః
నిరీక్ష్య ప్రీతాత్మా సగణమనుగంగాం హలధరః
జగామ క్షేత్రం తజ్జగతి విదితం నైమిశపదం
మునీంద్రా స్సత్రాఖ్యం మఖ మనుచరంతి వ్రతకృతాః || 374

తత్త ఫై ర్మనిభిః ప్రణమ్య శిరసా రామోచిత స్సాదరిం
దృష్ట్వా సూత మథా సనస్థ మకృత ప్రత్యుత్థితిం చోచ్చతైః
శిష్యం వ్యాసమునే రుపాగతి రుపా దీప్తానస స్తం తదా
హస్తఫేన కుశేన తస్య మఘతం మత్వా జఘాన ప్రభుః || 375

మునిభి రథ పురాణాచార్యహత్యావిషణ్ణైః
ద్విజవధసదృశీయం సూతహత్యా భవే త్తే
అయ మఖిలమునీనాం పూజ్యతాం యాతి యస్మాత్
ఇతి గదిత మువాచాకర్ణ్య రామోపి విజ్ఞః || 376

ఆయు ర్యదస్యాహితమాత్మనద్భిః! దీక్షుణ్ం భవద్భి ర్మనయో ధునా తత్
సంసాధయిత్వా వధనిష్క్రమించచరామి యుష్మాగ్గమను జ్ఞయాహం || 377

త త్సర్వశ క్తే ర్వచనం నిశమ్య భూయస్త మాహు ర్మనయో వరేణ్యాః
శ స్త్రించ మృత్యు స్తవవిక్ర మోస్మద్వచశ్చ సత్యంతుయథాతథాస్యాత్

రామః పునః ప్రాహ మునీన్ మహాత్మాపుత్రోన్య దీర్ఘాయురన్మప్తపన్నః
పురాణవక్తా భవతాం భవేద్యదాత్మాహి పుత్ర స్త్వితీ వక్తివేదః 379

కామోసి కోవా భవతాం మయాద్య
కార్యో భవేత్ బ్రూత మహాషయ స్తం
అజానతో నిష్క్రుతి మప్యదారా
మధాహు రార్యా ముదితా మునీంద్రాః 380

పల్వలవధః

ఇల్వలస్య తనుజో మహాబలః పల్వలో దనుజపుంగవౌ ధునా
సత్రమేత దనుషర్వబాధతేదూషయన్ రుధిరపూయ విస్త్రవైః 381

జహితం దనుజాధమం విభోమదయ న్నోహృదయాన్యథా దరాత్
చర భారతవక్ష మాత్మవాన్ శరదం తీర్థనిషేవణం కురు 382

బలరామతీర్థయాత్రా

అథ తథేతి కృతే శపథే సురః హలధరేణ విభూతరజోనిలః
సవనపర్వణి తత్ర గతో సృజామఖభువం మహతా పరిదూషయన్ 383

ఖచరం త ముదీత్య దానవం బృహదాకార ముదగ్రలోచనం
ముసలం హల మస్మర త్రదా వినిహంతుం మునివర్యకంటకం 384

ఆకృష్టతం హలముఖేన బలోంతరితౌత్
రోషాత్ జఘాన ముసలేన శిరోంతరాళే
దీర్ఘల్లలాటఫలకస్సృవదస్సృపూరః
ముక్తారపౌ పతదసూన్ ప్రవిహాయ భూమా ॥ 385

స్తుత్వా ముదా మునివరా విహితాభిషేకా
రామాయ మాల్య మదిశ స్సధవైజయంతీం
వాసోయుగంచ పరిమండనజాతమిద్ధం
ధృత్వా సతాని ముదితః ప్రయయా కృతాశీః ॥ 386

కౌశిక్యాంచ కృతావగాహనశుచిః గత్వా ప్రయాగాభిధం
క్షేత్రం తత్రచ తర్పితామరమునిః స్నాతో ద్విజాగ్రైర్బలః
సాలగ్రామముపేత్య లోకమహితం గత్వా తతో గోమతీం
గండక్యంబుని చాప్లతః కృతవిధిః ప్రాప ద్వివాశాం నదీం 387

శోణే పుణ్యనదే కృతాభిషవణో గత్వా గయాం శ్రీమతః
 పాదే తత్ర పితౄణాం సమచ్యుత ముదితః గంగాభిసంగం తతః
 గత్వా తత్ర కృతాహ్నిక స్సముపయన్ అద్రిం మహేంద్రం గతః
 దృష్ట్వా భాగవరామ మాహితనమస్కారో యయా తత్పరం 388

సీమాద్రించ నిషేవ్య కూర్మవపుషం డేతేచ కూర్మాహ్వయే
 సింహాద్రాచ వరాహరూపమహితంసంసేవ్య గోదావరీం
 సప్తాకారవిజృంభితాం బహుజలాం కృష్ణాంచ పంపానదీం
 గత్వా భీమరథీం చతుష్టహృదయః శ్రీశైలమాగాద్ద్రితం 389

దృష్ట్వా ద్రావిడదేశభాగ్యవపుషం శ్రీవేంకటాద్రింతతః
 కాంచీం ప్రాప్య నిషేవ్య తత్ర వరదం దేవం విరించ్యచిత్తం
 కావేర్యంతరమండనం భగవతో వాసం చ రంగాహ్వయం
 సంప్రాప్తో వృషభాచలంచ మధురాం ప్రీతో యయా దక్షిణాం 390

సేతుం ప్రాప్య మహాఘనాశనకరం దత్వా యుతం గోధనం
 పాండ్యేషూ త్రమపూజితా ముపగతః శ్రీతామ్రపణీకం నదీం
 సంప్రాప్తో మలయాచలం మునివరం కుంభోద్భవం వీక్ష్య త
 ద్వాసం దక్షిణ మభి మేత్య తదను ప్రాప్తో విభుఃఫల్గునం 391

పుణ్యం పంచాపురస మతులం తీర్థ మేత్యాధరామః
 విష్ణు ర్యత్ర స్థితి ముపగత స్సర్వదా స్పృష్టధేనుః
 దేశాన్ సర్వాన్ తదను మహితాన్ కేరళాదీనతీత్రో
 గోకర్ణాఖ్యం గిరిశనిలయం డేత్ర మాసాద్య హృష్టః 392

తత్ర ద్వీపే మహితనిలయాం వీక్ష్య దేవీం భవానీం
 డేత్రం పుణ్యం జగతి విదితం ప్రాప్య శూర్పారకాఖ్యం
 తాపీం గత్వా మునిజనమనస్తోషదాత్రీం పయోష్ఠీం
 నిర్వింధ్యాఖ్యా మపి కృతవిధి స్తాను భక్త్యా త్యగచ్ఛత్ 393

మధ్యే పుణ్యం భవుకనిలయం వీక్ష్య నారాయణాద్రిం
 తన్యారూఢ శ్శిఖరధరణిం పుణ్యకళ్యాణతీర్థే
 స్నాత్వా దేవం నయనసుఖగం గారివేషం రమేశం
 దృష్ట్వా భేషే చరణకమలే తస్య వేదాంతగమ్యే 394

పశ్చాద్దామో మునివరపదం దండకారణ్యమాయాన్
 శేవాం తీర్త్వా మునివధకృతే పుణ్యతీర్థే నిమగ్నః
 భూయః ప్రాప్తో ద్విజవరగణైః సేవ్యమానః ప్రభాసం
 నూతాఘాతప్రణిహితమఖం త్యక్తవాన్ హృష్టచేతాః 395

శ్రుత్వా తత్రద్విజవరగణైః పాండవానాం కురూణాం
 యుద్ధే సర్వశ్చితిపతివధం కథ్యమానం సుఘోరం
 భారః పృథ్వాన్ హృతశ్చితిహృదా మన్యమానః ప్రహృష్టః
 శిష్టం యుద్ధంశమయితు మనాస్తత్కురుక్షేత్రమాగాత్ 396

దృష్ట్వా హృష్టో బల ముపగతం భక్తిసమేత మూఢాన్
 రాజా కృష్ణో విజయసహితః ప్రాణమత్ తత్పదాబ్జే
 సోప్యార్థం సమరమభితో భీమదుర్యోధనాభ్యాం
 కృష్ణస్యోచే సమరశమనం కామయానో గదాభ్యాం విక్షేపితశేపః 397

తుత్యా మన్యే సమరవిషయే భీమరాజన్నహంవాం
 ఎకః ప్రాణాధికశ్చితి పరశ్చిక్షయాచేతిహేతోః
 తస్మాత్ దృశ్యో నహి యుధ జయో భూయసా నేహసావాం
 వ్యధన్ స్తస్మాద్విరమతు రణస్సాధ్వదం శ్రూయతాంమే 398

తాభ్యా మసంగీకృతసాధువాక్యః|దిష్టానుభావం మనసా నుపశ్యన్
 నిజాం పురీం ద్వారవతీ ముపేత|స్సమేతబంధు ర్ముదితో ధరామః 399

నైమిశం పునరుచేత్య తాపసాన్|సంప్రసేవ్య కృతమంగళోబలః
 శ్రీపతిం క్రతుభి రచయన్ ముదా|తత్వబోధ మదిశ స్మహాత్మనాం 400

పత్నీ సకం విభు రపబృధే బంధుభి ర్మిత్రవర్గైః
 స్నాత్వా నూత్నా భరణవసనాలంకృత శ్చచిత్తాంగః
 కుర్వ స్వీర్యా ణ్యఖిలమనుజానందనియానిరామః
 భూమేభారం వ్యనుదదమరాజ్ఞావశో సంతయాపః 401

అథాన్యదాభ్యాన ముదారకీర్తేర్వక్ష్యామి గీతం మునిభిః పురాణైః
 శ్రుత్వా యదుచ్చిద్య వికర్మపాశాన్|సమాహితాత్మా పురుషోరమేశే

ఇతి శ్రీ శోభనాద్రిశ వెభవే మహాకావ్యే

ఉత్తరభాగే నవమస్కంధః

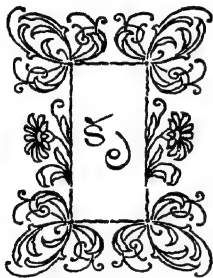


శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీ శో భ నా ద్రీ శ వై భ వె మ హా కా వ్యే

ఉత్తరభాగే దశమస్కంధః.

కు చే ల వృ త్తాం తః



ష్టస్య కశ్చిత్సవయాః కుచేలా|
భిఢోగ్రిజో బ్రహ్మవి దాత్తశాంతిః
యాదృచ్ఛికార్థేహిత జేహయాతః|
గాహాస్థ్య మాత్మిన్మ దపేతదోషః

1

స కహిచిత్ క్షుత్తపితాంగయస్త్యా
దారిద్యగ్రిసంపీడిత బాలపుత్రా
సాధ్వాన్య గృహిణ్యా పరిచోదితో భూత్
సంసేవితుం కృష్ణ ముదారశీలం

2

శ్రియఃపతి స్తే సుహృదస్తి కృష్ణః| తం పశ్య సర్వే హితదానశ క్తం
యదంఘ్రిప ద్దస్తరణేన నృణాం| ముక్తిః కరే తిష్ఠతి యోగలభ్యా

3

ఇతీవ పత్న్యా బహుశోద్ధ్యమానః
కృష్ణస్య సేవాం పురుషార్థసీమాం
మత్వా చతుర్ముష్టిమితా కుచేలః
పత్న్యా పదత్తా పృథుకా నగృహ్లాత్

4

తా వస్త్రఖండేవినిబధ్య విప్రస్సం ప్రస్థితోద్వారవతీంప్రవిష్టః
కృష్ణస్య సేవాం ప్రతి కాంక్షమాణః| తిస్రో త్యగచ్ఛ ధరిగేహకఙ్కాయః

5

నివేశనం ద్వ్యష్టసహస్రగేహాః ప్లేకం ప్రవిష్టో మధుసూదనస్య
సమీక్ష్య దూరాత్త మథాననస్థః కృష్ణ స్సముత్థాయ ముదాభ్యుపేతః 6

ఆలింగ్య యోర్భ్యం సుహృదం సుగాఢామానందబాష్పావిలనేత్రయుగ్మః
ఆస్థాప్య పర్యంకతలే ద్విజేంద్రం స్వయం తదభ్యుహాణ మాజహర 7

తత్పాదపద్మావననిజ్య భక్త్యాదధారమూర్ధ్నా నలిలం సుతీర్థం
దివ్యాంగరాగేణ తదంగ మిశః విలిప్య ధూపం వ్యసృజ త్సుగంధం 8

దీప్తై స్సుమైః పూర్ణమరందసారై రభ్యుచ్యతాంబూలమపి ప్రహృష్టః
నివేద్య పప్రచ్ఛ హరి ద్విజేంద్రం శ్వశ్రేయసం దారకళత్రవగే 9

తం రుక్మిణీవీజితచామరాంతమందానీలాపాస్తపధిప్రయాసం
స్తయన్నిదం ప్రాహ కరం గృహీత్వా ముహూః పరిష్వజ్య యదుప్రవీరః 10

కబ్చిత్కులీనా భవతా ద్వితీయా వివాహితా స్వస్థితదక్షిణేన
గురౌ మహాన్నానవిధానపూర్వం గాహాన్ధ్యధర్మః క్రియతేచ విద్వత్ 11

నాస్తీతిమస్యే తవకామకామః ధర్మే తదాభేషు యథామదంధ్రా
మతిస్థిరై తత్పరమం పవిత్రం నిశ్రేయసం దాస్యతి తే మహీయః 12

ప్రాగ్భ్యో సమాసాద్య గురో నిశాంతే
శుశ్రూషణా సక్తహృదాం ద్విజేంద్ర

అస్థాక మాచార్యసతీనిదేశా
ద్వనేయదాప్తం ద్విజ తత్తృతం కిం 13

ఏథ స్సమాహరణకర్తృణి నన్వరణ్యం
భీమం ప్రవిశ్య చరతాకి మకాలవషణః

వాతోద్ధో భవదగా ద్రివిరస్తమాశా
స్సంఛాదితాశ్చ తమసానమ మంబుభూశ్చ 14

తత్రస్థితావయ ముదగ్రమహానిలాంబు
ధారా నిపాతనజ కంప విబాధితాంగాః

అన్యోన్య హస్త పరిబంధ నిబద్ధపాద
న్యాసా విభీత మనసః పరితో భ్రమామ 15

విజ్ఞాయ నోగురు రరణ్యగతా కృపాళుః
సాందీపని వానముపేత్య దదశే ఖన్నాన్

ప్రాతః ప్రచండ పవనాంబువిభగ్నదేహః
నాశ్వాసయచ్చ పరమాం కరుణాం వితన్వన్ 16

ఇత్యా న్యనేకచరితాని గురో నివాసే
స్తాభి స్సభే విరచితానిహి విప్రవర్య
తత్ర త్వమార్యకరుణా పరిపూర్ణపాత్ర
మాసః కిలాగమశిరోధ్విచారశీలః 17

శ్రుత్వా వచోయదుపతే మృదులం కుచేలః
ప్రాచ తం ప్రణత రక్షణజాగరూకం
నావాస్యతే కిమఖలేశ తవప్రసాదా
దస్తాభి రార్యకరుణపరిపుష్పధీభిః 18

యస్త్యం సమస్తనిగమాంచలవేద్యరూప
స్తస్యార్యగేహవసతిహి విడంబనైవ
తం చానురుద్య భగవన్ భువనేవతీర్య
సాలభ్య ముజ్వలయసి ప్రధితం స్వవృత్తైః 19

సఖ్యు ర్నిశమ్య వచనం తమువాచ భూయః
కృష్ణస్తదాగమన మధ్యాయతం వితన్వన్
ఆసీత్ మద్య కిముపాయన మస్తదధన్
తద్దేహి భక్తిచపలస్య మమాద్యవిద్వన్ 20

భక్త్యాపితంతు మహదేవ భవేస్తదధన్
లణ్యప్య భక్తివిహితం బహుచాప్యణీయః
పత్రం ఫలంచ కుసుమం జలమేవ భక్త్యా
దత్తం ముదానుభవితా నియతేన పుంసా 21

వేదైర్నచ ప్రవచనై న్నమఖక్రియాభిః
తుష్యామ్యహం నచ తపోభి రుదాత్తచర్యైః
భక్త్యా యధైవతమహం వృణుమాం వరేణ్యం
తస్యాత్మదానమపి సాధుహితం దదామి 22

అకర్ణ్య ద్విజపుంగవో హరివచోహీతశ్చపత్యే శ్రియః
దాతుం నాశక దేవతా చిపిటకా తస్థావవాగానవః

విజ్ఞాయాగమనస్య కారణమథో తస్యాఖిలాతాహరిః
నాయం కేవల మధికామచపలోమాం ప్రాప్తవాన్ కింత్వాహూ
పత్ని కామచిక్షీర్షయా తదఘనా దాస్యామ్యముష్మై శ్రియం 23

యోయం మత్పదపద్మభక్తిభరితో మద్గ్రహమాయాత్పదా
ఇత్యేవం మనసా విచింత్య పృథుకాన్ వస్త్రాంతబద్ధాన్ స్వయం
హృత్వా కిన్విదమాహృతం ప్రియసఖే ప్రీత్యర్థమిత్యుచ్చరన్
ఏకాం ముష్టిమథోఽభుజ్య భగవాన్ ఆదత్తముష్టిం పరాం
తావచ్ఛ్రీరుపగత్య తస్య జగృహే సాణిం పునుర్థప్రదం 24

రాత్రిం తాం భవనేచ్యుతస్యరచితా నాః కుచేలోముదా
సాత్వా ప్రాశ్యసుమృష్ట మన్న మతులం సుప్త్యాసుఖంస్వాస్తరే
శ్లోభాతే సుహృదాచ్యుతేన విహితానుజ్ఞోయమా స్వాన్ గృహాన్
ప్రతః కించి దలభవానపి ధనం తత్యేవయా నిర్వృతః 25

క్వాహం పాపతపహః క్వచాబ్జనయనః కృష్ణో య దద్యామునా
లక్ష్మ్యై లింగితవక్షసా హమసకృద్ధాశం సమాలింగితః
కింవా మేసుకృతం పురాస్తివిహితం యద్వీజతస్సాదిరం
రుక్మిణ్యా హరిణాచ పాదయుగళీసంవాహనాద్యై ర్మదా 26

స్వామీ సర్వపుమర్థదాననిపుణో మైశ్వర్యసారంవిదన్
నాదాన్మహ్యమథోనిజాంప్రికమలధ్యానాంతరాయం హరిః
ఇత్యధ్వస్యనుచింతయన్ నిజగృహభ్యణం గతోత్యద్భుతై
రత్యర్కానలభాసురై ర్మణిమయై దీప్తం విమానోత్తమైః 27

దృష్త్వా తద్విజకూజితాకులవనం హోత్సుల్లపద్మాకరం
పుంభి స్త్రీభి రలంకృతై రనుపమై భూషాంబరై భాసితం
కిన్వేతత్కథ మితమాస్తభవనం కస్యేతిమిమాంసయా
స్తభాంగం తముదారగీతనిపుణాః పత్యగ్రహీషు స్త్రియః 28

పత్ని తస్యరమాపరేవ తదను ప్రత్యుద్గతా వల్లభం
ప్రేమాత్కంఠమానసాధవిసరద్బాహ్వావిలాక్షీ పతిం
బుధ్యా నమ్య సమాలిలింగచ సతాం వీత్యోద్భుతాభాం సఖీ
మధ్యస్థాం ముదితో వివేశ భవనం సుతామిసాధోపమం 29

దృష్ట్వా తత్ర సువణదండవిలసత్పర్యంకరత్నాస్తృతాః
 శయ్యాః చందనపుష్పచామరముత్తై భోగానుకూలైర్యుతాః
 రత్నస్వర్ణకృతాననానిచ చతుష్పాదీశ్చ కుడ్యాంతరే
 ప్సచ్ఛస్ఫటికనిర్మితేషు ముముదే రత్నప్రదీపానపి 30

పశ్యన్ మత్స్యసుదుర్లభా మనదృశీం సంపత్సమృద్ధిం నిజే
 గేహే భక్తపరాయణస్య జగతాం పత్యుశ్రియశ్చ ప్రభోః
 మత్స్వా తాంవిపులా మహంగలహరీవిక్షేపసంపాదితాం
 తత్పాదాంబురుహస్మృతిప్రవణాః పత్న్యన్వభూతాం శ్రియం 31
 ఇష్ట్వా తం పరమం పుమాంస మనఃపై ర్యజ్ఞైర్విధూతాం హసా

ధ్యాయన్ సంతతమాత్మనాత్మనిలయం సంభిన్నమోహంకురః
 భజేత్పద మచ్యుతాత్మనివహే స్సంసేవ్యమానం సదా
 యత్ప్రప్త్యర్థం ముపాసతేమునిగణాస్త్యక్తార్థకామా హరిం 32

సూ ర్యో ప రా గః

ఏకస్త్రి సమయే తతో నివసతో రాసీన్లహా ద్వారకా
 పుర్యాం శౌరితనూజయో భాగవతో స్సూర్యగ్రహోభీషణః
 తత్రాగుస్సకలాః ప్రజానృపతయ శ్రేయోధి నస్సానుగా
 స్తీర్థం పుణ్యతమం మహాషి నివహ శ్చాన్యేచ భాగ్యాధికాః 33

రామో భాగవతందనోఽఖిలనృపా హత్వా పురా క్షత్రియాన్
 తద్రక్తాంబుర్గురై శ్చకార మహతః పుణ్యప్రదాన్ పావనాన్
 యత్రాత్మాఘవినాశనాయ పురుషం దివ్యం సమీజేమతైః
 క్షేత్రం తద్భగవాన్ సబంధురగమత్ మానుష్యలీలానుగః 34

సౌత్వా పుణ్యతమేషు వృష్టివృషభారామహదేష్వాదరాత్
 దత్వా కాంచనగోధనాని ముదితా భక్త్యా ద్విజేభ్యో బహు
 భుక్త్యామృష్టమదభిభక్త్యసహితం కృష్ణేన నాకం తత
 స్నిగ్ధానాతపపాదపాంఘ్రిషు కృతావాసాః వితేనుః కథాః 35

మత్స్యశీనరకోసలేంద్రకురవః కాంభోజమద్రాధిపాః
 కుంత్యరట్టవిదభాస్పంజయనృపాః తత్రాగతాః కేరభాః
 నందాద్యావృజపాన్సదార శిశవః కృష్ణేక్షణోత్కంఠితాః
 తేన్యోన్యంపరిరేభిరేపులకితాః పీమాశుపూర్ణక్షణాః 36

కుంతితత్సనసూనురేత్య సహజం దృష్ట్వా సపత్నీనుతం
తుష్టాసోపి ముదా నిరీక్ష్యభగినిం కష్టం స్వమూచే పురా
భీష్మద్రోణకృపాంబికా సుతముఖాః పాండో స్తనూజా స్తదా
పేష్ణా వీక్ష్య హరిం సఖితృగృహిణీపుత్రాయయు నిర్వృతిం 37

శౌరి న౯ంద మథో నిరీక్ష్యసుహృదం గాఢం కృతాలింగనః
పుత్రౌ వీక్ష్య చిరేక్షితౌ ప్రముదితో నందాయశోదాపిచ
గాఢాలింగనపీడితావతనుతా ముత్సంగమారోపితౌ
గోస్య శ్చేక్షణసంపుటైః భగవతః సౌందర్యపూరం పపుః॥ 38

ఏకాంతేధకిలోపవిశ్య భగవానాహూయ గోపీనిజాః
పృష్ట్వా నామయ మాలిలింగ కథయన్ వాచః ప్రియాశ్వాసనీః
భక్తిం స్వాప్నుయ్యుగాంబుజే నిజ పదప్రాప్తే నిమిత్తం పరం
గృహ్ణాన్ విశ్వ జగద్భవాది పురుషం చాత్మా నమూచేతతః॥ 39

గోప్యశ్చ ధ్యాత్వాశిక్షావికలుషహృదయాః వాసుదేవోపదేశాత్
మత్స్వా తం దేవదేవం గతవిషయతృషాయోగశుద్ధాత్మవృత్త్యా
ధ్వస్తాం తద్ధ్వాంతమోహాః ప్రవచనభజనై స్తస్య కాలం నయంత్యః
ప్రాప్తా స్తద్ధామ నిత్యం పరిణత తదనుధ్యానసంతానభూమ్నః॥ 40

కంచిత్రాలం కథాభి స్సరసిజనయనో రంజయన్ ఆత్మబంధూన్
క్షేత్రే తత్రైవతస్థాజగమిషురధతాం ద్వారకాం వారితారిః
ఆపృచ్ఛ ధర్మరాజప్రముఖసఖవరాన్ తేషి తత్పాదసేవా
ధూతాఘాః ప్రీతచిత్తైః ప్రణయపరవశా స్తుప్తుపు న౯ప్తశోకాః॥ 41

శ్రుత్వా కృష్ణ మథ ప్రయాణసుముఖం ద్రౌపద్యభిఖ్యాభిరా
హూయాపారముదా సతీ ర్యదుపతేః ప్రోవాచ భైష్మీముఖాః
నిత్యశ్రీ ర్యదువాహవ్రా వదత తద్వృత్తాంత మత్యద్భుతం
త్విత్యాచుః ప్రణయేన తాశ్చ తదను స్వోద్వాహవార్తాః ప్రియాః॥ 42

తత్రాగతౌ వ్యాసముఖాః మునింధ్రాన్
ప్రణమ్య కృష్ణ స్సహబంధువర్గాః
ఆనచక్య పాద్యాఘ్నముఖోపచారై
సుప్తావ సర్వక్షితిపాలమధ్యే॥

విశ్వప్రజారాధ్యపదాంబుజేన విపశ్చితస్తేన సుతామునీంద్రాః
లోకావనాయాహితమర్త్యమూర్తింతం తుష్టుపుర్వేదశిరోవచోభిః॥44

మహాషయస్తే వసుదేవ మూచుశ్శ్రేయోర్ధనం పాదకృతప్రణామం
ఆరాధ్య కృష్ణం జగతామధీశంయజ్ఞైః కృతార్థో భవితేతి ముక్తః॥45

తానేవ వృత్వాధమఘాయ శౌరిః|ఋత్విగ్వరేణ్యా ముదితాంతరంగః
తత్రైవ దీక్షా మకగో త్సబంధుః|క్షేత్రే ఖిలాఘక్షయదే మహాత్మా॥46

ఆరాధ్య నారాయణమృద్ధనానాయజ్ఞై రధాభ్యచ్య చ విప్రవర్యా
గోభూషిరణ్యాదిభి రీహితార్థైః|కృతార్థతా మాప యదుప్రవీరః॥ 47

కృష్ణో ధ బంధూ అఖిలా విసృజ్య
స్వవిప్రయోగాకులితా క్రమేణ
అన్వయమానో యదుభిః ప్రహృష్టైః

ప్రాప్తః పునర్ద్వారవతీం సుశోభాం 48

అదైకదాకర్ణ్య గురోస్తనూజమానీత మభౌ కిల సప్తరూపం
నిజాత్మజాభ్యాం వసుదేవపత్నీ సువిస్మితోవాచ సుతో కృపాభుః 49

హేరామ హేకృష్ణ యువాం విజానే|భూభారనిస్తారకృతేవతీర్ణా
జగత్ప్రధానా పురుషౌ పురాణామమాద్యగభే కిల సర్వశక్తీ 50

యువాం పురాసాగరవేగనష్టమానీతవంతౌ కిల గుర్వపత్యం
లోకాత్పిశ్చూణాం గురుదక్షిణార్థమితిశ్రుతం మే కథితం వయస్యైః 51

పూర్వోపజాతాః తనయా మదీయాః|కంసేన పాపేన హతాః పురాతా
ద్రష్టంషడిచ్ఛా మృధునా భవద్భ్యాం|పునస్సమాసీయ సమర్పితా మే

మాతు నిశమ్య వచనం భగవాన్ సహగ్ర
జన్మా రసాతల మగాహత సంస్మృతాత్మా
తత్ర స్థితేన బలినా రచితప్రణామః

పృష్టస్తు తశ్చ త మువాచ హరిస్వకార్యం 53

పుత్రా మరీచేః ప్రథమేంతరేషట్|పర్ణాఖ్యపత్న్యా మభవత్ మహాత్మా
భృతీకృతాశం ద్రుహిణం నిరీక్ష్య|కృతాపహాసాః ఖలు తేన శప్తాః 54

తేనాసురీం జని ముపేత్య విరించిశాపాత్ ।

జాతాహిరణ్యకశిపో స్తనయ త్వమాప్తాః
భూయోపి మాతు రుదరే మమ జన్మలభ్యా
కంసామాతా స్తవ వసంతి కిలోపకంఠే

55

మాతు శ్శోకనివారణాయ తదిమాన్నేష్యా మ్యహం ద్వారకాం
యాస్యంతి క్షపితాం హసోమమపదం యోగీంద్రగమ్యంచ తే
ఇత్యుక్త్వా బలిమాదృతో యదుపతిః దివ్యోపచారై ర్ముదా
తా నాదాయ యయా పురీం సహబలః మాత్రే దిశ చ్చాభి-కా- 56

తా దృష్ట్వా తనుజాన్ యథా జనితనూన్ దేవీ సుతన్నేహతః
ప్రస్కన్న స్తనపాయినః ప్రముదితా గాఢం నిషీడ్వ్యోరసా
ఆరోప్యాంక మజిఘ్న దార్తిశమనం మూఢస్వధోపశ్యతాం
సర్వేషాం వివిశుః పదం తదమలం వ్యోమాధ్వనా తేభి-కా- 57

కృష్ణాపీతపయశ్శేషపాననిఘ్నాతకల్మషాః
షడభి-కా-స్తే దేవక్యాః ప్రాపు ర్ధామ తమః పరం 58

కృష్ణస్య మనుజాతీతం ప్రభావం వీత్య దేవకీ
విస్మయావిప్ల వృద్ధయాత్మభోషచ ముహు ర్ముహుః 59

అథాన్యదపి కృష్ణస్య చరితం శ్రుణు భూపతే
యత్త స్యా శ్రితవాత్సల్యం ప్రకాశయతి విప్లవే 60

సు భ ద్రా వ రిణ య క థా.

పార్థః పురా తీర్థనిషేవణార్థీచరన్ పృథివ్యా మగమత్ ప్రభాసం
తత్రాశ్రుణోన్తాతులకన్యకాం స్వాం దుర్యోధనాయైవ సమర్ప్యమాణాం.
సావై సుభద్రా వసుదేవపుత్రీస్వసాహరే స్తాం ముసలీ ప్రదాతుం
దుర్యోధనాయైచ్చదధాజ్ఞాన స్తాం జిఘ్నుతురాసీ దనురూపరూపాం 62

యతివేషధర శ్రౌదండధృత్సమగా ద్వారవతీం తతోజ్జనః
అవస చ్చతురశ్చ వాపి-కా-నధమాసాన్ నిజకార్యసాధకః 63

అజానతాచ స్వాకారం । రామేణ భ్యచి-తో జ్జనః
పౌరైశ్చ స్వాభినిర్వాహంకర్తు ముద్యోగ మాతనోత్ 64

భిక్షాధా మేకదా గేహా | మానీతో హరిణా జానః
దృష్ట్వా సుభద్రాం తత్రస్థాం | మన స్తస్యాం సమాదధే 65

అథ పరిణయకాలే దేవయాత్రాధాముద్య
న్నవవసనపరీతాం వీత్య పాథాన్సుభద్రాం
నగరబహిరుపేతాం స్వందనస్థాం సఖిభిః
పరివృతచతురంతాం హస్త మాశా మతానితీ 66

సచాప మాదాయ తత్ ' రథస్థః | విద్రావ్య సేనాం మహతీం శరామైః
జహార తాం పాండుసుతానుమత్యాకృష్ణస్య | పిశ్రోశ్చ బలా త్సుభద్రాం 67

రామ స్తదాకణ్య సురుప్త చిత్తః | కృష్ణేన భూయః ప్రగృహీతపాదః
తయోర్యథా విధ్యకరో ద్వివాహం | దదౌచ నానావసుపారిబహాం 68

కశ్చి త్సుకాశాత్ శ్రుతదేవనామా | విప్రోత్తమో వేదశిరోధావిజ్ఞః
కృష్ణస్య కుర్వ మిథిలానగర్యాం | వాసం విరాగో విషయేషు పూణాః 69

తద్దేశాలో బహుళాశ్వనామా | రాజ్యం ప్రశాసన్మిథిలానగర్యాం
కృష్ణాంప్రిభక్త్యా పరిపూర్ణాకామః | చక్రే తదారాధన మేవనిత్యం 70

తయోః ప్రసన్నో భగవాన్ తదానీం | తౌ వీక్షితుం స్వాంప్రిసరోజభక్తౌ
రథం సమారుహ్య మహామీసంమైః | సాకంవిదేహ మగమత్క్రూపాః 71

వ్యాసాసితో నారద వామదేవా | వత్రి శ్శుకః కణ్వ ముఖామునీంద్రాః
కృష్ణేన సాకం ప్రయయు ర్విదేహా | తద్భక్తిభూమే క్షణజాతమోదాః 72

ఆనతా ముఖ్య మధు కేకయ కోసలా తా
దేశానతీత్య శనకైః ప్రదదా జనానాం
సేనాం హరి స్వవపుషాధాదృశేక్షమాణ
స్తా నప్యవాప మిథిలాం మధితాఘసంఘాం 73

అభ్యుద్గతో హాణకరైః శ్రుతదేవముఖైః
ర్విప్రోత్తమై యాదుపతి బహుళాశ్వనామ్నా
రాజ్ఞాచ వందితపదాబ్జయుగో మునీంద్రైః
గేహం తయోరవిశ దేవసమం ద్విమూర్తిః 74

తా వప్యభౌ యదుపతే శ్చరణాబ్జయుగ్మ
ప్రత్యుశనోదకపవిత్రిత ముత్తమాంగం

సంయోజ్య తత్పదయుగే బహుజన్మనేవ్యే
ప్రీతిం పరాం వ్యతనుతాం విధుతాతివేశా 75

తాభ్యాం స్తుతః ఫలనుమాంబుభి రచితాంఘ్రిః
కృష్ణః ప్రసన్నహృదయో మునిభి ర్వరేణ్యైః
వేదాంతవేద్య మతులం ప్రవిబోధయిత్వా
తత్త్వం పునశ్చ నగరీ మగమ త్కృతార్థః 76

విప్రాత్తమ స్సచ నృపశ్చ హితోపదేశాత్
వ్యాసాదిభిః క్షపితమానసదోషలేశః
ఆరాధ్య కృష్ణ మఖలేశ్వర మాప భక్త్యా
తథామ యద్దివ ముశంతి సదానుభావ్యాం 77

అథై కదా ద్వారవతీ నగర్యాం
విప్రాభాకః కశ్చేన జాతమాత్రః
మృతస్త మాదాయ పితా నరేంద్ర
ద్వారం సమాసాద్య శుశోచ భూయః 78

రాజ్ఞో యమద్యాపతితోవికర్మపాకో మయి క్షిత్రియపాంసనస్య
నోచే త్కుమారో మమ నమ్రయేత|నాధర్మనిష్ఠస్య చిరేణ లబ్ధః 79

వై ది క పు త్రా న య న ం

ఇత్యష్టవారం పృదుకా గతానూ
విప్రో నృపద్వారి నిధాయ భూయః
శుశోచ దీనోవిలపక్ మహాత్మా
పార్థో శృణో త్తత్ హరిసన్నిధానే 80

మృతే కుమారే నవమేధపార్థః
ద్విజేంద్ర మూచే విరచయ్య సాంత్వం
బ్రహ్మణ్ ఇత స్త్వత్తనయం కుమారం
రక్షామి మృత్యోజహి శోక మేతం 81

యద్యహ్యశక్తః ప్రవిశేయ మగ్నిం
సంపశ్యత స్తే ద్విజవర్య సత్యం

- ఇత్యజ్ఞానోక్తంతు నిశమ్య విహా
భూయ స్తమాహేద ముదారహాధః 82
- న వాసుదేవో నచ రేవతిశఃకాష్టినకశక్తః కిల నానిరుద్ధః
త్రాతుమదీయా తనయా గతానూత్తవై కథంశక్యసి బాహుజేతి
అథాజ్ఞానో వాచ మువాచ దృష్టం ప్రకాశయత్ విక్రమ మాత్మలబ్ధం
న రామకృష్ణాదిభిరద్యతుల్యం మన్యస్వమాంకిం త్వధికం బలేన 84
- యస్య త్రినేత్రః పరితోషితో భూత్
వీర్యేణ యస్యాస్తి ధనుర్బలాభ్యం
గాండివసంజ్ఞం విదితం త్రిలోక్యాం
ఎషోజ్ఞానోహం రణచండవీర్యః 85
- మృత్యుం విజిత్య ప్రధనే త్వదీయం సుతం భవిష్యం పరిపాలయామి
శ్రీధర్మవిప్రింద్రవచోమదీయం జహీహి శోకం విశ గేహ మాశు 86
- ఇతి విశ్వాసిహో విప్రోః పార్థేన గృహమాగతః
తుష్ట స్తద్వీర్యబద్ధాశః పుష్కరోత్పత్తిం నిరీక్షతే 87
- ప్రసూతిసమయే పత్న్యాః ప్రాప్తే ధ ద్విజసత్తమః
ఆజుహవాజ్ఞానం త్రాతుం శిశుం మృత్యోభయాతురః 88
- ఆచమ్యా ధ పృథానూనుః ధ్యాత్వా ఫాలవిలోచనం
స్మరన్ దివ్యాత్మనిచయం గాండివం ధనురాదదే 89
- ప్రసూతిగేహం ద్విజవర్యపత్నీః
సమావృణో త్సర్వత ఏవ బాణైః
జాతః కుమారోధ రుదన్ మృతోభూత్
సద్యో నదృష్ట స్సతను శ్చ రాజన్ 90
- ఆగత్య విప్రోధ రుదన్ సమక్షం కృష్ణస్య పార్థం బహుధా నినింద
తతోజ్ఞాన సంయమసిం జగామ పురీం యమస్యాభాకమానిసీషః 91
- బాలం నపశ్యన్ పురి తత్రాస్థః యయావధేంద్రీయ పురీం తతోగ్నేః
కృమేణ దిక్పాలపురీరశేషారసాతలం చ త్రిదివం జగామ 92
- కుత్రా ప్యదృష్త్వా ద్విజవర్యబాలం వివిక్షురగ్నిం హరిణా నిషేధః
ప్రదశ్చయిష్యామి తవాద్య విప్ర ప్రత్రానితి స్వస్థ మనాబభూవ 93

పార్థేనాథ సుహృత్తమేన భగవా నారుహ్య దివ్యం రథం
ప్రత్యంచం దిశ మభ్యుగా దధ మహాద్వీపాంశ్చ సప్తాంబుధీన్
లోకాలోక ముదీత్యు గాధతమసి ప్రధ్వస్త వేగే వ్యవహా
సుగ్రీవాదిహయేషు చక్రిమహినోత్ కోట్యుక్తల్యప్రథం 94

చక్రిస్య తేజోభి రషాస్తగాఢతమిన్ ముల్లంఘ్య మహాద్వపారం
సభస్వదుద్ధూత తరంగభీమం వివేశ పాథ స్సరథో ధ కృష్ణః 95

తత్రాద్భుతే ధామ్ని సురత్నబద్ధస్థానానహస్రే నివసంత మీశం
ఫణా సహస్రోజ్వలభోగిభోగేదదశ కృష్ణః పరవాసుదేవం 96

ఆజానుబాహ్వప్తకశోభమానం శంఖాఞ్ శౌజాన్ సిముఖా యుధాఢ్యం
ఘనాఘనాథం సశినాయతాక్షం పీతాంబరే ద్విప్రకటింరమేశం 97

పార్థేన సాకం యదురా ద్వపందేస్వమేవ రూపాంతరమాస్థితం తం
తం వాసుదేవః పరమో భ్యవాదీత్ ప్రసన్నగంభీరగిరా ధ హృష్టః 98

యువాం జగద్భరనివారణార్థం కృతావతారౌ ధరణౌ మదంశౌ
దృష్టం యువాం విప్రసుతానిమాంస్తు సమానయాంధామమదీయమేతత్ 99

హత్వా సురాన్ భారకరాన్ పృథివ్యాః
శీఘ్రం యువాం మత్సవిధం సమేతం
సంఘాప్య ధర్మంచ భువి ప్రిణప్తం
తిష్ఠామి యత్రాహ ముదారసేవ్యః 100

ఇత్యేవం పరవాసుదేవచసా దిష్టౌ హరిః ఫల్గునః
తం సత్వా దశవిప్రపుంగవశిశూ నాదాయ ధామ్నుస్తతః
ప్రాప్తో ద్వారవతీం పునః ప్రముదితో తానభక్తాన్ భాసురాన్
విస్త్రాయా దిశతాం యథా తనురుచీన్ సోప్యాపతుష్టిం పరాం 101

దృష్ట్వా ధామ మహాషి దుగ్ధ మపథం విష్ణో స్తదా విస్మితః
మనో పౌరుష మాత్మనో భగవతః శక్త్యభిలేశాయితం
ఇత్యేవం చరితై రుదారమహితై రానందయ న్నాశ్చితాన్
ఖంజానో విషయా నమానుషపరీసేవ్యాన్ హరీరాజతే 102

కురుపాండవయుద్ధప్రారంభః.

- లథ కౌరవపాండవేంద్రియాః కలహే రాజ్యకృతే సముత్థితే
తమధర్మమవేక్ష్య మాధవస్సమభూత్పాండవపక్షసంశ్రియః 103
- కృపభీష్మముఖేషు కౌరవాననుస్మయైవవదత్సు తన్మతం
విధివిక్రమమూఢబుద్ధయో ముహూర్నక్షై దిఃదిశుః పృథానుతాః 104
- క్రమశః పణబంధనేన తేద్విషదాసానితరాజ్యసంపదః
గృహిణీంచ పణేన పాండవాః సమసీయంత సపత్నవశ్యతాం 105
- విజితేషు ధవేషు మాయయాధృతరాష్ట్రాత్కృతభవైర్దురాత్మభిః
ద్రుపదస్యనుతా శుచాకులాలశరణం ప్రాప హరిం పరాయణం 106
- ఋతుమత్యధసా మహానదస్యపి దుశ్శాసనకృష్టచూఢజా
స్మృతపూర్వవసిష్టభారతీహరి మేవాత్మగతిం వ్యచింతయత్ 107
- ద్వారకాపురివన తదా హరిః ద్రౌపదీ శరణవాగ్విభోధితః
లక్ష్మదేవనపరోక్షయం భవే దిత్యువాచ శరణాగతప్రియః 108
- ఆకృష్టవస్త్రాపి పుసఃపున స్సాదుశ్శాసనేన స్మృతవానుదేవా
తిదక్షయవ్యాహృతివృద్ధవస్త్రామేనేతిమే ప్రౌత్తమబంధుభూతం 109
- నిర్యాతనాయ మహతః పణబంధనస్య
పార్థేషు కానననివాసవిధిం విధాయ
యుద్ధోన్ముఖేషు కురుభిః కృపభీష్మకణః
ద్రోణాదివీర పురుషాహితమాధ్యమానైః 110
- విద్యోతయత్ హరిరథాశ్రితపత్నలత్వం
పార్థస్య సారథి రభూత్స్వయమేవ ధీమాన్
యుద్ధే జగత్ప్రీతిభయే వినిహత్య భూమే
భారాయమాణ జననాన్ సృపతీన్ అనేకాన్ 111
- పాండోన్సుతాన్ ద్రుపదనూనుకృతే వశిష్టాన్
కృత్వా నిజావతరణం సఫలం విధాయ
సంస్థాప్య వంశమపి పూణామనాయదూనాం
నాథో వసజ్జలధి దుగ్ధపురే సబంధుః 112

కృష్ణస్య షోడశసహస్రసతీషు చాష్ట
పత్నీషు పుత్రదశకం సమభూ ద్భలాశ్శ్రిం
ప్రత్యేకమేషు దశచాష్టసుతాః ప్రధానాః
ధామ్నా బలేన గుణతశ్చ పితృస్సమానాః 113

ప్రద్యుమ్న సాంబ మధు భాన్వ నిరుద్ధ చిత్ర
భాన్వాఖ్య పుష్కర సునందన దీప్తిమంతః
స్యగ్రోధచిత్ర భుజదేవభుజావిరూప
నామావృకారుణక విశ్రుతదేవసంజ్ఞాః 114

అన్యో బృహద్భాను సమాహ్వాయో భూత్
తేషాం ప్రధానః ఖలు రుక్మిణీజః
ప్రద్యుమ్న నామా తనయో నిరుద్ధ
స్తస్యాస్త నాగాయతవీర్యశాలీ 115

అనిరుద్ధో రుక్మిపౌత్ర్యాంవజ్రిం సుత మజీజనత్
నాభః కీరశ్చ తనయో వజ్రస్యాభవతాం ప్రియా 116

ఝారీజో యదుబాణశ్చ కీరస్య తనయా పుభౌ
ప్రతిబాహుస్తు నాభస్య జజ్ఞే బాహుబల స్తతః 117

పత్నీ బాహుబలస్యాసీత్ విఖ్యాతా కమలావతీ
బాహు స్తస్యా మభూ త్పత్రస్సు బాహు స్తస్య చాత్మజః 118

ధర్మసేనాహ్వయ స్తస్య తనయో వినయోజ్వలః
శుభాంగసుందరీ తస్మాత్ శ్రుతసేన మసూతవై 119

ఇత్యేతే యదురాజానః కృష్ణవంశ్యా మహాబలాః
ఎతచ్ఛరిత్రం విపులముపరిష్టాత్ ప్రవక్ష్యతే 120

దివ్యం చరిత్ర మమలం యదునందనస్య
క్షీరాబ్ధినాథ మకుటోద్వహనం వదామి
అద్యాపి య ద్యమగిరీశ్వర శీఘ్రభూషా
విద్యోతతే మకుట ముజ్జ్వలరత్న బద్ధం 121

శ్రీమద్ద్వారవతీపురే సహబలః కృష్ణో వనః రంజయన్
చేష్టాభి వివిధాభి రాశితగణాన్ కృత్వా జగద్రక్షణం

గోమంతాఖ్యగిరిం కదా చిదగమ త్పుణ్యై స్సరోభి ర్యుతం
దివ్యజ్ఞానవిరాగతాదిసుగుణైః పూణం మహాయోగిభిః 122

క్రీడిత్వా సుచిరం తదీయవిపినే ష్వచ్ఛోదకే వ్యద్భుతే
షూద్యత్పుష్పరజో మరందచపలేందిందిదిరాడంబరైః
తద్రామణ్యక పీక్షణప్రముదితః తత్రైవ వస్తుం హరి
శ్మేనే విస్మృత దుగ్ధసింధు పరమాకాశాకంబింబాదికః 123

నానాపుణ్యభువశ్చ తీర్థసరసీః విస్మృత్య పుణ్యాహారా
తత్రైవాహితసన్నిధౌ విహంతి స్త్రీత్యా కదాచిత్ మునిః
వైకుంఠం గతవాన్ నిరీక్షితు మనాశ్శీశం పురా నారదః
తత్రా దృష్ట హరి ర్విషణ్ణ హృదయ స్సూర్యాంతికం ప్రాప్తవాన్ 124

రవిమండలేపి న నిరీక్ష్యకేశవం జగము దుగ్ధజలధిం మునిశ్వరః
అనిరీక్ష్య తత్రచహరింపరాయణంవ్యసనం జగముమహాదాకులాంతరః 125
అథాకాశగిరా శ్శుత్యాగోమంతగిరి మూర్ధని
ఆస్తే హరి రితి శీమానితి తత్రాగమ ద్ద్యుతం 126

సంసేవ్య తత్ర స్థిత మంబుజాక్షం
కృష్ణం సరామం పరమేష్ఠిసూనుః
ప్రణమ్య మూర్ధ్నా తదయో నిఘోత్య
తుష్టావ హృష్ట శ్శృతితత్వగీతైః 127

సేవాం ప్రదాయ హరి రంబుజనందనస్య
స్తుత్యా ప్రసన్నహృదయో వద దేవ మీశః
త్వా మత్ర నేతుమహమాగతవాన్ మునీంద్ర
చాత్రైవ వస్తుమపి మే చిరమస్తి నాంభా 128

ద్వీపం సితంచ మకుటం నవరత్నబద్ధం
క్షీరాబ్ధి మత్రచ సమానయత త్ప్రియం మే
శ్శుత్యా నిశమ్య వచనం ముని రచ్యుతస్య
ప్రీత్యాతథేతిన భయేన హృదా జగాద 129

దేవం ప్రణమ్య తదను పరిహితశ్చ తేన
లోకం జగము సుతలంచ బలే నిఘవాసం

అభ్యుచితశ్చ బలినా ముని రానతేన
ప్రావాచ తం మధురయా ధ గిరా ప్రహృష్టః 130

ధామాని సర్వాణ్యహమీక్షమాణః
పయః పయోధిం గతవాన్ కదాచిత్
క్షీరాబ్ధినాథస్య పదారవిందే
ప్రణమ్య హర్షాకూలీతాంతరాత్మా 131

దీవ్యన్న వాత్యద్భుతరత్న బద్ధం విరాజ శే తస్య కిరీటరత్నం
తద్దశన్ శాస్త్రోదపయోధిమగ్నః స్మరామి నిత్యంచ త మేవ రాజన్ 132

తద్వాసుదేవస్య శిరోవిభూషాకథంభవే దిత్యనుచింతయామి
భవాంశ్చ భక్తో మధుసూదనస్య విచింత్యతామా శుయధాగమన్యాత్ 133

ఇతినిశమ్య మునీంద్రేవ చోబలిర్మకుటదశన్ సలాలసమానసః
అనుమతశ్చ పితామహ వాక్యతస్స మగమ త్పయసానిధి మంబుధిం 134

సంసేవ్య తత్ర ఫణిభోగత లేశయానం
భక్త్యాస్తు వ చ్చరణయోః ప్రణతాంగయప్తిః
స్తుత్వా ప్రసన్నమథ దుగ్ధపయోధినాథం
దివ్యం యయాచ మకుటం బలిరాత్మభక్తే 135

మల్లోకనాథాయ గదాధరాయ | యాచే విభో రత్న కిరీట మేతత్
తతః కిరీటం భగవత్ప్రదత్త | మాదాయ తుష్టో నిరగాత్ బలి స్సః 136

తతో గరుత్మాన్ మకుటేన హీనం నిరీక్ష్య దేవం కుపితో విధూన్యన్
పక్షౌచ కిం కిన్విద మిత్యదీర్య | ఖముత్పపాతానయనాయ తస్య 137

ఆనీయమానం బలినా బలేన | విమాన మారోప్య కిరీటరత్నం
దృష్ట్వాంతికం ప్రాప్య చ తస్య తా ర్హ్యః | యుధ్వాజయత్తం జగృహే కిరీటం 138

గచ్ఛన్ తతః పక్షీవరః ప్రహృష్టో
మధ్యే పదవ్యాం విహరం త మీశం
గోమంత మూర్ఖాన్ స్థితమైశ్య కృష్ణం
తదంతికం ప్రాప్త మహర్షి జప్తం 139

ప్రణమ్య మూర్ధ్నా చరణారవిందే
కృష్ణస్య తస్మాద్గ్నిన్ కిరీటరత్నం

- సమర్ప్య తుష్టావ సురేంద్రవరై
స్సాకం త్రయీశీషణ్వచోభిరన్యైః 140
- స్తుత్వా పృసన్నో వినతాసుతస్యకృష్ణ స్తమూచే జగతాం హితేచ్ఛః
లతైవ వత్స్యామి చిరం గిరీంద్రేత్వం గచ్ఛ దుగ్ధాంబునిధిం మదీయం 141
- యతీ రసాగరం నామతత్ర త్వం తీర్థము త్తమం
శ్వేతాచ మృత్తికామోక్షప్రదాతద్వయ మాహర 142
- ధృతాహి మృత్తికాశ్వేతాముముక్షుభి రతంద్రియైః
ముక్తిం దదాతి పరమాం సర్వేషామపి జన్మనాం 143
- ఇత్యాదిప్తశ్చ గరుడఃగతవాః క్షీరసాగరం
ఉపాహర ద్యథోక్తం తత్ప్రదృష్ట్యా తద్విస్మితా జనాః 144
- అథాద్రికుంజే సుచిరం విహృత్య
సంపత్య తా మేవచ సర్వపుంసాం
అచాత్మనా పర్వతమూర్ధిన్ రేజే
రూపాంతరేణ స్వపురీం ప్రయాతః 145
- తదాదితైల సుతుయాదవాద్రి
రిత్యాఖ్యయా విశ్రుతిమాప భూమ్యాం
అద్యాపి తన్మూర్ధ్నివసన్ దదాతి
సంపత్కుమారో హరి రాశ్రితేష్టాన్ 146
- ద్వారావతీం ప్రాపసనాసుదేవో
గోమంత ముత్సృజ్య పున గిరీంద్రం
రామః కదాచిత్ కృతతిథేయాత్రః
ప్రాప్తః పురీం కృష్ణ మిదం సమూచే 147
- అస్త్యద్రిరాజో దిశి దక్షిణస్యాం
నారాయణస్యావసథం మనోజ్ఞః
నారాయణాద్రి ర్ముచిభి స్సురేంద్రైః
స్సంసేవ్యతే సర్వఫలప్రదాయా 148
- కళ్యాణనామాస్తి హితస్య మూర్ధ్నిపుణ్యం సరః పుల్లసరోజజ్జప్తం
యస్యప్రతీరే కృతసన్నిధానోనారాయణో రాజతి దేవరాజః 149

యద్రూపశాలీ భగవాన్ సతాద్భుగ్రాహీ మదీయోపి విభుః కులస్వం
మిథ స్తయోః కశ్చిదహోవిశేషః! నాస్తీతి మన్యే సకలేం గసామ్యే 150

శ్రుత్వా గ్రజోక్తం వసుదేవనానుఃత మాహ భూయో నిజదేవభక్త్యా
కశ్చిన్నమ త్స్వామిసమోస్తి లోకే సత్యంచ నైతత్ నవ ముచ్యతేహి 151

రామః పునశ్చాహ తదేతద్ధాతుల్యం తయో రూప ముదీక్ష్య తేహి
ఏవం మిథ స్తాకలహం విధాయ తత్రైవ గంతుం విహితప్రియత్నై 152

ప్రస్థాప్య దేవం పురతఃకులేశం
సంపత్కుమారం రఘురాజభాగ్యం
నారాయణాద్రిం భగవాన్ స రామో
జగామ మోదం జనయన్ జనానాం 153

సంసేవ్య నారాయణ మాదిదేవం! నిరీక్ష్య తౌల్యంచ తయోః ప్రహృష్టః
భ్రాత్రాచ సాకం కలహం తదధే! తత్త్యాజకృష్ణో విజహఃరచాత్రీ 154

సంస్థాప్య నారాయణసన్నిధానే! సంపత్కుమారాభిధ మాత్మదైవం
నిత్యోత్సవాదీన్ ముదితో విధాయ! కృష్ణః పునర్ద్వారవతీ ముపేతః 155

హత్వా కౌరవపాండవేంద్రసమరేదైత్యాన్ సృపచ్ఛద్మనః
భూభారాయితజన్మనో యదుపతిః హృత్వా భువశ్చ జ్వరం
మత్వా స్వాసపి యాదవా నతిబలాన్ అన్యై రపీధ్యాన్ భుః
పీడాకారిబలాన్ నిహంతు మపి తాన్ మేనే జగద్వల్లభః 156

శ్యాపవ్యాజేన విప్రణాం! సర్వయాదవసంతతేః
అన్వమన్యతదైత్యారి! నాశం లోకోపకారకం 157

పిండారకాఖ్యనరపుణ్యసగః స్రతీరే
బాలాః కదాచిదుపగత్య ముదా యదూనాం
క్రీడాపరా మునివరాన్ వసంతో విమూఢాః
సాంబం విధాయ వనితావపుషం ప్రణమ్య 158

పప్రచ్ఛరేవమియ మార్యజనామహంశః
గుర్విణ్యపత్య మిహ కిం జనయేద్వదంతు
ఏవం నిశమ్య పరిహాసవచ స్సురుష్టా
స్తే పూయచరేవ ముసలం జనయే త్కులఘ్నం 159

- మునీనాంకోపవచనశ్రవణా ద్భీతిమాగతాః
సాంబోదరవినిష్కాంతం ముసలం వీర్య దుఃఖతాః 160
- ఆదాయ తం పురీం గత్వా దీనవక్త్రామహీపతేః
ఆచఖ్య స్వాపరాధం తం యాదవా మాధవాశ్రయాః 161
- ఉగ్రనేన స్తదాకణణ్యముసలం తదపేషయత్
లోహ స్యశేషం చిత్తేపసింధోరంబు నిసంభ్రమాత్ 162
- మత్యస్త కశ్చిత్ జగ్రాస తల్లోహశకలం సచ
మత్యస్థేన గృహీతో భూత్ ఛిన్న శ్చహారకాంక్షిణా 163
- మహోన్మదరగతం లోహశకలం వీర్యలుబ్ధికః
బాణాగ్రే స్థాపయామాస జ్ఞత్వా త త్తీక్షణతాం తదా 164
- భగవానపి బంధూనామాపదం తాం సుదుస్తరాం
జానన్నపి భువో భారం హర్తుం మాప్స్త్రివ్యతిష్ఠత 165
- తతః కతిపయాహస్సుగతేషు భగవాన్ విభుః
సంహర్తు మైచ్ఛత్ స్వకులంగతుంచాపి పదం నిజం 166
- ఉపదిశ్యోద్ధనామాత్మపదపంకజసేవినే
ధర్మా భగవతాన్ సర్వాన్ ప్రేషయామాస తం వనం 167
- తపోవనగతే తస్మిన్ ద్వారవత్యాం సముద్భభౌ
మహూత్పాతగణో భీమో యథాలోకస్య సంక్షయే 168
- దృష్ట్వా త్పాతా భగవతా నిదిష్టా స్పర్వయాదవాః
త్యక్త్వా ద్వారవతీం భీతాః ప్రభాసత్క్షేత్ర మాయయుః 169
- స్నాత్వా భగవతా సాధం తత్ర సంతర్ప్వ దేవతాః
భక్త్యా పరమయాచక్రు శ్రేయస్సాధన ముత్తమం 170
- విహృత్య తద్వసే రమ్యే యాదవామోదసంయుతాః
పీత్వా మధు మదోన్నతాః విభ్రంశితధియో భవన్ 171
- తే మిథో యయుధు తత్తాత్మశ్చస్త్రై రస్త్రై రచేకశః
గజాశ్వరథపాదాతః చమూభి స్సహ రోషితాః 172

ద్వంద్వం సమీయు స్తే సర్వేవృష్టిభోజాంధకాదిమాః
విసృజ్య సాహృదం మూఢావాసుదేవేన వంచితాః 173

ప్రమృష్నుశ్చాపి సాంబేనానిరుద్ధేనచ సాత్మకిః
ఆక్రూరశ్చాపి భోజేనసుమిత్ర స్సురధేనచ 174

సంగ్రామజిత్ సుభద్రేణతథా న్యేవై ర్మహాబలైః
అన్యోన్యం వివ్యధు బాణైః ఫౌజైః ప్రాణహరై భృశం 175

అపక్షిణేషు సర్వేషుశస్త్రాస్త్రేషుచ యాదవాః
అయుధ్య న్నేరకాభిస్తేపరస్పరజిహ్వాంసవః 176

తావజ్రతుల్యసంస్పర్శావరకా స్సారసఃకాతాః
అసూన చ్యావయన్ తేహంభగవ ద్బలబృంహితాః 177

వారితా అపి కృష్ణేనరామేణచ తదా యుధః
తావప్యఘ్నై రిపూన్ మత్వా యాదవా శ్శాపమోహితాః 178

మాయయా వాసుదేవస్యావిజ్ఞాత స్వపరా స్తదా
స్వధాన్ కోధపరాస్సర్వేయయు ర్వైవస్వతక్షయం 179

వృష్ణ్యంధికాదిషు స్వేషుకులేష్వేవం జగత్పతిః
నష్టేషు ధరణీభారోహృతో భూ దిత్య మన్యత 180

రామోధ సింధువేలాయాంఆసీనో యోగసంశ్రయః
ధ్యాయన్ బ్రహ్మపరం దేహంమానుషం విజహాక్షణాత్ 181

సహస్రఫణవిద్యోతదనంతాకృతి ధామని
మూర్ధ్నో వినిగతే తస్యత ద్దదశన్ జనాదనః 182

అశ్వధ్రుమాల మాసాద్యనిషసాద తతః ప్రభుః
పద్మాసనస్థో భగవాన్దధ్యా వాత్మాన మాత్మనా 183

త మాసీనం చతుర్బాహుందృష్ట్వా కశ్చన లుబ్ధకః
జరకాభ్యోవ ధీత్వాదేమృగవక్త్రోపమే హరేః 184

మత్స్యోదరోద్య న్ముసలఖండశత్రేన పత్రిణా
నిహతం హరి మాలోక్యమృగయు భీతిమాగతః 185

ప్రణతః పదయో స్తస్యస్వాపరాధం తుమావయన్
అజానతాకృతం తెనాత్మంత మంతు విలోకితః 186

కృపయా ధ్వస్తకలుషోనుజ్ఞాత స్వపదాప్తయే
త్రిః పరిక్రమ్య తం త్యక్త్వాదేహం ప్రాప పరం పదం 187

తదా విచిన్వత్ కృష్ణస్యపదవీం కృష్ణసారథిః
దారుక స్తుశీసీగంధానూచితం తత్పదం యశూ 188

అశ్వత్థమూలకృతవాస ముదీక్ష్య కృష్ణం
పంచాయుధైః పురుషరూపధరైః పరీతం
బాష్పావిలాక్షియుగళః ప్రణతోఽఘ్రియుగ్మే
స్నేహకులో హరి మిదం సమువాచ సూతః 189

స్వామి భవత్పదసరోజ నిరీక్షణేన
హీనో హ మద్య నభవామి భృశం పరాత్మన్
జానే దిశశ్చ నలభే మనసశ్చ శాంతిం
సాహి ప్రభో చరణపంకజసేవినం మాం 190

ఇత్యేవం వడిలి పోకంపిహృదయే సూతే సుహృద్భజః
దివ్యో ధైర్యమరథ స్తదా హ్యుదవతత్ దివ్యై స్తురంగై ర్యుతః
దివ్యాన్య నృగమత్త మాయుధవరాణ్యజ్ఞానిశాశాదిమా
న్యూచే దారుక మిత్యుపేత చరణం కృష్ణ స్తదా విస్మితం 191

గచ్ఛద్వారవతీ మితః పురవరాం బ్రూయాశ్చ బంధుక్షయం
నిర్యాణంచ బలస్య మద్విపద మప్యేతాం స్వబంధూన్ ప్రతి
సంత్యక్త్వాం నగరిం మయా జలనిధి ర్ష్యాప్సితీ శీఘ్రం తతో
నస్థేయంచ భవద్భి రత్రీ నగరం గంతవ్య మన్యత్ప్రియం 192

సర్వే యాయ ముపాత్రబంధునికరాః ప్రాప్త్యాజ్ఞానం రక్షకం
శక్రప్రస్థమవాప్య నిభయహృద స్సంతిష్ఠతార్యాధ్వనా
సూత త్వంతు మయో దితే ధ్వనిపరే ధర్మైశ్చిత శ్శాంతధీః
మన్నాయామతిలంఘ్య మత్పదయుగం గంతాసి శీఘ్రం ప్రియం 193

ఇత్యుక్తో దారుకః ప్రీత్యాకృష్ణేన ప్రణతో ముహూః
దుఃఖత శ్శనకైర్యాతఃపురీం ద్వారవతీం తతః 194

- తత్రాగత శ్చతుర్వక్తగ్రాస్సహదేవ్యా వృషధ్వజః
ఇంద్రాగ్నియమ కోణేశవరుణాద్యా స్సురేశ్వరాః 195
- సిద్ధ గంధర్వ యక్షేంద్రావిద్యాధర మహామయః
అస్సరః కిన్నరాద్యాశ్చభగవంతం దిదృక్షువః 196
- గాయంతో జన్మకర్మాణివాసుదేవస్య హర్షితాః
స్తువంత స్తుతిభి ర్దేవంఽవవషుః కుసుమై స్తదా 197
- దృష్ట్వా తా దేవకీనూనుః|మూరితాక్ష స్సమాధినా
ధ్యాయ న్నాత్మాన మవ్యగ్రోధామ స్వం గతవాన్ ద్రువం 198
- దివ్యేన వపుషా స్వేన|విశ్వా ధామ విహాయసా
అవిజ్ఞాత గతి ర్దేవై|విస్మితాత్మై ర్యయా హరిః 199
- తతో గతోద్వారవతీ|దారుకః కృష్ణసారథిః
కృష్ణసందేశ మఖిలం|బంధుభ్యో కథయ చ్చుచా 200
- నిశమ్య వసుదేవాద్యా|బంధూనాం మృతిమూర్తిదాం
ప్రభాస మగమన్|యత్రాశేరతే బంధవౌ మృతాః 201
- వసుదేవ స్సపత్నీకః ననిరీక్ష్య కుమారకౌ
విషాద మగమత్ ఘోరం|విస్మృతి లులిత్తో భువి 202
- రామస్య తను మాలింగ్యతత్పత్నీన్ దుఃఖపీడితాః
చితా మావివిశు ర్దీప్తా|తద్విశ్లేషాసహిష్ణవః 203
- రుక్మిణీప్రేముఖాః|కృష్ణపత్న్య స్తథ్యానజృంభితాః
ఽహ్నిమే వావిశే|సర్వాభగవ ద్విరహతురాః 204
- సాంత్యయన్ దుఃఖితాన్ బంధూన్|మృతానాహార్య దైహికం
అకరో దజానో దుఃఖాదధన్యాన్ ఇవస్థితః 205
- యదైవ భగవత్యక్తా|పురీ ద్వారవతీశుభా
తదైవా వ్లావయ త్సింధుర్వివా తచ్ఛారిమందిరం 206
- అజానోధ శిశూన్ వృద్ధాన్|శిష్టానాదాయ దుఃఖతః
ఇంద్రపిన్ఢే సమాప్తా|పాన్యనిరుద్ధాత్మజనేర్వశే 207

త మభ్యపేచయ ద్వజ్రంయదువృష్ట్యంధకాధిపం
స్వయంచ సహసోదర్యః మహాప్రస్థాన మాయయా 208

ఇతి జగతి సమిద్ధంవాసుదేవస్య దివ్యా
వతరణముఖ మీడ్యం పావనం చాపదానం
కథితమఖిలపునాం నిత్యగేయం కిమన్యత్
ప్రభువరచరితం త్వం శ్రోతుమిచ్ఛ స్మదారి 209

ఇతి శ్రీశోభనాద్రీశ వైభవే మహాకావ్యే

ఉత్తరభాగే దశమస్కంధః

కృష్ణచరిత్రం సంపూర్ణం.



శుద్ధ పత్రిక

పేజి.	బంతి.	తప్పు.	ఒప్పు.
1321	13	ద్వ	ద్వ్య
„	15	ప్రే	హే
1324	2	హా	హా
„	23	శ్చ	శ్చ
1325	5	క్షా	క్షా
„	22	హో	తా
„	24	క్ష్య	క్ష
1326	16	పి	వి
„	21	త్రప్	త్ప
„	25	చ	చ
„	28	త్వి	త్వి
1327	25	క్ష	క్షః
1331	4	ఖం	ఖం
„	25	ఖ్యా	ఖ్యా
1332	5	క్ష్యా	క్ష్యా
„	11	ధ్య	ధ్య
1333	3	దా	దా
„	9	ని	ని
1334	6	సః	సః
„	13	ణ	ణ

